

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา
พ.ศ. 2557-2565

Image Management of the Government of General Prayuth Chan-o-cha
From 2014 - 2022

นางสาวสุณิษญา นัทรบุรานนทชัย

คุณฉันทิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

สาขา การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัยสาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยสยาม

พุทธศักราช 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม

ใบรับรองคุณวุฒิ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
ปริญญาวิทยาศาสตรคุณวุฒิปบัณฑิต

สาขาการปกครอง

คณะบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์ โอชา พ.ศ.2557-2565
Image Management of Government of the General Prayuth Chan-o-cha from 2014-2022

นามผู้วิจัย นางสาว สุณีษญาณ์ ฉัตรบูรานนท์ชัย
Miss Suneechaya Chatburanontachai

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิฯ ได้ให้ความเห็นชอบคุณวุฒิปบัณฑิตฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรวาล สุขไมตรี)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตภา ธิรศิริกุล)

กรรมการ / ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม อนุมัติให้รับคุณวุฒิปบัณฑิตฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยสยาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐศาสตร์

วันที่ 16 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2566

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.
2557-2565

โดย : นางสาวสุณีษญาณ์ นัทรบุรานนทชัย

ชื่อปริญญา : รัฐศาสตร์คุณวุฒิปริญญาตรี

สาขา : รัฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนักศึกษา :

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชานัญชัย จิตรเหล้าอาพร)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 2. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 และ 3. พัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยมีแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตบางนา เขตลาดพร้าว เขตบางแค และเขตทวีวัฒนา จำนวน 400 คน ซึ่งเก็บข้อมูลโดยวิธีการแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการศึกษา พบว่า 1) รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 พยายามสร้างภาพลักษณ์ให้ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั้งที่อยู่ภายใต้บริบททางการเมืองทั้งในช่วงหลังการรัฐประหารและการเลือกตั้ง 2) ปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การกล่อมเกลตาทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ และการสื่อสารทางการเมือง ต่างมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ได้แก่ การสร้างบรรยากาศทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เน้นถึงการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง การใช้สื่อให้เข้าถึงประชาชนทุกคน และการสร้างภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

คำสำคัญ: การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง, รัฐบาล, พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

Abstract

Title : Image Management of the Government of General Prayuth Chan-o-cha from
2014 - 2022

By : Miss Suneechaya Chatburanontachai

Degree : Doctor of Political Science

Major : Government

Advisor :

.....
(Assistant Professor Dr. Chanchai Chitlaoarporn)

The objectives of this research were: 1) to study the political context of the government of Prayuth Chan-o-cha 2014-2022; 2) to investigate the factors influencing the management of the government's political image; 3) and to develop recommendations on the management of the government's political image from 2014-2022. This research was a mixed method using questionnaires and semi – structured interview as research tools. The sample group were 400 people from Bang Na, Lat Phrao, Bang Khae, and Thawi Watthana districts, and collected data through accidental technics. The statistics were mean, percentage, standard deviation, and structural equation model analysis.

The results were as follows: 1) The government of Prayut Chan-o-cha 2014-2022 attempted to create an image to be accepted by the people under the political context after the coup and the election; 2) Factors included political persuasion, authoritarian political culture, political parties and interest groups, and political communication which impact the management of the government's political image; 3) Recommendations on the management of the government's political image from 2014 to 2022 were to create a democratic political atmosphere, emphasize the creation of political participation, and use the media to reach all citizens, and establish a government image based on the principle of good corporate governance.

Keywords: political image management, government, General Prayuth Chan-o-cha

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ เรื่อง การจัดการภาพลักษณ์ของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557 – 2565 สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากบุคคลหลายท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรวาล สุขไมตรี ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิร์ อภิชาติสกล กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร กรรมการ/อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภา ถิรศิริกุล กรรมการ/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ให้ความรู้ความเข้าใจ รวมถึงตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการจัดทำคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ รวมถึงตลอดจนคณาจารย์หลักสูตรรัฐศาสตร์คุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามทุกท่าน ที่ให้การอบรม สั่งสอนและให้คำปรึกษา

ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นักวิชาการผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์และการสื่อสารทางการเมือง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เขตบางนา เขตลาดพร้าว เขตบางแค และเขตทวีวัฒนา ที่ให้สัมภาษณ์ ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อวิพากษ์วิจารณ์ และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่งในการทำคุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสยามทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จนกระทั่งคุษฎีนิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน และเจ้าของตำราวิชาการ เอกสาร บทความ รายงานต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูล และใช้อ้างอิงในคุษฎีนิพนธ์ทุกท่าน ด้วยความขอบคุณยิ่ง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณและระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา รวมทั้งครูบาอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนตั้งแต่เยาว์วัยจนเติบโตขึ้นมา จนมีความรู้ ความสามารถจัดทำคุษฎีนิพนธ์ได้ครั้งนี้

จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอมอบประโยชน์ใดๆอันจะพึงเกิดจากคุษฎีนิพนธ์นี้ ให้แก่บุคคลอันเป็นที่รักทุกท่าน ในอันจะใช้ในการศึกษา ค้นคว้าเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

นางสาวสุณิษญา นัทรบุรานนทชัย

ธันวาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
ABSTRACT.....	(ค)
กิตติกรรมประกาศ.....	(จ)
สารบัญ.....	(ฉ)
สารบัญตาราง.....	(ช)
สารบัญรูปภาพ.....	(ณ)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 นิยามที่ใช้ในงานวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดการกล่อมเกลாதางการเมือง.....	10
2.2 แนววัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม.....	16
2.3 แนวคิดพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์.....	19
2.4 แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง.....	28
2.5 แนวคิดภาพลักษณ์ทางการเมือง.....	35
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 วิธีการศึกษา.....	58
3.2 แหล่งข้อมูล.....	58
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	60
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	
4.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ.....	65
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	93
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	131
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย.....	145
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	153
บรรณานุกรม.....	156
ภาคผนวก.....	170
ประวัติผู้วิจัย.....	192

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	66
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการกล่อมเกลாதางการเมือง.....	68
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ อำนาจนิยม	70
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพรรคการเมืองและกลุ่ม ผลประโยชน์	72
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการสื่อสารทางการเมือง.....	74
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565.....	75
4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้.....	80
4.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	82
4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืน ของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	84
4.10 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการโครงสร้างตาม สมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม.....	85
4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืน ของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	87
4.12 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการ โครงสร้าง ตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม.....	88
4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืน ของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	90
4.14 ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management).....	91

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1. แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (ก่อนปรับโมเดล).....	83
4.2. แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (หลังปรับโมเดลครั้งที่ 1).....	86
4.3. แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (หลังปรับ โมเดล ครั้งที่ 2).....	89
5.1. แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานแสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565.....	134

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การเลือกตั้งระดับชาติและการรัฐประหารถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญของประเทศต่าง ๆ เพราะนำมาซึ่งการได้มาของรัฐบาลในการบริหารประเทศ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามีหลายครั้งที่ผ่านมาของประเทศไทยนั้น ปรากฏให้เห็นถึงการเลือกตั้งและการรัฐประหารสลับไปมาสอดคล้องกับแนวคิดวงจรอุบาทว์ของชัชอนันต์ สมุทวณิช (2539) อันบ่งชี้ถึงความท้าทายต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ (Democratization) ตามแบบประเทศพัฒนาแล้วของตะวันตก ซึ่งถือเป็นภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image) ที่ดูเหมือนถดถอยกว่าหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ช่วงสองทศวรรษนั้น มีการผลัดเปลี่ยนกันระหว่างการเมืองเป็นรัฐที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย กับความเป็นเผด็จการภายใต้การปกครองโดยคณะรัฐประหาร ดังเช่น การเข้ามายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ที่นำโดยพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พร้อมกับได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 กระทั่งเมื่อ คสช. ได้ตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) ขึ้นมาเพื่อเขียนรัฐธรรมนูญ และเมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ถูกนำไปผ่านกระบวนการทำประชามติเรียบร้อยแล้วจึงได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 พร้อมกำหนดหลักเกณฑ์การกลับเข้าสู่การปกครองในระบอบรัฐสภา ทำให้การเมืองไทยที่ตกอยู่ในบรรยากาศการปกครองแบบเผด็จการเริ่มกลับคืนสู่ความเป็นประชาธิปไตย โดย คสช. ได้ประกาศให้พรรคการเมืองสามารถทำกิจกรรมได้ในบางกรณี หากแต่การเมืองกลับถูกขับเคลื่อนด้วยรัฐบาลทหารภายใต้การอ้างถึงเหตุผลของความพยายามปกป้องประเทศชาติเพื่อให้อำนาจกลับไปเป็นประชาธิปไตยดังเดิม อย่างไรก็ตาม แม้จะจัดตั้งรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่กลับพบปรากฏการณ์ความนิยมในรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2557-2558 ภายใต้สถานการณ์ความเป็นรัฐบาลทหารนั้นยังดำรงอยู่ได้ แม้เกิดกระแสการคัดค้านของประชาชนหลายกลุ่มที่มีบทบาทในทางการเมือง รวมถึงได้รับแรงกดดันจากองค์การสหประชาชาติ (United Nations) สหภาพยุโรป (European Union) และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งได้แสดงท่าทีไม่เห็นด้วยกับการ

ปกครองภายใต้ระบอบเผด็จการที่มาจากภาครัฐประหารและต้องการให้ประเทศไทยกลับเข้าสู่การปกครองโดยรัฐบาลพลเรือนโดยเร็วที่สุด

กระทั่งต่อมา คสช. ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ในวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 นับเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบ 7 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ซึ่งพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีผ่านระบบรัฐสภาภายใต้การสนับสนุนของพรรคพลังประชารัฐ และสมาชิกวุฒิสภาในปี พ.ศ. 2560 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ทั้งนี้ตลอดระยะเวลาการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ทั้งในช่วงรัฐประหารและการเลือกตั้งนั้น ล้วนพยายามสร้างการสื่อสารให้เกิดภาพถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ รวมถึงภาพความเป็นประชาธิปไตยที่มากขึ้นในช่วงหลังการเลือกตั้งแก่นานาชาติ รวมถึงผลงานในการแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤติ เป็นต้น ซึ่งในระยะแรกเน้นไปในการใช้สื่อ ที่ทรงพลัง เช่น โทรทัศน์ เนื่องจากเป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียงทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมเสมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง จึงสร้างการโน้มน้าวและสร้างความเชื่อถือได้มากกว่า แต่ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นเพียงการโฆษณาชวนเชื่อที่มุ่งครอบงำความคิดของประชาชน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาล คสช. ที่เข้ามาบริหารประเทศโดยมี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชาเป็นผู้นำในช่วงปี พ.ศ. 2557-2558 ได้มีปรากฏการณ์ที่ผู้คนส่วนหนึ่งให้ความนิยมในตัวพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชาและคณะ ซึ่งมักเน้นย้ำเหตุผลของการเข้ามาควบคุมอำนาจและแก้ปัญหาของสังคมไทยที่เป็นอยู่เพื่อรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาล คสช. เห็นได้จากการที่รัฐบาลสร้างช่องทางสื่อสารอื่น ๆ นอกเหนือจากการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนทั่วไป เช่น การจัดรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” ที่ได้สร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในวงกว้าง และรายการ “เดินหน้าประเทศไทย” ซึ่งเป็นการนำเสนอภารกิจด้านการปฏิรูปประเทศแยกออกมา โดยทั้งสองรายการเป็นรายการสื่อสารทางการเมืองที่มีรูปแบบรายการโดยมีนายกรัฐมนตรีออกมาสันทนาการกับประชาชนในประเด็นต่าง ๆ ที่รัฐบาลต้องการให้ประชาชนรับทราบผ่านทางเครือข่ายโทรทัศน์และวิทยุที่อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาล กระทั่งต่อมาในปลายปี พ.ศ. 2562 หลังจากได้รับเลือกตั้งให้เป็นรัฐบาลตามวิถีทางระบอบประชาธิปไตยภายใต้พรรคการเมือง คือ พรรคพลังประชารัฐ ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเป็นเชิงรุกเพื่อช่วงชิงพื้นที่ทางการเมือง เช่น จัดทีมโฆษกรัฐบาล จัดให้มีรายการโทรทัศน์ของรัฐบาล การใช้สื่อบุคคล จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านข้อมูลข่าวสาร จัดตั้งศูนย์บริหารสื่อสารในภาวะวิกฤติ การใช้สื่อบุคคล รวมถึง IO (Information Operation) หรือการใช้ยุทธการข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ระยะเวลาต่อมาได้ปรากฏการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทางการเมือง ได้แก่ ประการแรก คือ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 ครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อต้นปี พ.ศ. 2563 ซึ่งรัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) หรือ ศบค. ขึ้นเพื่อทำหน้าที่สื่อสารข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคระบาดในครั้งนี้ โดยพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน พร้อมกับประกาศมาตรการอื่น ๆ ตามมา อีกประการหนึ่งนั่น คือ การออกมาชุมนุมต่อต้านรัฐบาลตลอดปี พ.ศ. 2563 ของกลุ่มประชาชนที่เรียกตัวเองว่า “มีอับราษฎร” ซึ่งชุมนุมประท้วงถึงความไม่ชอบธรรมของ คสช.ที่สืบทอดอำนาจระทั่งนำมาซึ่งรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สมัยที่สอง โดยเริ่มก่อตัวตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ต่อมาได้พัฒนาการเป็น “แฟลชม็อบ” เป็นการนัดชุมนุมของกลุ่มประชาชนวัยรุ่นนัวยาวชน นักเรียน นักศึกษาที่เริ่มต้นตัวทางการเมืองเกิดขึ้นกระจายอยู่ทั่วประเทศ นับเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์หลังพรรคอนาคตใหม่ถูกตัดสินให้ยุบพรรค ทั้งนี้ ประเด็นในการปราศรัยวิพากษ์การทำงานของรัฐบาลในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งรัฐบาลใช้วิธีการทางกฎหมายและปฏิบัติการปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุม ตลอดจนมีการออกหมายจับแกนนำและผู้ปราศรัย รวมถึงการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลที่ต่อเนื่องยาวนานเพื่อควบคุมสถานการณ์ทั้งสอง รวมถึงใช้กลยุทธ์การสื่อสารอื่น ๆ อีกมากมาย ไปพร้อมกับการพยายามรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองให้ประชาชนในประเทศและรัฐบาลหรือองค์การระหว่างประเทศยอมรับ

จากปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองและการสื่อสารการเมือง ในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2557 ถึง 2565 ที่กล่าวมานี้ หากวิเคราะห์ให้ลึกลงไปถึงแก่นแท้ของภาพลักษณ์ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา จะเห็นว่าภาพลักษณ์มีพลวัตรของของตัวมันเอง ซึ่งมีทั้งลักษณะทำให้เป็นปัญหาและเป็นความสำคัญของภาพลักษณ์ที่รัฐบาลจะต้องมีกลยุทธ์จัดการ เพื่อสร้างนิยามให้ยั่งยืน ขณะเดียวกันก็เป็นไปเพื่อควบคุมสถานการณ์ ซึ่งในทางการเมือง “ภาพลักษณ์ของรัฐบาล” นั้น สอดคล้องกับการรักษาอำนาจไว้ได้

หากพิจารณาถึงบริบททางการเมืองโดยรวมย้อนสะท้อนให้เห็นว่า การสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลในลักษณะดังกล่าว จัดเป็นกลยุทธ์ของภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ส่งผลต่อความนิยมจากคะแนนค่อนข้างสูง ค่อยๆ ลดต่ำ ตามบริบทสถานการณ์ทางสังคมการเมือง ที่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลาหนึ่ง ๆ อย่างเห็นได้ชัด ขณะเดียวกันยังพบได้ว่าปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางสังคมที่ยอมรับถึงระบอบอำนาจนิยม กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ต่างก็ล้วนเป็นปัจจัยที่อาจส่งผลการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลได้เช่นกัน อีกทั้งหากพิจารณาในอีกมิติหนึ่งพร้อมกันย่อม

ตระหนักได้ว่า การสร้างและรักษาภาพลักษณ์อันดีของรัฐบาลย่อมส่งผลต่อการรักษาเสถียรภาพ หรือความมั่นคงของรัฐบาล (Political Stability) ไปพร้อมกันด้วย เพราะถือเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญอัน บ่งบอกถึงการยอมรับและการสนับสนุนของประชาชนต่อการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาเรื่อง “การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565” ซึ่งมุ่งเน้นถึงกลยุทธ์การจัดการภาพลักษณ์ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชาในครั้งนี้ ย่อมทำให้ทราบถึงการรักษาอำนาจในทางการเมือง ผ่านการสื่อสารภาพลักษณ์ ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทสถานการณ์ทางสังคมการเมืองในแต่ละช่วงเวลา ที่รัฐบาลนี้เข้ามา บริหารประเทศ และหากวิเคราะห์ให้ลึกถึงแก่นของภาพลักษณ์ อาจพบว่า ภาพลักษณ์มีพลวัตของ ตัวมันเอง ดังนั้น ภายใต้การบังคับบัญชาของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งเป็นรัฐบาลทหาร สามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้การรัฐประหาร และภายใต้การเลือกตั้งรวมระยะเวลาแปดปี จึงเป็น เรื่องที่น่าสนใจว่า การสื่อสารทางการเมืองในลักษณะเป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการภาพลักษณ์ ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีรูปแบบของการสื่อสารภาพลักษณ์ทางการเมือง ซึ่งมีข้อได้เปรียบ ข้อจำกัด เงื่อนไขและผลลัพธ์เป็นอย่างไร รวมถึงการยังอาจก่อให้เกิดความ เข้าใจทางการเมืองที่ลึกซึ้งถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างและรักษาภาพลักษณ์อันดีของรัฐบาล ตามไปด้วย ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญในทางการเมือง โดยเฉพาะการนำมาปรับใช้ในการสร้าง ภาพลักษณ์ทางการเมืองภายใต้บริบทการเมืองไทยในช่วงหลังยุคหลังสมัยใหม่ในปัจจุบัน

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 บริบททางการเมืองในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2565 ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ กลยุทธ์ การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นอย่างไร

1.2.2 ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

1.2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เป็นแบบใดบ้าง มีข้อดีและข้อจำกัดอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

1.3.3 เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2557-2565 ภายใต้เป้าหมายทางการเมืองที่พยายามจะทำให้สภาพสังคมไทยหรือสถานการณ์วิกฤติกลับคืนสู่สภาพปกติ และเพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์รัฐบาล รวมถึงตัวผู้นำรัฐบาลในลักษณะเป็นนักการเมืองอาชีพ และที่มีหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินที่ดี

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การกล่อมเกลາทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ การสื่อสารทางการเมือง และภาพลักษณ์ทางการเมือง

1.4.2 ขอบเขตด้านวิธีการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยด้วยวิธีการศึกษาแบบผสมวิธี (Mix Method) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นฐานในการพิสูจน์ทางทฤษฎี และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นฐานในการสร้างคำอธิบายผ่านปรากฏการณ์ทางการเมืองประกอบการพิสูจน์ทฤษฎี

2. ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ใช้ประกอบการศึกษา ได้แก่ การสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดไวรัสโควิด 19 และกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี

3. การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 5,527,948 คน (ข้อมูลสำนักทะเบียนกลาง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564) ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 400 คน โดยคำนวณจากสูตรการคำนวณของ Yamane (1973) โดยได้เขตที่เป็นตัวอย่างของประชากร ได้แก่ เขตบางนา เขตลาดพร้าว เขตบางแค และเขตทวีวัฒนา และจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเขตละ 100 คน และเก็บข้อมูลโดยวิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Technics)

4. การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะไม่ระบุรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อรักษาสิทธิส่วนบุคคล

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองช่วงสมัยรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2565

1.5.2 ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของบริบทสังคมไทย

1.5.3 เกิดองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ในประเด็นการสื่อสารทางการเมือง เช่น กลยุทธ์การจัดการภาพลักษณ์ของรัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลทหารหรือผู้นำรัฐบาลที่เป็นทหาร

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

การกล่อมเกลารูปภาพทางการเมือง หมายถึง กระบวนการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองแก่คนในสังคมผ่านตัวการทางการเมืองที่มีบทบาทในการตอกย้ำ บ่มเพาะ รักษา ถึงมุมมองเชิงทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ความศรัทธาทั้งในด้านสนับสนุนหรือต่อต้านในมิติต่าง ๆ ทางการเมือง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสร้างและรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง

อิทธิพลของการกล่อมเกลารูปภาพทางการเมืองต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image Creation) หมายถึง การเน้นย้ำให้เกิดการยอมรับภาพลักษณ์ที่ตัวการทางการเมืองที่ทำหน้าที่ส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายทางการเมืองให้เกิดความสนใจ ความประทับใจ และการยอมรับ ถึงภาพลักษณ์หรือมโนทัศน์ตามวัตถุประสงค์เบื้องต้น โดยภาพลักษณ์ดังกล่าวที่ตัวการส่งผ่านไปยังกลุ่มเป้าหมายนั้นมุ่งหวังอาจเป็นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

อิทธิพลของการกล่อมเกลารูปภาพทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image Embedding) หมายถึง การเน้นย้ำถึงภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นแก่กลุ่มเป้าหมายแล้วให้คงอยู่หรือสืบเนื่องต่อไป การตอกย้ำผ่านตัวการทางการเมืองถือเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การชำระรักษาถึงความยึดถือ ความเชื่อมั่น และความศรัทธา ต่อภาพลักษณ์ที่ถูกรังสรรค์สร้างขึ้นในมโนทัศน์ก่อนหน้า

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม หมายถึง ความโน้มเอียงทางการเมืองภายใต้แบบแผนหรือแนวทางปฏิบัติของประชาชนทั้งที่เป็นความคิด ความเชื่อ มุมมอง ทัศนคติ ต่อระบบการเมืองที่มีลักษณะร่วมกันและทิศทางเดียวกันของประชาชนบนพื้นฐานที่ยอมรับการรวมศูนย์อำนาจของรัฐ ละเลยถึงสิทธิหน้าที่ทางการเมืองของตน ยอมรับกฎเกณฑ์มาตรการของผู้ปกครองและเข้าถึงสื่อได้อย่างจำกัด

ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง (Centralization) หมายถึง ผู้ปกครองสามารถกระทำการใดๆ ภายใต้การตัดสินใจของผู้ปกครองเอง โดยละเลยความคิดเห็นของผู้ใต้ปกครอง อำนาจการสั่งการ ชี้นำ จึงตกเป็นของผู้ครองอำนาจทางการเมือง ซึ่งระบบราชการถือเป็นเครื่องมือในการปกครองที่เข้มแข็ง

ผู้ปกครองละเลย หรือเมินเฉยต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน (Right and Freedom Ignorance) หมายถึง ผู้ปกครองสร้างความสะดวกของประชาชนด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมีอยู่อย่างจำกัด ขณะเดียวกันประชาชนส่วนหนึ่งก็เมินเฉยหรือเกรงกลัวต่อกรรเรียกหรือสิทธิและเสรีภาพด้วยความเกรงกลัวและถูกรอบงำโดยรัฐ

ผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน หมายถึง การปกครองด้วยกฎหมายที่ผู้ปกครองกำหนดขึ้นมา (Rule by Law) จึงมีมาตรการในตรวจสอบการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมาย และหากฝ่าฝืนจะมีมาตรการลงโทษที่รุนแรงตามกฎหมาย

ผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ (Media Control) ไว้ภายใต้การปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองใช้สื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการครอบงำสังคม เน้นการสื่อสารทางเดียว (One Way Communication) เพื่อควบคุมประชาชนให้มีความคิด และยอมรับในสิ่งที่ผู้ปกครองนำเสนอเท่านั้น

พรรคการเมือง หมายถึง กลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองคล้ายกันหรือเหมือนกันเข้ามา ร่วมกันอย่างจริงจัง โดยการจัดตั้งองค์การเพื่อประโยชน์ในทางการเมืองร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อจัดตั้งรัฐบาล

กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลโดยมุ่งหวังที่จะเข้าไปมีอิทธิพล กดดัน ให้ได้ซึ่งผลประโยชน์ตามความมุ่งหวังของการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นทั้งในกระบวนการนโยบายและกระบวนการทางการเมือง

บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การสร้างและธำรงรักษา ภาวลักษณะของรัฐบาลที่ดีในสายตาประชาชนนั้นจึงเห็นได้ว่า ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่ม ผลประโยชน์ต่างมีความสัมพันธ์ในประเด็นดังกล่าว 2 ด้าน ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของ ประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวมในกระบวนการนโยบายสาธารณะที่ ประสบผลสำเร็จ และการเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

การเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การมีบทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งภายใต้กระบวนการกำหนดนโยบายที่เกิดขึ้นนั้น ย่อมเห็นว่าทั้งพรรคการเมืองและกลุ่ม ผลประโยชน์ต่างแสดงบทบาทการแปลงข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปสู่การ กำหนดนโยบายทางการเมือง ตลอดจนการเป็นกลไกทางการเมืองในการแปลงนโยบายไปสู่การ ปฏิบัติพร้อมๆ กันด้วย

การเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน หมายถึง การมีบทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ในการสร้างความสนใจให้ทุกภาคส่วนต่างให้ความร่วมมือในการแก้ไขให้กับประชาชนโดยมีรัฐบาลเป็นแกนนำจนเกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ดีแก่รัฐบาล

การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง แบบแผนหรือกระบวนการแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นทางการเมืองระหว่างสมาชิกกับภาคส่วนต่าง ๆ ภายในระบบการเมืองนั้น ซึ่งภายในกระบวนการสื่อสารนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของบุคคล กลุ่มและสถาบันทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นทางการเมืองนั้นๆ โดยเกี่ยวข้องกับการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง

การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย หมายถึง การสร้างการยอมรับความสำเร็จของรัฐบาลจากผลงานที่รัฐบาลแปลงสภาพปัญหาไปสู่การกำหนดนโยบาย แล้วแปรเปลี่ยนไปเป็นการปฏิบัติที่บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งถือเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการเรียกกระดมเสียงสนับสนุนของรัฐบาลได้

การสร้างความเห็นพ้องของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง หมายถึง การสร้างความเห็นพ้องหรือโน้มน้าวให้เกิดการสนับสนุนของประชาชนต่อนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองให้กับรัฐบาล โดยรัฐบาลสามารถอ้างอิงความชอบธรรมในการปกครองต่อประชาชนได้ รวมทั้งการกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งรวมถึงในมิติตรงข้ามที่เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับรัฐบาลอำนาจนิยมด้วยเช่นกัน

ภาพลักษณ์ หมายถึง การรับรู้ถึงข้อเท็จจริงในประเด็นและตัวแสดงทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ จากข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม แล้วเกิดเป็นภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกทั้งในทางบวกหรือลบต่อประเด็นและตัวแสดงนั้นๆ

ภาพลักษณ์ทางการเมือง หมายถึง ภาพของตัวแสดงทางการเมืองภายในจิตใจของบุคคลมีที่มาจากการที่บุคคลได้รับรู้ข้อเท็จจริงและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวบุคคล กลุ่มบุคคล และสถาบันทางการเมือง อันเป็นผลจากข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม แล้วเกิดเป็นภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกทั้งในทางบวกหรือลบต่อประเด็นและตัวแสดงนั้นๆ

ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล หมายถึง การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับรัฐบาลในการบริหารประเทศภายในจิตใจของประชาชนและต่างประเทศตามที่ได้รับรู้ข้อเท็จจริงและสิ่งต่าง ๆ

เกี่ยวกับรัฐบาล อันเป็นผลจากข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม แล้วเกิดเป็นภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกทั้งในทางบวกต่อรัฐบาลนั้น

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง หมายถึง วิธีการจัดการภาพลักษณ์ทั้งในเรื่องของการ แสดงออกด้านการสื่อสารกับประชาชน สื่อมวลชนและพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ของกลุ่ม เพื่อให้ประชาชนและต่างประเทศมองเห็น เข้าใจ และรู้สึกว่าการบริหารประเทศของ รัฐบาลนั้นประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ทั้งการเป็นรัฐบาลที่มีความชอบธรรมในการปกครอง การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง หมายถึง การสร้างการยอมรับถึงการเข้าสู่ อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศทั้งผ่านการรัฐประหารและ การเลือกตั้ง

ภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง หมายถึง การสร้างการยอมรับถึง การบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้พื้นฐานการปฏิบัติที่ดีใน แนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลของรัฐบาล

ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ หมายถึง การสร้างการยอมรับถึงการ บริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในภาวะการณ์ที่ยาก ต่อการควบคุม หรือเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ ของรัฐบาล

กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง วิธีการสื่อสารเพื่อให้บรรลุประ โยชน์ทาง การเมือง ซึ่งกลยุทธ์การสื่อสารต้องคำนึงถึงขั้นตอนกลยุทธ์ การวิเคราะห์ผู้รับสาร การกำหนด ช่องทางวิธีการส่งสารที่เหมาะสมและดีที่สุด ซึ่งมีแผนการที่คิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบมีลักษณะ เป็นขั้นตอนที่มีความยืดหยุ่นและพลิกแพลง ได้ตามสถานการณ์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ครอบคลุมกลยุทธ์ด้านรูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ รูปแบบที่เป็นแบบทางการ ทั้งในเรื่องของการแถลงนโยบาย การกล่าวสุนทรพจน์ การแถลงข่าว และรูปแบบบันเทิงที่มีความ หลากหลายของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานศึกษาวิจัยเรื่อง “ การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565” ผู้ศึกษาได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่

- 2.1 แนวคิดการกล่อมเกลາทางการเมือง
- 2.2 แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม
- 2.3 แนวคิดพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์
- 2.4 แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง
- 2.5 แนวคิดภาพลักษณ์ทางการเมือง
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดการกล่อมเกลาทางการเมือง

แนวคิดการกล่อมเกลาทางการเมือง หรือกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง (Political Socialization) ถือเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะคติ บุคลิกภาพ บรรทัดฐาน รวมถึงค่านิยมต่าง ๆ ทางการเมืองจากตัวการต่าง ๆ (Agents) ไปยังคนอื่น ๆ (Others) โดยกระบวนการนี้นับเป็นวิธีการที่ส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ในวิถีการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย (Democracy as a Way of Life) หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลมีความเป็นตัวตนทางการเมือง ประกอบไปด้วยความรู้ ความเชื่อ ทักษะคติหรือความรู้สึก ค่านิยม รวมทั้งแบบแผนแห่งการปฏิบัติต่าง อันเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง ที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของการกล่อมเกลาทางการเมืองนั้น พบว่า นักวิชาการต่างมีทัศนะในทางเดียวกัน อาทิ สัจญา สัจญาวิวัฒน์ (2532, หน้า 203) ที่นิยามของการกล่อมเกลาทงสังคมที่รวมความถึงการเรียนรู้ทางการเมืองว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้และฝึกฝนด้านการเมือง รวมถึงพัฒนาบุคลิกภาพด้านการเมืองของตน โดยที่บุคคลจะมีความสัมพันธ์กับระบบการเมือง วัฒนธรรม จนกลายเป็นความสัมพันธ์ที่เรียกว่า พฤติกรรมของมนุษย์กับบุคลิกภาพทางการเมือง ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้จะมีการถ่ายทอดสืบต่อจนเป็นระบบผ่านตัวนำในการกล่อมเกลา

เช่น ครอบครัว โรงเรียน สถาบันการศึกษา พรรคการเมือง และสื่อมวลชน ขณะที่ ทินพันซ์ นา คตะ (2517, หน้า 16-18) อธิบายว่า การกล่อมเกลากล่อมและการเรียนรู้ทางการเมืองโดยทั่วไปเป็นการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อกัน และเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้ทั้งในสิ่งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง แต่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลด้วย หรือ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526, หน้า 19-20) อธิบายว่า การกล่อมเกลากล่อมทางการเมืองเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมืองต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติและความรู้สึก ค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบการเมืองในมิติต่างๆ ทั้งนี้กระบวนการกล่อมเกลากล่อมและการเรียนรู้ทางการเมืองจึงเป็นทั้งการรักษาและการส่งผ่าน หรือการแปลงรูป หรือการสร้างความโน้มเอียงของทัศนคติทางการเมืองได้

นอกจากนี้ Langton, Easton and Dennis (1969, pp.102-232) ได้นิยามการกล่อมเกลากล่อมทางการเมืองว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมและอุปนิสัยทางการเมือง โดยผ่านทางสื่อการต่าง ๆ ของสังคม อาทิ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน สมาคม และสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า หากขาดกระบวนการถ่ายทอดนี้แล้วก็ย่อมที่จะทำให้สมาชิกใหม่ต้องแสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา อันมีผลต่อเสถียรภาพหรือการคงอยู่ของการเมืองนั้น ๆ ดังนั้นการกล่อมเกลากล่อมทางการเมืองจึงมีความสำคัญในการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบสามารถที่จะปรับตัวให้ดำรงอยู่ต่อไปได้ ขณะเดียวกัน Almond and Powell (อ้างใน อมร รักษาสัตย์, 2544, หน้า 160-161) ได้อธิบายถึง การเรียนรู้ทางการเมืองนั้นเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน โดยไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของวัฒนธรรมทางการเมืองที่สังคมนั้น ๆ จากเดิมที่เคยมีมาก่อนและในบางกรณีก็อาจเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ได้ด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ความหมายของกล่อมเกลากล่อมทางการเมืองที่ยกมาข้างต้น จึงเห็นได้ว่า การกล่อมเกลากล่อมทางการเมือง ก็คือ กระบวนการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองแก่คนในสังคมผ่านตัวการทางการเมืองที่มีบทบาทในการตอกย้ำ บ่มเพาะ รักษา ถึงมุมมองเชิงทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ความศรัทธาทั้งในด้านสนับสนุนหรือต่อต้านในมิติต่าง ๆ ทางการเมือง กระทั่งมีอิทธิพลต่อทั้งการสร้างและรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งนี้หากพิจารณาถึงความหมายของการกล่อมเกลากล่อมทางการเมืองย่อมพบว่า มีความหมายทั้งในวงแคบและวงกว้าง กล่าวคือ ในความหมายที่อยู่ในวงแคบว่าการกล่อมเกลากล่อมทางการเมืองนั้นเป็นการให้ข่าวสารการปลูกฝังค่านิยมและการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ทางการเมืองอย่างมีเป้าหมายโดยผ่านองค์การหรือสถาบันที่มีความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการ เช่น การอบรมสั่งสอนด้านการเมือง ขณะที่ ความหมายในวงกว้าง การกล่อมเกลากล่อมทางการเมืองก็คือกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกี่ยวกับการเมือง

ที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตมนุษย์ไม่ว่าการเรียนรู้จะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตามโดยส่งผ่านพื้นฐานทางการเมืองทั้งด้านความรู้ ค่านิยม บรรทัดฐาน ทักษะคติ ตลอดจน รูปแบบพฤติกรรม จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง โดยผ่านสื่อกลางต่าง ๆ ของสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน สังคม และสื่อมวลชน ทั้งนี้จึงเห็นได้ว่า กล่อมเกลตาทางการเมือง ก็คือ กระบวนการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองที่เสมือนการนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารให้เกิดเป็นมโนทัศน์ในแง่มุมต่าง ๆ ทางการเมือง

2.1.1 ลักษณะการกล่อมเกลตาทางการเมือง

การกล่อมเกลตาและเรียนรู้ทางการเมืองนั้น มี 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรก เป็นการกล่อมเกลตาทางการเมืองที่เกิดจากการสอน โดยตรงหรือจากลัทธิปลูกฝังเป็นการเรียนรู้ทางการเมืองที่เกิดจากการตั้งใจสอน มีกำหนดระยะเวลาเป็นหลักสูตรวิธีการสอนและมีการวางแผนการสอนที่แน่นอน ส่วนลักษณะที่สอง ก็คือ การเรียนรู้ทางการเมืองโดยอ้อม เป็นการเรียนรู้โดยไม่ตั้งใจผ่านตัวการทางการเมือง อาทิ ความรู้จากการคุยกับเพื่อนสนิทหรือเพื่อนในสถานที่ทำงาน การสนทนากับบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ลูก หลาน กระบวนการดังกล่าวจึงไม่มีการวางแผนหรือการกำหนดหลักสูตรการสอนที่เป็นทางการ โดย Almond and Coleman (1960, pp. 306) เห็นว่า การเรียนรู้ทางการเมืองทั้งในทางตรงและทางอ้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อผู้ได้รับสารหรือผู้ถูกกล่อมเกลตา ทั้งนี้การเรียนรู้ทางอ้อมนั้นน่าจะมีอิทธิพลต่อการเมืองมากกว่า เพราะสามารถทำได้โดยสื่อกลางหลายตัวที่ทำหน้าที่ดังกล่าว

นอกจากนี้ Greenstein (1968, pp. 245) ได้อธิบายลักษณะของการกล่อมเกลตาทางการเมืองออกเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากการยอมรับบทบาทในฐานะผู้ถูกกระทำมีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลต่อระบบการเมืองซึ่งปัจเจกบุคคลเหล่านั้นอาศัยอยู่ โดยการกล่อมเกลตาทางการเมืองได้สร้างมุมมองทางการเมืองในระดับปัจเจกบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้ทางการเมืองนี้เป็นเพียงขั้นตอนที่ปัจเจกบุคคลได้รับการถ่ายทอดมุมมองทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ความรู้ความเข้าใจความรู้สึก และการวิเคราะห์พิจารณาจากสิ่งที่เขาได้รับการมองโลกการเมือง จึงเห็นได้ว่าการกล่อมเกลตาทางการเมืองมีลักษณะเป็นกระบวนการแบบตอบโต้ (Interactive Process) ระหว่างปัจเจกบุคคลในฐานะของผู้ถูกกล่อมเกลตาหรือผู้รับสารกับตัวแทนทางการเมือง ในฐานะผู้กล่อมเกลตาหรือผู้ส่งสาร

เมื่อพิจารณาถึงสื่อกลางการกล่อมเกลตาหรือเรียนรู้ทางการเมืองของแต่ละบุคคลนั้นต่างดำเนินไปตลอดชีวิตของบุคคลหนึ่ง ๆ เพราะทุกคนจะเข้าถึงตัวการหรือสื่อที่ทำหน้าที่ส่งต่อข้อมูลข่าวสารทางทางการเมืองที่หลากหลายอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลให้พฤติกรรมการเมืองของบุคคลก็

อาจจะคงเดิมหรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาตามไปด้วย ทั้งนี้สื่อกลางการเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญ (ลิซิจิต ซีรเวกิน, 2552, หน้า 30) ประกอบด้วย

1) ครอบครัว โดยในสังคมหนึ่ง ๆ ครอบครัวถือเป็นหน่วยสังคมแรกที่มนุษย์ได้สัมผัส โดยเริ่มชีวิตแรกของมนุษย์ ทั้ง Almond และ Powell (อ้างใน อมร รักษาสัตย์, 2544, หน้า 160-161) มีความเป็นในทำนองเดียวกันว่า ครอบครัวเป็นตัวการในการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีอิทธิพลสูงและต่อเนื่องเป็นระยะยาวทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นตัวการที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดทัศนคติทางการเมืองในอนาคคของเด็ก และสร้างทัศนคติต่ออำนาจให้มีการแสดงความคิดเห็น ทำให้มนุษย์ในสังคมได้เริ่มมีการเรียนรู้ทางการเมือง เป็นการพัฒนาทางการเมืองในทางที่เจริญขึ้นได้ในอนาคต

2) สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างคุณภาพให้แก่ประชาชาติ โดยเริ่มต้นจากโรงเรียน เป็นสถาบันหรือเป็นตัวแทนที่มีบทบาทที่สำคัญในการอบรมกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยผ่านหลักสูตรและกิจกรรมเกี่ยวกับพิธีการในชั้นเรียน และมี ครู ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อต่อจากการกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมืองในฐานะผู้สอนครูมีวิธีการถ่ายทอดที่ดีและมีประสิทธิภาพ พยายามปรับปรุงตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ขณะเดียวกันย่อมเห็นว่า ปัจจุบันการรับฟังข่าวสารบ้านเมืองจากหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตก็จะดูเป็นความจริงที่มีชีวิตชีวามากกว่าผู้สอน (วิชัย ต้นศิริ, 2539, หน้า 64)

3) สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบันหรือตัวแทนการให้การกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญของนิสิตนักศึกษา และเป็นแหล่งสร้างสติปัญญา ความนึกคิด ตลอดจน ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม มีการกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจในเรื่องเสรีภาพทางวิชาการ สนใจเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของสังคมมนุษย์อย่างผู้มีปัญญา ขณะเดียวกันก็พยายามเริ่มปลูกฝังแบบฉบับที่ดีแก่พลเมือง

4) กลุ่มเพื่อน (Peer Group) เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการเรียนรู้ทางสังคม การปรับตัวของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะ ในสังคมเมืองใหญ่ที่คนทั่วไปโดยเฉพาะเยาวชนให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว เพื่อนจึงมีอิทธิพลทางความคิดและพฤติกรรมของคนเมืองใหญ่ ซึ่งหากมีความเชื่อทางสังคมและการเมืองไปในทางที่ดี จะนำพาสมาชิกในกลุ่มไปในทางที่สนับสนุนการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้วย

5) กลุ่มอาชีพ (Occupation or Professional Groups) มีความสำคัญในการเรียนรู้ทางสังคม และทางการเมืองแก่บุคคล พบว่าในแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีวิธีการเรียนรู้ทางสังคมไม่ซ้ำกับกลุ่ม

อาชีพอื่น เช่น กลุ่มอาชีพทหารจะมีระเบียบวิธีการที่แตกต่างไปจากกลุ่มพวกอาชีพ แพทย์ ซึ่งในกรณีดังกล่าวทำให้บุคคลที่จะประกอบอาชีพทหารจะต้องเรียนรู้และรับรู้ระเบียบ วิธีการทางทหาร หากประสงค์จะยึดอาชีพนี้ โดยที่กลุ่มจะช่วยให้ได้การเรียนรู้ระเบียบวิธีการทางสังคมให้กับผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ ในการเรียนรู้ทางการเมืองก็เช่นเดียวกันกลุ่มบางกลุ่ม เช่น กลุ่มชวาวนา กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น นอกจากจะช่วยให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางสังคมในเรื่องระเบียบวิธีการของกลุ่ม การอยู่ร่วมกันให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันแล้ว ในบางกรณียังได้ช่วยสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้หรือมีทัศนคติในทางการเมืองอีกด้วย เพราะในการที่กลุ่มดังกล่าวจะได้นำซึ่งความต้องการ หรือผลประโยชน์

6) สื่อมวลชน (Mass Media) สื่อมวลชนหมายถึง สื่อ หรือช่องทางของการ สื่อสารมวลชนซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ นิตยสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เสนอข่าวสาร เสนอบริการการศึกษาและทำหน้าที่ทางด้านการบันเทิง ซึ่งในการเสนอข่าวสารและเสนอความเห็นมีผลต่อทัศนคติความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล เพราะข่าวที่เสนอทุกวัน ส่วนหนึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีสื่อมวลชน ได้ถ่ายทอดจากรัฐบาลมาสู่ประชาชน คุณภาพของข้อมูลขึ้นอยู่กับแง่มุมจริยธรรม สื่อมวลชนที่จะ เลือกรายละเอียดให้ประโยชน์ จุดสำคัญ คือ คนและทัศนคติของคนที่ทำหน้าที่ใช้สื่อมวลชนถ่ายทอด เหตุการณ์การบ้านการเมืองสู่สาธารณะชนอย่างมีความรับผิดชอบและสร้างสรรค์สังคมข่าวสาร เช่นปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทมากขึ้นกว่าเดิม แต่การนำเสนอที่รวดเร็วและบ่อยครั้งจนขาดสาระสำคัญ ไม่สามารถหาข้อเท็จจริงมานำเสนอได้ทันหรือส่วนมากเสนอข่าวที่พยายามกระทบความรู้สึกเพื่อผลทางธุรกิจ การท่วมท้นไหลบ่าของข่าวสารทำให้ประชาชนไม่มีเวลาไตร่ตรอง ประชาชนที่ความรู้ร้น้อยอาจจะเชื่อตาม คนที่พอจะรู้อาจจะรีบด่วนสรุปและตัดสินพิพากษา ความผิดเอาเองทำให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์และส่งผลถึงความมั่นคงแห่งชาติด้วย

7) สถาบันทางการเมือง (Political Institution) สถาบันทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ นอกจากทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนประชาชนเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรรัฐบาล สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในประเทศแล้ว ยังมีส่วนในการทำหน้าที่การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนอีกวิธีการที่สถาบันทางการเมืองเหล่านี้โดยเฉพาะพรรคการเมืองให้การเรียนรู้ทางการเมืองมักจะดำเนินการผ่านการให้ข่าวสารสื่อมวลชน การประชุมปรึกษากัน การติดต่อเป็นส่วนตัว รวมทั้งการดำเนินงานของพรรคในท้องถิ่น ซึ่งหากทำกันอย่างกระตือรือร้นจะมีส่วนทำให้ประชาชนเกิดความสนใจทางการเมืองขึ้นได้ (จุมพล หนิมพานิช, 2548, หน้า 278-280)

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับภาพลักษณ์ทางการเมือง

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับภาพลักษณ์ทางการเมืองแล้วย่อมพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นส่วนหนึ่งในการตอกย้ำเพื่อสร้างและรักษาความรู้ ความเชื่อ ทศนคติหรือความรู้สึก ค่านิยม รวมทั้งแบบแผนแห่งการปฏิบัติต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง ที่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบการเมืองนั้นๆ การกล่อมเกลาทางการเมืองจึงมีผลต่อทั้งการสร้างและรักษาภาพลักษณ์ของบุคคล องค์กร และสถาบันทางการเมืองไปพร้อมๆ กันด้วย

อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image Creation) สะท้อนผ่านการเน้นย้ำให้เกิดการยอมรับภาพลักษณ์ที่ตัวการทางการเมืองที่ทำหน้าที่ส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร ไปยังกลุ่มเป้าหมายทางการเมืองให้เกิดความสนใจ ความประทับใจ และการยอมรับถึงภาพลักษณ์หรือมโนทัศน์ตามวัตถุประสงค์เบื้องต้น โดยภาพลักษณ์ดังกล่าวที่ตัวการส่งผ่านไปยังกลุ่มเป้าหมายนั้นมุ่งหวังอาจเป็นไปได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เช่น การสร้างภาพลักษณ์ของผู้ฝึกฝลัทธิคอมมิวนิสต์ว่าเป็นผู้ร้าย หรือนักการเมืองผู้มีฐานะดีเป็นผู้ที่ปราศจากการคอร์รัปชัน เป็นต้น

อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image Embedding) สะท้อนผ่านการเน้นย้ำถึงภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นแก่กลุ่มเป้าหมายแล้วให้คงอยู่หรือสืบเนื่องต่อไป การตอกย้ำผ่านตัวการทางการเมืองถือเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การธำรงรักษาถึงความยึดถือ ความเชื่อมั่น และความศรัทธา ต่อภาพลักษณ์ที่ถูกรังสรรค์สร้างขึ้นในมโนทัศน์ก่อนหน้า เช่น การเน้นย้ำให้ฝังรากลึกทางจิตใจจนเกิดความหวาดกลัวของผู้ฝึกฝลัทธิคอมมิวนิสต์ว่าเป็นผู้ที่มีความอำมหิตกระทั่งพร้อมมีส่วนร่วมในการกำจัดผู้ฝึกฝลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือมองข้ามการทุจริตของนักการเมืองผู้มีฐานะดี เป็นต้น

จากข้างต้นย่อมพบว่า ความเกี่ยวพันระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมืองกับภาพลักษณ์ทางการเมืองนั้น สามารถพิจารณาผ่านอิทธิพลต่อทั้งการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองและการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นจากการตอกย้ำเพื่อสร้างและรักษาความรู้ ความเชื่อ ทศนคติหรือความรู้สึก ค่านิยม รวมทั้งแบบแผนแห่งการปฏิบัติต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง ตามที่ตัวการส่งผ่านไปยังกลุ่มเป้าหมายนั้นมุ่งหวังอาจเป็นไปได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ อีกทั้งยังรวมถึงการตอกย้ำผ่านตัวการทางการเมืองถือเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การธำรงรักษาถึงความยึดถือ ความเชื่อมั่น และความศรัทธา ต่อภาพลักษณ์ที่ถูกรังสรรค์สร้างขึ้นในมโนทัศน์อีกด้วย

2.2 แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

2.2.1. ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

หากพิจารณาถึงคำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture)” พบว่า นักวิชาการต่างประเทศให้คำนิยามไว้คล้ายคลึงกัน อาทิ Dahl (1966, pp. 37-38) อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง ก็คือ ปัจจัยที่ใช้ในการอธิบายแบบแผนอันแตกต่างกันบนความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งเป็นลักษณะทางการเมืองที่เด่น ๆ อันเกิดจากการอบรมกล่อมเกลาหรือการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง ส่วน Robertson (2002) อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นเรื่องของความรู้สึก ความคิด และทัศนคติโดยรวมในประเด็นเกี่ยวอำนาจหน้าที่ของรัฐ กฎระเบียบข้อบังคับ หน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐบาล สิทธิหรือสิ่งที่สมควรจะได้รับ รวมไปถึงแบบแผนความสัมพันธ์ในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมแก่กันและกันของคนในสังคม ขณะที่ Almond (1956) ได้นิยามไว้คือ แบบแผนของทัศนคติและความโน้มเอียงของปัจเจกชนที่มีต่อระบบการเมืองในมิติต่าง ๆ ทั้งที่เป็นส่วนของระบบย่อยภายใต้ระบบการเมืองและการแสดงบทบาททางการเมืองของปัจเจกบุคคลในระบบการเมืองนั้น ทั้งนี้ Mannheim (1975, pp. 30) เห็นด้วยว่า วัฒนธรรมทางการเมืองนั้นเป็นเรื่องของแบบแผนของความเชื่อและทัศนคติร่วมกันของบุคคลในสังคมเกี่ยวกับเป้าหมายทางการเมืองที่เป็นแบบเดียวกันภายในระบบการเมืองต่าง ๆ นั้น ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือ การคงไว้ซึ่งรากฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งการประเมินค่าด้วยมาตรฐานทางทัศนคติในแบบเดียวกัน รวมทั้งความเห็นพ้องที่มาจากกรณีประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน

นอกจากนี้ นักวิชาการในประเทศต่างก็ให้นิยามในมุมมองเดียวกับข้างต้น อาทิ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2556, หน้า 212) ได้สรุปความหมายไว้ว่า แบบแผนของทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อพื้นฐานและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมนั้นที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองที่ตนเองนั้นเป็นสมาชิกอยู่ หรือ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2542, หน้า 314) ได้สรุปความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและองค์ประกอบต่าง ๆ ทางการเมือง โดยเป็นผลมาจากระบบความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของบุคคลที่ได้รับการปลูกฝัง อบรมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

จากข้างต้นย่อมเห็นว่า นักวิชาการทั้งหมดข้างต้น ต่างสะท้อนในมุมมองเช่นเดียวกันว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง ความโน้มเอียงทางการเมืองภายใต้แบบแผนหรือแนวทางปฏิบัติของประชาชนทั้งที่เป็นความคิด ความเชื่อ มุมมอง ทัศนคติ ต่อระบบการเมืองที่มีลักษณะร่วมกัน และทิศทางเดียวกันของประชาชน

2.2.2 ลักษณะของวัฒนธรรมการเมือง

Almond and Verba (1965, pp. 17-20) กล่าวถึง ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองโดยจำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (The Parochial Political Culture) เป็นคุณลักษณะทางสังคมของบุคคลที่ขาดความเข้าใจ หรือขาดความรู้ในเรื่องอันเกี่ยวข้องกับระบบการเมืองเลย ทั้งนี้บุคคลเหล่านั้นต่างคิดว่าตนไม่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (The Subject Political Culture) เป็นคุณลักษณะทางสังคมของที่มักเกิดขึ้นในหมู่ชนชั้นกลาง กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจในระบบทางการเมือง แต่กลับละเลยหรือเมินเฉย ไม่ใส่ใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเนื่องจากแนวคิดที่ว่าการเมืองเป็นเรื่องของผู้ปกครอง จึงวางตนในพื้นที่ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (The Participant Political Culture) เป็นคุณลักษณะทางสังคมของในแบบที่ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอันดีต่อระบบทางการเมือง อีกทั้งยังเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองการปกครองเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของผู้ที่มีอำนาจรัฐ มากกว่าการปล่อยวาง จึงจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองจึงเป็นแบบใกล้ชิด

อย่างไรก็ตาม ถือเป็นเรื่องยากในการระบุถึงลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมใดสังคมหนึ่งว่าเป็นไปในลักษณะใดอย่างเด่นชัดด้วยเหตุว่า องค์ประกอบทางสังคมต่างก็มีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละบริบท ด้วยเหตุนี้ Almond และ Verba (1965, pp. 17-20) จึงสรุปเพิ่มเติมว่า ภายใต้ระบบสังคมการเมืองต่าง ๆ จึงย่อมมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมผสานระหว่างคุณลักษณะทางสังคมที่ปนเปกัน กล่าวคือ

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมไพร่ฟ้า เป็นคุณลักษณะทางสังคมของประชาชนที่มักยอมรับถึงบทบาทของอำนาจรัฐบาลกลาง โดยที่ประชาชนยังคงไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือมองเห็นปฏิสัมพันธ์ที่จะต้องมียบทบาทใดๆ ในระบบการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม เป็นคุณลักษณะทางสังคมของประชาชนในสองรูปแบบ ก็คือ ประชาชนกลุ่มหนึ่งจะเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเนื่องจากเริ่มเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตน ในขณะที่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งก็ยังคงไม่สนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง หรือยังมองไม่เห็นความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมแบบมีส่วนร่วม เป็นคุณลักษณะทางสังคมของประชาชนสนใจในผลประโยชน์ของตนทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นไปด้วยแรง

กระตุ้น หรือแรงผลักดันที่จะเข้าไปเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนหรือของกลุ่มตน หรือเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยปราศจากความรู้ หรือขาดความเข้าใจที่แท้จริงถึงเป้าหมายหรือผลประโยชน์ทางการเมืองที่แต่ละกลุ่มการเมืองจะได้รับจากการเคลื่อนไหว

2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยมกับภาพลักษณ์ทางการเมือง

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับภาพลักษณ์ทางการเมืองแล้ว ย่อมพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองส่งผลต่อภาพลักษณ์ทางการเมือง เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นคือความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนอันเป็นผลจากการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งหล่อหลอมให้ประชาชนเกิดความคิด ความเชื่อ มุมมอง ทักษะคติ ต่อระบบการเมืองที่มีลักษณะร่วมกันและทิศทางเดียวกันของประชาชน ทั้งนี้หากพิจารณาถึงความโน้มเอียงทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Authoritarian Political Culture) ย่อมเห็นว่า ระบบอำนาจนิยม เป็นระบบการเมืองที่มีฐานอยู่บนอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเผด็จการ กล่าวคือ ผู้ปกครองสามารถใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเหนือรัฐ หรือผู้ใต้ปกครอง ในการดำรงไว้ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของตน หรือเรียกได้ว่าเป็นการรักษาอำนาจของตนหรือพวกพ้อง (Kurian, 2011, pp. 103) ซึ่งไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน ปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นที่เป็นปฏิปักษ์กับผู้นำ ควบคุมสื่อมวลชนผูกขาดการใช้อำนาจและจำกัดการตรวจสอบ ระบบอำนาจนิยมจึงตั้งอยู่บนรากฐานอุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) ที่ตรงข้ามกับประชาธิปไตย ภายใต้คุณลักษณะสำคัญของระบบอำนาจนิยม ได้แก่

ประการแรก ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง (Centralization) ซึ่งผู้ปกครองสามารถกระทำการใดๆ ภายใต้การตัดสินใจของผู้ปกครองเอง โดยละเลยความคิดเห็นของผู้ใต้ปกครอง อำนาจการสั่งการ ชี้นำ จึงตกเป็นของผู้ครองอำนาจทางการเมือง ซึ่งระบบราชการถือเป็นเครื่องมือในการปกครองที่เข้มแข็ง

ประการที่สอง ผู้ปกครองละเลย หรือเมินเฉยต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน (Right and Freedom Ignorance) โดยผู้ปกครองสร้างความเสมอภาคของประชาชนด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมีอยู่อย่างจำกัด ขณะเดียวกันประชาชนส่วนหนึ่งก็เมินเฉยหรือเกรงกลัวต่อการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพด้วยความเกรงกลัวและถูกรวบงำโดยรัฐ

ประการที่สาม ผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน ซึ่งเป็นการปกครองด้วยกฎหมายที่ผู้ปกครองกำหนดขึ้นมา (Rule by Law) จึงมีมาตรการในตรวจสอบการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎเกณฑ์ และหากฝ่าฝืนจะมีมาตรการลงโทษที่รุนแรงตามกฎหมาย

ประการที่สี่ ผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ (Media Control) ไว้ภายใต้การปกครอง เพราะสื่อคือ เครื่องมือสำคัญในการครอบงำสังคม เน้นการสื่อสารทางเดียว (One Way Communication) เพื่อควบคุมประชาชนให้มีความคิด และยอมรับในสิ่งที่ผู้ปกครองนำเสนอเท่านั้น

จากข้างต้นย่อมพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมนั้น ภายใต้ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยก็สามารถสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนี้แฝงมากับกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย หรือ “อำนาจนิยมที่มาจากการเลือกตั้ง” (Electoral Authoritarianisms) (เกษียร เตชะพีระ, 2547) หรือที่เรียกว่า วัฒนธรรมการเมืองอำนาจนิยมแบบปฏิบัติปฏิรูปภายใต้ระบอบทักษิณ ซึ่งเป็นการเมืองที่เน้นถึงการใช้อำนาจเป็นเครื่องมือในการปกครองภายใต้ระบบกฎหมายที่มีการครอบงำระบบรัฐสภาเป็นกลไกออกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์มาบังคับใช้กับประชาชน

ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองอำนาจนิยม ก็คือ ความโน้มเอียงทางการเมืองภายใต้แบบแผนหรือแนวทางปฏิบัติของประชาชนทั้งที่เป็นความคิด ความเชื่อ มุมมองทัศนคติ ต่อระบบการเมืองที่มีลักษณะร่วมกันและทิศทางเดียวกันของประชาชนบนพื้นฐานที่ยอมรับการรวมศูนย์อำนาจของรัฐ ละเลยถึงสิทธิหน้าที่ทางการเมืองของตน ยอมรับกฎเกณฑ์มาตรการของผู้ปกครอง และเข้าถึงสื่อได้อย่างจำกัด

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับภาพลักษณ์ทางการเมืองผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมแล้ว ย่อมพบว่า สอดคล้องกับหลักการทั้ง 4 ประการ ได้แก่ ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง (Centralization) ผู้ปกครองละเลย หรือเมินเฉยต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน (Right and Freedom Ignorance) การปกครองด้วยกฎหมายที่ผู้ปกครองกำหนดขึ้นมา (Rule by Law) และผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ (Media Control) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการครอบงำสังคม

2.3 แนวคิดพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

2.3.1 พรรคการเมือง

คำว่า “พรรคการเมือง (Political Party)” มีรากศัพท์จากภาษาละตินว่า “Pars” แปลว่า “ส่วน” หรือ “ฝ่าย” โดยพรรคการเมืองจึงมีความหมายถึงส่วนของราษฎร หรือการที่ราษฎรแบ่งออกเป็นส่วนๆ (กลุ่ม) ซึ่งการนิยามความหมายของพรรคการเมืองโดยทั่วไปนี้นักวิชาการได้พยายามอธิบายโดยเน้นไปที่ลักษณะ 3 ประการ (หยุด แสงอุทัย, 2517) อันเป็นที่มาของการนิยามความหมายของคำว่า “พรรคการเมือง” โดยมีสาระสำคัญ กล่าวคือ ประการแรก เน้นลักษณะของวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการตั้งพรรคการเมือง ประการต่อมา เน้นลักษณะของสมาชิกหรือ

โครงสร้างของพรรคการเมือง และอีกประการนั้น เน้นหน้าที่ของพรรคการเมืองที่กระทำหรือมีพฤติกรรม

วิทยา นาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัณฑารักษ์ (2561, หน้า 3- 6) ได้สรุปถึงความหมายของพรรคการเมืองไว้ 5 ความหมาย ได้แก่

นิยามแรก Edmund Burk ให้ความหมายว่าพรรคการเมือง คือ กลุ่มคนหนึ่งซึ่งร่วมกันตามแนวหลักการบางอย่างโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมในการส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติ โดยนิยามนี้เน้นประเด็นสำคัญของพรรคการเมืองในแง่ของการรวมตัวกันและจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

ประการแรก พรรคการเมืองเป็นการรวมตัวกันของบุคคลตามแนวหลักการบางอย่าง ซึ่งหมายถึงการรวมกันเกิดจากแนวความคิดหรืออุดมการณ์คล้ายคลึงกันมารวมกัน และมีการตกลงที่จะดำเนินการตามแนวหลักการที่มีความเห็นพ้องต้องกัน

ประการที่สอง พรรคการเมืองมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติ กล่าวคือการรวมตัวกันของบุคคลต่าง ๆ นั้น ก็เพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมคือ ของชาติ โดยคณะบุคคลดังกล่าวต้องการเข้ามาเป็นรัฐบาลอำนาจการปกครองประเทศให้เป็นไปตามแนวความคิดของคณะของตน หรือคัดค้านการกระทำกับแนวความคิดของกลุ่มของตนแล้วแต่กรณี

นิยามที่สอง Alfred de Grazia ให้ความหมายว่า พรรคการเมือง คือกลุ่มคนที่มิบทบาทในการกำหนดประเด็นปัญหาและส่งตัวแทนเข้าสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการมองพรรคการเมืองในเชิงพฤติกรรม คือเน้นว่าพรรคการเมืองเป็นองค์การที่มีบทบาทสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก พรรคการเมืองเป็นองค์การที่ทำหน้าที่กำหนดประเด็นปัญหา คือ พรรคการเมืองจะคอยชี้ประเด็นปัญหาของประเทศว่า ขณะนั้นประเทศมีปัญหาอะไรในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และเสนอวิธีการที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น ตลอดจนวิธีการที่จะส่งเสริมหรือเพิ่มพูนความผาสุกแก่ประชาชนและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ สิ่งเหล่านี้ถูกบรรจุเป็นนโยบายของพรรคการเมืองนั้น

ประการที่สอง พรรคการเมืองทำหน้าที่คัดเลือกตัวแทนส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง คือเมื่อพรรคการเมืองได้กำหนดนโยบายไว้อย่างไรแล้ว ก็จะต้องผลักดันนโยบายนั้นให้เป็นผลสำเร็จ การที่พรรคการเมืองจะทำนโยบายได้เป็นผลสำเร็จได้ พรรคจะต้องเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง คือเป็นรัฐบาล โดยการส่งตัวแทนหรือสมาชิกของพรรคเข้าสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งการเมืองต่าง ๆ เมื่อพรรคชนะเลือกตั้งได้เข้าไปเป็นรัฐบาล ก็จะนำนโยบายของพรรคมาบรรจุเป็นนโยบายของรัฐบาลต่อไป

นิยามที่สาม Jacobson & Libman ได้ให้ความหมายว่า พรรคการเมือง คือ การรวมตัวกันเป็นสมาคมหรือองค์การของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมบุคลากรและนโยบายของรัฐบาล นิยามนี้เน้นให้เห็น ถึงประเด็นสำคัญของพรรคการเมือง 2 ประการ คือ

ประการแรก พรรคการเมืองเป็นการรวมกันของพลเมืองของรัฐผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งมีความสำนึกทางการเมืองจะมารวมกันเป็นองค์การพรรคการเมือง

ประการที่สอง การรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองมีจุดประสงค์ที่จะควบคุมบุคลากร และนโยบายของรัฐบาล โดยมีความมุ่งหมายที่จะเข้ามาเป็นรัฐบาลและกำหนดนโยบายของประเทศ หรือกรณีที่ไม่ได้เป็นรัฐบาลก็จะทำหน้าที่ควบคุมรัฐบาลและนโยบายที่รัฐบาลใช้บริหารประเทศ

นิยามที่สี่ William Goodman ให้ความหมายว่า พรรคการเมือง คือ กลุ่มบุคคลหลายกลุ่มที่มารวมตัวกันเพื่อคัดเลือกบุคคลเข้ารับสมัครเลือกตั้ง และหวังที่จะชนะเลือกตั้งเพื่อเข้าไปควบคุมการดำเนินงานและนโยบายของรัฐบาล นิยามนี้เน้นประเด็นสำคัญ คือ

ประการแรก พรรคการเมืองเป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาชิกที่มีความคิดเห็นหรืออุดมการณ์คล้ายกัน

ประการที่สอง พรรคการเมืองมีจุดประสงค์ที่จะส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเพื่อจะได้เข้ามาใช้อำนาจปกครองหรือบริหารกลไกของรัฐซึ่งจะทำให้สมาชิกของพรรคได้รับผลประโยชน์จากการใช้อำนาจทางการเมืองนั้น

นิยามที่ห้า Ranney and Kendall นิยามว่าพรรคการเมือง คือ กลุ่มบุคคลหลายกลุ่มที่มารวมตัวกันเพื่อคัดเลือกบุคคลเขาสมัครรับเลือกตั้ง และหวังที่จะชนะเลือกตั้งเพื่อเข้าไปควบคุมการดำเนินงานและนโยบายของรัฐบาล

นิยามนี้มองพรรคการเมืองในแง่ของหน้าที่และจุดมุ่งหมายของพรรคการเมือง ซึ่งตรงกับพฤติกรรมของพรรคการเมืองในปัจจุบันมากที่สุด คือ

ประการแรก พรรคการเมืองจัดตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะคัดเลือกสมาชิกของพรรคเข้าสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ

ประการที่สอง พรรคการเมืองจัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปควบคุมการบริหารงานหรือกลไกของรัฐบาลและนโยบายสาธารณะ

ทั้งนี้ สำหรับประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2559) ได้ให้นิยามความหมายของพรรคการเมืองไว้ว่า “กลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันมารวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและนิติบัญญัติ” และในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

ระบุว่า พรรคการเมือง หมายความว่า “คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ”

จากการนิยามความหมายของคำว่าพรรคการเมืองที่หลากหลายข้างต้น ช่วยให้เห็นได้ว่า แต่ละนิยามต่างให้ประเด็นสำคัญที่ประมวลคุณลักษณะของพรรคการเมืองได้ดังนี้

ประการแรก พรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยคนหรือบุคคลที่มารวมเป็นกลุ่ม หรือเป็นคณะบุคคล ซึ่งการรวมกันของบุคคลเป็นกลุ่มนี้เกิดขึ้นโดยสมัครใจ ปราศจากการบังคับ

ประการที่สอง พรรคการเมือง ต้องเป็นกลุ่มคนที่มีความเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมที่เด่นชัดสอดคล้องกัน โดยมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่เหมือนหรือคล้ายกันเป็นหลักยึดในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ภายในพรรคการเมืองนั้นๆ

ประการที่สาม พรรคการเมือง มีความมุ่งหวังหรือเป้าหมายของบุคคลที่มุ่งสู่การเข้าไปเพื่อมีอำนาจในการบริหารประเทศ หรือเพื่อต้องการเป็นรัฐบาล หรือเพื่อเข้าไปควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล

โดยสรุป พรรคการเมืองก็คือ กลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองคล้ายกันหรือเหมือนกัน เขามาร่วมกันอย่างจริงจัง โดยการจัดตั้งองค์การเพื่อประโยชน์ในทางการเมืองร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อจัดตั้งรัฐบาล

2.3.2 กลุ่มผลประโยชน์

คำว่า กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) มีนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน อาทิ พฤทธิศาน ชุมพล (2546, หน้า 127-128) Dowes and Hughes (1975) นิยามว่า กลุ่มผลประโยชน์ ก็คือ การรวมตัวของบุคคล ซึ่งมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการปกครองในรูปแบบที่จะเอื้อต่อผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยที่กลุ่มดังกล่าวไม่ใช่พรรคการเมือง ขณะที่ Almond and Powell (1966) ได้ให้ความหมายว่า กลุ่มคนที่เชื่อมโยงกันโดยมีความสนใจหรือห่วงใยในสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต่างก็มีความสำคัญอยู่ไม่มากก็น้อยว่ามีความเชื่อมโยงดังกล่าวอยู่ ส่วน Kavanagh (1996) มองเห็น การแสดงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ ก็คือ กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อรัฐบาลในการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการรวมตัวที่เกิดขึ้นของบุคคลนั้นมีอุดมการณ์หรือเป้าหมายร่วมกันและต้องการให้เป้าหมายนั้นบรรลุผลด้วยการต่อรอง การแสดงออกด้วยการกดดันเพื่อสร้างอิทธิพลต่อการผลักดันการกำหนดนโยบายหรือการบริหารงานตามนโยบายรัฐตามที่กลุ่มนั้นๆ ประารถนา

จากที่กล่าวมา คำว่า “กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)” กับคำว่า “กลุ่มอิทธิพล (Pressure Groups)” เป็นคำที่มักจะใช้ปะปนกัน เนื่องจากมีความหมายใกล้เคียงกัน การให้ความหมายที่แตกต่างกันเป็นผลมาจากนักวิชาการแต่ละท่านที่มอง คือตามทัศนะของการมองหรือ

การศึกษา (Approach) โดยทั่วไปแล้วยอมรับกันว่า คำทั้งสองคำนี้อาจใช้แทนกันได้ ในความหมายเดียวกัน

ดังนั้น กลุ่มผลประโยชน์ จึงหมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลโดยมุ่งหวังที่จะเข้าไปมีอิทธิพล กัดดัน ให้ได้ซึ่งผลประโยชน์ตามความมุ่งหวังของการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นทั้งในกระบวนการนโยบายและกระบวนการทางการเมือง

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มผลประโยชน์จะเห็นว่า การก่อกำเนิดของกลุ่มผลประโยชน์นั้นเป็นผลมาจากความเป็นธรรมชาติของสังคมของมนุษย์ที่มนุษย์แต่ละคนต่างมีความต้องการหรือความประสงค์ร่วมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดสมัยใด และในสังคมใด ๆ การรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นนั้นล้วนตั้งอยู่บนมูลเหตุที่ขึ้นอยู่กับสภาพของสังคม โดยแนวความคิดเกี่ยวกับการแบ่งแยกประเภทของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มผลักดันนี้ Duverger (1972) อธิบายว่า เป็นสิ่งที่ยากที่จะกำหนดลงไปว่า กลุ่มใดในสังคมที่มีลักษณะที่จะเป็นกลุ่มผลักดันที่มีอิทธิพล หรือในทางตรงข้ามนั้นกลุ่มใดที่มีได้มีลักษณะเป็นกลุ่มอิทธิพล การที่กลุ่มใดจะกลายเป็นกลุ่มที่มี อิทธิพลขึ้นอยู่กับความเอื้ออำนวยของบริบทสถานการณ์ ช่วงเวลาที่ตีที่เหมาะสม และหากมีการจัดโครงสร้าง ของกลุ่มให้เข้มแข็งก็จะทำให้กลายเป็นกลุ่มผลักดัน (Pressure Groups) ที่มีอิทธิพลได้ (วิทยา นภาศิริกุลกิจ และสุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2561, หน้า 247)

นอกจากนี้ การแบ่งแยกประเภทของกลุ่มผลประโยชน์นั้น ไม่อาจกระทำได้ง่ายเหมือนกับการแบ่งชนิดหรือแยกประเภทของพรรคการเมือง เนื่องจากกลุ่มผลประโยชน์มีหลากหลายรูปแบบ และมีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการศึกษาประเภทของกลุ่มผลประโยชน์นั้นจะพิจารณาเฉพาะแบบที่ทำกันอยู่ในยุโรปและในอเมริกา (วิทยา นภาศิริกุลกิจ และสุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2561, หน้า 247) ซึ่ง Maurice Duverger (1972.) ได้แบ่งกลุ่มผลประโยชน์หรือที่เขาชอบเรียกว่ากลุ่มผลักดัน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผลักดันจริง และกลุ่มผลักดันแฝง

ประเภทแรก กลุ่มผลักดันจริง โดยกลุ่มผลักดันจริง หมายถึง กลุ่มผลประโยชน์ที่ได้ก่อตั้งขึ้นมาและสามารถจัดองค์การของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่คำนึงว่ากลุ่มจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก กลุ่มนั้นก็จะมีอำนาจมีพลังบังคับในทางการเมือง เรียกกันว่าเป็น “กลุ่มอิทธิพล” คำว่าอิทธิพลนี้หมายถึงอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลผู้บริหารประเทศมีอิทธิพลต่อองค์กรนิติบัญญัติของรัฐคือรัฐสภา

กลุ่มผลักดันจริง หรือกลุ่มผลักดันในทางทฤษฎีนั้นจะต้องมีลักษณะของการจัดองค์การที่สมบูรณ์ เช่น การมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ ที่แน่นอนเด่นชัด การมีสมาชิก การจัดสายงานบริหารงานในองค์การ และสำคัญยิ่งคือต้องไม่มีเป้าหมายในการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเข้าบริหารประเทศ กลุ่มผลักดันนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นโดยเอกชน รัฐบาลไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง

ฉะนั้น กิจกรรมบางส่วนของกลุ่ม และโอกาสบางโอกาสจะทำให้กลุ่มเกี่ยวข้องกับอิทธิพลที่สามารถบีบบังคับทางการเมือง

กลุ่มผลักดันเอกชน (Private Groups) กลุ่มผลักดันนี้ เกิดขึ้นโดยสถาบันของเอกชน เช่น ธุรกิจเอกชน บริษัท ห้างร้าน หน่วยการผลิต ความคิดกลุ่มผลักดันเอกชนนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศนี้มีระบบเศรษฐกิจเป็นแบบทุนนิยม (Capitalism) ดังนั้น เอกชนจึงมีเสรีภาพในการประกอบการต่าง ๆ ได้โดยรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด ผลประโยชน์ของกลุ่มจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะโดยเสรีและทุกระดับ การต่อสู้เรียกร้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มอาชีพสองกลุ่ม คือ กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้ขายแรงงาน กลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ของเอกชน (Individual) มิใช่เป็นของรัฐ (Public) ดังนั้นกลุ่มผลักดันเอกชน คือ กลุ่มผลประโยชน์ของเอกชน เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมผู้ประกอบการ สมาคมเยาวชน สมาคมสตรี เป็นต้น

กลุ่มผลักดันมหาชน (Public Groups) หมายถึง กลุ่มที่เกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยอมรับกันว่าในบางครั้งหน่วยงานของรัฐมีวิธีปฏิบัติกิจกรรมคล้ายกับวิธีการของกลุ่มผลักดันเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยการบีบบังคับหรือใช้อิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ กลุ่มผลักดันมหาชนหรือ กลุ่มผลักดันสาธารณะ แบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1) หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการตามแบบวิธีของกลุ่มผลักดันในการป้องกันผลประโยชน์ของหน่วยงานนั้น โดยที่ได้มีการแสดงให้เห็นว่าผลประโยชน์ของกลุ่มคือ ผลประโยชน์ของสาธารณะหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม

2) เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการ ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ผู้ตรวจสอบบัญชี สมาคมศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษาชั้นสูงของรัฐ โดยมีการก่อตั้งเป็นกลุ่มขึ้นในหน่วยงานของรัฐ แต่เดิมลักษณะของกลุ่มจะเป็นกลุ่มที่ไม่เปิดเผย กลุ่มจะหาทางช่วยเหลือคนในกลุ่มของตน เพื่อให้ได้รับตำแหน่งสูงและสำคัญในหน่วยงานนั้น แม้จะมีการเน้นว่าผลประโยชน์ของส่วนรวมสำคัญ แต่ผลประโยชน์ของสมาชิกของกลุ่มจะต้องมาก่อน

ประเภทที่สอง กลุ่มผลักดันแฝง โดยคำว่ากลุ่มผลักดันแฝงนั้น ตรงกับคำอังกฤษว่า “pseudo pressure groups” เป็นกลุ่มลักษณะกลุ่ม องค์การ ชมรม ที่มีได้จัดอยู่ในลักษณะของกลุ่มผลักดันจริง เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการบริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป เช่น กลุ่มของนักวิชาการ กลุ่มของนักธุรกิจที่มีได้มีจุดประสงค์ที่จะบีบบังคับทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แต่กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่น เป็นลักษณะที่จะต้องมีการจ้างตอบแทน การบริการนั้นกลับไปที่ผลในการบีบบังคับทางการเมือง กลุ่มผลักดันแฝง หรือกลุ่มผลักดันเทียมนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มสื่อสารมวลชน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นกลุ่มบุคคลที่เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง แม้ว่าบทบาทของกลุ่มจะสามารถบีบบังคับ หรือมีอิทธิพลทางการเมืองแต่กลุ่มนี้ก็หาได้เป็นกลุ่มผลักดันจริงไม่ กลุ่มเหล่านี้ควรจะเรียกว่าองค์กรที่มีอิทธิพล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แก่ สำนักงานจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้งสำนักงานเพื่อการรณรงค์ทางการเมือง ที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนกับนักธุรกิจ ผู้ซึ่งหวังที่จะมีบทบาทบังคับในทางการเมือง เป็นตัวเชื่อมระหว่างนายทุนกับนักการเมือง โดยเป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันที่มีอิทธิพลในทางการเมือง สามารถบีบบังคับในทางการเมือง ที่เรียกว่า “ล็อบบี้” (Lobby) รัฐในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ล็อบบี้เป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันที่มีอิทธิพลในทางการเมือง สามารถบีบบังคับในทางการเมือง การดำเนินงานของกลุ่มนี้จะกระทำโดยอาศัยเจตียงของบสภาองเกรส เป็นลักษณะตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ที่จะหาทางทำให้ ร่างรัฐบัญญัติฉบับหนึ่ง ฉบับใดผ่านหรือไม่ผ่านรัฐสภา ล็อบบี้จะปฏิบัติงานด้านการเมือง บีบบังคับทางการเมืองให้แก่กลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ใช้บริการของล็อบบี้ ฉะนั้นลักษณะของล็อบบี้จึงเป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันจริงและกลุ่มผลักดันแฝง

กลุ่มสื่อสารมวลชน หมายถึง กลุ่มผลักดันแฝงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งในสภาวะสังคมในปัจจุบันได้มีความเจริญในด้านเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ศิลปวิทยาการสมัยใหม่ ได้เปลี่ยนแปลงสภาพของสังคม ผิดแผกไปจากศตวรรษก่อน ๆ มาก สื่อสารมวลชนอันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ได้รับการพัฒนาขึ้นทั้งทางคุณภาพและปริมาณ เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่สำคัญซึ่งจะขาดไม่ได้เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ รองจากเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และอาหาร ฉะนั้นในบางกรณีก็ยอมรับกันว่าสื่อมวลชนดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็น “สถาบัน” ที่มีความสามารถบีบบังคับเหมือนกันกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงแล้ว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ เป็นสถาบันทางเทคนิคแต่กลับมีบทบาทในการบีบบังคับทางการเมือง จึงต้องมองสื่อมวลชนใน 2 ฐานะคือเป็นทั้งหน่วยธุรกิจการค้า และกลุ่มผลักดันแฝง

2.3.3 บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมือง

ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีบทบาทที่คล้ายคลึงกันในสองมิติ กล่าวคือ บทบาทการรวบรวมประเด็นความต้องการเพื่อการผลักดันประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้นเป็นนโยบายทางการเมือง และบทบาทการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้จะเห็นว่า บทบาทและหน้าที่ดังกล่าวนี้ ถือเป็นกรณีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่เป็นหน้าที่หลักอย่างเป็นทางการของพรรคการเมือง ขณะที่บทบาทดังกล่าวของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ล้วนแสดงออกในแบบที่ไม่เป็นทางการ เนื่องจากการรวมกลุ่มทางการเมืองที่เกิดขึ้นขาดความเป็นสถาบันเมื่อเปรียบกับกลไกการทำงานของพรรคการเมืองที่ขับเคลื่อนด้วยอุดมการณ์ทางการเมือง (ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, 2560, หน้า 21-45)

หากพิจารณาถึงบทบาทการรวบรวมประเด็นความต้องการของประชาชนนั้น ย่อมพบว่า ภายใต้อัตลักษณ์การตลาดทางการเมืองย่อมพบว่า พรรคการเมืองต้องการคะแนนเสียงเป็นฐานในการสนับสนุนการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีมากพอไปจัดตั้งรัฐบาลหรือเข้าร่วมรัฐบาล การแสดงบทบาทรับเรื่องราวร้องทุกข์ หรือรับฟังปัญหาของประชาชนจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างฐานคะแนนทางการเมืองที่สำคัญในกระบวนการเลือกตั้ง เพราะบทบาทดังกล่าวนี้ถือเป็นการสร้างความเชื่อมโยงความแตกต่างของประชาชนไม่ว่าจะเป็นทางภูมิศาสตร์ ทางศาสนา เชื้อชาติ และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้เข้ามาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฉะนั้น ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์จึงต่างพยายามดึงดูดความสนใจของประชาชนทุกหมู่เหล่าที่อยู่ตามท้องถิ่นและภูมิภาคต่าง ๆ ให้เข้าร่วมอุดมการณ์หรือขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองด้วยกัน ผ่านการร่วมรับรู้ประเด็นความต้องการของประชาชนแล้วแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้บรรลุผลผ่านกระบวนการนโยบายสาธารณะ จึงเห็นได้ว่าบทบาทดังกล่าวนี้เป็นบทบาทการผลักดันประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้นเป็นนโยบายทางการเมืองไปพร้อมกันด้วย ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของการผลักดันประเด็นปัญหาเข้าสู่ระบบการเมืองทั้งในทางตรงด้วยการแสดงออกทางการเมืองต่อผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และในทางอ้อมคือการอาศัยความร่วมมือจากพรรคการเมือง หรือกลไกการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนโยบายนั้นๆ แล้วผนึกกำลังกันเพื่อจัดทำนโยบายให้สำเร็จผลเป็นรูปธรรมนั้น

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนย่อมพบว่า ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างกระตุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในแบบทางตรงและทางอ้อม ไปพร้อมกับการแสดงออกทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กล่าวคือ เมื่อทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างสร้างการรับรู้ถึงความต้องการในการแก้ไขปัญหาของประชาชนจากระบบการเมืองแล้ว พรรคการเมืองจะแสดงออกในรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นทางการผ่านสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการแสดงออกทางการเมืองที่เป็นทางการในกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนกลุ่มผลประโยชน์จะแสดงออกในรูปแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในระบบการเมือง ซึ่งรูปแบบที่เป็นทางการมักร่วมกับพรรคการเมืองหรือกลไกของรัฐผ่านการปรึกษาหารือ การยื่นข้อร้องเรียนไปยังหน่วยงานราชการ หรือในกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น ส่วนรูปแบบที่ไม่เป็นทางการนั้น แสดงออกผ่านการร่วมชุมนุมคัดค้านต่อต้าน หรือการใช้วิถีกดดันด้วย การปิดถนน หรือพื้นที่ในการชุมนุม เป็นต้น โดยทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมุ่งหวังผลลัพธ์ของการแสดงออกทางการเมืองไปสู่การสร้างวาระของนโยบายทางการเมืองตามประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ล้วนมีส่วนในการกระตุ้นให้ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในทางตรงและในทางอ้อมอยู่

ตลอดเวลา เนื่องจากประชาชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหนึ่ง ๆ คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญของกระบวนการนโยบายนั่นเอง

2.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์กับภาพลักษณ์ทางการเมือง

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ข้างต้นย่อมพบว่า เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง เนื่องจากโดยโครงสร้างการเมืองในระบบประชาธิปไตย จะเห็นได้ว่า แม้ความเกี่ยวพันกันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับพรรคการเมืองนั้นอยู่มาก แต่ขณะเดียวกันภายใต้ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นกลุ่มผลประโยชน์ไม่น้อยที่พยายามหลีกเลี่ยงการครอบงำโดยพรรคการเมือง หรือกล่าวได้ว่าพรรคการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของใคร นอกจากนั้น พรรคการเมืองยังต้องอาศัยกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่มในฐานะที่เป็นองค์การผนวก หรือแนวร่วมของพรรค ท้ายที่สุดกลุ่มผลประโยชน์นั้นได้เข้ามามีส่วนได้เสีย และมีบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาล

การสร้างและธำรงรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่ดีในสายตาประชาชนนั้นจึงเห็นได้ว่า ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีความสัมพันธ์ในประเด็นดังกล่าว 2 มิติ (ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, 2560, หน้า 10-15) ได้แก่

ประการแรก การเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งภายใต้กระบวนการกำหนดนโยบายที่เกิดขึ้นนั้นย่อมเห็นว่าทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างแสดงบทบาทการแปลงข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปสู่การกำหนดนโยบายทางการเมือง ตลอดจนการเป็นกลไกทางการเมืองในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติพร้อมๆ กันด้วย ซึ่งเมื่อพรรคการเมืองการเมืองได้มีโอกาสเข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาลก็ยิ่งเพิ่มโอกาสในการผลักดันเรื่องต่าง ๆ ไปเป็นนโยบายทางการเมืองได้ง่ายขึ้น โดยรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลนั้นๆ ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการช่วยเหลือประชาชนจนประสบผลสำเร็จจึงถือเป็นอิทธิพลที่สำคัญของทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างการสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลตามมา

ประการที่สอง การเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ซึ่งผลจากการกระตุ้นบทบาทการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในการเมืองระบอบเป็นประชาธิปไตยของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์นั้นย่อมเห็นว่า ภายใต้กระบวนการทางการเมืองนั้น ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีอิทธิพลในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาตราบ

เท่าที่ประชาชนมีความต้องการการแก้ไขปัญหา ภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่ดีก็คือการแสดงบทบาทของรัฐบาลในการเข้าใจและเข้าถึงปัญหาที่สามารถช่วยเหลือ ปลดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชนได้ พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลจึงต่างพยายามสร้างภาพลักษณ์ดังกล่าวให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยมุ่งหวังที่จะได้คะแนนเสียงทางการเมืองจากประชาชนเป็นฐานสนับสนุนจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้มาในรัฐสภา ขณะที่กลุ่มผลประโยชน์เองที่ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลก็มีส่วนช่วยในการกระตุ้นให้ประชาชนสนับสนุนรัฐบาลผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือมีส่วนร่วมในทางอ้อมของกระบวนการทางการเมือง และหากไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลก็มุ่งคัดค้านการทำงานของรัฐบาลจนนำไปสู่ภาพลักษณ์ทางการเมืองที่สะท้อนถึงความล้มเหลวในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ทางลบนี้ก็อาจกระทำร่วมกับพรรคการเมืองฝ่ายค้านด้วยก็ได้เช่นกัน หรือกล่าวได้ว่าการมีบทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ในการสร้างความสนใจให้ทุกภาคส่วนต่างให้ความร่วมมือในการแก้ไขให้กับประชาชน โดยมีรัฐบาลเป็นแกนนำจนเกิดเป็นภาพลักษณ์ที่ดีแก่รัฐบาล

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ก็คือ การสร้างและธำรงรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่ดีในสายตาประชาชนนั้นจึงเห็นได้ว่า ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีความสัมพันธ์ในประเด็นดังกล่าว 2 ด้าน ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวมในกระบวนการนโยบายสาธารณะที่ประสบผลสำเร็จ และการเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

2.4 แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง

2.4.1 ความหมายของการสื่อสารการเมือง

เมื่อพิจารณาถึง ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) นั้น Almond and Coleman (1960.) อธิบายว่า เป็นกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือที่แสดงถึงการเผยแพร่ประเด็นต่าง ๆ โดยทั่วไป ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ด้านหนึ่งภายในระบบการเมือง กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง การสร้างโครงข่ายผลประโยชน์ การประสานผลประโยชน์ การสร้างกฎ การประยุกต์ใช้และการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ทางสังคม ล้วนดำเนินไปโดยอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือ ขณะที่ Rush & Althoff (1971) ให้ความหมายว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมืองจากส่วนหนึ่งของระบบการเมือง ไปสู่อีกส่วนหนึ่งของระบบการเมือง และเป็นการถ่ายทอดระหว่างระบบสังคมกับระบบการเมือง ขณะที่

Shaffee (1975) กล่าวถึงการสื่อสารทางการเมืองว่า มีลักษณะเป็นระบบของการแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองไปยังสมาชิกของระบบการเมืองนั้น

Pool (1968) ได้อธิบายความหมายของคำว่า การสื่อสารทางการเมืองทั้งในความหมายเชิงกว้างและเชิงแคบว่า โดยความหมายกว้างๆ ก็คือ กิจกรรมการสื่อสารที่มนุษย์กระทำขึ้นหรือเกิดขึ้นนอกบ้านของตน อาทิ การยื่นข้อเรียกร้องระหว่างประเทศ หรือการกล่าวคำปราศรัยของนักการเมืองย่อม ทั้งนี้ส่วนในความหมายเชิงแคบ พบว่า เป็นกิจกรรมใด ๆ ของสถาบันทางการเมืองเฉพาะ ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ความคิด และทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองการปกครอง อาทิ การศึกษาเรื่องการรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง อาจเน้นในเรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการกล่าวคำปราศรัยของนักการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ Denton and Woodward (1990) ได้จำแนกลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองที่เน้นถึงผู้ส่งสาร (Sender) ในการที่จะมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมทางการเมือง (Political Environment) โดยกล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การสื่อสารเป็นการเมืองไม่ใช่แหล่งที่มาของสาร (the source of a message) แต่เป็นเนื้อหาสาระ (message) และจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร (objectives) นั้น ซึ่ง McNair (2003) ได้นิยามการสื่อสารการเมืองว่าเป็นการสื่อสารที่มีเป้าหมายทางการเมือง โดยรวมถึง

- 1) การสื่อสารทุกรูปของนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในการบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง
- 2) การสื่อสารที่ส่งถึงนักการเมืองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการเมืองโดยผู้ที่ไม่ใช่นักการเมือง เช่น ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และคอลัมน์นิสต์หนังสือพิมพ์
- 3) การสื่อสารและกิจกรรมของบุคคลที่กล่าวมาข้างต้น ที่ปรากฏในการรายงานข่าว บทบรรณาธิการ และรูปแบบอื่น ๆ ของสื่อในการกล่าวถึงการเมือง

McNair (2003) อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมืองก็คือทั้งหมดของวาทกรรมทางการเมือง (all political discourse) ซึ่งไม่จำกัดอยู่เฉพาะภาษาพูดและภาษาเขียน หากรวมถึงความหมายของสัญลักษณ์ที่มองเห็นด้วยสายตา เช่น การแต่งกาย การทำผม การออกแบบโลโก้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างภาพลักษณ์ หรืออัตลักษณ์ทางการเมือง

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง ก็คือ แบบแผนหรือกระบวนการแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นทางการเมืองระหว่างสมาชิกกับภาคส่วนต่าง ๆ ภายในระบบการเมืองนั้น ซึ่งภายในกระบวนการสื่อสารนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของบุคคล กลุ่ม และสถาบันทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นทางการเมืองนั้นๆ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็นช่องทางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ในเรื่อง

ของการตัดสินใจเชิงนโยบายรัฐเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ ซึ่งในขณะเดียวกันก็เป็นกระบวนการในการรับเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปสู่รัฐบาลที่จะทำการกำหนดนโยบาย และผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลให้สอดคล้องและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองนั้น Pye (1972) อธิบายว่า ภายใต้เครือข่ายการสื่อสารที่เชื่อมโยงสังคมอยู่นั้น ระบบการสื่อสารเปรียบได้กับโครงกระดูกของสังคม โดยเนื้อหาสาระของการสื่อสาร (content) ก็คือใจความสำคัญ (substance) ของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของมนุษย์ (intercourse) ซึ่งการไหลเวียนของสารในกระบวนการสื่อสารจะกำหนดทิศทางและอัตราความเป็นพลวัตการพัฒนาทางสังคม และเมื่อพิจารณาถึงบทบาทของการสื่อสารในการพัฒนาทางการเมือง ย่อมเห็นว่าสามารถแบ่งบริบทสังคมออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

ประเภทแรก สังคมโบราณ (Traditional Society) คือ สังคมที่ระบบการเมืองยังไม่พัฒนา อาจเป็นระบบหัวหน้าเผ่า หรือเจ้าผู้ครองนคร หรือราชาธิปไตย หรือคณาธิปไตย ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นจะเป็นไปตามระดับสถานะทางการเมืองของแต่ละบุคคลที่มีความแน่นอนตายตัว จึงเห็นได้ว่าเป็นการถ่ายทอดข่าวสารและความคิดเห็นไปในทางเดียว (One Way Communication) คือ จากเบื้องบน (ผู้ปกครอง) ลงมาสู่ประชาชน โดยไม่มีการถ่ายทอดย้อนกลับจากประชาชนไปสู่ผู้ปกครองในสังคมแบบนี้ การสื่อสารมวลชนยังไม่กำเนิดขึ้น เนื่องจากประชาชนจะไม่มีสิทธิมีเสียงในทางการเมือง ประชาชนมีหน้าที่เพียงรับฟังคำสั่งแถลงการณ์หรือคำชี้แจงจากรัฐบาลเท่านั้น

ประเภทที่สอง สังคมสมัยใหม่ (Modern Society) สังคมลักษณะนี้จะเห็นว่าอำนาจทางการเมืองกระจายออกไปสู่สังคมหรือประชาชน เนื่องจากประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมุ่งปกป้องพิทักษ์รักษาสิทธิและผลประโยชน์ของตนเอง อำนาจทางการเมืองจึงปรับเปลี่ยนได้โดยวิธีการแบบสันติวิธี เช่น การเลือกตั้งที่มีการกำหนดวาระการทำงานในแต่ละช่วงเวลา การสื่อสารทางการเมืองเป็นไปในลักษณะทิศทางที่โต้ตอบกัน (Two Way Communication) ก็คือ การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจะถูกถ่ายทอดจากผู้กุมอำนาจทางการเมืองมาสู่ประชาชน และจากประชาชนจะสะท้อนความคิดเห็นกลับ (Feedback) ไปสู่ผู้กุมอำนาจทางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นได้ว่าสังคมลักษณะนี้การสื่อสารมวลชนเป็นสื่อที่มีบทบาททำหน้าที่สำคัญทางการเมืองในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารบนรากฐานของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ

ประเภทที่สาม สังคมซึ่งกำลังเปลี่ยนรูป (Transitional Society) ก็คือ สังคมที่อยู่ในบริบทระหว่างสังคมโบราณกับสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากเป็นสังคมที่กำลังพัฒนาจากสังคมโบราณแต่ยังไม่สามารถก้าวเข้าสู่ความเป็นสังคมสมัยใหม่อย่างแท้จริง ลักษณะสังคมประเภทนี้ พบว่า ขาดการกระจายอำนาจทางการเมือง (Decentralize) เพียงแต่ประชาชนเริ่มมีสิทธิมีเสียงในทางการเมือง

กลุ่มบุคคลสำคัญจึงเป็นผู้นำหรือชนชั้นนำสมัยใหม่ที่มีการศึกษาดี ผู้นำสมัยใหม่จึงเป็นแกนนำสำคัญในการผลักดันให้ประชาชนยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รูปแบบสังคมนี้จึงมักอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา จึงเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนจึงขาดความสมบูรณ์ หรือขาดการถ่ายทอดตอบสนองแก่กันและกันระหว่างผู้มีอำนาจกับประชาชน บทบาทของสื่อสารมวลชนจึงมักเป็นไปตามความต้องการของผู้นำซึ่งจะเป็นผู้ชี้แนะ ส่วนประชาชนจะต้องเข้าใจตามที่ผู้นำและเป็นผู้สอนให้เข้าใจในบทบาททางการเมืองของตนผ่านสื่อต่างๆ

ทั้งนี้ Pye (1972) ได้อธิบายว่า กระบวนการสื่อสารยังทำหน้าที่ในการสร้างความรู้สึกร่วมของปัจเจกชนให้กลายเป็นความรู้สึกของสังคมได้ ซึ่งการขยายตัวของความรู้สึกดังกล่าวจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการของการสื่อสาร โดยกระบวนการทางการเมืองและกระบวนการสื่อสารต่างมีความใกล้ชิดกันหรือเกี่ยวพันกันและกัน เนื่องจากมนุษย์ต้องอาศัยระบบการสื่อสารเพื่อเตรียมตัวให้เข้าใจถึงข้อความหรือประเด็นทางการเมืองตามที่ต้องการ ซึ่งสาระสำคัญทางการเมืองโดยมากจะเกิดขึ้นผ่านทางองค์กรหรือสถาบันทางการเมือง นอกจากนี้กระบวนการสื่อสารยังมีหน้าที่ในการเตรียมพื้นฐาน อันจะเป็นในการใช้เหตุผลของการเมืองแบบมหาชน (Mass Communication) ประชาชนจะสามารถถกเถียงกันในกิจการส่วนรวม (Collective Action) ได้ก็ต่อเมื่อประชาชนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลข่าวสารกัน กระบวนการสื่อสารจะให้ข้อมูลแก่ประชาชนว่า ผู้นำของตนมีการมองการณ์ไกลหรือไม่ ย่อมเห็นว่า การสื่อสารมีหน้าที่ที่สำคัญ 6 ประการในทางการเมือง ได้แก่

- 1) การสื่อสารจะต้องถูกใช้เพื่อส่งเสริมความรู้สึกเป็นชาติ (Nationalism) เดียวกัน
- 2) การสื่อสารจะต้องถูกใช้เสมือนเป็นเสียงสะท้อนของประชาชนต่อของแผนพัฒนาแห่งชาติ
- 3) การสื่อสารจะต้องถูกใช้ในการช่วยสอนทักษะที่จำเป็นแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
- 4) การสื่อสารจะต้องถูกใช้เพื่อการขยายตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) การสื่อสารจะต้องถูกใช้เพื่อช่วยประชาชนในการเตรียมตัวเพื่อรับบทบาทใหม่ในการพัฒนาประเทศ
- 6) การสื่อสารจะต้องถูกใช้เพื่อเตรียมประชาชนในการรับบทบาทในฐานะส่วนหนึ่งของชาติ ที่ต้องแข่งขันกับชาติอื่น ๆ โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมืองที่ก่อให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองควบคู่กับพัฒนาการของมนุษยชาติ

2.4.2 การสื่อสารทางการเมือง

การศึกษาถึงการสื่อสารทางการเมืองนั้น Harold D. Lasswell (1948) อธิบายว่า การสื่อสารทุกครั้งจะมีผลกระทบหรือ “effect” เกิดขึ้นเสมอ จากแบบจำลองการสื่อสาร โดยหลังศึกษาการใช้สื่อเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อ ค.ศ. 1948 เป็นการมองกระบวนการสื่อสารในเชิงพฤติกรรมด้วยองค์ประกอบที่เขาตั้งเป็นคำถามง่าย ๆ เพื่อให้เห็นการเริ่มต้นของการสื่อสารและจุดหมายปลายทางที่เด่นชัด คือ

- 1) ใครคนใดคนหนึ่ง (who)
- 2) พูดอะไรหรือสื่ออะไรออกไป (says what)
- 3) โดยใช้ผ่านสื่อช่องทางไหนของการสื่อสาร (in which channel)
- 4) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหรือคนใดคนหนึ่ง (to whom)
- 5) แล้วเกิดผลอย่างไรอย่างหนึ่งขึ้น (with what effect)

ส่วน Everett M. Rogers (1973) ได้สรุปองค์ประกอบพื้นฐานของการสื่อสารไว้ 6 ด้านได้แก่

- 1) ผู้ส่งสาร (Sender or Source)
- 2) สาร (Message)
- 3) สื่อหรือช่องทาง
- 4) ผู้รับสาร
- 5) ผลกระทบ
- 6) ผลย้อนกลับ

ซึ่งทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองมีลักษณะของความเป็นสหสาขาวิชา (Interdisciplinary) จึงไม่อาจกล่าวได้ว่ามีทฤษฎีสื่อสารทางการเมืองแท้ ๆ เนื่องจากจำเป็นต้องอาศัยโน้ตสนักจาก การศึกษาบทบาทหน้าที่ของการสื่อสารเป็นฐานของการกำเนิดทฤษฎีสื่อสารทางการเมืองต่าง ๆ เนื่องจากทฤษฎีสื่อสารทางการเมืองนั้นเป็นทฤษฎีประยุกต์ (Applied theory) ระหว่างบทบาทหน้าที่ของการสื่อสารกับการเมือง ซึ่งในงานวิจัยนี้เลือกใช้แนวคิดและทฤษฎีปทัสถาน (Normative Theories) ซึ่ง Siebert, Peterson and Schramm (1956) ในงานเรื่อง “Four Theories of the Press หรือ ทฤษฎี การสื่อสารมวลชน” ได้อธิบายว่า การสื่อสารมวลชนของประเทศใดย่อมจะต้องมีบทบาทหน้าที่ที่ตามเงื่อนไขทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศนั้น หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า หากการปกครองของประเทศเป็นแบบใดการสื่อสารก็จะทำหน้าที่เป็นไปตามนั้น

เมื่อพิจารณาถึงงานของ Merton (1949) ได้ศึกษาถึงบทบาทสื่อในการสร้างสรรค์สังคมด้วย ทำให้สังคมเกิดดุลยภาพหรือสมดุลด้วยการสร้างคุณค่าความเป็นกลางให้เกิดขึ้นตามความแตกต่าง

ระหว่างหน้าที่ซึ่งเป็นผลลัพธ์หรือผลที่เกิดขึ้นตามมา (Consequence) ที่จะเป็นโยบายในการปรับตัวของระบบการเมือง โดยพยายามหาทางลดความสามารถในการปรับตัวของระบบ (dysfunction) ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือ “Social Theory and Social Structure” มีใจความสำคัญที่ส่งแนวคิดให้เกิด การศึกษาวิจัยในเวลาต่อมา ทั้งทางมานุษยวิทยา สังคมวิทยา และการสื่อสารด้วย ดังนี้

ประการแรก สังคมเป็นระบบที่มีดุลยภาพ (System in Balance) มีพลวัต (Dynamic) ประกอบด้วยการทำงานของระบบย่อยหรือหน่วยต่าง ๆ อันได้แก่ สมาชิกในสังคมซึ่งเป็นบุคคล และกลุ่มคน ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย โดยแต่ละภาคส่วนของระบบ จะทำหน้าที่ของตนแบบมีวินัยในการควบคุมกำกับตนเอง เพื่อช่วยกันธำรงไว้ซึ่งความต่อเนื่องและระเบียบในระบบสังคมโดยรวม

ประการที่สอง สื่อมวลชนถือเป็นสถาบันทางสังคมภายในโครงสร้างทางสังคมหนึ่ง ๆ ซึ่งมีความจำเป็น (Needs) ที่จะต้องตอบสนองความต้องการของผู้คนในสังคมและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อธำรงรักษา สังคมโดยรวมไว้ ด้วยการก่อดุลยภาพเหล่านี้ไว้ได้แก่ 1) ความเป็นระบบหรือการควบคุมสั่งการ (Order) 2) การบูรณาการ (Integration) ภายในระบบ 3) การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) กระตุ้นให้กลไกในระบบยังขับเคลื่อนกิจกรรมหรือหน้าที่ของตน 4) การให้แนวทาง (Guidance) หรือชี้แนะให้กลไกในระบบทำหน้าที่ตามที่ระบบต้องการ 5) การปรับตัวในสังคม (Adaptation) เพื่อให้เกิดความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบ 6) การสร้างความต่อเนื่องทางสังคม (Continuity) เพื่อให้ระบบยังคงดำเนินต่อไป

ประการที่สาม เมื่อสื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่ทางโครงสร้างในการตอบสนองต่อทั้งสื่อเอง และการนำสังคมไปสู่สังคมที่ดี (Good Society) ได้โดย 1) การกำหนดและตรวจสอบตนเอง (Self-directing and correcting) 2) มีความสอดคล้องกับสังคมแบบพหุนิยม (Pluralistic Society หรือสร้างความสมานฉันท์ความเห็นพ้อง (Consensus) 3) บทบาทในการช่วยค้ำจุนสังคมมากกว่าที่จะมุ่งให้เป็นหลักในการเปลี่ยนแปลงสังคม (Social Change)

จากข้างต้นย่อมเห็นว่า บทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองนั้นได้ทำหน้าที่ในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารในทุกๆ ระบบสังคม ซึ่งถือเป็นการทำหน้าที่ในเชิงโครงสร้างของระบบสังคมนั้นๆ เนื่องจากสื่อมวลชนถือเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่มีบทบาทในการสร้างและรักษาคุณภาพของสังคม ควบคู่ไปกับการมีความสำคัญที่มีอาจจะไปได้ และเพื่อนำไปสู่สังคมที่ดี

2.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับภาพลักษณ์ทางการเมือง

หากพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของสื่อมวลชนกับระบบการเมืองย่อมพบว่า ภายใต้การแสดงผลบทบาททางการเมืองของทุกตัวแสดง (Actors) หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทางการเมือง (Political Stakeholders) นั้น กระบวนการสื่อสารทางการเมืองถือเป็นกลไกกลางในการเชื่อมโยงการแสดงผลบทบาทดังกล่าว เนื่องจากการสื่อสารเป็นแบบแผนหรือกระบวนการแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นทางการเมืองระหว่างสมาชิกกับภาคส่วนต่าง ๆ ภายในระบบการเมืองนั้น ซึ่งภายในกระบวนการสื่อสารนั้นสามารถส่งผลกระทบต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของบุคคล กลุ่ม และสถาบันทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นทางการเมืองนั้นๆ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็นช่องทางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจในเชิงนโยบายของรัฐเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ ซึ่งในขณะเดียวกันก็เป็นกระบวนการในการรับเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปสู่รัฐบาลที่จะทำให้เกิดการกำหนดนโยบายและผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลให้สอดคล้องและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ย่อมพบว่าสื่อมวลชนนับวันยังมีบทบาทในทางการเมืองสูง และกลายเป็นตัวแสดงทางการเมืองที่มีอิทธิพลมากยิ่งขึ้น กระทั่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของตัวนักการเมือง พรรคการเมือง รัฐบาล การดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐบาล การหยิบยกประเด็นปัญหา การเรียกร้องและผลักดันข้อเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ล้วนมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสื่อมวลชนทั้งสิ้น บทบาทของสื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์รัฐบาล ได้แก่

ประการแรก การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย ซึ่งหมายถึง การสร้างการยอมรับความสำเร็จของรัฐบาลจากผลงานที่รัฐบาลแปลงสภาพปัญหาไปสู่การกำหนดนโยบาย แล้วแปรเปลี่ยนไปเป็นการปฏิบัติที่บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งถือเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการเรียกกระดมเสียงสนับสนุนของรัฐบาลได้

ประการที่สอง การสร้างความเห็นพ้องหรือ โน้มน้าวให้เกิดการสนับสนุนของประชาชนต่อนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองให้กับรัฐบาล โดยรัฐบาลสามารถอ้างอิงความชอบธรรมในการปกครองต่อประชาชนได้ รวมทั้งการกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งรวมถึงในมิติตรงข้ามที่เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับรัฐบาลอำนาจนิยมด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจึงข้อมสรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับภาพลักษณ์ทางการเมืองโดยยึดถือบทบาทของสื่อมวลชนตามปทัสถานของสังคมที่ยังมีรากฐานอำนาจนิยมแฝงอยู่นั้นย่อมปรากฏใน 2 มิติ ได้แก่ การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องหรือโน้มน้าวให้เกิดการสนับสนุนของประชาชนต่อนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งมีผลโดยรวมต่อการสร้างและรักษาเสถียรภาพทางการเมืองให้กับรัฐบาลผ่านภาพลักษณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นผ่านสื่อมวลชน

2.5 แนวคิดภาพลักษณ์ทางการเมือง

2.5.1 ความหมายของภาพลักษณ์ทางการเมือง

คำว่า “ภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image)” นั้นมาจากคำว่า “ภาพลักษณ์ (Image)” พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 นิยามว่าภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดจากความนึกคิดหรือที่คิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น โดยมีความหมายเดียวกับ “จินตภาพ” ทั้งนี้คำว่า “ภาพพจน์ (Figure of Speech)” ก็คือ ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นึกเห็นเป็นภาพ หรือถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการ และถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539, หน้า 606)

จากข้างต้น เมื่อพิจารณาความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน จะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ กับจินตภาพ จะมีสมบัติเฉพาะตัวที่เกิดจากการนึกคิดในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะคล้ายกับภาพพจน์ หากกลับพบความต่างกันว่าภาพพจน์จะถูกใช้ควบคู่ไปกับ โวหาร ซึ่งจะเป็นวิธีการทางการสื่อสาร ในการใช้สำนวน และการจัดวางถ้อยคำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์หรือภาพพจน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร (Sender) หรือกล่าวได้ในอีกนัยหนึ่งว่า ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากเป้าประสงค์ของรัฐบาลเพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนมองเห็นภาพไปในทิศทางตามที่รัฐบาลนั้นกำหนดไว้

เมื่อพิจารณาถึง การศึกษาโดยทั่วไปเกี่ยวกับภาพลักษณ์นั้น นักวิชาการ ได้ให้ความหมายที่ใกล้เคียงและมีความแตกต่างกันในรายละเอียดบางประการ อาทิ Jenkins (1982, pp. 6) อธิบายว่าภาพลักษณ์เกิดขึ้นจากการประทับใจสิ่งที่ได้มาจากการมีความรู้และความเข้าใจในข้อเท็จและข้อจริงนั้น และ Anderson and Rubin (1986, pp. 53-54) มองว่า ภาพลักษณ์เป็นการรับรู้ของผู้บริโภคที่เกี่ยวกับองค์กรทั้งหมดซึ่งเปรียบเสมือนคนที่มีบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ที่แตกต่างกัน โดยเสรี วงษ์มณฑา (2541, หน้า 13) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ คือ ข้อเท็จและข้อจริง (Objective Facts) บวกกับการประเมินส่วนตัว กลายเป็นภาพที่ฝังภายในใจที่ตั้งอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของบุคคลยาวนาน จนยาก

ที่จะเปลี่ยนแปลง ซึ่งภาพลักษณ์อาจจะไม่ใช่เป็นเรื่องข้อเท็จและข้อจริง เพราะเป็นเรื่องของการรับรู้ที่มีอคติ ส่วนภาพลักษณ์แบรนด์ของนักการเมือง คือภาพของนักการเมืองในความคิดคำนึงของประชาชน มีที่มาจากได้ที่ประชาชนได้รับรู้ข้อเท็จและข้อจริงเกี่ยวกับนักการเมือง โดยมีผลมาจากประสบการณ์ที่ประชาชนมี โดยเอาความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปปะปนอยู่ในข้อเท็จจริงนั้นด้วย ขณะที่พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2540, หน้า 37) เห็นว่า ภาพลักษณ์ ก็คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล เป็นภาพที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งที่เกี่ยวข้องกันที่เป็นประจักษ์และไม่เป็นประจักษ์ เกิดจากการรับรู้ การได้ฟัง หรือการมีประสบการณ์ในอดีต และด้วยความประทับใจที่เกิดขึ้นก็ทำให้เกิดการจดจำแล้วพัฒนาเป็นภาพขึ้นจิตใจนั้น ซึ่งอาจเป็นภาพทางบวกหรือทางลบก็ได้ ส่วน มานิต รัตนสุวรรณ (2527, หน้า 20) คิดว่า ภาพลักษณ์เป็นความประทับใจในสิ่งที่บุคคลรู้สึกต่อบุคคลหนึ่งหรือเรียกอีกอย่างว่า “ชื่อเสียง”

นิยามทั้งหมดข้างต้น ต่างสะท้อนไปในทิศทางเดียวกันว่า “ภาพลักษณ์” ก็คือ การรับรู้ถึงข้อเท็จจริงในประเด็นและตัวแสดงทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ จากข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม แล้วเกิดเป็นภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกทั้งในทางบวกหรือลบต่อประเด็นและตัวแสดงนั้นๆ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณางานของ Nita (2014) เรื่องการจัดการภาพลักษณ์เพื่อสังคมที่ดี (The Importance of Image Management for a Good Society) สรุปให้เห็นว่า การจัดการภาพลักษณ์อย่างเชี่ยวชาญสามารถทำให้ผู้รับสารในกระบวนการทางการเมืองปรับเปลี่ยนมุมมองหรือทัศนคติใหม่ต่อสิ่งที่พบเห็น โดยปรับจากมุมมองในด้านลบแปรเปลี่ยนไปเป็นด้านบวก หรือจุดสนใจที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องการสร้างภาพลักษณ์ดังกล่าว โดย Cojocar and Bragaru (2012) ยกตัวอย่างให้เห็นว่า รัฐบาลสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีผ่านการเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมภาคประชาสังคมให้มากขึ้นในสังคม รวมทั้งปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีมาขับเคลื่อนสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองจนกลายเป็นสงครามทางจิตวิทยาในสื่อสังคมออนไลน์ (Psychotronic war) ของกองทัพ จนกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นก็คือตัวแทนของสิ่งนั้นๆ ที่อยู่ในจิตใจของประชาชนนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ในแง่ภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่นำเสนอต่อสังคมนั้น ต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญได้แก่

ประการแรก การสื่อให้เห็นถึงที่รัฐบาลได้ดำเนินการไปทั้งในทางตรงและทางอ้อมต่อสังคม

ประการต่อมา สื่อให้เห็นถึงสิ่งที่รัฐบาลได้รับมอบอำนาจมาดำเนินการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ประการที่สาม การสื่อให้เห็นถึงการสร้างความพึงพอใจที่ประชาชนพึงได้รับจากบริการของรัฐในด้านต่าง ๆ

ประการที่สี่ การสื่อให้เห็นถึงคุณภาพในการจัดการที่เป็นคุณประโยชน์จากสินค้าหรือบริการของรัฐ

ประการที่ห้า การสร้างการรับรู้ถึงอิทธิพลด้านข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลต่อกลุ่มการเมืองที่มีอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองแตกต่างกัน

ประการที่หก การสร้างการรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Third Party) โดยความสำเร็จขึ้นอยู่กับการบรรลุถึงผลประโยชน์ของกลุ่มนั้นๆ

ประการที่เจ็ด การรับส่งข้อมูลข่าวสารจากต่างประเทศ เนื่องจากภาพลักษณ์มีบทบาทสำคัญในการสร้างความคิดเห็น ทศนคติ ก่อรูปพฤติกรรมทางการเมือง ไปพร้อมกับการสร้างความเห็นอกเห็นใจต่อรัฐบาลจากสาธารณชน

ดังนั้น Nita (2014) ได้สรุปว่า ภาพลักษณ์ของรัฐบาล เป็นการพิจารณาถึงความเป็นตัวตนในบางประเด็นหรือบางเรื่องต่อรัฐบาล ซึ่งแต่ละคนมองเห็นผ่านสิ่งต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ดำเนินการหรือตัดสินใจลงไป รวมทั้งจากบุคคลต่าง ๆ ในสังคมที่สะท้อนถึงเหล่านั้นออกมา จนเป็นข้อมูลถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังสาธารณชน บนพื้นฐานที่รัฐบาลคาดหวังและคาดหวังให้สาธารณชนนั้นมองเห็นตามไปด้วย จึงเห็นได้ว่า ภาพลักษณ์ของรัฐบาลถือเป็นประสบการณ์ที่นำไปสู่ความรู้สึกในทางอารมณ์ของสาธารณชนควบคู่กันไปด้วย

Grigorescu (2005) และ Nita (2014) ต่างสะท้อนให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ทางการเมืองเป็นการผนวกไว้ซึ่งความหมายในสิ่งที่สาธารณชนได้เห็น ได้ฟัง หรือได้รับรู้ เพื่อทำให้รัฐบาลและกลไกของรัฐนั้นได้รับความสนใจนำไปสู่การวิพากษ์ในแง่ลบที่ดี ซึ่ง Balaban and Mustatea (2019) เห็นว่า การจัดการภาพลักษณ์นั้นดีกว่าการทำสงครามจริงๆ เนื่องจากการทำสงครามที่ผ่านการประชาสัมพันธ์ถึงข้อมูลข่าวสารนั้น เป็นอาวุธที่มีอำนาจสูงต่อการสร้างการยอมรับและความเห็นพ้องเพื่อสร้างการสนับสนุนจากประชาชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การประชาสัมพันธ์ทางการเมือง ก็คือ ระบบการก่อรูปทัศนคติและพฤติกรรมความชอบ หรือไม่ชอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสาธารณชนต่อสินค้าเชิงนโยบาย รวมทั้งความคิด หรือแม้แต่การดำเนินการเรื่องใดๆ ก็ตามของรัฐบาลได้ดำเนินการไป

ทั้งนี้ Balaban and Mustatea (2019) ได้สรุปให้เห็นว่า การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองถือเป็นกระบวนการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก การสร้างประเด็นความสนใจในเรื่องหนึ่ง ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่พึงปรารถนา

ขั้นต่อมา การจัดเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วน และสื่อต่าง ๆ รวมทั้งทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองเพื่อการดำเนินการ

ขั้นตอนที่สาม การวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงในการนำเสนอประเด็นนั้นๆ โดยเป็นการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องตามความมุ่งหมายของการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง

ขั้นตอนที่สี่ การเลือกวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม เข้ากับสถานการณ์และความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองนั้นๆ

ขั้นตอนที่ห้า การประเมินถึงการตัดสินใจด้วยความรอบคอบถึงผลที่จะได้รับจากการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองดังกล่าว

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงกลยุทธ์ทางการเมือง (Political Strategy) ของผู้ปกครอง หรือผู้นำแล้วแล้วเกี่ยวข้องกับการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image) ของผู้นำในลักษณะต่าง ๆ ที่เล็งเห็นถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นเพื่อการเข้าสู่อำนาจ การรักษาอำนาจทางการเมือง อาทิ Machiavelli ที่ได้แสดงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของผู้นำไว้ใน หนังสือ “เจ้าผู้ปกครอง (The Prince)” หรือจะเป็น ตำราพิชัยสงคราม 36 กลยุทธ์ SUNTZU ก็มีความเกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ทางการเมืองทั้งสิ้น เนื่องจากภาพลักษณ์ทางการเมืองของผู้ปกครองนั้นมีส่วนสำคัญต่อการสร้างการยอมรับ การเชื่อฟัง และการยอมตามของผู้ใต้การปกครองของระบอบการปกครองนั้นๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงของสถาบันทางการเมืองนั้นๆ ตามมา

ดังนั้นในเรื่องของภาพลักษณ์ทางการเมืองจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญควบคู่ไปกับการศึกษาทางการเมือง จึงเห็นได้ว่า ภาพลักษณ์ทางการเมือง หมายถึง ภาพของตัวแสดงทางการเมืองภายในจิตใจของบุคคล มีที่มาจากการที่บุคคลได้รับรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวบุคคล กลุ่มบุคคล และสถาบันทางการเมือง อันเป็นผลจากข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม แล้วเกิดเป็นภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกทั้งในทางบวกหรือลบต่อประเด็นและตัวแสดงนั้นๆ

ทั้งนี้ย่อมเห็นว่า การที่ภาพลักษณ์ทางการเมืองมีความสำคัญมากในปัจจุบัน สืบเนื่องมาจากเหตุผลหลายอย่างด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันเชิงนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ มีมากขึ้นเกิดการแข่งขันกันเพื่อครองใจประชาชนในฐานะลูกค้าในตลาดการเมือง ซึ่งในวงการการเมือง นักการเมือง หรือพรรคการเมือง ก็ต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ให้เกิดความน่าเชื่อถือไว้วางใจ อันจะทำให้ประชาชนยอมรับและเลือกให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ อีกทั้งภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดีของรัฐบาลก็มีส่วนช่วยในการสร้างการยอมรับจากประชาชน ซึ่งนำไปสู่การสร้างเสถียรภาพ

ทางการเมืองระยะยาวของรัฐบาลเพราะช่วยลดกระแสการต่อต้าน สร้างฐานการสนับสนุนจากประชาชนไปพร้อมกันด้วย

2.5.2 ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล

ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล หรือการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับรัฐบาลในการบริหารประเทศภายในจิตใจของประชาชนและต่างประเทศตามที่ได้รับรู้ข้อเท็จจริงและสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับรัฐบาล อันเป็นผลจากข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม แล้วเกิดเป็นภาพความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกทั้งในทางบวกต่อรัฐบาลนั้น ย่อมเห็นว่าเป็นมุมมอง ความคิด ความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล ถือเป็นรากฐานของการสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองที่ส่งผลโดยตรงต่อการสร้างเสถียรภาพของรัฐบาลนั้นๆ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองที่สำคัญของรัฐบาล ได้แก่ ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง ภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครองและภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

ด้านแรก ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งหมายถึง การสร้างการยอมรับถึงการเข้าสู่อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศทั้งผ่านการรัฐประหารและการเลือกตั้ง

จากการศึกษาของ ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร (2564) เรื่องฐานอำนาจทางการเมือง ได้สรุปให้เห็นว่า

รูปแบบการเข้าสู่ฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองระดับชาติย่อมพบว่ามีหลายลักษณะ ได้แก่

แนวทางแรก การปฏิบัติและรัฐประหารเพื่อเข้าสู่การดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยตรง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองหรือกองกำลังอื่นๆ ที่มีศักยภาพในลักษณะเดียวกันทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลเก่าทั้งมาจากการเลือกตั้งหรือรัฐประหารมาก่อน โดยมากจึงมักเรียกรัฐบาลเหล่านี้ว่าเป็น “รัฐบาลเผด็จการทหาร” และมักพบมากในประเทศที่ด้อยและกำลังพัฒนาทางการเมือง ซึ่งมักอ้างถึงการเข้ามาแสดงบทบาทในการรักษาความสงบและแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเมืองและสังคมต่าง ๆ

แนวทางต่อมา การรับคำเชิญให้เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นการเข้าสู่อำนาจผ่านกระบวนการทางการเมืองในทางอ้อม โดยอาศัยการสวมบทบาทของ “คนกลาง” ที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ว่าสามารถประสานหรือรอมชอมผลประโยชน์ร่วมของทุกฝ่ายได้ลงตัวที่สุด โดยการเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวสามารถเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองได้ทั้งผ่านการคำเชิญของคณะปฏิวัติหรือ

รัฐประหาร และการเข้าสู่อำนาจผ่านการรับรองจากรัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้งก็ได้ ซึ่งถือเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม

แนวทางที่สาม การลงสมัครรับเลือกตั้งโดยอาศัยวิธีการทุจริต โดยการ โกงการเลือกตั้งซึ่งวิธีการนี้ช่วยให้ผู้แสวงหาอำนาจสามารถครองตำแหน่งทางการเมืองโดยอ้างถึง “ความเป็นตัวแทนของประชาชน (Representative)” ผ่านกระบวนการการเลือกตั้ง

แนวทางที่สี่ การลงสมัครรับเลือกตั้งโดยสุจริต ซึ่งเป็นวิถีทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้กระบวนการเลือกตั้งที่สุจริตและยุติธรรม บทบาทของผู้ได้รับการเลือกตั้งจึงมีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับ และถือเป็นตัวแทนทางการเมืองของประชาชนที่มีความชอบธรรมสูง

จากข้างต้นย่อมพบว่า ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลที่มาจากการกระบวนการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรมนั้นถือเป็นสิ่งที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่รัฐบาลนั้น ๆ ได้ดีที่สุด เนื่องจากมีความเชื่อถือเป็นตัวแทนที่ดีในทางการเมืองของประชาชน ขณะที่รัฐบาลที่มาจากการปฏิวัติและรัฐประหารทั้งในทางตรง คือผู้นำการรัฐประหารนั้นเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารประเทศด้วยเอง หรือทางอ้อมผ่านเชิญบุคคลอื่นให้เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทนนั้น โดยอ้างอิงความเป็นของ “คนกลาง” ที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ หรือการเป็นผู้นำรัฐบาลที่มาจากคำเชิญของรัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ต่างล้วนบ่งชี้ให้เห็นว่า ก่อให้เกิดภาพลักษณ์การเป็นตัวแทนทางการเมืองแบบเผด็จการอำนาจนิยม (Authoritarian) และกึ่งประชาธิปไตย (Semi-democracy) ซึ่งย่อมขาดการยอมรับถึงความชอบธรรมในการบริหารราชการแผ่นดินหรือการปกครองประเทศ โดยที่รัฐบาลที่มาจากการลงสมัครรับเลือกตั้งโดยอาศัยวิธีการทุจริตก็มีลักษณะที่สอดคล้องกับที่กล่าวมาข้างต้น

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่มีความชอบธรรมในการปกครองนั้น รัฐบาลที่มีฐานที่มาแห่งอำนาจทุกรูปแบบต่างก็จำเป็นต้องสร้างการยอมรับถึงการเข้าสู่อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศอยู่ตลอดเวลา เพื่อรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ด้านต่อมา ภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง ซึ่งหมายถึง การบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้พื้นฐานการปฏิบัติที่ดีในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล

จากการศึกษาการสร้างภาพลักษณ์ของรัฐบาลในยุคปัจจุบันหรือยุคที่จะต้องให้หลักคุณธรรมนักปกครองเข้ามาปรับใช้นั้น งานศึกษาของ วัชรพงษ์ วัชรปญโญ (2564, หน้า 721-724) ได้สะท้อนและสรุปให้เห็นว่าการเมืองยุคใหม่ตามระบอบประชาธิปไตยไทยในปัจจุบันและอนาคตที่จะสามารถสร้างภาพลักษณ์อันทรงเกียรติได้ก็ด้วยความเข้าใจหลักสัจจะธรรมแห่งสังคมให้มาก

ที่สุด อีกทั้งละเว้นการสร้างจริยธรรมทางเอกสารให้น้อยลงไปให้มากที่สุดเพราะเอกสารทางกฎหมาย ระเบียบเหล่านั้นมิได้ยืนยันหรือมิได้กำรันตจริยธรรมของนักการเมืองได้มากนักแต่การสร้างภาพลักษณ์ทางจริยธรรมของนักการเมืองไทยยุคใหม่ควรมองถึงเจตนารมณ์แห่งชีวิตมนุษย์ 5 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การรักษาคำพูดหรือการมีสัจจะต่อประชาชนอย่างแรงกล้าผ่านการกำหนดนโยบายทางการเมืองที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนตามที่หาเสียงไว้ก่อนการเลือกตั้ง รวมถึงการปฏิญาณตนก่อนการเข้ารับตำแหน่งในรัฐบาลของนักการเมือง

ประการที่สอง การเข้าถึงประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและดิ้นรนเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนอย่างเร่งด่วนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการอย่างคุ้มค่า

ประการที่สาม การเปิดใจรับฟังเสียงแห่งความคาดหวังจากประชาชน และรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อบูรณาการการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จ สร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

ประการที่สี่ การพัฒนาการทำงานของรัฐบาลอย่างสร้างสรรค์เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ซึ่งหลักการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องใช้ความรู้ทั้งเก่าและใหม่และพยายามปรับใช้ให้สอดคล้องสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งเศรษฐกิจและสังคมตลอดเวลา

ประการที่ห้า การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ทั้งในด้านความสำเร็จและความล้มเหลว อันแสดงถึงความจริงจังใจในการทำหน้าที่ของรัฐบาลด้วยความโปร่งใสและมีความน่าเชื่อถือ

ด้านสุดท้าย ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ ซึ่งเป็นการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในภาวะการณ์ที่ยากต่อการควบคุมหรือเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ

ทั้งนี้การสร้างภาพลักษณ์หรือการปรับภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติงานศึกษาของพิเชฐ สมบัติศิริ (2563) ได้สะท้อนให้เห็น ภายใต้วาระวิกฤตินั้นประชาชนมีความคาดหวังต่อรัฐบาลในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ประการแรก ลักษณะของผู้นำหรือความเข้มแข็งของผู้นำรัฐบาลที่มีความเสียสละ ความกล้าหาญและความเด็ดขาด ความตั้งใจจริง ความเป็นมืออาชีพ

ประการที่สอง ความพร้อมในการปรับตัวตามสถานการณ์ ผู้นำมองการณ์ไกล มีนโยบายที่ยืดหยุ่น พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

ประการที่สาม ความพร้อมของคณะทำงานในด้านต่าง ๆ ที่สามารถทำงานสอดคล้องประสานกันได้ดี สร้างผลลัพธ์ที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาดังกล่าวถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองที่สำคัญของรัฐบาล ได้แก่ ภาพลักษณ์รัฐบาลที่มีความชอบธรรมในการปกครอง การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ก็คือ วิธีการจัดการภาพลักษณ์ทั้งในเรื่องของการแสดงออกด้านการสื่อสารกับประชาชน สื่อมวลชนและพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ของกลุ่ม เพื่อให้ประชาชนและต่างประเทศมองเห็น เข้าใจ และรู้สึกรู้ว่าการบริหารประเทศของรัฐบาลนั้นประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ทั้งการเป็นรัฐบาลที่มีความชอบธรรมในการปกครอง การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง จึงเป็นการสร้างการยอมรับถึงการเข้าสู่อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศทั้งผ่านการรัฐประหารและการเลือกตั้ง

ภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครองนั้นสะท้อนถึงการสร้างการยอมรับถึงการบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้พื้นฐานการปฏิบัติที่ดีในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลของรัฐบาล

ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ ก็คือ การสร้างการยอมรับถึงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในภาวะการณ์ที่ยากต่อการควบคุม หรือเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ ของรัฐบาล

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการกล่อมเกลາทางการเมือง

พิษณุ บุญนิยม (2556) การกล่อมเกลາทางการเมืองของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ 1) การกล่อมเกลາทางการเมืองของนักศึกษาคณะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดได้แก่ ครอบครัว สถาบันศาสนา และการสื่อสาร สำหรับด้านที่น้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มเพื่อน และ 2) การเปรียบเทียบข้อมูลพื้นฐานกับการกล่อมเกลาทางการเมืองของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาสังกัดโปรแกรมวิชาต่างกัน มีการกล่อมเกลาทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สำหรับ เพศ ระดับชั้นปีการศึกษาและรายได้ของครอบครัวต่างกัน การกล่อมเกลาทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2556) ศึกษาพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมการเมืองไทยยังมีข้อจำกัดอยู่เพียงแค่ว่าเพียงด้านตัวแทนของการกล่อมเกลาทางการเมืองและผลที่เกิดขึ้นเป็นหลักซึ่งเป็นการศึกษาในระดับจุลภาคเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ควรจะศึกษาถึงกระบวนการหรือแบบ

แผนขั้นตอนของการกล่อมเกลாதางการเมือง และตัวแทนของการเรียนทางการเมืองในประเภทอื่น ๆ นอกเหนือไปจากโรงเรียนที่มีการศึกษากันเป็นจำนวนมากแล้ว

ชโลบล ชัยนิคม (ม.ป.ป.) ศึกษาพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษามีทัศนคติทางการเมืองประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง โดยที่ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลนั้น ปัจจัยด้าน เพศ รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และการกล่อมเกลาทางการเมืองต่างก็มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ขณะที่ส่วนตัวแปรด้านอายุ ระดับชั้นปี การศึกษา อาชีพบิดา และอาชีพมารดา ไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

วัชรินทร์ ชาญศิลป์ (ม.ป.ป.) ศึกษาพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองในระดับมาก โดยเยาวชนได้รับการกล่อมเกลามาจากครอบครัวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สถาบันการศึกษา ศาสนา เพื่อน สื่อมวลชน และ พรรคการเมือง ตามลำดับ ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของเยาวชนไทยพบว่า อายุ ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยที่ช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่ และการพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่ต่างกันมีผลต่อการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน

ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2558) ศึกษาพบว่า ภาพรวมทั้งประเทศ ประชาชนไทยได้รับการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วยหน่วยตัวแทน คือ สื่อสารมวลชน ในระดับที่มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเมื่อจำแนกตามลักษณะของพื้นที่ คือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในขณะที่วิธีการของการกล่อมเกลาทางการเมืองที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด คือ การเชื่อมโยงจากคำนิยามของคนส่วนใหญ่ในสังคม

พิชิต กันยารธรรม (2560) ศึกษาพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองส่งผลทางตรงต่อวัฒนธรรมทางการเมือง และประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองก็ส่งผลทางตรงต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน อีกทั้งการกล่อมเกลาทางการเมืองยังส่งผลทางอ้อมต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองไปพร้อมกัน

ฟาติมา ไทยเศรษฐ (2560) ศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นต่อสถาบันในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดีที่สุด ซึ่ง ได้แก่ 1) ด้านกลุ่มเพื่อน 2) กลุ่มสื่อมวลชน 3) ด้านครอบครัว 4) ด้านสถาบันการศึกษา

เกรียงไกร ทองจิตติ (2560) ศึกษาพบว่า ก่อนปี 2516 นั้น แนวคิดหรืออุดมการณ์ที่โดดเด่นคือ แนวคิดเสรีนิยม ประชาธิปไตยที่ต่อต้านแนวคิดแบบเผด็จการ แต่ภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 แล้ว ระยะเวลาหลังช่วงปลายปี 2519 บทเพลงเพื่อชีวิตเริ่มมีเนื้อหาที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น เพราะแนวคิดอุดมการณ์เริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตยกลายมาเป็นอุดมการณ์สังคมนิยมมากขึ้น บทเพลงเพื่อชีวิตแนวนี้จึงได้รับการต่อต้านจากชนชั้นนำทางการเมืองในสมัยนั้นผ่านการอาศัยเพลงปลุกใจเป็นแนวทางในการต่อต้าน กระทั่งภายหลังเหตุการณ์วันที่ 6 ตุลาคม 2519 บทเพลงเพื่อชีวิตก็เงียบหายไปเป็นเวลานานหลายปีกว่าที่จะกลับมามีบทบาทอีกครั้งในวงการเพลงของไทยในปี 2521 เป็นต้นมา

พงษ์เมธิ ไชยศรีหา (2561) ศึกษาพบว่า ปัจจัยการกล่อมเกลாதางการเมืองส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบัน ทางการศึกษา และสถาบันทางการเมือง

วัลลภ รัฐนัตรานนท์ สุเชาว์ ชยมชัย และปิยะนันต์ จันทร์แกลกล้า (2561) ศึกษาพบว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกในระดับที่สูงกว่าความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทย ซึ่งมีอิทธิพลในเชิงลบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างการกล่อมเกลาทางการเมือง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองไทย กับวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษามีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ชูเกียรติ ผลาผล ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ และพรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2562) ศึกษาพบว่า ลักษณะแบบแผนวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรูปแบบผสมไม่อาจแยกเป็นแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ คือ แบบอนุรักษนิยม แบบประชาธิปไตย และแบบอำนาจนิยม ทั้งนี้พบความสอดคล้องมากที่สุดคือ แบบอนุรักษนิยม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการเมืองแบบอุปถัมภ์และวัฒนธรรมเคารพผู้อาวุโสมีอิทธิพลมากทั้งในผู้นำทางการเมืองระดับชาติและผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น รองลงมาคือ แบบประชาธิปไตย โดยวัฒนธรรมการเมืองที่นำไปสู่การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเริ่มมีอิทธิพลมากต่อผู้นำทางการเมืองรุ่นใหม่ทั้งในผู้นำทางการเมืองระดับชาติและผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น และน้อยที่สุดคือ แบบอำนาจนิยม โดยผู้นำทางการเมืองเป็นทั้งผู้ใช้วัฒนธรรมอำนาจนิยม และลักษณะการยอมจำนน การเชื่อฟัง การเคารพ ยอมตามผู้มีอำนาจเหนือกว่า ลักษณะเหล่านี้มีอิทธิพลน้อยลงในระบบสังคมไทยปัจจุบัน นอกจากนี้การเรียนรู้ทางการเมืองส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรม ได้แก่ 1) การสร้างบุคลิกภาพทางการเมืองจากการอบรมเลี้ยงดูของสถาบันครอบครัว 2) ความรู้เกี่ยวกับระบอบการปกครองประชาธิปไตยจากการส่งเสริมการเรียนรู้ของสถาบันการศึกษา 3) การร่วมกิจกรรมทางสังคมและ

ทางการเมืองจากการกระตุ้น จูงใจ และกดดันของกลุ่มเพื่อน 4) ส่งผลต่อการสร้างความเชื่อทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง ความคิดทางการเมืองจากการรับ ข่าวสารจากสื่อมวลชน ส่งผลต่อความเชื่อทางการเมืองอุดมการณ์ทางการเมืองและส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมือง

พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง) (2562) ศึกษาพบว่า การกล่อมเกลາทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อการเมืองสามารถสร้างบุคลิกภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการกล่อมเกลາทางการเมืองถือเป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ โดยมีตัวการทำหน้าที่ในการกล่อมเกล่า ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถานศึกษา ศาสนา เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกในสังคมทราบถึงคุณธรรม อุดมคติ บรรทัดฐาน และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใช้อยู่ในสังคม ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองกับสังคมการเมืองในเชิงจิตวิทยาที่สังคมต้องการปลูกฝังให้เป็นอุดมการณ์ ความคิด วัฒนธรรมแก่สมาชิกในสังคมตามบริบททางสังคมการเมือง

ศุภกร เพียรทอง (2564) ศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมบริจาคตทรัพย์ วัสดุ แรงงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนปัจจัยอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชุม การวางแผนหรือโครงการ การมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน และการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ ทั้งนี้ปัจจัยการกล่อมเกล่าทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ

พระทรงวุฒิ รัตนะ (2564) ศึกษาพบว่า การกล่อมเกล่าทางการเมืองของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมากส่วนรายด้าน เห็นว่า ด้านทัศนคติแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ด้านทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกันนั้น มีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกล่าทางการเมืองของประชาชนไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อแนวทางเกี่ยวกับการกล่อมเกล่าทางการเมืองนั้นประชาชนควรได้รับความรู้ทางการเมืองหรือข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มากขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง

Jittapanyo (Poonok) (2022) ศึกษาพบว่า ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการกล่อมเกล่าทางการเมืองในสังคมไทยที่ประกอบไปด้วย 1) ครอบครัว 2) กลุ่มเพื่อน 3) สถาบันการศึกษา 4) สื่อมวลชน 5) ศาสนา 6) กลุ่มอาชีพและ 7) สถาบันทางการเมือง

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยม

จิตรรา สมบัติรัตนานันท์ (2557) ศึกษาพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นเป็นผลคลี่คลายทางประวัติศาสตร์มาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางที่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ อุดมการณ์สะสมทุนบนรากฐานระบบเครือญาติของชาวจีนอพยพ และระบบไพร่ในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ วัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวมีพัฒนาการจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นไปสู่ยุคปฏิรูปการปกครองหลังสนธิสัญญาที่ทำกับต่างประเทศ

ศราวุธ นกใหญ่ (2558) ศึกษาพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงที่สุดคือ ด้านการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจต่อเพื่อนมนุษย์ เมื่อเปรียบเทียบกับคุณลักษณะส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยพบว่า ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และประเภทตำแหน่ง ที่แตกต่างกันเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันตามไปด้วย

พิรยุทธ โอพันธ์ (2560) ศึกษาพบว่า ชาวไทยเชื้อสายมลายูที่อาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบผสมผสานคือ แบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ระบบการเมืองที่ประชาชนบางส่วนมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ขณะที่บางส่วนก็มีความเฉลาทางการเมือง นอกจากนี้ ยังพบว่าชาวไทยเชื้อสายมลายูมีการสื่อสารทางการเมืองผ่าน โครงสร้างของระบบการสื่อสาร 6 ประเภท ได้แก่ 1) การสื่อสารแบบซึ่งหน้าอย่าง ไม่เป็นทางการ 2) การสื่อสารในโครงสร้างสังคมที่ไม่ได้เฉพาะเจาะจงเพื่อการเมือง 3) การสื่อสารในโครงสร้างปัจจัยนำเข้าของระบบการเมือง 4) การสื่อสาร ในโครงสร้างปัจจัยส่งออกของระบบการเมือง 5) การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน และ 6) การสื่อสารผ่านสื่อใหม่

ณัฐนันรี เนียมเมือง และอัครเดช พรหมกัลป์ (2562) ศึกษาพบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักศึกษาที่มีเพศที่ต่างกันมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกันกลับมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ศราวดี สุทธิทรานนท์และธรรมนิตย์ วราภรณ์ (2562) ศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองและเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยไทย ได้แก่ ด้านการสื่อสารภายในเครือข่ายด้าน ด้านการมีจุดมุ่งหมายร่วมกันอิทธิพลด้านการมีปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน วัฒนธรรมการเมืองแบบพลเมือง ด้านชนิดเครือข่าย ด้านการมีสมาชิกของเครือข่าย

ณรงค์ ประจวบสุข และ ธรรมนิศย์ วราภรณ์ (2562) ศึกษา พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนปัจจัยอิทธิพลประกอบด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำแคบ ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า ด้านการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว ด้านการกระทำการรวมหมู่ที่มีจุดมุ่งหมาย ด้านการระดมมวลชน

พระนิทัศน์ ชีรปัญญา (2562) ศึกษาพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้ที่แตกต่างกันมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ขณะที่ปัจจัยด้านระดับการศึกษาแตกต่างกันมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ไพวรรณ ปรีมาทร (2563) ศึกษาพบว่า การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นนั้น นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีจิตสำนึกรักความเป็นธรรมสำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมแสดงตนมีอิสระทางความคิด รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการใช้อำนาจที่เป็นธรรม นำปัญหาและความต้องการมาเชื่อมโยงให้เกิดการจัดการที่เหมาะสมจะช่วยลดความขัดแย้งให้ประชาชนได้ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับอำนาจที่มีอยู่ให้พลเมืองมีสิทธิหรือมีอำนาจอย่างเสมอภาคเป็นธรรมในการมีส่วนร่วมผ่านการนำเสนอแผนพัฒนาท้องถิ่น และการตรวจสอบการดำเนินโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้เข้ามาศึกษาแผนพัฒนาท้องถิ่นไปพร้อมกัน ทั้งนี้แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ทัตพล ฤกษ์นันท์ จักรवाल สุขไมตรี และ ตันณัฐ จักรภัทรวงศ์ (2564) ศึกษาพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยรวมนั้นเห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดี เพราะเป็นการปกครองที่ไม่แบ่งเพศ ศาสนา อายุ หรือสถานภาพส่วนบุคคลต่าง ๆ โดยอาศัยหลักเสมอภาคและเคารพสิทธิของกันและกัน แต่ประชาชนต้องเคารพกติกาของสังคมและประเทศ รู้จักหน้าที่ความเป็นพลเมืองของตนเอง เคารพความเป็นพลเมืองของบุคคลอื่น มองโลกในแง่ดี ร่วมกิจกรรมทางการเมืองการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งการรักษาสิทธิของตนเอง ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ไว้วางใจบุคคลที่เรา เลือกเข้าเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ แต่ยังคงตรวจสอบการทำงานของบุคคลดังกล่าว วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล เป็นธรรม และสร้างสรรค์เพื่อนำพาประเทศไปสู่สิ่งที่ดีกว่า

พระสิริรัตนเมธีและ พระปลัดวสันต์ วสุนฺตเวท (2564) ศึกษาพบว่า ในภาพรวมวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้กระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นต่อระบอบประชาธิปไตย การมีสำนึกในหน้าที่พลเมือง การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ การยึดมั่นในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการเคารพกติกาตามระบอบประชาธิปไตย การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และการมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์

โอฬาร ถิ่นบางเตียว (2564) ศึกษาพบว่า ระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในหลักการเสียงข้างมากในระดับมาก อันสะท้อนถึงความสอดคล้องกันของวัฒนธรรมทางการเมืองกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ความเข้าใจถึงความสำคัญของหลักการเสียงข้างมากและสิทธิของเสียงข้างน้อยเป็นอย่างดี เพราะผลประโยชน์ของประชาชน คือ สิ่งสำคัญที่สุด

อมร พิกุลงาม โชติ และ ณฐมน หมวกนิม (2564) ศึกษาพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามปัจจัยส่วนบุคคลนั้น ปัจจัยด้านเพศและอายุที่แตกต่างกันมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ในทางตรงข้ามนั้นปัจจัยด้านระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกันส่งผลให้ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยแตกต่างกัน

รัชชนันท์ อิศรเดช (2565) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย จิตสำนึกพลเมือง ความรู้ความเข้าใจประชาธิปไตย และการอบรมกล่อมเกล่า ทั้งนี้วัฒนธรรมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลกระทบตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานภาพ และระดับการศึกษานั้นไม่แตกต่างกัน แต่ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ รายได้ และระดับการศึกษากลับผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์ ความเหลื่อมล้ำ การเรียนรู้คุณภาพนักการเมือง และความ เป็นกลางในองค์กร โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกร่วมกัน การสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และการยึดมั่นในกฎหมาย

สุมาลี บุญเรือง และ เดิมศักดิ์ ทองอินทร์ (2565) ศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อหลักพุทธธรรมเสริมสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยมวัฒนธรรมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จิตสำนึกค่านิยมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับมาก รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกค่านิยมวัฒนธรรมทางการเมืองภาคพลเมืองนั้น ปัจจัยด้านการเคารพความ

แตกต่าง ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม ปัจจัยด้านความเคารพสิทธิผู้อื่นล้วนส่งผลต่อจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมทางการเมืองภาคพลเมือง

2.6.3 งานวิจัยเกี่ยวกับพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

อเนก สุขดี (2556) ศึกษาพบว่า สาขาพรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ครบเกณฑ์ตามเงื่อนไขของกฎหมาย ขณะที่สาขาพรรคการเมืองไทยส่วนใหญ่ดำเนินบทบาททางการเมืองที่สำคัญหลายบทบาท แต่บางสาขาพรรคได้ดำเนินบทบาทเฉพาะในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีสาขาพรรคเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคในการก่อตั้งสาขาพรรคการเมืองไทยก็คือ ความไม่พร้อมในด้านเงินทุนและสมาชิกพรรค ส่วนสำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทย คือ การขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินงาน การไม่ได้รับความสนับสนุนจากสำนักงานใหญ่ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบและประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรค

วีระพงศ์ เชาวลิต (2560) ศึกษาพบว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามหลักการของการเลือกตั้งที่เน้นให้เห็นว่าเป็นหัวใจหลักของพรรคการเมือง ที่พรรคการเมืองทุกพรรคจะต้องมีบทบาทสำคัญในทางการเมืองผ่านการเป็นตัวแทนของประชาชนที่จะไปใช้อำนาจรัฐและเพื่อจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเข้ามาบริหารประเทศ และหากแพ้การเลือกตั้งก็ต้องมีความพร้อมที่จะเป็นฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ด้วยเหตุนี้กระบวนการการเลือกตั้งจึงเป็นหัวใจหลักในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม วัชรธรรมบุญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้วางโครงสร้างระบบการเลือกตั้งแบบใหม่ที่เรียกว่า การเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม (Mixed Member Apportionment System) โดยหลักการเลือกตั้งดังกล่าว มีสาระสำคัญที่มุ่งหวังไม่ให้คะแนนเสียงของประชาชนผู้มีสิทธิการเลือกตั้ง ต้องเสียและสูญเปล่าไปทำให้แต่ละพรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางการเมืองในทุกด้านเพื่อให้เกิดความสอดคล้องตอบรับกับการเลือกตั้งแบบใหม่

ธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์ (2557) ศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดันต่างมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดและดำเนินนโยบายสาธารณะทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ทั้งนี้จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

सानนท์ ด่านภักดี และคณะ (2561) ศึกษาพบว่า พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองนับว่ามีความสำคัญเนื่องจากพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองต่างมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญซึ่งได้แก่ การทำให้เห็นนโยบายของชาติเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กลุ่ม

ผลประโยชน์พยายามมีอิทธิพลในทางการเมือง รวมทั้งความพยายามเข้าถึงองค์กรที่กำหนดนโยบายของชาติ และตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของชาติ โดยใช้โอกาสที่รัฐบาลอาจจะยื้อให้ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ขณะเดียวกันยังติดตามและประเมินผลงานบทบาทของรัฐบาล โดยเฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพื่อต้องการจำกัดอำนาจรัฐบาล ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกลุ่มและไม่ปรารถนาให้กลุ่มที่มีผลประโยชน์ตรงข้ามเข้ามาแข่งขันได้ อย่างไรก็ตามบทบาทของพรรคการเมืองยังต้องทำหน้าที่ที่สำคัญคือ การสรรหาผู้นำทางการเมืองหรือตัวแทนทางการเมืองด้วยการส่งสมัครรับเลือกตั้ง เผยแพร่ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน การเป็นตัวเชื่อมระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และการปลูกเร้าสร้างความคิดเห็นทางการเมืองในหมู่ประชาชน เป็นต้น

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ (2562) ศึกษาพบว่า บทบาทของพรรคการเมืองที่เข้าไปมีส่วนในการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้ มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2562 ผ่านนโยบายด้านการศึกษาและสมาชิกพรรค การเมืองโดยพรรคการเมืองถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยมีนโยบายและสมาชิกพรรคเป็นเครื่องมือหลักสำคัญในการ นำเสนอสิ่งที่พรรคจะทำให้กับประชาชน ขณะเดียวกันนโยบายทางการเมือง และสมาชิกพรรคก็กลายเป็นสิ่งที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองแก่ประชาชน

มะลิ ทิพย์ประจง และ นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต (2562) ศึกษาพบว่า การเมืองถือเป็นที่ต้องการของผู้ที่ต้องการอำนาจ เพื่อใช้อำนาจนั้นเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ทั้งโดยชอบธรรม และไม่ชอบธรรม โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และวิธีการในการเข้ามาสู่ความเป็นนักการเมืองของแต่ละคนเป็นสำคัญ นอกจากนี้สามารถแบ่งนักการเมืองออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) กลุ่มที่เข้ามาเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง 2) กลุ่มที่เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยอำนาจรัฐ 3) กลุ่มที่เข้ามาเพื่อทั้งการปกป้องผลประโยชน์ของตนเองและการแสวงหาผลประโยชน์เพิ่มเติม 4) กลุ่มที่เข้ามาเพื่อรับใช้ประเทศและประชาชน เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า

ฉัตรชัย เล็กบุญแถม และ อติพร เกิดเรือง (2562) ศึกษาพบว่า กลุ่มนักการเมืองที่ชนะการเลือกตั้ง มีเหตุผลมาจากการเข้าถึงประชาชน ส่วนกลุ่มนักการเมืองที่แพ้การเลือกตั้ง พบว่า การสนับสนุนและช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งในฐานะเป็นตัวแทนของชาวบ้านไม่มากนัก ทั้งนี้บทบาทความสำคัญของคุณสมบัติ และนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น จะเห็นว่าการมีความเห็นที่แตกต่างกันโดยแต่ละกลุ่มบางส่วนให้ความสนใจต่อนโยบายมากกว่า และ

ฉัตรสุรางค์ กองภา วิเชียร ก่อกิจกุล และ เนตรชนก บัวนาถ (2562) ศึกษาพบว่า ภาพรวมของภาพลักษณ์พรรคการเมืองอันพึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และรายด้านที่อยู่ในอันดับหนึ่งคือด้านที่ทำคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่ส่วนร่วม การมีความสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มในเรื่องการสร้าง ความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก ทั้งนี้ภาพรวมของภาพลักษณ์พรรคชาติพัฒนาตามการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านที่อยู่ในอันดับหนึ่งคือ ด้านที่มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน

พระครูวาทีธรรมวิภัช (2563) ศึกษาพบว่า ปัจจุบันการเมืองไทยยังมีระบบอุปถัมภ์เป็นรากฐานอยู่ เพียงแต่ปรับเปลี่ยนวิธีการไป โดยประยุกต์ใช้การนำระบบอุปถัมภ์มาใช้เป็นกลไกในการแสวงหาอำนาจทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จนเกิดเป็นวัฒนธรรมประชาธิปไตยแบบอุปถัมภ์

มะลิ ทิพย์ประจง พระสมุห์อาคม อาคมธีโร และ กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ (2563) ศึกษาพบว่า พรรคการเมืองมีลักษณะเป็นสถาบันทางการเมืองเกิดจากการรวมกลุ่มหรือคณะบุคคลหรือสมาคมที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันและมีผลประโยชน์พื้นฐานร่วมกันปรารถนาารวมตัวกันเพื่อแสวงหาอำนาจในการปกครองประเทศ โดยพรรคการเมืองจึงมีบทบาทหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างรัฐกับประชาชนและเป็นผู้ร่วมสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน เพื่อถ่ายทอดและเปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของรัฐ โดยการลงเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

พินสุดา วงศ์อนันต์ (2563) ศึกษาพบว่า พรรคการเมืองระดับชาติเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานครตั้งแต่การเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรกในปี พ.ศ. 2518 โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทำให้พรรคการเมืองระดับชาติหันกลับมาสนใจการเมืองท้องถิ่น

สุดาวรรณ ประชุมแดง ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ และ วินัย ผลเจริญ (2563) ศึกษาพบว่า ปัจจัยจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมือง ได้แก่ การรับผลประโยชน์การทำธุรกิจกับตัวเอง การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ การทำงานพิเศษ การรับรู้ข้อมูลภายใน การใช้สมบัติราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว และการนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง โดยเงื่อนไขที่กลุ่มธุรกิจสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ เงื่อนไขส่วนบุคคล เงื่อนไขด้านการเมืองและนโยบาย เงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ เงื่อนไขด้านสังคม เงื่อนไขด้านกฎหมาย และเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม

ญาณวุฒิ เรืองศรี และคณะ (2564) ศึกษาพบว่า บทบาทของพรรคการเมืองตามความคาดหวังของประชาชนมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการเลือกตั้ง ด้านการสร้างผู้นำและอุดมการณ์ทางการเมือง ด้านการเป็นศูนย์กลางของการประสานผลประโยชน์ ด้านการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมทางการเมือง และด้านการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

พระเมธาวิเชียรส จํานงค์ อคิวัฒนสิทธิ์ และ สุรพล สุขะพรหม (2564) ศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปของอิทธิพลพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร คือ นโยบายและผลงานดี ผู้นำพรรคภาพลักษณ์ดี พรรคใหญ่มีชื่อเสียง และประชาชนชื่นชอบ ทั้งนี้องค์ประกอบอิทธิพลพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร คือ การมีนโยบายและผลงานดี การมีหัวหน้าพรรคภาพลักษณ์ดี การเป็นพรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่และชื่อเสียงดี และการเป็นพรรคที่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งชื่นชอบ

อภิญา ดิสสะมาน และ ชลัท ประเทืองรัตน (2564) ศึกษาพบว่า พรรคมีองค์ประกอบของทุนทางสันติวัฒนธรรมทั้งสองพรรคในรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยต้นทุนสันติวัฒนธรรมของพรรคเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายพรรคและการได้มาซึ่งคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2.6.4 งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

ธวัชกร บุญศรี (2556) ศึกษาพบว่าคุณลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีการรับข่าวสารทางการเมืองที่ไม่ต่างกัน แต่กลับพบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันจะรับข่าวสารทางการเมืองต่างกัน ทั้งนี้ปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน ขณะที่อิทธิพลของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่อย่างใด เช่นเดียวกับอิทธิพลของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงสรุปได้ว่าอิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนยังมีผลต่อการรับข่าวสารทางการเมือง รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เลอภพ โสรรัตน์ (2556) ศึกษาพบว่า บทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้แสดงความชัดเจนใน 3 บทบาทคือ 1) บทบาทการถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) บทบาทการเป็นเครื่องมือตรวจสอบทางการเมือง และ 3) บทบาทการเป็นพื้นที่ประสานความเข้าใจทางการเมือง ทั้งนี้ความสมบูรณ์ของแต่ละบทบาทนั้นจะขึ้นอยู่กับแต่ละยุคสมัยของการเมืองซึ่งมีที่มาของอำนาจทางการเมืองแตกต่างกัน

ศิริฐนันท์ ไทยานันท์ (2556) ศึกษาพบว่า นายกรัฐมนตรีทั้ง 3 ยุค มีการใช้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองอย่างเป็นระบบเต็มรูปแบบและครบวงจร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์สูงสุด

ชัยนัท สุขไชยะ (2557) ศึกษาพบว่า การสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟสบุ๊กถูกนำมาใช้ในเมืองไทยเป็นครั้งแรก หลังจากการสื่อสารผ่านทีวีดาวเทียม และการสื่อสารผ่านทางวิทยุชุมชน โดยการศึกษาพยายามทำความเข้าใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองออนไลน์และความเชื่อมโยงกับออฟไลน์ ผ่านเครือข่ายการพัฒนาโครงข่ายสื่อสารไร้สายที่รวดเร็วขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น ทำให้

ความรู้ต่อสภาพแวดล้อมของเราจะมีประสิทธิภาพข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่รับรู้ผ่านทางออนไลน์เข้ามาเสริมด้วย พื้นที่ออนไลน์หรือออฟไลน์เองก็ค่อยๆ ปรับเปลี่ยนไป โดยมีผลทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และกำลังจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารทางการเมือง และเพื่อเป็นแนวทางในรูปแบบการพัฒนาการสื่อสารของผู้นำทางการเมืองไทยในอนาคต

ยุพดี วิกิตภูมิประเทศ (2558) ศึกษาพบว่า ในฐานะผู้ส่งสารของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ที่ใช้กลยุทธ์ในการสื่อสาร โดยการนำเอาการตลาดการเมือง มาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง จนประสบความสำเร็จ มีการนำเอาจิตวิทยามวลชนมาใช้ในการ สื่อสารทางการเมืองอย่างลงตัว และมีการสื่อสารในการสร้างภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่ซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของชาวกรุงเทพมหานคร

วรัญญา ประเสริฐ (2559) ศึกษาพบว่า รูปแบบรายการคืนความสุขให้คนในชาติมีการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้แก่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้เนื้อหาหรือสารที่สื่อสารออกมาจากรายการสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนภารกิจทางการเมือง และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดอุปสรรคทางการเมือง นอกจากนี้กลวิธีโน้มน้าวใจที่พบในรายการมีลักษณะผสมผสานระหว่างการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล และการโฆษณาชวนเชื่อ

อริน เจียจันทร์พงษ์ (2561) ศึกษาพบว่า มติชน วอยซ์ทีวี และประชาไท แสดงบทบาทเป็นผู้ชี้นำ มีจุดยืนเลือกข้างไม่สนับสนุนการรัฐประหาร บางกอกโพสต์แสดงบทบาทเป็นคนกลาง ทั้ง 4 องค์กร เป็นสื่อที่มีจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจนและคงเส้นคงวาทั้ง 2 กรณี ส่วนไทยรัฐแสดงบทบาทสนับสนุนเผด็จการแต่มีท่าทียอมรับความจำเป็นในการรัฐประหาร ขณะที่ ททบ. 5 เปลี่ยนไปแสดงบทบาทชี้นำทางการเมืองและสนับสนุนรัฐประหาร สำหรับไทยพีบีเอสแสดงบทบาทสนับสนุนเผด็จการมีท่าทีไม่สนับสนุนรัฐประหาร ส่วนไทยพับลิก้าแสดงบทบาทสนับสนุนเผด็จการ มีจุดยืนเป็นคนกลางในตอนแรก ต่อมาค่อย ๆ เปลี่ยนเป็น ไม่สนับสนุนการรัฐประหาร ดังนั้นสรุปได้ว่า สื่อไทยไม่ได้แสดงบทบาทตรงไปตรงมาหรือชัดเจน ตายตัว แต่มีลักษณะเลือกข้างที่หลากหลาย เป็นผลจากเงื่อนไขความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองและการแข่งขันทางเศรษฐกิจทำให้ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด

แพรวพรรณ ปานนุช (2562) ศึกษาว่า พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองผ่านสื่อสังคมส่วนใหญ่ใช้ Facebook ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ โดยมีการเปิดรับเนื้อหาข่าวสารการเมือง ผ่านสื่อสังคมอยู่ในระดับปานกลางส่วนใหญ่เกี่ยวกับการติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ต่างๆ ไปด้านการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้มีส่วนร่วมด้านข้อมูล ข่าวสารและการสื่อสารมากที่สุด สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออฟไลน์

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางการเมืองมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองทางสื่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ออนไลน์

ชัยศ จินารัตน์ ธรรมนิษฐ์ วราภรณ์ และ วีระศักดิ์ จินารัตน์ (2563) ศึกษาพบว่า ระดับการใช้สื่อออนไลน์ ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ปัจจัยการพัฒนานั้นประกอบด้วย รายได้ต่อหัวต่อเดือน พรรคการเมืองที่เลือกในปี พ.ศ. 2562 ความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ และการแก้ปัญหาาร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยมีอิทธิพลร่วมกับความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับ ความคล่องตัวทางการเมือง แรงจูงใจทางการเมือง และข่าวสารทางการเมือง

เมธินี เทพมณี (2563) ศึกษาพบว่า ในห้วงเวลาดังกล่าวการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์จะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังคงมีความคลุมเครือไม่ชัดเจนในประเด็นของการให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐมากเกินไป และยังแสดงให้เห็นอีกว่า การบังคับใช้กฎหมายทำให้สิทธิ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์ลดน้อยลงไป ซึ่งไม่สอดคล้องต่อแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเกี่ยวกับเสรีในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

วีระพล วงษ์ประเสริฐ ธีญวรัตน์ เจียรประดิษฐ์ และ สุพัตรา โคบุตร (2563) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนไทยที่สยามสแควร์ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านระดับการศึกษา และไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเพศ อายุ และภูมิลำเนา ทั้งนี้ระดับของพลังที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนไทยที่สยามสแควร์จาก 4 ปัจจัยมีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านรูปแบบการสื่อสารทางการเมือง 2) ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง 3) ปัจจัยด้านการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น และ 4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในทางการเมือง

กฤติยา รุจิโชค (2564) ศึกษาพบว่า การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลมีรูปแบบการสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสื่อดิจิทัล มีการสร้างเนื้อหา ภาพ วิดีโอ กราฟฟิกให้เหมาะสม กับสื่อดิจิทัล มีองค์กรประชาสัมพันธ์รัฐ หน่วยงานประชาสัมพันธ์ภาครัฐ และประชาสัมพันธ์พรรคการเมือง (พรรคร่วมรัฐบาล) ทำหน้าที่ร่วมกันเพื่อดูแลภาพลักษณ์รัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบายประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล นอกจากนี้ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล ได้แก่ ปัจจัยด้านการวางแผนการสื่อสารทางการเมือง นโยบายการสื่อสารทางการเมืองและการจัดการการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล

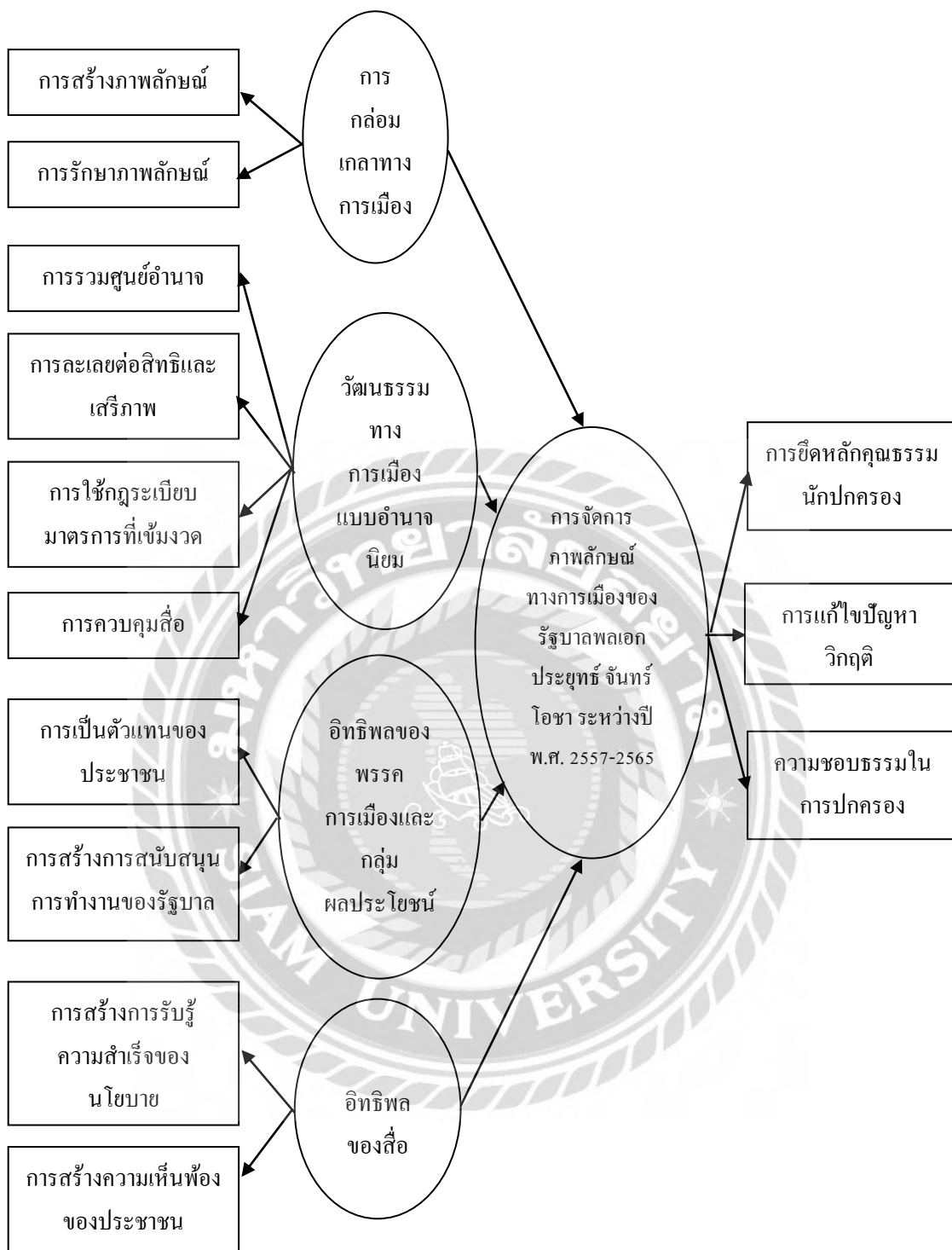
พระวิชาญ จันทสาโร วัชรินทร์ ชาญศิลป์ และ สุรพล สุยะพรหม (2564) ศึกษาพบว่า อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญนั้น รัฐควรมีการจัดเวทีปราศรัยให้ผู้ลงสมัครได้แสดงวิสัยทัศน์และนโยบาย มีจุดบริการสำหรับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และให้เยาวชนได้มีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีสิทธิและเสรีภาพ

พระอธิการแสงอรุณ ชยาภินนุโท พระครูโสภณปริยัติสุธี และ สหัททยา วิเศษ (2565) ศึกษาพบว่า เครื่องข่ายสังคมออนไลน์เกิดจากความก้าวหน้าของระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การสื่อสารก่อให้เกิดเครือข่ายสังคมใหม่ที่รู้จักกันแพร่หลาย อีกทั้งยังเป็นกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่กว้างขวาง และมีความรวดเร็ว ทั้งนี้ข้อมูลข่าวสารที่สื่อสารออกไปนั้น หากไม่ตรวจสอบของแหล่งที่มาของข้อมูลอาจทำให้ข้อมูลข่าวสารนั้นบิดเบือนจากข้อเท็จจริงได้

ภัทริกา จุฑาธุร (2565) ศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขณะที่ตัวแปรทางด้านเพศ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดงานวิจัยเรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.

2557-2565

2.7.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

(1) การกล่อมเกลாதางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ และการรักษาภาพลักษณ์

(2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจ การละเลยต่อสิทธิและเสรีภาพ การใช้กฎระเบียบและมาตรการที่เข้มงวด และการควบคุมสื่อ

(3) อิทธิพลของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของประชาชน และการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล

(4) อิทธิพลของสื่อ ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ประกอบด้วย การยึดหลักคุณธรรมนัปกบครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

2.7.2 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การกล่อมเกลาทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ และการรักษาภาพลักษณ์มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

สมมติฐานที่ 2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจ การละเลยต่อสิทธิและเสรีภาพ การใช้กฎระเบียบและมาตรการที่เข้มงวด และการควบคุมสื่อมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

สมมติฐานที่ 3 อิทธิพลของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของประชาชน และการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

สมมติฐานที่ 4 อิทธิพลของสื่อ ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565” เน้นวิเคราะห์กลยุทธ์เนื้อหาและช่องทางการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในช่วงเวลาดังกล่าว ประกอบด้วยหัวข้อย่อยดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์และสื่อสารการเมือง ร่วมด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งนี้การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นฐานหลักในการสร้างตัวแบบด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ร่วมกับการใช้การวิจัยเชิงคุณภาพสร้างฐานการอธิบายปรากฏการณ์ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2557-2565 ภายใต้อำนาจทางการเมืองที่พยายามสร้างภาพที่แสดงถึงสภาพสังคมไทยในสถานการณ์วิกฤติต่าง ๆ สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติ และเพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์รัฐบาล รวมถึงตัวผู้นำรัฐบาลในลักษณะเป็นนักการเมืองอาชีพ และที่มีหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินที่ดี โดยเลือกใช้ในการสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งแถลงการณ์ การให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมถึงผ่านการสร้างช่องทางการสื่อสารของรัฐบาลเอง เช่น บทเพลง การสร้างภาพเนื้อหา วิดีโอ คำขวัญสร้างค่านิยม การจัดรายการโทรทัศน์ของรัฐบาลการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านข้อมูลข่าวสาร การใช้สื่อบุคคล เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อตอบปัญหาของการวิจัยที่กำหนดไว้

3.2 แหล่งข้อมูล

งานวิจัยนี้จะใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่งสำคัญ โดยเฉพาะในบริบทของเหตุการณ์สำคัญทางสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2557-2565 ที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับประเด็นกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ประกอบด้วย

3.2.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ เอกสารที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ งานเขียนของบุคคล งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา รวมถึงแหล่งข้อมูลประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแฟ้มข้อมูลคลิปลิงวิดีโอ รายการข่าว รายการสัมภาษณ์ความคิดเห็นบุคคลสาธารณะ รายการสารคดีเชิงข่าว รายการวิเคราะห์ข่าว เวทีเสวนาสาธารณะ รายการของรัฐบาล คำแถลงข่าว/แถลงนโยบายของรัฐบาล สุนทรพจน์ คำปราศรัย คำแถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรี และบทเพลงของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา และรายการของหน่วยงานราชการ เป็นต้น

3.2.2 แหล่งข้อมูลจากบุคคลหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) นักวิชาการผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์และการสื่อสารทางการเมือง เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In- depth Interviews) ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้ใช้หลักเกณฑ์คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ให้ความเป็นจริงและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์และการสื่อสารทางการเมือง ทั้งนี้การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะไม่ระบุรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่

- (1) รศ.ดร. วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- (2) รศ.ดร. รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- (3) อาจารย์ศิวพล ละอองสกุล อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

3.2.3 แหล่งข้อมูลจากแบบสอบถาม

กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 5,527,948 คน (ข้อมูลสำนักทะเบียนกลาง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564) ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 400 คน โดยคำนวณจากสูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ซึ่งสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยมีวิธีการ ดังนี้

ขั้นแรก จัดทำฉลากรายชื่อของเขตต่าง ๆ ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 รายชื่อ จับฉลาก (Lottery Technics) ออกมาจำนวน 4 เขต โดยได้เขตที่เป็นตัวอย่างของประชากร ได้แก่ เขตบางนา เขตลาดพร้าว เขตบางแค และเขตทวีวัฒนา

ขั้นต่อมา จำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเขตละ 100 คน และเก็บข้อมูลโดยวิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Technics)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structural Interview) ตามกรอบประเด็นที่ได้วางไว้ เพื่อตอบปัญหาของการวิจัย และเพื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของงานศึกษา โดยมีแนวประเด็นคำถาม

2) สำหรับการใช้แบบสอบถาม ได้ออกแบบแนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ผู้ทำการวิจัยสร้างขึ้นเองโดยการศึกษา ประเด็นคำถาม จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นคำถามให้มีครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัยอันเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ มีการเรียงลำดับคำถาม เนื้อหาของคำถามเป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด โดยกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งแต่ละคำถามกำหนดมาตราวัดแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) มี 5 ระดับ โดยวัดเป็นระดับการปฏิบัติตามคะแนนกำหนดคะแนนไว้ในแต่ละระดับ (Likert, 1967) ดังนี้

ระดับ	คะแนนเชิงบวก
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ทั้งนี้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง มีทัศนคติในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง มีทัศนคติในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง มีทัศนคติในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง มีทัศนคติในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง มีทัศนคติในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดต่าง ๆ ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิดที่สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.993

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามไปแจก และแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณและคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 5 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

ขั้นตอนที่ 6 อภิปรายผลและสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 7 นำเสนอผลการวิจัยตามผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ทั้งนี้การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ได้นำเอาเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยมาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1) นำแบบสอบถามที่ได้ออกแบบให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการและสถิติจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของวัตถุประสงค์ เนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content Validity) โดยวัดความสอดคล้องข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์แล้วรายงานเป็นค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – Objective Congruence: IOC)

โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

+1 หมายความว่า แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวัด

0 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวัด

-1 หมายความว่า แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวัด

นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad \text{เมื่อ} \quad R = \text{ผลรวมคะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน และ} \\ N = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

พิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ถ้าค่า IOC มีค่าตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดหรือเป็นตัวแทนของวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด หากได้น้อยกว่า .50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544, หน้า 240-247)

ซึ่งผลที่ได้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00 หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงเนื้อหาของคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของคำถามวิจัย

2) การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดสอบกับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 ราย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) เพื่อดูความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

ว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟาควรมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544, หน้า 248-257) ซึ่งผลการทดสอบพบว่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.993 สรุปได้ว่าแบบสอบถามผ่านเกณฑ์การทดสอบคุณภาพ

3) ความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์/แนวคิดทฤษฎี/วิธีการวิจัยออกแบบแบบสอบถาม/ตัวแปร

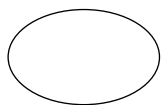
วัตถุประสงค์การวิจัย	แนวคิดทฤษฎี	ระเบียบวิธี
1. เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565	1) การกล่อมเกลางานการเมือง 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม	- การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร
2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565	3) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ 4) การสื่อสารทางการเมือง 5) ภาพลักษณ์ทางการเมือง	- การวิจัยเชิงปริมาณด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม - การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์
3 เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565		- การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

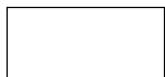
กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบแนวความคิดทางการศึกษาที่ได้ออกแบบไว้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้การพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง เป็นการวิเคราะห์พร้อมกันครั้งเดียวของโมเดลจะทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ลดลง ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการปรับโมเดลสมการโครงสร้าง โดยจะปรับโดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน ของตัวแปรสังเกตต่างเมทริกซ์ได้โดยพิจารณาจากค่า M.I. ที่สูงที่สุด แต่ละคู่ของ e

ทั้งนี้การกำหนดสัญลักษณ์ในโมเดลสมการ โครงสร้างนำเสนอ ดังนี้

แทน ตัวแปรแฝง (Latent Variable)

แทน ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable)

แทน เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุและผลโดยตัวแปรที่ปลาย ลูกศรก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงโดยตรงต่อตัวแปรที่หัวลูกศร

แทน ความสัมพันธ์หรือความแปรปรวนของตัวแปรที่ไม่ทราบทิศทางความเป็นสาเหตุและผล

การให้ความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง

1. ตัวแปรแฝง หมายถึง ตัวแปรอิสระในงานวิจัยนี้
2. ตัวแปรสังเกตได้ หมายถึง ตัวแปรที่เราสามารถสังเกตได้โดยตรง เป็นตัวชี้วัดความคิด

เห็นหรือเป็นพฤติกรรมที่สังเกตหรือสิ่งที่ปรากฏภายนอก

โดยค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนของตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. e คือ ค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนตัวชี้วัดตัวแปรอิสระ
2. d คือ ค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อนตัวชี้วัดตัวแปรตาม
3. r คือค่าที่แสดงความคลาดเคลื่อน ในการวัดที่เป็นเศษเหลือของตัวแปรตาม

นอกจากนี้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลสมการ โครงสร้าง ยังผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการให้ความคลาดเคลื่อนสามารถสัมพันธ์กันได้ ซึ่งทำให้สามารถปรับตัวแบบของโมเดลให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ให้มากที่สุด ก่อนนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยขอแนะนำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยและวัตถุประสงค์ได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดให้เป็นระบบ จากนั้น จึงหาค่าประกอบเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อนำข้อมูลสำคัญในแต่ละประเด็นมาวิเคราะห์ให้เข้าด้วยกันกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะให้ความสนใจใน

ประเด็นการใช้กลยุทธ์การสื่อสารของผู้นำรัฐบาล (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ในบริบทความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคมการเมือง 2 ช่วงเวลาสำคัญ ช่วงแรก เป็นช่วงเวลาที่รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้ามาบริหารประเทศด้วยการทำรัฐประหาร ในปี พ.ศ. 2557 และช่วงหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2565 ซึ่งพรรคพลังประชารัฐชนะการเลือกตั้งจึงได้จัดตั้งรัฐบาล โดยจัดประเด็นวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อให้เห็นภาพรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ของทั้ง 2 ช่วงเวลา จากนั้นหาข้อสรุป ร่วม แล้วนำมาบรรยายเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ผลการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565” ได้สังเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565” แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 8 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การกล่อมเกลາทางการเมือง

ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

ตอนที่ 4 พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

ตอนที่ 5 การสื่อสารทางการเมือง

ตอนที่ 6 การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ด้วยสมการโครงสร้าง

ทั้งนี้ ตอนที่ 2 การกล่อมเกลาทางการเมือง ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ตอนที่ 4 พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ตอนที่ 5 การสื่อสารทางการเมือง และตอนที่ 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 มีการวัดเป็นระดับความคิดเห็นตามคะแนน 1 2 3 4 และ 5 (Likert, 1967) ทั้งนี้ กำหนดให้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	212	53.0
หญิง	188	47.0
รวม	400	100.0
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-30 ปี	144	36.0
31-45 ปี	128	32.0
46-60 ปี	80	20.0
61 ปีขึ้นไป	48	12.0
รวม	400	100.0
สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	188	47.0
สมรส	168	42.0
หม้าย/หย่าร้าง	44	11.0
รวม	400	100.0
การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน ม.3	56	14.0
ม.6-อนุปริญญา	96	24.0
ปริญญาตรี	164	41.0
ปริญญาโทขึ้นไป	84	21.0
รวม	400	100.0
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	72	18.0
ธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ	188	47.0
เกษตรกร	92	23.0
อาชีพอื่นๆ	48	12.0
รวม	400	100.0

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 15,000 บาท	148	37.0
15,001-30,000 บาท	192	48.0
30,000 บาทขึ้นไป	60	15.0
รวม	400	100.0
การติดตามข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายรัฐ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่สนใจ	52	13.0
สนใจติดตามบ้าง	260	65.0
สนใจติดตามประจำ	88	22.0
รวม	400	100.0
ความนิยมต่อผลงานของรัฐบาลในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ชอบ	128	32.0
เฉยๆ	168	42.0
ชอบ	104	26.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 มีปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

ด้านเพศ ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0

ด้านอายุ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 18-30 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม 31-45 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 กลุ่ม 46-60 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ กลุ่ม 61 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มโสด จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มสมรส จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 กลุ่มหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มปริญญาตรี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม ม.6-อนุปริญญา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 กลุ่มปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และกลุ่มไม่เกิน ม.3 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 กลุ่มรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และกลุ่มอาชีพอื่นๆ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ด้านรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 15,001-30,000 บาท จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และกลุ่ม 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

ด้านความนิยมต่อผลงานของรัฐบาลในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มสนใจติดตามบ้าง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มสนใจติดตามประจำ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และกลุ่มไม่สนใจ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

ด้านความนิยมต่อผลงานของรัฐบาลในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มเฉยๆ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่ชอบ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และกลุ่มชอบ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0

4.1.2 ตอนที่ 2 การกล่อมเกลາทางการเมือง

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการกล่อมเกลาทางการเมือง

การกล่อมเกลาทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง			
เมื่อได้พูดคุยกับคนในครอบครัวถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย	4.09	1.21	มาก
เมื่อได้ฟังนักวิชาการพูดถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย	3.74	1.18	มาก
เมื่อได้อ่านข่าวถึงผลงานรัฐบาลจากสื่อสังคมออนไลน์ก็เริ่มมีความรู้สึกดี	4.21	0.97	มากที่สุด
รวม	4.01	0.67	มาก
อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง			
การอ่านข่าวที่ชื่นชมการทำงานของรัฐบาลบ่อยครั้งช่วยลดความรู้สึกในด้านลบต่อรัฐบาลได้	3.79	1.21	มาก

การกล่อมเกลாதางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ทัศนคติที่ดีของสมาชิกในครอบครัวมีส่วนช่วยต่อยกย่องการยอมรับถึงการทำงานของรัฐบาลได้ดี	4.28	1.04	มากที่สุด
การเห็นผลงานของรัฐบาลผ่านสื่อเสนอช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานของรัฐบาลได้ดี	4.33	1.01	มากที่สุด
รวม	4.13	0.70	มาก
รวม	4.07	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07, S.D.=0.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านอิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13, S.D.=0.70$) รองลงมาได้แก่ อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01, S.D.=0.67$)

ด้านอิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01, S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เมื่อได้อ่านข่าวถึงผลงานรัฐบาลจากสื่อสังคมออนไลน์ก็เริ่มมีความรู้สึกดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21, S.D.=0.97$) รองลงมาได้แก่ เมื่อได้พูดคุยกับคนในครอบครัวถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.09, S.D.=1.21$) และเมื่อได้ฟังนักวิชาการพูดถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.74, S.D.=1.18$)

ด้านอิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13, S.D.=0.70$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเห็นผลงานของรัฐบาลผ่านสื่อเสนอช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานของรัฐบาลได้ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33, S.D.=1.01$) รองลงมา ได้แก่ ทัศนคติที่ดีของสมาชิกในครอบครัวมีส่วนช่วยต่อยกย่องการยอมรับถึงการทำงานของรัฐบาลได้ดี ($\bar{X} = 4.28, S.D.=1.04$) และการอ่านข่าวที่ชื่นชมการทำงานของรัฐบาลบ่อยครั้งช่วยลดความรู้สึกในด้านลบต่อรัฐบาลได้ ($\bar{X} = 3.79, S.D.=1.21$)

4.1.3 ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง			
รัฐบาลต้องมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการตัดสินใจทางการเมือง	2.76	1.43	ปานกลาง
นายกรัฐมนตรีต้องมีความเข้มแข็งในการกระชับอำนาจการตัดสินใจ	3.05	1.34	ปานกลาง
ระบบราชการต้องทำตามการบังคับบัญชาของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด	3.65	1.18	มาก
รวม	3.15	0.84	ปานกลาง
ผู้ปกครองละเลย หรือเมินเฉยต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน			
รัฐบาลไม่จำเป็นต้องใส่ใจความต้องการของประชาชน	2.16	0.83	น้อย
ประชาชนมีหน้าที่ทำตามความต้องการของรัฐบาล	1.71	0.77	น้อยที่สุด
ประชาชนไม่ควรเรียกร้องอะไรจากรัฐบาลมากเกินไป	1.37	0.70	น้อยที่สุด
รวม	1.75	0.61	น้อยที่สุด
ผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน			
การบังคับใช้กฎหมายปกครองอย่างเข้มงวดเป็นสิ่งที่ถูกต้อง	3.51	1.08	ปานกลาง
การบังคับใช้กฎหมายช่วยรักษาความมั่นคงของรัฐได้ดี	3.83	0.94	มาก
การแสดงออกของประชาชนควรอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเพื่อความมั่นคงของรัฐ	4.00	0.68	มาก
รวม	3.78	0.59	มาก
ผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ (Media Control) ไว้ภายใต้การปกครอง			
รัฐบาลมุ่งให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่ารับฟังประชาชน	3.51	1.08	มาก
การเป็นผู้ติดตามข่าวสารราชการก็เพียงพอ	3.83	0.94	มาก
รัฐบาลใช้สื่อหลากหลายอธิบายเหตุผลการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ เสมอ	4.00	0.68	มาก
รวม	3.96	0.45	มาก
รวม	3.16	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.16, S.D.=0.36$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ ไว้ภายใต้การปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96, S.D.=0.45$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78, S.D.=0.59$) ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง โดยรวม ($\bar{X} = 3.15, S.D.=0.84$) อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง โดยรวม ($\bar{X} = 3.15, S.D.=0.84$) อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15, S.D.=0.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระบบราชการต้องทำตามการบังคับบัญชาของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65, S.D.=1.18$) รองลงมา ได้แก่ นายกรัฐมนตรีต้องมีความเข้มแข็งในการกระชับอำนาจการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.05, S.D.=1.34$) และรัฐบาลต้องมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการตัดสินใจทางการเมือง ($\bar{X} = 2.76, S.D.=1.43$)

ด้านผู้ปกครองละเลย หรือเมินเฉยต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.75, S.D.=0.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ประชาชนไม่ควรเรียกร้องอะไรจากรัฐบาลมากเกินไป ($\bar{X} = 1.37, S.D.=0.70$) อยู่ในระดับน้อยที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประชาชนมีหน้าที่ทำตามความต้องการของรัฐบาล ($\bar{X} = 1.71, S.D.=0.77$) และรัฐบาลไม่จำเป็นต้องใส่ใจความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 2.16, S.D.=0.83$)

ด้านผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78, S.D.=0.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การแสดงออกของประชาชนควรอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเพื่อความมั่นคงของรัฐ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00, S.D.=0.68$) รองลงมา ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายช่วยรักษาความมั่นคงของรัฐได้ดี ($\bar{X} = 3.83, S.D.=0.94$) และการบังคับใช้กฎหมายปกครองอย่างเข้มงวดเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.51, S.D.=1.08$)

ด้านผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ (Media Control) ไว้ภายใต้การปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96, S.D.=0.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รัฐบาลใช้สื่อหลากหลายอธิบายเหตุผลการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00, S.D.=0.68$) รองลงมา ได้แก่ การเป็นผู้ติดตามข่าวสารราชการก็เพียงพอ ($\bar{X} = 3.83, S.D.=0.94$) และรัฐบาลมุ่งให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่ารับฟังประชาชน ($\bar{X} = 3.51, S.D.=1.08$)

4.1.4 ตอนที่ 4 พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม			
การรวมกลุ่มทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีในการเรียกร้องผลประโยชน์ทางการเมือง	4.24	0.85	มากที่สุด
การเรียกร้องทางการเมืองผ่านการรวมกลุ่มเป็นครั้งคราวสร้างความสนใจจากรัฐบาลได้	4.44	0.78	มากที่สุด
การชุมนุมทางการเมืองส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของรัฐบาล	4.34	0.80	มากที่สุด
การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองช่วยเรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้	4.22	0.72	มากที่สุด
พรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญในการรับเรื่องร้องทุกข์ไปแก้ไขปัญหาในรัฐสภา	4.74	0.48	มากที่สุด
พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการผลักดันนโยบายของรัฐบาล	4.56	0.83	มากที่สุด
รวม	4.42	0.49	มากที่สุด
การเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน			
การสนับสนุนของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของรัฐบาล	3.79	1.00	มาก
การชุมนุมต่อต้านนโยบายรัฐมีผลกระทบต่อการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล	4.28	0.97	มากที่สุด
เมื่อรัฐบาลใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชนทำให้ประชาชนยอมรับรัฐบาลมากขึ้น	4.43	0.59	มากที่สุด
พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล	4.78	0.46	มากที่สุด
ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐ	4.72	0.49	มากที่สุด
ความเป็นเอกภาพของพรรคร่วมรัฐบาลมีผลต่อการสร้างความมั่นใจในการบริหารราชการของรัฐบาล	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.43	0.35	มากที่สุด
รวม	4.43	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43, S.D.=0.34$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43, S.D.= 0.35$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42, S.D.=0.49$)

ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42, S.D.=0.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อยู่ในระดับมากที่สุด พรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญในการรับเรื่องร้องทุกข์ไปแก้ไขปัญหาในรัฐสภา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74, S.D.=0.48$) รองลงมา ได้แก่ พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการผลักดันนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X} = 4.56, S.D.=0.83$) การเรียกร้องทางการเมืองผ่านการรวมกลุ่มเป็นครั้งคราวสร้างความสนใจจากรัฐบาลได้ ($\bar{X} = 4.44, S.D.=0.78$) การชุมนุมทางการเมืองส่งผลกระทบโดยตรงต่อความเชื่อมั่นของรัฐบาล ($\bar{X} = 4.34, S.D.=0.80$) การรวมกลุ่มทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีในการเรียกร้องผลประโยชน์ทางการเมือง ($\bar{X} = 4.24, S.D.=0.85$) และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองช่วยเรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้ ($\bar{X} = 4.22, S.D.=0.72$) ด้านการเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43, S.D.= 0.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78, S.D.= 0.46$) รองลงมา ได้แก่ ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐ ($\bar{X} = 4.72, S.D.= 0.49$) ความเป็นเอกภาพของพรรคร่วมรัฐบาลมีผลต่อการสร้างความมั่นใจในการบริหารราชการของรัฐบาล ($\bar{X} = 4.60, S.D.= 0.55$) เมื่อรัฐบาลใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชนทำให้ประชาชนยอมรับรัฐบาลมากขึ้น ($\bar{X} = 4.43, S.D.= 0.59$) การชุมนุมต่อต้านนโยบายรัฐมีผลกระทบต่อการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล ($\bar{X} = 4.28, S.D.= 0.97$) และการสนับสนุนของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.79, S.D.= 1.00$)

4.1.5 ตอนที่ 5 การสื่อสารทางการเมือง

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย			
สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล	4.61	0.49	มากที่สุด
การฟังการสนทนาจากบุคคลรอบข้างเกี่ยวกับความสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลทำให้เกิดความมั่นใจในการบริหารประเทศมากขึ้น	4.50	0.66	มากที่สุด
รัฐบาลเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับประชาชนแต่ละช่วงวัยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลได้เสมอ	4.54	0.52	มากที่สุด
รวม	4.55	0.35	มากที่สุด
การสร้างความเห็นพ้องของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง			
ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้ยอมรับรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองได้	2.45	0.81	น้อย
หากรัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ทำนโยบายประสบความสำเร็จจนเป็นประโยชน์ต่อประชาชนก็ไม่ใช่เรื่องเลวร้ายนัก	2.33	0.79	น้อย
แม้รัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ก็ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกบ้างก็ถือเป็นเรื่องที่ดี	3.23	0.53	ปานกลาง
รวม	2.67	0.59	ปานกลาง
รวม	3.61	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D.=0.35) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$, S.D.=0.59)

ด้านการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D.=0.35) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการ

รับรู้ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$, S.D.=0.49) รองลงมา ได้แก่ รัฐบาลเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับประชาชนแต่ละช่วงวัยให้เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารของรัฐบาลได้เสมอ ($\bar{x} = 4.54$, S.D.=0.52) และ การฟังการสนทนาจากบุคคลรอบข้าง เกี่ยวกับความสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลทำให้เกิดความมั่นใจในการบริหารประเทศมากขึ้น ($\bar{x} = 4.50$, S.D.=0.66)

ด้านการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า แม้รัฐบาล มาจากการรัฐประหารแต่ก็ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกบ้างก็ถือเป็นเรื่องที่ดี อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D.=0.53) รองลงมา ได้แก่ ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้ยอมรับรัฐบาลที่มาจาก การรัฐประหารได้ ($\bar{X} = 2.45$, S.D.=0.81) และ หาก รัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ทำนโยบายประสบความสำเร็จจนเป็นประโยชน์ต่อประชาชนก็ ไม่ใช่เรื่องเลวร้ายนัก ($\bar{X} = 2.33$, S.D.=0.79)

4.1.6 ตอนที่ 6 การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

2557-2565

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง			
รัฐบาลที่มาจาก การรัฐประหารนั้นเป็นเรื่องปกติในสังคมไทย	3.02	0.68	มากที่สุด
รัฐบาลทหารและรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยครึ่งๆ กลางๆ เป็น สิ่งที่คนไทยคุ้นเคย	3.40	0.75	ปานกลาง
สามารถยอมรับรัฐบาลมาจากการรัฐประหารได้พอๆ กับการ เลือกตั้งที่ทุจริต	3.19	0.76	ปานกลาง
รวม	3.20	0.55	ปานกลาง
ภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง			
รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและการเมือง	4.72	0.45	มากที่สุด
รัฐบาลต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน	4.80	0.40	มากที่สุด

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การดำเนินการของรัฐบาลต้องคาดการณ์ได้ถึงความสำเร็จในการดำเนินการ	4.48	0.61	มากที่สุด
รัฐบาลต้องมีความน่าเชื่อถือในการเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินต่อทั้งในและนอกประเทศ	4.76	0.51	มากที่สุด
รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	4.71	0.54	มากที่สุด
การดำเนินนโยบายใดๆ ของรัฐบาลต้องมีความคุ้มค่า	4.48	0.64	มากที่สุด
รวม	4.66	0.34	มากที่สุด
ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ			
รัฐบาลมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เสมอ	3.90	0.93	มาก
รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการป้องกันในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19	3.84	0.88	มาก
รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ได้อย่างเหมาะสม	2.94	0.65	มาก
รัฐบาลมีแนวทางในการคลี่คลายปัญหาน้ำท่วมในปี 2565 ได้ดี	2.76	0.60	มาก
รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.05	0.75	มาก
รวม	3.30	0.44	มาก
รวม	3.72	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72, S.D.= 0.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้าน ภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66, S.D.=0.34$) รองลงมา ได้แก่ ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.30, S.D.=0.44$) และ ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20, S.D.=0.55$)

ด้านภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20, S.D.=0.55$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รัฐบาลทหารและรัฐบาลที่เป็น

ประชาธิปไตยครั้งๆ กลางๆ เป็นสิ่งที่คนไทยคุ้นเคย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D.=0.75) รองลงมา ได้แก่ รัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารนั้นเป็นเรื่องปกติในสังคมไทย ($\bar{X} = 3.02$, S.D.=0.68) และ สามารถยอมรับรัฐบาลมาจากการรัฐประหารได้พอๆ กับการเลือกตั้งที่ทุจริต ($\bar{X} = 3.19$, S.D.=0.76)

ด้านภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.34) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รัฐบาลต้องมีความโปร่งใสในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.40) รองลงมา ได้แก่ รัฐบาลต้องมีความน่าเชื่อถือในการเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินต่อทั้งในและนอกประเทศ ($\bar{X} = 4.76$, S.D.=0.51) รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและการเมือง ($\bar{X} = 4.72$, S.D.=0.45) รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.54) การดำเนินการของรัฐบาลต้องคาดการณ์ได้ถึงความสำเร็จในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.61) และ การดำเนินนโยบายใดๆ ของรัฐบาลต้องมีความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.64) อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.30$, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รัฐบาลมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=0.93) รองลงมา ได้แก่ รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการป้องกันในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ($\bar{X} = 3.84$, S.D.=0.88) รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหาสุขภาพเสถียรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.05$, S.D.=0.75) รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.94$, S.D.=0.65) และ รัฐบาลมีแนวทางในการคลี่คลายปัญหาน้ำท่วมในปี 2565 ได้ดี ($\bar{X} = 2.76$, S.D.=0.60)

4.1.7 ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เมื่อพิจารณาถึงข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามโดยระบุถึงข้อเสนอแนะต่อบัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ไว้ 5 ประเด็นตามตัวแปร ดังนี้

1. การกล่อมเกลางานทางการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลพยายามสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองว่าเป็นรัฐบาลที่มีความพร้อมในการดำเนินการเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในภาวะปกติและวิกฤติ และคงพยายามการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า สังคมไทยในปัจจุบันไม่สามารถยอมรับโครงสร้างทางการเมืองที่เป็นเผด็จการได้ โดยเฉพาะ

รูปแบบการปกครองที่เป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จ ซึ่งรวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐบาลหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น การควบคุมสื่อมวลชนและการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนถือเป็นเรื่องร้ายแรงของผู้ตอบแบบสอบถามเพราะเป็นการละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

3. บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า ระบบการเมืองหลังมีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 นั้น พรรคการเมืองต่าง ๆ มีความพร้อมในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยเฉพาะการสนับสนุนการทำงานในภาพรวมของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จ

4. การสื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลพยายามแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยใช้สื่อของทางราชการและเอกชนในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เพื่อสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

5. การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า นักการเมืองทั้งที่มาจากพรรคการเมืองและการเลือกตั้งต่างพยายามแสดงให้เห็นว่าตนเป็นนักการเมืองที่ดี มีความพร้อมในการบริหารประเทศ ไม่คอร์รัปชัน และสามารถคลี่คลายปัญหาวิกฤติของประเทศ โดยมุ่งทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับปรากฏข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างจากภาพลักษณ์ข้างต้นที่น่าเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ

4.1.8 ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ด้วยสมการโครงสร้าง

การทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ ซึ่งมีการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. การกล่อมเกลากองการเมือง (Socialization)

- 1.1 การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง (Creation)
- 1.2 การรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง (Embedding)

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture)

- 2.1 การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง (Centralization)
- 2.2 การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (Ignorance)
- 2.3 การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด (Rule)
- 2.4 การควบคุมสื่อต่าง ๆ (Control)

3. บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party)

- 3.1 การเป็นตัวแทนของประชาชน (Represent)

- 3.2 การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล (Support)
- 4. การสื่อสารทางการเมือง (Communication)
 - 4.1 การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย (Know)
 - 4.2 การสร้างความเห็นพ้องของประชาชน (Consensus)
- 5. การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง (Management)
 - 5.1 ความชอบธรรมในการปกครอง (Authority)
 - 5.2 การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง (Governance)
 - 5.3 การแก้ไขปัญหาวิกฤติ (Crisis)

การกำหนดสัญลักษณ์ในโมเดลสมการ โครงสร้างนำเสนอ ดังนี้

นอกจากนี้การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง ยังพออนคลายข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการให้ความคลาดเคลื่อนสามารถสัมพันธ์กันได้ ซึ่งทำให้สามารถปรับตัวแบบของโมเดลให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ให้มากที่สุด ก่อนนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยขอเสนอการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อศึกษาความสัมพันธ์กันเองของตัวแปร ซึ่งเรียกว่า Multicollinearity โดยใช้วิธีการ Correlation Analysis ระหว่างตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัวและตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 13 ตัว ดังตารางที่ 4.7 และ 4.8

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	Creation	Embedding	Centralization	Ignorance	Rule	Control	Represent	Support	Know	Consensus	Authority	Governance	Crisis
Creation	1	.399**	-.384**	.139**	-.302**	.028	.446**	.256**	.049	-.108*	.050	-.371**	.056
		.000	.000	.005	.000	.583	.000	.000	.328	.031	.320	.000	.260
Embedding		1	-.301**	.115*	-.372**	-.162**	.213**	.252**	.081	.210**	.131**	-.298**	.143**
			.000	.021	.000	.001	.000	.000	.107	.000	.009	.000	.004
Centralization			1	.181**	.461**	-.063	-.458**	-.303**	.108*	.181**	.081	.093	-.125*
				.000	.000	.212	.000	.000	.030	.000	.106	.064	.012
Ignorance				1	-.204**	-.201**	.055	-.009	.043	.135**	.018	-.247**	-.079
					.000	.000	.271	.862	.391	.007	.726	.000	.116
Rule					1	.113*	-.258**	-.255**	.042	-.117*	.121*	.236**	-.179**
						.024	.000	.000	.400	.019	.016	.000	.000
Control						1	.111*	.150**	-.057	-.271**	.006	.180**	-.003
							.027	.003	.257	.000	.907	.000	.953
Represent							1	.229**	.066	-.072	.069	-.150**	.065
								.000	.185	.151	.167	.003	.193
Support								1	-.018	-.173**	-.027	-.355**	.113*
									.723	.001	.587	.000	.023
Know									1	.082	.008	-.050	.164**
										.102	.879	.317	.001

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ (ต่อ)

	Creation	Embedding	Centralization	Ignorance	Rule	Control	Represent	Support	Know	Consensus	Authority	Governance	Crisis
Consensus										1	.012	-.104*	.088
											.817	.038	.079
Authority											1	-.128*	-.014
												.010	.787
Governance												1	-.045
													.374
Crisis													1

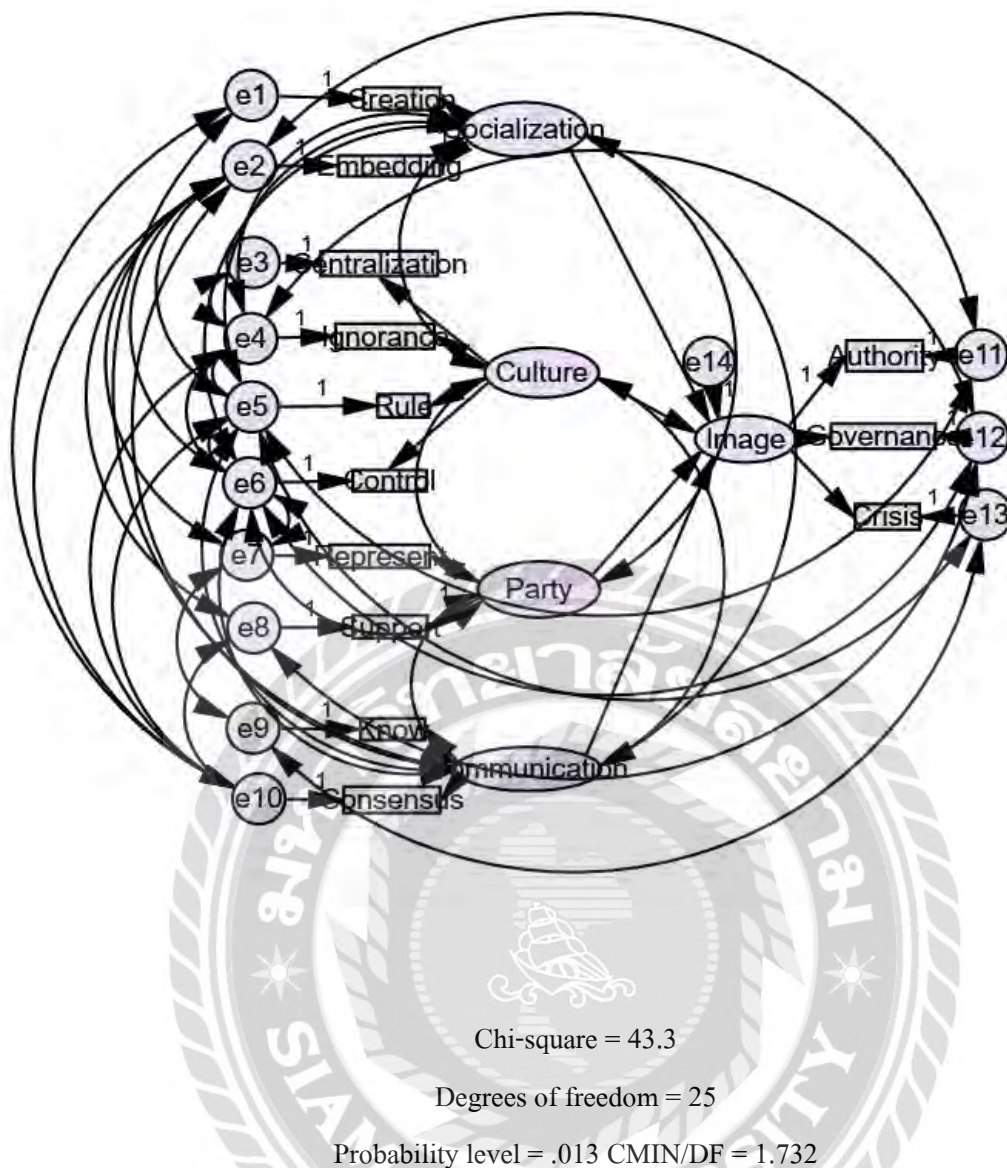
จากตารางที่ 4.7 ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดส่วนใหญ่ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์คู่ใดที่มีค่าความสัมพันธ์เกินกว่า 0.90 ซึ่งถือว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันเองหรือไม่มีปัญหาร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) (Tabachnick and Fidell, 2001)

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ปัจจัย	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์ โอชา พ.ศ. 2557-2565
การกล่อมเกลາทางการเมือง	-0.29
	.566
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม	-0.19
	.699
อิทธิพลของพรรคการเมืองและกลุ่ม ผลประโยชน์	-0.45
	.374
	.051
อิทธิพลของสื่อ	.311

หมายเหตุ ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < 0.01$)

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดส่วนใหญ่ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์คู่ใดที่มีค่าความสัมพันธ์เกินกว่า 0.90 ซึ่งถือว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีปัญหาความสัมพันธ์กันเองหรือไม่มีปัญหาร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) (Tabachnick and Fidell, 2001) และพิจารณาร่วมกับสถิติ ค่าความทนทาน (tolerance) และค่า VIF (variance inflation factors) ของตัวแปรแฝงแต่ละตัว ปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุจะไม่เกิดขึ้น ถ้าค่าความทนทานมากกว่า 0.1 (Hair et al, 1998, pp. 127) และค่า VIF ไม่เกิน 10 (Belsley, 1991) จึงสามารถทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ของการวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (ก่อนปรับโมเดล)

จากภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง และความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการ โครงสร้างได้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าก่อนปรับ	ผลการพิจารณา
1	$\chi^2 *$	$p > .05$	0.00	ไม่ผ่าน
2	χ^2 / df	$0.00 < \chi^2 / df \leq 3$	1.732	ผ่าน
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.983	ผ่าน
4	AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.940	ผ่าน
5	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.043	ผ่าน

หมายเหตุ *ไม่ใช้ในการทดสอบ

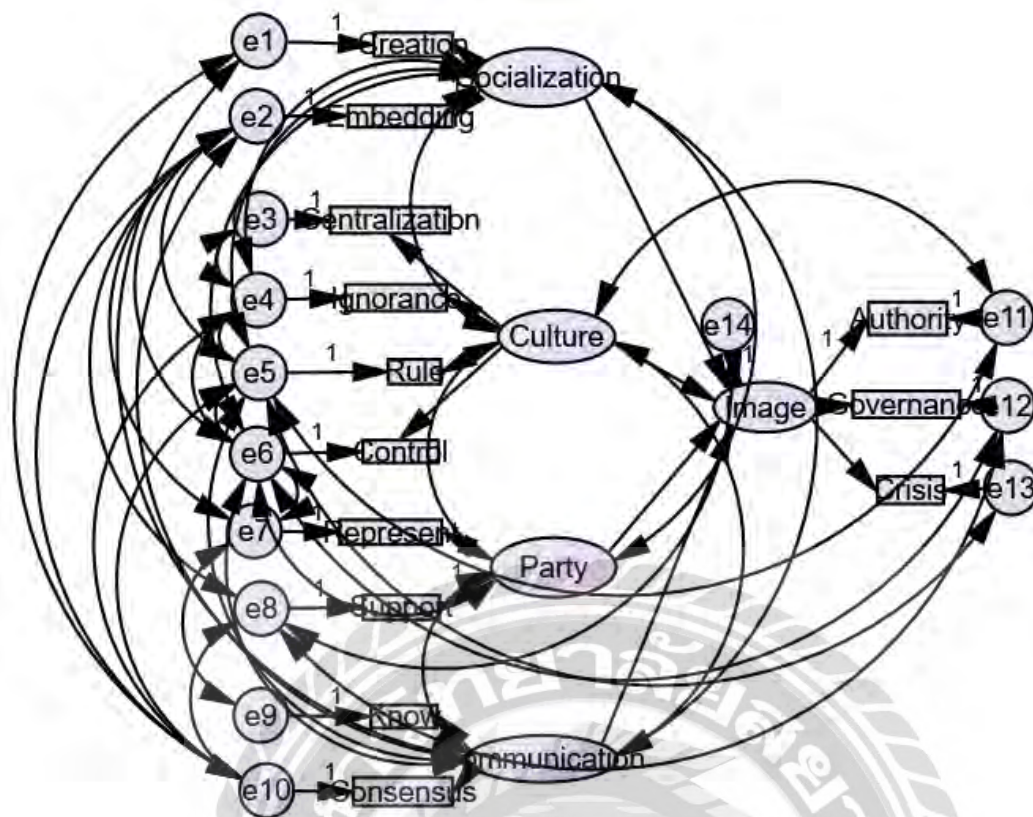
จากตารางที่ 4.9 พบว่า ค่าดัชนีชี้วัดที่ได้เป็นผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างตามสมมติฐานค่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ยังไม่เป็นโมเดลสุดท้ายที่เหมาะสมจะนำไปใช้อธิบายสมมติฐานการวิจัย สำหรับงานวิจัยนี้จะไม่วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบจำลองกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) แม้จะเป็นดัชนีวัดความกลมกลืนที่เป็นที่นิยม เนื่องจากการวิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) จะมีข้อจำกัดในกรณีที่ ตัวอย่าง (n) มีค่ามาก เพราะจะทำให้ค่าไคสแควร์สูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้องจึงควรไปใช้ค่า χ^2 / df แทน (สุภมาส อังสุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล วิทยุโณภานุวัฒน์. 2554, หน้า 25)

จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับสมการโครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม (Modification indices) โดยการยอมรับให้มีการโยกเส้นความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อน (e) ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้โมเดลมีความเหมาะสมที่สุด (Model fit)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการโครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม

			M.I.	Par Change
e9	<-->	e13	9.102	.023
e2	<-->	e11	4.345	.032
Crisis	<---	Centralization	5.373	-.058
Authority	<---	Centralization	4.141	.065
Crisis	<---	Know	9.179	.184
Crisis	<---	Ignorance	5.573	-.083
Know	<---	Crisis	9.782	.125
Embedding	<---	Authority	4.285	.107

จากตารางที่ 4.10 ได้แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของตัวแปร ควรพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยต้องพิจารณาจากค่า MI ที่มากที่สุด 8 ลำดับ คือ e9 กับ e13, e2 กับ e11, Crisis กับ Centralization, Authority กับ Centralization, Crisis กับ Know, Crisis กับ Ignorance, Know กับ Crisis และ Embedding กับ Authority ในตาราง Covariances แล้วเชื่อมเส้นโยงความสัมพันธ์ของคู่ตัวแปรนั้น และผลการวิเคราะห์โมเดลใหม่ได้ดังนี้

Chi-square = 43.3

Degrees of freedom = 25

Probability level = .000 CMIN/DF = 2.069

ภาพที่ 4.2 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (หลังปรับโมเดลครั้งที่ 1)

จากภาพที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง และความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการ โครงสร้างได้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าก่อนปรับ	ผลการพิจารณา
1	$\chi^2 *$	$p > .05$	0.001	ไม่ผ่าน
2	χ^2 / df	$0.00 < \chi^2 / df \leq 3$	2.069	ผ่าน
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.980	ผ่าน
4	AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.930	ผ่าน
5	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.052	ผ่าน

หมายเหตุ *ไม่ใช้ในการทดสอบ

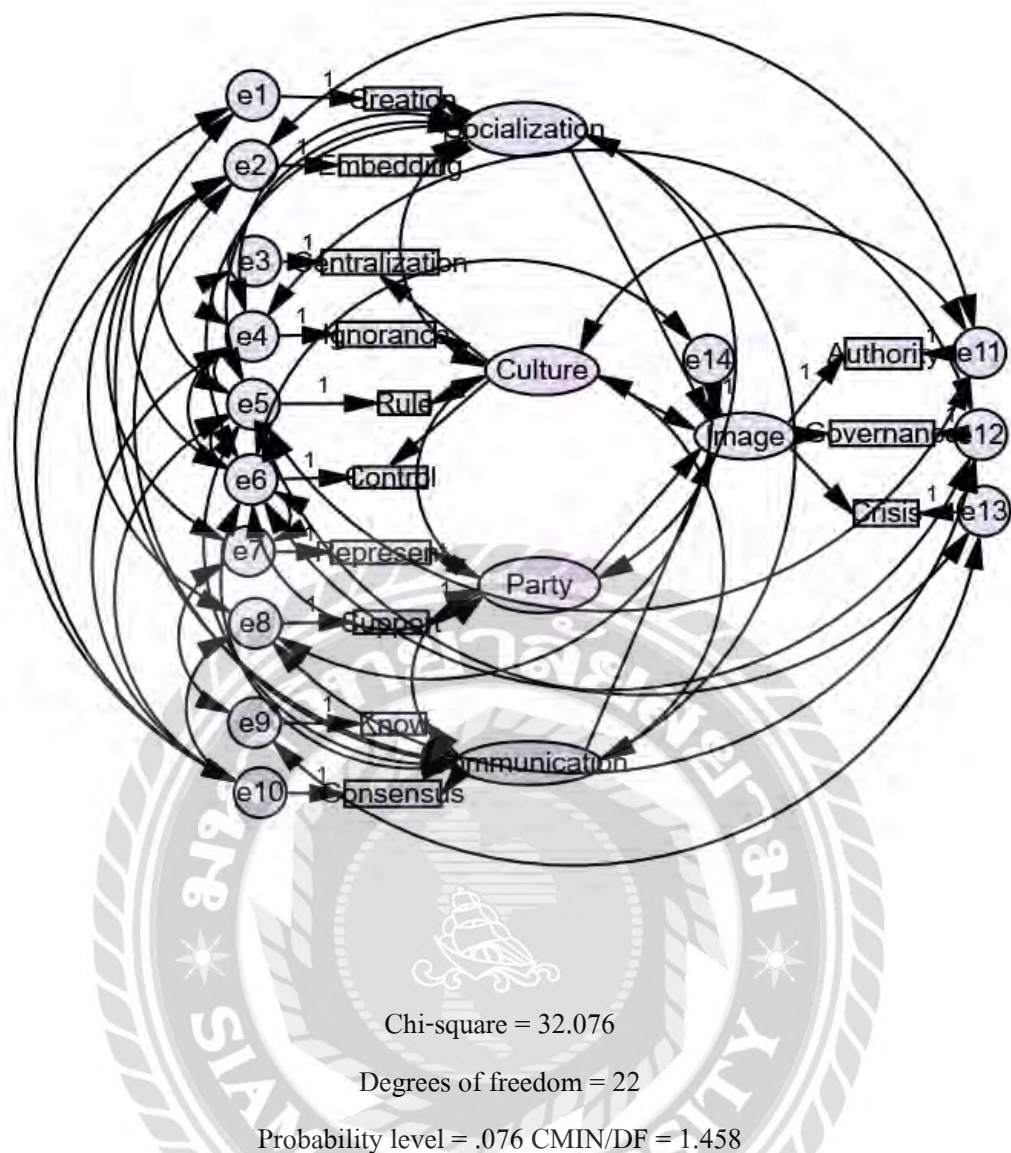
จากตารางที่ 4.11 พบว่า ค่าดัชนีชี้วัดที่ได้เป็นผลการวิเคราะห์สมการ โครงสร้างตามสมมติฐานค่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ยังไม่เป็นโมเดลสุดท้ายที่เหมาะสมจะนำไปใช้อธิบายสมมติฐานการวิจัย สำหรับงานวิจัยนี้จะไม่วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบจำลองกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) แม้จะเป็นดัชนีวัดความกลมกลืนที่เป็นที่นิยม เนื่องจากการวิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2) จะมีข้อจำกัดในกรณีที่ ตัวอย่าง (n) มีค่ามาก เพราะจะทำให้ค่าไคสแควร์สูงมากจนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้องจึงควรไปใช้ค่า χ^2 / df แทน (สุภมาส อังสุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2554, หน้า 25)

จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม (Modification indices) โดยการยอมรับให้มีการโยกเส้นความสัมพันธ์ของความคลาดเคลื่อน (e) ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้โมเดลมีความเหมาะสมที่สุด (Model fit)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่า Covariances: (Group number 1 - Default model) ใช้ปรับสมการโครงสร้างตามสมมติฐานเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม

			M.I.	Par Change
e9	<-->	e13	9.102	.023
e2	<-->	e11	4.345	.032
Crisis	<---	Know	9.179	.184
Crisis	<---	Centralization	4.054	-.051
Crisis	<---	Ignorance	5.573	-.083
Know	<---	Crisis	9.782	.125
Embedding	<---	Authority	4.285	.107

จากตารางที่ 4.12 ได้แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของตัวแปร ควรพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยต้องพิจารณาจากค่า MI ที่มากที่สุด 5 ลำดับ คือ e9 กับ e13, e2 กับ e11, Crisis กับ Know, Crisis กับ Centralization, Crisis กับ Ignorance, Know กับ Crisis และ Embedding กับ Authority ในตาราง Covariances แล้วเชื่อมเส้นโยงความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรนั้น และผลการวิเคราะห์โมเดลใหม่ได้ดังนี้

ภาพที่ 4.3 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (หลังปรับโมเดล ครั้งที่ 2)

จากภาพที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง และความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการ โครงสร้างได้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับที่	ค่า	เกณฑ์	ค่าหลังปรับ	ผลการพิจารณา
1	χ^2 *	$p > .05$.076	ผ่าน
2	χ^2 / df	$0.00 < \chi^2 / df \leq 3$	1.458	ผ่าน
3	GFI	$0.90 < GFI \leq 1.00$	0.988	ผ่าน
4	AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0.949	ผ่าน
5	RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.034	ผ่าน

หมายเหตุ *ไม่ใช้ในการทดสอบ

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน กับสมการโครงสร้างภายหลังการปรับ โมเดล ได้สมการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตามเกณฑ์ทุกค่า โดยค่า Chi-Square = .076 Degrees of Freedom = 22 Probability Level = 0.076 CMIN/DF = 1.458 GFI = 0.988 และ RMSEA = 0.034 จะเห็นได้ว่า ค่า Probability Level มีค่ามากกว่า .05 และ CMIN/DF มีค่าน้อยกว่า 3 GFI มีค่าเท่ากับ .988 ซึ่งเข้าใกล้ 1.0 RMSEA มีค่าเท่ากับ .034 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบมีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า

- 1) การกล่อมเกลாதงการเมือง (Socialization) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 3) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 4) การสื่อสารทางการเมือง (Communication) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 5) การกล่อมเกลாதงการเมือง (Socialization) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture)
- 6) การกล่อมเกลாதงการเมือง (Socialization) มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party)

7) การกล่อมเกลາทางการเมือง (Socialization) มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารทางการเมือง (Communication)

8) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture) มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ (Party)

9) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture) มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารทางการเมือง (Communication)

10) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party) มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารทางการเมือง (Communication)

ตารางที่ 4.14 ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)

เส้นทางอิทธิพล	ค่าอิทธิพล
การกล่อมเกลาทางการเมือง (Socialization)	-.342
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture)	1.658
พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party)	1.423
การสื่อสารทางการเมือง (Communication)	.138

จากตารางที่ 4.14 แสดงค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ผลการศึกษาพบว่า

การกล่อมเกลาทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management) เท่ากับ -.342

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management) เท่ากับ 1.658

พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management) เท่ากับ 1.423

การสื่อสารทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ .138

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ประเด็นเชิงคุณภาพนั้นแบ่งการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

(1) การศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ผ่านปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ใช้ประกอบการศึกษา ได้แก่ การสร้างการยอมรับจากประชาชน และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 และกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี

(2) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ได้แก่

2.1) การกล่อมเกลางานการเมือง (Socialization) ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง (Creation) และการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง (Embedding)

2.2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด และการควบคุมสื่อต่าง ๆ

2.3) บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของประชาชน และการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล

2.4) การสื่อสารทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

2.5) การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครอง การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

(3) การพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

4.2.1 การศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ใช้ประกอบการศึกษา ได้แก่ การสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 และกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี

4.2.1.1 การสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557

ประเด็นในการศึกษานี้ ประกอบด้วย ประวัติพอสังเขปของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก่อนเข้าสู่การเมืองไทย และบริบทการรัฐประหาร พ.ศ. 2557

(ก) ประวัติพอสังเขปของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก่อนเข้าสู่การเมืองไทย

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีชื่อเล่นว่า "ตุ๋" เกิดเมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2497 จังหวัดนครราชสีมา เป็นบุตรชายของ พ.อ. (พิเศษ) ประพัฒน์ จันทร์โอชา และนางเข็มเพชร จันทร์โอชา มารดาซึ่งรับราชการครู โดยเป็นบุตรชายคนโตจากพี่น้องทั้งหมด 4 คน โดยสมรสกับ รองศาสตราจารย์นราพร จันทร์โอชา อาจารย์ประจำสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีบุตรสาวฝาแฝด 2 คน คือ น.ส.ธัญญา จันทร์โอชา และ น.ส.นิภูญา จันทร์โอชา (พีพีทีวีออนไลน์, 2565)

จบการศึกษาทางด้านการทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 12 (พ.ศ. 2514) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 23 (พ.ศ. 2519) หลักสูตรชั้นนายร้อย รุ่นที่ 51 (พ.ศ. 2519) หลักสูตรชั้นนายพัน รุ่นที่ 34 (พ.ศ. 2524) หลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 63 (พ.ศ. 2528) และหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรัฐร่วมเอกราช รุ่นที่ 20 (พ.ศ. 2550)

ทั้งนี้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ (ผบ.ร.21 พัน 2 รอ.) (พ.ศ. 2533) ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ (ผบ.ร.21 รอ.) (พ.ศ. 2541) ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ (ผบ.พล.ร2 รอ.) (พ.ศ. 2546) แม่ทัพภาคที่ 1 (มทก. 1) (พ.ศ. 2549) เสนาธิการทหารบก (เสช.ทบ.) (พ.ศ. 2551) รองผู้บัญชาการทหารบก (รอง ผบ.ทบ.) (พ.ศ. 2552) ผู้บัญชาการการทหารบก (ผบ.ทบ.) (พ.ศ. 2553) และ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (พ.ศ. 2557) (ถึงวันที่ 16 กรกฎาคม 2562) รวมทั้ง ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นนายทหารพิเศษฯ ประจำหน่วย (พ.ศ. 2545) นายทหารพิเศษประจำ กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ นายทหารพิเศษประจำ กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ (พ.ศ. 2547) นายทหารพิเศษประจำ กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ (พ.ศ. 2549) และ นายทหารพิเศษประจำ กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ฯ (พ.ศ. 2554)

นอกจากนี้ ยังได้รับรางวัลทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ รางวัลคนดีสังคมไทย สาขาส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2548) รางวัลเกียรติยศจักรดาว สาขาการทหาร (พ.ศ. 2549) รางวัลมหิดลวานุสรณ์ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (พ.ศ. 2553) และได้รับการลงคะแนนให้เป็นอันดับ 1 สูดยอดซีอีโอของภาคราชการและเจ้าหน้าที่รัฐแห่งปี 2554 จากผลการสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ (พ.ศ. 2554)

อย่างไรก็ตามขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ตัดสินใจเข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลรักษาการ (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ในขณะนั้น จากกรณีการชุมนุมโดยการนำของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในนามของ “กปปส.” ที่มีชื่อเต็มว่า “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ก่อนที่จะดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หรือ คสช.) ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562

(ข) บริบทการรัฐประหาร พ.ศ. 2557

ภายใต้การบริหารประเทศของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พ.ศ. 2554 จนกระทั่งในช่วง พ.ศ. 2556 นั้น เริ่มปรากฏให้เห็นถึงภาวะการต่อต้านและคัดค้านรัฐบาลผ่านกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นระยะๆ โดยเฉพาะจากกรณีการชุมนุมโดยการนำของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในนามของ “กปปส.” ที่มีชื่อเต็มว่า “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” โดยในระยะแรกใช้ชื่อว่า “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

กลุ่มการเมืองดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากหลายองค์กร รวมถึงสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์บางกลุ่ม กลุ่มแกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยประกาศจัดตั้งเป็นองค์กรเคลื่อนไหวทางการเมืองซึ่งประกอบด้วย นายสุเทพ เทือกสุบรรณและอดีตรัฐมนตรีพรรคประชาธิปัตย์จำนวนหนึ่ง พร้อมด้วยแกนนำเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) แกนนำกองทัพประชาชน โคนล้มระบอบทักษิณ (กปท.) และสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) (ฐิติกร สังข์แก้ว, มปป.) รวมทั้งประชาชนบางกลุ่มที่สนับสนุนทหาร ซึ่งการสนับสนุนของ กปปส. ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มที่มีฐานะดี ทั้งนี้ กปปส. มิได้ใช้สัญลักษณ์สีเสื้อแทนตัวเองเหมือนกลุ่มการเมืองอื่นๆ แต่เลือกใช้การเป่านกหวีดเป็นสัญลักษณ์ของการประท้วงครั้งนี้ กปปส. ใช้งบประมาณวันละกว่า 10 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม สื่อต่างประเทศรายงานว่า ผู้ชุมนุมส่วนใหญ่เป็นผู้สนับสนุนสถาบันกษัตริย์ และลักษณะของการชุมนุมนั้นมีนัยปฏิบัติต่อประชาธิปไตย (The Washington Post, 2014) เนื่องจากอ้างอิงถึงการทวงอำนาจอธิปไตยจากรัฐบาลมาคืนประชาชน ซึ่งจะดำเนินการปฏิรูปประเทศผ่านสภาประชาชนที่ได้มาจากการเลือกตั้ง โดยให้สภาประชาชนทำหน้าที่เป็นองค์กรนิติบัญญัติ ซึ่งจะแก้ไขกฎหมายและระเบียบ เช่นเดียวกับดำเนินแผนการปฏิรูปในประเทศ (Phuket News, 2014)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ยุทธศาสตร์ทางการเมืองของกลุ่ม กปปส. นั้นอาศัยการแย่งยึดพื้นที่สำคัญทางราชการเพื่อให้เกิดความชะงักงันในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล (Shutdown) อันจะก่อกระแสสังคมกดดันรัฐสภาเพื่อลงมติไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ทั้งยังให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรีประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร กดดันให้รัฐบาลรักษาการหลังจากนั้นออกจากตำแหน่ง และขัดขวางการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ซึ่งจะจัดให้มีขึ้นในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 การเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงเริ่มต้นจากยุทธศาสตร์ดาวกระจายเข้ายึดสถานที่ราชการ อาทิ กองทัพอากาศ กองทัพไทย กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) สำนักงานตำรวจนครบาล (บช.น.) ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 กระทรวงมหาดไทย สำนักงานประมง และ ศูนย์ราชการที่สำคัญ กระทั่งวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2556 กลุ่ม กปปส. ได้นำชุมนุมใหญ่บนถนนเส้นสำคัญของกรุงเทพมหานคร เพื่อแสดงพลังของ “มวลมหาประชาชน” จากนั้นคืนวันที่ 27 ธันวาคม 2556 นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ก็ประกาศยุทธศาสตร์ “Shutdown กรุงเทพมหานคร” ที่กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ 13 มกราคม 2557 โดยกระจายผู้ชุมนุมออกไปยึดกุมพื้นที่และตั้งเวทีปราศรัยชุมนุม 7 แห่งทั่วกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย แจ่งวัฒนะ ห้าแยกลาดพร้าว อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ แยกปทุมวัน สวนลุมพินี อโศก และแยกราชประสงค์ ตลอดจนบุกยึดสถานที่ราชการทุกแห่งในกรุงเทพมหานคร เพื่อหวังให้หน่วยงานภาครัฐและข้าราชการไม่อาจปฏิบัติงานได้ และที่สำคัญก็คือ การปิดล้อมสถานที่รับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและปิดล้อมคูหาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายแห่งทั่วประเทศ (จิตติกร สังข์แก้ว, มปป.)

ขณะเดียวกันก็พบกลุ่มเคลื่อนไหวสนับสนุนรัฐบาลในขณะนั้น ซึ่งกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ถือเป็นแนวร่วมหลักในการสนับสนุนรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งได้ได้มีการจัดการชุมนุมต่อต้านกลุ่ม กปปส. บริเวณถนนอักษะ จนนำไปสู่การปะทะกันของทั้ง 2 กลุ่มการเมือง ซึ่งต่อมาในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พล.อ.ประยุทธ์ ได้ประกาศกฏอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร

อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์การปะทะและความรุนแรงระหว่างมวลชน กปปส. กับกลุ่มผู้สร้างสถานการณ์ หรือประชาชนกลุ่มอื่นที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางของกลุ่ม กปปส. ได้นำไปสู่การบาดเจ็บและเสียชีวิต ตลอดจนปรากฏให้เห็นถึงความล้มเหลวในการเจรจาประนีประนอมหาทางออกแก่วิกฤตการเมืองระหว่างผู้นำรัฐบาลกับแกนนำ กปปส. ได้นำไปสู่การเปิดโอกาสให้กองทัพเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรงจากเหตุการณ์รัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 (จิตติกร สังข์แก้ว, มปป.) และในวันนั้นเองบทบาทของ กปปส. ก็ได้ยุติไปพร้อมกัน โดยกลุ่มแกนนำ

กปปส. ได้หยุดเคลื่อนไหวทางการเมืองในทันทีหลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (หรือ คสช.) เข้ายึดอำนาจ และ กปปส. พร้อมให้ความร่วมมือเมื่อ คสช. จัดการปฏิรูปทางการเมือง

ภายหลังการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ต่อมาในวันที่ 26 พฤษภาคม จึงได้มีพิธีสนองพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้า คสช. และในประกาศ คสช. ฉบับที่ 10/2557 ให้อำนาจ หัวหน้า คสช. เสมือนนายกรัฐมนตรี และแต่งตั้งตนเองเข้าเป็นกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ โดยตำแหน่งในฐานะนายกรัฐมนตรี อีกทั้งยังมีการจัดรายการ "ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน" รายสัปดาห์

เมื่อ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองผ่านการรัฐประหารแล้ว ได้ดำเนินการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557 เขาแจ้งทรัพย์สิน 128.6 ล้านบาท หนี้สิน 650,000 บาทรวมทั้งทรัพย์สินอื่นๆ ซึ่งได้โอนทรัพย์สิน 466.5 ล้านบาทให้ญาติแล้ว ทั้งนี้เงินเดือนในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกได้เงินเดือนรวมปีละ 1.4 ล้านบาท (วิกิพีเดีย, มปป.)

กระทั่งเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2557 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้ พล.อ.ประยุทธ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในการลงมติดังกล่าว ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อไม่ต้องอยู่ในห้องประชุมและไม่ต้องแสดงวิสัยทัศน์ และต่อมามีพิธีรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งในวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2557

นอกจากนี้ เดือนกันยายน พ.ศ. 2557 ได้มีการลงนามแก้ไขข้อกำหนดคุมนวินัยผู้ช่วยรัฐมนตรี โดยผ่อนคลายเป็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน อีกทั้งยังเสนอ "ค่านิยม 12 ประการ" เพื่อส่งเสริมความคิดเรื่องความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญู หากความรักรักษาประเพณีไทย มีวินัย มีเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ โดยบรรจุลงในแผนปฏิรูปการศึกษาของประเทศด้วย

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 พล.อ.ประยุทธ์ ได้ประกาศว่า คสช. มีอำนาจปิดสื่อและเดือนมีนาคม ได้มีการข่มขู่ให้นักหนังสือพิมพ์ที่ไม่รายงานความจริง จนในท้ายสุดก็ถูกสหพันธ์นักหนังสือพิมพ์ระหว่างประเทศประณาม ซึ่งต่อมา พล.อ.ประยุทธ์ ได้อธิบายว่า หากต้องการทำสำรวจความคิดเห็นก็ทำได้ แต่ถ้าการสำรวจนั้นค้าน คสช. จะห้าม

เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2558 จึงมีการยกเลิกกฎอัยการศึก จากนั้นจึงใช้อำนาจตามมาตรา 44 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ในการดูแลความสงบเรียบร้อยแทน

อย่างไรก็ตาม ด้านสำนักข่าวต่างประเทศ Benar News ได้เสนอมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนภายใต้ 3 ปีหลังการรัฐประหารว่า นับแต่ปี 2557 เป็นต้นมา รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้

ควบคุมตัวผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง คสช. ไปแล้วทั้งสิ้น 597 คน ในจำนวนนี้ 82 คนถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด โดยละเมิดกฎหมายอาญา มาตรา 112 รวมทั้งยังมีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฉบับแก้ไข ซึ่งนำมาใช้ปราบปรามผู้เห็นต่างทางการเมืองจำนวนมากด้วย โดยนักสิทธิมนุษยชนกังวลว่า การที่รัฐบาล คสช. ลิดรอนสิทธิในการชุมนุมและการแสดงความคิดเห็น หนักมือขึ้น โดยบรรดานักพิทักษ์สิทธิมนุษยชนต่างก็ถูกข่มขู่คุกคามหรือถูกลงโทษมากขึ้นด้วย (บีบีซีไทย, 2560)

อย่างไรก็ตาม ในเดือนสิงหาคม 2557 หลังจัดตั้งรัฐบาลระยะแรก รัฐบาลได้อนุมัติโครงการและงบประมาณรวมกว่า 1 แสนล้านบาท ในวันที่ 25 ตุลาคม 2557 ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (นบข.) โดยเห็นชอบโครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต 2557/2558 จากเดิมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะจ่ายร้อยละ 80 ของราคาตลาด เพิ่มเป็นร้อยละ 90 ของราคาตลาด ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ประกาศเป้าหมายยกระดับประเทศไทยจากประเทศรายได้ปานกลางเป็นประเทศรายได้สูงผ่านข้อริเริ่มประเทศไทย 4.0 ซึ่งต้องการเปลี่ยนเศรษฐกิจให้เป็นแบบเน้นมูลค่าและนวัตกรรม โดยมีโครงการสำคัญ คือ ระเบียบงเศรษฐกิจตะวันออก เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมอย่างการบิน การรักษาสุขภาพและพลังงานทดแทน รวมทั้งยังสนับสนุนการช่วยเหลือเกษตรกร เพิ่มการส่งออกยางสู่ประเทศจีน และการทำเหมืองโพแทชเพื่อลดค่าปุ๋ย เป็นต้น (วิกิพีเดีย, มปป.)

อย่างไรก็ดี สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) (คณะผู้ประเมินจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2563) ได้สรุปผลงานของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในช่วง พ.ศ. 2557 – 2562 ไว้ ดังพอสรุปได้ดังนี้

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นเสาหลักของรัฐบาลประยุทธ์ในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve industries) โดยผลการดำเนินการที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน และท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ 3 ช่วงที่ 1 ซึ่งน่าจะสามารถเซ็นสัญญาในเร็วๆ นี้ ขณะที่ โครงการสนามบินอู่ตะเภาและท่าเรือแหลมฉบังเฟส 3 ยังคงอยู่ในขั้นตอนการพิจารณา การดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยสามารถทำให้เกิดเม็ดเงินลงทุนได้พอสมควร กล่าวคือในช่วงปี 2558-2561 มีมูลค่าการลงทุนของโครงการที่ได้รับอนุมัติการลงทุนรวม 1.014 ล้านล้านบาทในพื้นที่ EEC และ 1.110 ล้านล้านบาทในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

การกำหนดมาตรการดึงดูดแรงงานทักษะสูงจากต่างชาติเป็นครั้งแรก โดยเฉพาะมาตรการ “สมาร์ทวิซ่า” และการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราร้อยละ 17 จากแรงงานทักษะสูงที่มี

คุณสมบัติตามที่กำหนด ซึ่งอาจช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานทักษะสูงบางส่วนได้ในระยะเวลาดังกล่าว อีกทั้งยังดึงดูดให้มหาวิทยาลัยระดับโลกเข้ามาตั้งในประเทศไทย โดยเฉพาะ CMKL University ซึ่งเป็นสถาบันร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยคาร์เนกีเมลลอนกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และการเปิดให้บางคณะของมหาวิทยาลัยแห่งชาติไต้หวัน (NTU) เข้ามาเปิดสอนในประเทศไทย นอกจากนี้ รัฐบาลยังร่วมมือกับญี่ปุ่นในการพัฒนาวิศวกรคุณภาพสูงภายใต้หลักสูตร “โคเซ็น” ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการผลิตแรงงานทักษะสูง ที่จำเป็นต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย

การแก้ปัญหาการคอร์รัปชัน โดยรัฐบาลประยุทธ์แถลงนโยบายว่าจะมุ่งต่อต้านคอร์รัปชันและเร่งสร้างความโปร่งใสในภาครัฐในทางปฏิบัติ รัฐบาลเลือกใช้มาตรการหลักคือ การลดดุลพินิจในการอนุญาตของหน่วยงานราชการ และการสร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ โดยผลการดำเนินการที่ปรากฏเป็นรูปธรรม ได้แก่ การเร่งรัดการออกใบอนุญาตโรงงาน (รง. 4) ซึ่งค้างค้ำมาตั้งแต่รัฐบาลก่อนหน้า ทั้งนี้มีรายงานว่า กระบวนการดังกล่าวเต็มไปด้วยการคอร์รัปชัน โดยมีการเรียกรับเงินจากผู้ประกอบการที่ขอรับใบอนุญาต รวมทั้งการออกพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน โดยกำหนดว่าหน่วยงานรัฐที่ออกใบอนุญาตต้องแจ้งระยะเวลาที่ใช้พิจารณา เอกสารที่ต้องใช้ ค่าธรรมเนียม และเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้ประชาชนทราบ ในด้านหนึ่ง กฎหมายดังกล่าวไม่มีประสิทธิผลนัก เนื่องจากหน่วยงานราชการจำนวนมากประกาศขยายเวลาที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาต เนื่องจากเกรงว่าจะไม่สามารถทำได้ตามกำหนด แต่ในอีกด้านหนึ่ง กฎหมายดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นโครงการปรับปรุงการอนุญาตทางราชการ 2 โครงการใหญ่ ได้แก่ การปรับปรุงการออกใบอนุญาตของหน่วยงานราชการ ซึ่งถูกใช้ในการจัดทำดัชนีความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของธนาคารโลก และโครงการ “กิลโยตินกฎหมาย” (Regulatory Guillotine) ซึ่งเสนอให้ยกเลิกการอนุญาตจากทางราชการ 480 เรื่อง จาก 1,000 เรื่องที่ทบทวน โดยหากทำได้สำเร็จ คาดว่าจะช่วยให้ประเทศไทยลดต้นทุนของภาคเอกชนลงได้ 1 หมื่นล้านบาทต่อปี ขณะเดียวกันยังมีการปรับปรุงความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยการออกพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งในด้านหนึ่ง มีผลทำให้ความคล่องตัวของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ลดลงไปมาก แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ช่วยเพิ่มความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดการคอร์รัปชัน ซึ่งรัฐบาลยังได้มีโครงการสร้างมาตรฐานความโปร่งใสในระดับสากลอย่างน้อย 4 โครงการ มาใช้ในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะและการตรวจสอบโดยประชาชน ได้แก่ โครงการ “ข้อตกลงคุณธรรม” (Integrity Pact) โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (CoST) โครงการรัฐบาลโปร่งใส

(Open Government Partnership) และ โครงการความโปร่งใสในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (EITI) อย่างไรก็ตาม 2 โครงการสุดท้ายยังมีความคืบหน้าไม่มากพอที่จะทำให้ไทยเข้าสู่มาตรฐานสากล นอกจากนี้ ความมุ่งมั่นในการลดการคอร์รัปชันของรัฐบาลยังถูกตั้งคำถามในวงกว้างเมื่อเกิดกรณี อื้อฉาวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนใกล้ชิดผู้นำรัฐบาล แล้วรัฐบาลแสดงท่าทีปิดกั้นการเปิดเผยข้อมูล และการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เป็นอิสระ อย่างน้อยใน 3 เรื่องใหญ่คือ การก่อสร้างอุทยานราชภักดิ์ การที่ญาติของผู้นำรัฐบาลเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานรัฐหลายแห่ง กรณี “นาฬิกาข้อมือเพื่อน” และกรณีการก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิระยะที่ 2 ที่มีการย้ายตำแหน่งที่ตั้งอาคารผู้โดยสารหลังที่ 2 โดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน เป็นต้น

นอกจากนี้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ใช้สื่อหลายประเภทในการนำเสนอการทำงานของตนเอง และการจัดตั้งรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อเป็นช่องทางสื่อสารและทำความเข้าใจกับประชาชนคือ รายการกินความสุขให้คนในชาติ และรายการเดินหน้าประเทศไทย ซึ่งทั้ง 2 รายการไม่ค่อยได้รับความนิยมจากประชาชนเท่าใดนัก ตลอด 5 ปีที่ผ่านมา จึงเห็นรัฐบาลพยายามปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการมาโดยตลอด (ไทยพีบีเอส, 2562)

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แต่งเพลงมาตั้งแต่ พ.ศ. 2557 - 2562 โดยพบว่า มีการแต่งเพลงจำนวน 10 เพลง ได้แก่ กินความสุขประเทศไทย เพราะเธอคือ...ประเทศไทย ความหวังความศรัทธา สะพาน ใจเพชร สู้เพื่อแผ่นดิน ต้องทำอะไร วันใหม่ มิตรภาพ และ มาร์ชไทยคือไทย (ประชาไทย, 2562) ซึ่งภายหลังจากนำเสนอผลงานต่าง ๆ ย่อมเห็นว่า มีการวิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณะอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเพลงเป็นกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของเขาให้เข้าถึงได้ง่าย โดยเนื้อหาของเพลงส่วนใหญ่ต้องการให้ประชาชนรู้สึกสามัคคี การให้คำมั่นสัญญา และการขอแรงสนับสนุนจากประชาชนในด้านต่าง ๆ ตามสาระและประเด็นในบทเพลง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงบุคลิกภาพของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในการแสดงออกผ่านการให้สัมภาษณ์ทางการเมืองผ่านงานวิจัยของ ชุษณะ เตชคณา (2562) เรื่อง “ผลกระทบของเนื้อหาและลีลาการให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์ โอชา ที่มีต่อภาพลักษณ์แบรนด์บุคคลของนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย” ที่สรุปให้เห็นว่า รูปแบบการสื่อสารของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชานายกรัฐมนตรี ในทัศนะของกลุ่มประชาชน 400 คนที่เข้าร่วมการชุมนุมประท้วงอดีตรัฐบาลที่ทุจริต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการสื่อสารน้อยมาก โดยไม่ได้ให้ความสนใจกับการสัมภาษณ์กับสื่อมากนัก และรับรู้ลีลาการสื่อสารของ พล.อ. ประยุทธ์ ที่ก้าวร้าวกับสื่อมวลชนและผู้ชม อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้สนใจลีลาการสื่อสารของ พล.อ. ประยุทธ์ และรับรู้ว่าเป็นการแสดงออกถึงความจริงใจและความจริงของนายกรัฐมนตรี ยิ่งกว่านั้น

ยังคิดว่าสื่อมวลชนของไทยที่มักถามคำถามทางการเมืองแบบก้าวร้าว ก็ควรได้รับการสื่อสารด้วยลีลาแบบนี้ ทั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามเพียงไม่กี่คนที่ต้องการให้ พล.อ.ประยุทธ์ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารให้สุภาพและก้าวร้าวน้อยลง อย่างไรก็ตามเห็นได้ชัดว่า ไม่ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะมองรูปแบบการสื่อสารของนายกรัฐมนตรีอย่างไร แต่โดยรวมก็ยังมีความมั่นใจในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแบบของรัฐบาลทหารและต้องการให้ พล.อ.ประยุทธ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหลังการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562

4.2.1.2 การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562

แม้ว่าคณะรักษาความสงบแห่งชาติยกเลิกคำสั่งห้ามดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในปลายปี พ.ศ. 2561 ไม่กี่เดือนก่อนเลือกตั้งในช่วงต้นปี พ.ศ. 2562 แต่พรรคที่ต่อต้านการรัฐประหารก็ยังเกรงว่าจะถูกจับกุม การเริ่มรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจึงเริ่มขึ้นในช่วงต้นปี 2562 ทั้งนี้วิธีการหาเสียงพรรคการเมืองต่าง ๆ ยังคงใช้วิธีเดิม เช่น การเยี่ยมบ้าน ป้ายประกาศริมถนน ขบวนการติดคำโพง และการชุมนุมสาธารณะ ภายใต้กรอบนโยบายประชานิยมหลากหลายเพื่อเอาใจประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยในพื้นที่ชนบทซึ่งมักจำกัดการรณรงค์ให้เหลือโฆษณาโทรทัศน์และสถานีวิทยุชุมชน มีการจำกัดตามกฎหมายให้ใช้เฉพาะช่องเวลาที่กำหนดให้เท่านั้น อย่างไรก็ตามข้อกำหนดตามกฎหมายที่เข้มงวดเพื่อป้องกันสารสนเทศเท็จและการหมิ่นประมาททำให้หลายพรรคงดการรณรงค์หาเสียงบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งบรรยากาศการหาเสียงเป็นไปโดยสงบภายใต้ข้อกำหนดที่เข้มงวดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) นอกจากนี้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เดินทางไปทั่วประเทศและมีการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรตลอดปี พ.ศ. 2560 - 2561 ซึ่งมีการกล่าวหาว่าเป็นการรณรงค์เลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อนกำหนด อีกทั้งมีการจัดการชุมนุมการเมืองก่อนยกเลิกคำสั่งห้ามดำเนินกิจกรรมการเมืองของ คสช. ขณะเดียวกันก็มีโครงการสวัสดิการของรัฐหลายโครงการที่เกิดขึ้นในช่วงรณรงค์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุและข้าราชการเกษียณรวมทั้งมีการตั้งชื่อพรรคการเมือง "พลังประชารัฐ" ให้คล้ายกับโครงการของรัฐ

ทั้งนี้เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นเวลาไม่ถึงหนึ่งสัปดาห์ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป คณะรัฐมนตรีอนุมัติงบประมาณ 37,900 ล้านบาทเข้ากองทุนประชารัฐ และกระทรวงการคลังจ่ายเงินแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 ล้านคน เป็นเงิน 1.8 พันล้านบาท และจ่ายเงินโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกพืชหลังนา วงเงิน 2,922 ล้านบาท รวมถึงแต่ครั้งหลังของปี 2561 เป็นต้นมา รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ ยังได้อนุมัติงบประมาณอีกกว่า 80,000 ล้านบาท รวมผู้ได้รับประโยชน์จากกองทุนเป็น 14 ล้านคน พล.อ.อภิรัชต์ คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารบก ออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมืองแบบถ้อยคำ เช่น แนะนำให้ผู้ได้รับเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีจากพรรคเพื่อ

ไทยไปฟังเพลง "หนักแผ่นดิน" และสั่งให้กองทัพบุกเปิดเพลงดังกล่าวทางสถานีวิทยุกองทัพบก แม้ต่อมาจะมีการยกเลิกคำสั่งดังกล่าว (The Asian Network for Free Elections, 2019)

โดยช่วงก่อนการเลือกตั้งนั้น พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ปรับภาพลักษณ์ทางการเมืองของตนเองมากขึ้น อาทิ การมีภาพถ่ายในอิริยาบถแปลกใหม่ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรัฐประหาร ออกมาให้เห็นจำนวนมาก ทั้งยิ้มแย้ม ใช้มือสองข้างกุมไบพอนา หรือโพสต์ทำล้วงกระเป๋าท่าอาจุ๊กโก๋ในบางยุคบางสมัย ซึ่งต่างจากในช่วงก่อนหน้าที่แสดงให้เห็นถึงการหงุดหงิดผ่านสื่ออยู่เป็นระยะ โดยครั้งหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อว่า ตนเองพยายามลดบทบาทการเป็นทหารให้มากที่สุด เพราะห่วงสุขภาพและความเครียดของตัวเอง หรือในบางครั้งก็มีการนำเสนอภาพของ พล.อ.ประยุทธ์ ที่ดูต่างไปจากเดิมผ่านเฟสบุ๊ก Gen.Prayut Chan o-cha ที่ได้เคยเผยแพร่ภาพของ พล.อ.ประยุทธ์ ในอิริยาบถผ่อนคลายสบาย ๆ โดยนั่งอยู่บนเก้าอี้พักผ่อน มีสุนัขพันธุ์บางแก้วชื่อ "เจ้าหมี" นั่งบนตัก พร้อมคำบรรยายว่า "ห้วงเวลาพักผ่อนกับเจ้าหมี/ เจ้าหมีคงรอพุงนี้เจ้านายกลับซะ" (สมิตานัน หงษ์ศตาร และแพรวรดา บุญชู, 2562) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับภาพของ พล.อ.ประยุทธ์ ที่เริ่มมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และมีความพยายามที่จะอิงกระแสความดังของละครบุพเพสันนิวาส โดยนำเอาคณะนักแสดงมาร่วมเปิดตัวเพจไทยนิยม และมีการเชิญกลุ่มนักร้องชื่อดัง BNK48 เพื่อโปรโมตวิทยุครอบครัว เป็นต้น (วัชชีรานนท์ ทองเทพ, 2561)

เมื่อมีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 ขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จำนวน 500 คน นับเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกหลังรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2557 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้มีระบบการเลือกตั้งเป็นแบบจัดสรรปันส่วนผสม โดย ส.ส. 500 คนมาจากระบบแบ่งเขตคะแนนสูงสุด 350 เขต เขตละคน และอีก 150 คนมาจากที่นั่งปรับระดับ (Leveling Seat) ผู้ที่มีใช้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สามารถได้รับเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีได้ (การได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีคนนอก โดยมีได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส.) โดยหลายพรรคการเมืองและสมาชิกวุฒิสภาที่มีอยู่ต่างสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนายกรัฐมนตรีก่อนการเลือกตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งต่อ ขณะเดียวกันก็มีการแบ่งพรรคการเมืองออกเป็นสามฝ่ายหลัก ได้แก่ ฝ่ายสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ ฝ่ายคัดค้าน และอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ประกาศตัวชัดเจน

ทั้งนี้พรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเดิมเคยเป็นพรรคการเมืองใหญ่ที่สุดสองพรรคในสภาผู้แทนราษฎรเสียที่นั่งมากที่สุดในการเลือกตั้งครั้งนี้ ส่วนพรรคพลังประชารัฐและพรรคอนาคตใหม่ซึ่งเป็นพรรคเพิ่งตั้งได้ที่นั่งเพิ่มมากที่สุด โดยวันที่ 8 พฤษภาคม ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเปิดช่องให้ใช้สูตรคำนวณ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อให้พรรคการเมืองที่ได้ที่นั่งน้อยกว่า ส.ส.

พืงมี ต่อมาวันที่ 26 พฤษภาคม กกด. สรุปรายชื่อ ส.ส. ทั้ง 500 คน ทำให้มีพรรคการเมืองรวม 26 พรรคในสภาล่างนับว่ามากที่สุดในประวัติศาสตร์ บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ถูกวิจารณ์อย่างกว้างขวางและมีความพยายามเข้าชื่อถอดถอน กกด. และต่อมาวันที่ 5 มิถุนายน รัฐสภามีมติเลือก พล.อ. ประยุทธ์ เป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัย ในสภาผู้แทนราษฎรประยุทธ์ได้รับคะแนนเสียงจาก ส.ส. 19 พรรค นับเป็นรัฐบาลผสมที่มีจำนวนพรรคมากที่สุดในประวัติศาสตร์ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีในวันที่ 9 มิถุนายนและ 10 กรกฎาคมตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ใน มาตรา 161 นั้นระบุไว้ว่า ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ “ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ในกรณีที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนที่จะถวายสัตย์ปฏิญาณ ให้คณะรัฐมนตรีนั้นดำเนินการตามมาตรา 162 วรรคสองได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะรัฐมนตรีตามมาตรา 168 (1) พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมดังกล่าว

ทั้งนี้กลับพบว่า พล.อ. ประยุทธ์ ไม่ได้กล่าวถ้อยคำที่ว่า "ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตาม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ" อีกทั้งยังเติมคำว่า "ตลอดไป" เข้าไปในช่วงท้ายเมื่อ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2562

โดยในวันที่ 5 สิงหาคม นายศรีสุวรรณ จรรยา เลขาธิการสมาคมองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย ขอให้ส่งเรื่องไปยังศาลปกครองหรือศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ว่าการกระทำของนายกรัฐมนตรี เข้าข่ายขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ รวมทั้ง นายอัยย์ เพชรทอง เลขาธิการองค์การปกป้องพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ (อปพส.) ขอให้ตรวจสอบการกระทำของนายกรัฐมนตรี รวมทั้ง กรม. กรณีถวายสัตย์ปฏิญาณไม่ครบถ้วน ส่งผลให้การเข้ารับตำแหน่ง ไม่สมบูรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ตลอดจน นายภาณุพงศ์ ชูรักษ์ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อ 20 สิงหาคม ขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยกรณีถวายสัตย์ไม่ครบถ้วนอาจขัดรัฐธรรมนูญ และมีผลทำให้การกระทำในเวลาต่อมาของรัฐบาล เช่น การตั้งคณะรัฐมนตรี การแถลงนโยบาย การโยกย้ายข้าราชการเป็นโมฆะไปด้วย (บีบีซีไทย, 2562)

อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีมติให้ยุติการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามที่นายศรีสุวรรณ และนายอัยย์ ยื่นคำร้องมา โดยให้เหตุผลว่า การถวายสัตย์ปฏิญาณเป็นเรื่อง

ของการกระทำ ไม่ใช่เรื่องบทบัญญัติของกฎหมาย จึงไม่เป็นปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ส่วนการส่งเรื่องไปศาลปกครอง ผู้ตรวจการแผ่นดิน เห็นว่า การถวายสัตย์เป็นเรื่องการกระทำตามรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่การกระทำตามปกครอง จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ในการส่งเรื่องไปยังศาลปกครอง (บีบีซีไทย, 2562) และต่อมา เมื่อวันที่ 11 กันยายน ศาลรัฐธรรมนูญก็มีมติเอกฉันท์ไม่รับคำร้องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งคำร้องของนายภาณุพงศ์ ชูรักษ์ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 213 ว่า การที่ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 161 เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และเป็น การกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ร้องเรียน ไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยระบุเป็น ความสัมพันธ์ฝ่ายบริหารกับพระมหากษัตริย์ ประกอบกับพระมหากษัตริย์ได้พระราชทานพระราช คำรัสแก่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีแล้ว (ไทยโพสต์, 2562)

4.2.1.3 การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

การบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีการบริหารจัดการหลายประการเพื่อบรรเทาความรุนแรงที่เกิดขึ้น ในการประชุมของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2563 จะพบว่า รัฐบาลมีแนวทางการบริหารจัดการการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สองประเด็นหลักๆ (ธัญรัตน์ แจ่มใส และสุทธดา บุตรอินทร์, 2564) ได้แก่ การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดและการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

(1) การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 คณะมนตรีมีมติมอบหมายให้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรการเร่งด่วนในการบริหารสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น โดยให้คณะกรรมการอำนวยการเตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติและศูนย์ข้อมูลมาตรการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 อีกทั้ง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้แถลงประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ Covid-19 ซึ่งให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป โดยมีสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหลักๆ อาทิ ห้ามมิให้บุคคลใดออกนอกเคหสถานภายในระยะเวลาที่กำหนด ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ห้ามการเสนอข่าว การจำหน่าย หรือทำให้แพร่หลายซึ่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออื่น

ใดที่มีเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคม หรือยานพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทาง ห้ามการใช้อาคาร หรือเข้าไป หรืออยู่ในสถานที่ใด ๆ ให้อพยพประชาชนออกจากพื้นที่ที่กำหนดเพื่อความปลอดภัย นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ออก คำสั่ง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม

(2) การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 คณะรัฐมนตรียังได้มีมติเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดออกเป็นระยะๆ ครอบคลุมประชาชนผู้ประกอบการ ภาคเอกชน ในหลายมาตรการ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย ให้แก่ประชาชนทุกสาขาอาชีพ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาด และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ออกพระราชกฤษฎีกาสมควรกำหนดจำนวนเงินฝากที่ได้รับการคุ้มครอง คือ โดยที่การระบาดส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทำให้เกิดความผันผวนในตลาดเงิน และตลาดทุนทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ดังนั้น เพื่อรักษาความเชื่อมั่นของผู้ฝากเงินต่อระบบสถาบันการเงินของประเทศสมควรกำหนดจำนวนเงินฝากที่ได้รับการคุ้มครองเป็นการทั่วไป ซึ่งเป็นการกำหนดจำนวนเงินสูงกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551

นอกจากนี้ คณะผู้ประเมินจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2564) ได้ประเมินผลงานกลางทอมรัฐบาลประยุทธ์ 2: การควบคุมการระบาดของโควิด-19 และการบริหารจัดการวัคซีน โดยสรุปได้ว่า รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สามารถควบคุมการระบาดของโควิด-19 ได้เป็นอย่างดีในระยะแรก อันเป็นผลจากการทำงานอย่างหนักของบุคลากรทางแพทย์อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และการได้รับความร่วมมือของประชาชน แม้จะเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจก็ตาม ความสามารถในการควบคุมการระบาดได้ทำให้ประเทศมีเวลาและโอกาสที่ดีในการเตรียมตัวรับมือการกลายพันธุ์และการระบาดระลอกใหม่ของโควิด-19 ตลอดจนการเปิดประเทศเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจและการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาลในช่วงหลังจากนั้นทำให้ประเทศไทยสูญเสียโอกาสที่ดีดังกล่าวไป และมีส่วนทำให้เกิดการระบาดรอบใหม่ในวงกว้างจนทำให้ประเทศกลับเข้าสู่ภาวะวิกฤติอีกครั้ง กล่าวคือ ในช่วงระยะต้นปี พ.ศ. 2563 สถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศไทยสามารถควบคุมในระยะแรกได้ค่อนข้างดี โดยสามารถควบคุมตัวเลขผู้ติดเชื้อให้อยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศ แม้ช่วงนั้นจะมีการลือคาวนอย่างรุนแรง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่ตกต่ำลงอยู่แล้วจากการ

หดตัวอย่างรุนแรงของภาคการท่องเที่ยว โดยอัตราการเติบโตของ GDP ของไทยในปี 2563 ตีลบร้อยละ 6.1 หรือหดตัวอย่างรุนแรงที่สุดในรอบ 22 ปี

อย่างไรก็ตาม การระบาดระยะที่ 2 เกิดขึ้นจริงในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 โดยเริ่มจากกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ตลาดแพกุ้งที่จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งแสดงถึงความย่อหย่อนในการป้องกันแรงงานต่างด้าวลักลอบข้ามพรมแดนเข้ามา และระยะที่ 3 ที่เริ่มในเขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงปลายเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 จากพื้นที่เขตสถานบันเทิงย่านทองหล่อ-เอกมัย ทั้งที่ในช่วงนั้น กรุงเทพมหานคร ยังอยู่ภายใต้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน การระบาดนี้กระจายไปทั่วกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลและจังหวัดอื่นด้วย ซึ่งรัฐบาลก็ยังไม่ได้เตรียมการรองรับการระบาดรอบใหม่อย่างพอเพียง โดยเห็นได้จากความล่าช้าในการใช้งบประมาณเพื่อยกระดับความพร้อมด้านสาธารณสุข 45,000 ล้านบาทของ พระราชกำหนดเงินกู้ครั้งแรกที่ออกมาตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 โดยจนถึงต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 ยังมีการเบิกจ่ายเพียง 11,623 ล้านบาท หรือเพียงร้อยละ 26.1 ทำให้ไม่สามารถยกระดับระบบสาธารณสุขได้เพียงพอ และเมื่อเกิดการระบาดในระลอกที่ 4 ในวงกว้างแล้ว ระบบสาธารณสุขก็ไม่สามารถรองรับผู้ป่วยจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ป่วยอาการรุนแรง จนโรงพยาบาลหลายแห่งต้องขอรับบริจาคอุปกรณ์จากประชาชน ทั้งนี้แม้การระบาดระยะใหม่จากการกลายพันธุ์ของไวรัสเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ และอัตราการติดเชื้อสะสมและการเสียชีวิตสะสมจากโควิด-19 ของไทยยังต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความสามารถของระบบสาธารณสุขของประเทศและโอกาสที่มีอยู่เดิม ประเทศไทยน่าจะสามารถลดระดับการติดเชื้อและการเสียชีวิตให้น้อยกว่าที่เป็นอยู่ได้มาก หากรัฐบาลได้เตรียมการอย่างจริงจัง ตอบสนองต่อปัญหาในเชิงรุกอย่างบูรณาการ รับฟังความเห็นอย่างรอบด้าน ก่อนที่จะตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและหลักวิชา และเรียนรู้จากประสบการณ์และความผิดพลาดที่ผ่านมา (คณะผู้ประเมินจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2564) อาทิ เมื่อการระบาดแพร่กระจายไปในวงกว้าง รัฐบาลก็ยังไม่สามารถประสานการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นเอกภาพ โดยเฉพาะปัญหาการทำงานที่ไม่ลรอยระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกรุงเทพมหานคร ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งทำให้การควบคุมการระบาดในชุมชนและแคมป์คนงานในกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างล่าช้า รวมทั้งการบริหารงานในสถานการณ์วิกฤติที่เป็นไปอย่างสับสน รัฐบาลได้ประกาศมาตรการกลับไปกลับมา ซึ่งสะท้อนถึงการพิจารณาที่ไม่รอบคอบก่อนการประกาศ ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดคือการประกาศมาตรการ “ล็อกดาวน์” กรุงเทพมหานคร เมื่อกลางดึกวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2564 เพียงวันเดียวภายหลังการประกาศว่าจะไม่มีการล็อกดาวน์ในวันที่ 25 มิถุนายน และมาตรการล็อกดาวน์นี้เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายนซึ่งเป็นเวลาที่กระชั้นชิดมาก และทำให้เกิดความเสียหายที่ไม่จำเป็นแก่ผู้ประกอบการและ

ประชาชนที่ได้วางแผนทางธุรกิจและทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเข้าใจว่าจะไม่มีการลือคาวนไป แล้ว การเปลี่ยนนโยบายไปมานี้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลพึงตระหนักถึงความรุนแรงของการระบาด ระลอกใหม่ที่จำนวนการติดเชื้อน่าจะเกินความสามารถในการรองรับของระบบสาธารณสุขของประเทศ อย่างไรก็ตามหลังจากการประกาศลือคาวนแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่ารัฐบาลมีแผนการรองรับ และแผนการเยียวยาที่มีประสิทธิผล โดยเฉพาะการกักตัวแรงงานก่อสร้างไว้ในที่พักโดยไม่มีการ เยียวารองรับ ซึ่งทำให้แรงงานจำนวนมากกลับไปภูมิลำเนา อันเพิ่มความเสี่ยงที่จะเกิดการระบาด ในวงกว้าง ทั้งที่สถานการณ์นี้คล้ายกับการประกาศให้ร้านอาหารและสถานบริการต่าง ๆ ปิดอย่าง กะทันหันในช่วงการระบาดระยะแรก ซึ่งทำให้แรงงานจำนวนมากเดินทางกลับภูมิลำเนา และทำให้ การระบาดกระจายออกไป ความผิดพลาดนี้ชี้ให้เห็นอีกครั้งว่ารัฐบาลไม่ได้เรียนรู้จากบทเรียนใน การควบคุมโรคระบาดในช่วงที่ผ่านมาว่า มาตรการเยียวยาจะต้องออกมาพร้อมกับการลือคาวน จึง จะสามารถจูงใจให้ประชาชนให้ความร่วมมือ เป็นต้น (คณะผู้ประเมินจากสถาบันวิจัยเพื่อการ พัฒนาประเทศไทย, 2564)

นอกจากนี้รัฐบาลยังเกิดภาพลักษณ์ทางด้านการจัดหาวัคซีนที่ถูกตั้งข้อสงสัยจากสาธารณะ เนื่องจากการจัดหาวัคซีนของรัฐบาลมีปัญหาหลายประการ (คณะผู้ประเมินจากสถาบันวิจัยเพื่อการ พัฒนาประเทศไทย, 2564) กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง รัฐบาลมีความเชื่อมั่นที่สูงเกินไปว่าจะสามารถควบคุมการระบาดให้อยู่ใน ระดับต่ำได้ตลอดไป ทำให้ล่าช้าในการจัดหาวัคซีนและจัดหาในปริมาณที่น้อยเกินไป

ประการที่สอง รัฐบาลมีแนวทางในการจัดหาวัคซีนตามแนวคิดทางสาธารณสุขเป็นหลัก ในลักษณะตั้งเป้าการฉีดวัคซีนน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น

ประการที่สาม การจัดหาวัคซีนของรัฐบาลสะท้อนถึงการบริหารความเสี่ยงที่ผิดพลาด โดย การพึ่งพาวัคซีนแอสตราเซนเนก้าที่ผลิตในประเทศในสัดส่วนที่สูงมาก และการเลือกวัคซีนซิ โนแวกเป็นวัคซีนเสริมโดยไม่หาทางเลือกอื่นตั้งแต่ต้น รวมทั้งการตัดสินใจไม่เข้าร่วมในโครงการ Covax ที่เมื่ออาจจะได้วัคซีนมาไม่มาก แต่ก็น่าจะช่วยให้ได้วัคซีนเพิ่มเติมมาก่อนบางส่วน

ประการที่สี่ วัคซีนเสริมที่รัฐบาลเลือกใช้คือวัคซีนซิโนแวกเป็นวัคซีนที่มีประสิทธิผลไม่ สูงในการสร้างภูมิคุ้มกันจากการติดเชื้อ จึงไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันหมู่เพื่อป้องกันการติดเชื้อใน วงกว้างให้แก่ประชาชนไทยได้ แม้จะสามารถฉีดให้ประชาชนครบทุกคน

ประการที่ห้า การให้ข่าวจำนวนการรับมอบวัคซีนแอสตราเซนเนก้าที่ผลิตในประเทศของ รัฐบาลน่าจะไม่ตรงกับเงื่อนไขตามสัญญาที่มีอยู่ระหว่างรัฐบาลและบริษัท โดยรัฐบาลได้ให้ข่าวนา ทลอดว่าจะได้รับมอบวัคซีนในเดือนกรกฎาคมไปจนถึงเดือนกันยายนเดือนละประมาณ 10 ล้าน โดส แต่ภายหลังกลับแจ้งว่าจะได้รับมอบตามสัญญาเพียงเดือนละ 5 ล้าน โดสเท่านั้น ทั้งที่รัฐบาลพึง

รู้ได้ตั้งแต่แรกแล้วว่าเงื่อนไขตามสัญญาเป็นอย่างไร คำถามที่ตามมาก็คือ การสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนดังกล่าวในวงกว้างทำให้การตั้งเป้าหมายในการจัดหาและกระจายวัคซีนของรัฐบาลเอง ผิดพลาดไปด้วยหรือไม่

4.2.1.4 กรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี

เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2565 นายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว หัวหน้าพรรคเพื่อไทย (พท.) ในฐานะผู้นำฝ่ายค้านในสภา นำคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านจำนวน 171 คน ยื่นคำร้องต่อนายชวน หลีกภัย ประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อขอให้ส่งเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยฝ่ายค้านมองว่า พล.อ.ประยุทธ์ ดำรงตำแหน่งครบ 8 ปีในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2565 แล้ว ด้วยวิธีการนับวาระดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ภายหลังที่ พล.อ.ประยุทธ์ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหลังการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ทั้งนี้มาตรา 158 วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ระบุว่า นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกิน 8 ปีมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ แต่มิให้นับรวมระยะเวลาในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหลังพ้นจากตำแหน่ง (บีบีซีไทย, 2565) ทั้งนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำฟ้องดังกล่าว และมีคำสั่งให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ต้องระงับการปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีลงเป็นเวลา 37 วัน ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ (บีบีซีไทย, 2565)

อย่างไรก็ตาม พบว่า มี 3 แนวทางการตีความวาระการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ ที่เกิดขึ้นในสังคมการเมือง (บีบีซีไทย, 2565) ประกอบด้วย

แนวทางแรก เริ่มนับวาระในวันได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรก เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

แนวทางที่สอง เริ่มนับวาระตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

แนวทางที่สาม เริ่มนับวาระในวันได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ทั้งนี้ มาตรา 158 วรรคสี่ บัญญัติว่า “นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกิน 8 ปี มิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ แต่มิให้นับรวมระยะเวลาในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหลังพ้นจากตำแหน่ง” จึงกลายเป็นประเด็นในทางการเมืองข้างต้น เนื่องจากเห็น

ได้ว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีของไทย 2 วาระ (วิศรุต สิ้นพงศพร, 2565) กล่าวคือ

วาระแรก เกิดขึ้นหลังจากการรัฐประหารยึดอำนาจมาจาก นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล รักษาการนายกรัฐมนตรี ณ ขณะนั้น ที่เข้ามาแทน นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พ้นตำแหน่ง โดย พล.อ.ประยุทธ์ ผลักดันตัวเองผ่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557

วาระสอง เกิดขึ้นหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2562 โดยพรรคพลังประชารัฐ ได้เสนอชื่อ พล.อ.ประยุทธ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่ง พล.อ.ประยุทธ์ได้คะแนนสนับสนุนจากทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งโดย คสช. (คะแนนออกเสียงของวุฒิสมาชิกจำนวน 250 คน โดยเลือก พล.อ.ประยุทธ์เป็นนายกรัฐมนตรีจำนวน 249 คน) พล.อ.ประยุทธ์ จึงขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง ในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2562

นัยการเป็นนายกรัฐมนตรีทั้ง 2 วาระ จึงเริ่มตั้งแต่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ถ้านับให้ครบ 8 ปี ก็จะสิ้นสุด ในวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2565

อย่างไรก็ตามตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกนั้งบัลลังก์เมื่อ 30 กันยายน พ.ศ. 2565 เพื่ออ่านคำวินิจฉัย โดยสรุปใจความสำคัญได้ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตามมาตรา 158 วรรคสี่ ต้องเริ่มนับตั้งแต่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 อันเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติเสียงข้างมากกว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ ยังไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 170 วรรคสอง และมาตรา 158 วรรคสี่

จากข้างต้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ออกมาถือเป็นการยุติข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักกฎหมายและนักการเมือง ซึ่งตีความเอาไว้ 3 แนวทาง นั้นทำให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ยังมีอายุทางการเมืองเหลืออยู่อีก 3 ปี

4.2.1.5 การสังเคราะห์บริบทการเมืองสมัยรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

เมื่อพิจารณาปรากฏการณ์ทางการเมืองตลอดระยะเวลา 8 ปี ในการจัดตั้งรัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง โดยนับจากการรัฐประหารได้แก่

ช่วงแรก เป็นสมัยที่มาจาก การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จนถึง วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ซึ่งเริ่มนับวาระในวันได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรกเมื่อ วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ช่วงที่สอง เป็นสมัยที่มาจากการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2565) ซึ่งเริ่มนับวาระในวันได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

โดยบริบทการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้นแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเวลา กล่าวคือ การสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี ซึ่งแต่ละบริบทนั้น พบว่า

ช่วงการสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 นั้นภาพลักษณ์ของรัฐบาลได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มการเมืองที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยเห็นว่า กองทัพจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทคลี่คลายสถานการณ์ทางการเมือง อย่างไรก็ตามกลุ่มการเมืองที่สนับสนุนรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งกลับพยายามแสดงออกในการต่อต้านการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 โดยอิงอาศัยสื่อมวลชนต่างประเทศให้เข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองผ่านกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ทั้งนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลเดิม อาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และประชาชนทั้งนี้รัฐบาลได้ใช้มาตรการตามกฎหมายผ่านการประกาศกฎอัยการศึกในระยะแรก และ มาตรา 44 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ในการให้อำนาจนายกรัฐมนตรีออกกฎหมายบังคับใช้ควบคุมให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการบริหารราชการแผ่นดิน ขณะเดียวกันก็มีการใช้สื่อที่หลากหลายสร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนเห็นพ้องกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาล แต่ประชาชนก็แสดงออกด้วยการปฏิเสธผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จนเป็นผลให้มีการควบคุมสื่อมากขึ้นตามไปด้วย

ช่วงการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 โดยภายหลังที่มีการจัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการสนับสนุนของพรรคพลังประชารัฐและพรรคการเมืองอื่นๆ รวมทั้งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งสมัยการรัฐประหาร รัฐบาลมีท่าทีที่ผ่อนคลายการบริหารประเทศมากขึ้น กลุ่มการเมืองที่ต่อต้านรัฐบาลตั้งแต่สมัยรัฐประหารได้ดำเนินกิจกรรมการแสดงออกทางการเมืองเป็นระยะๆ ขณะเดียวกันกลุ่มสนับสนุนรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็แสดงออกถึงการสนับสนุนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ตอบโต้กับฝ่ายต่อต้านเป็นระยะๆ ดังพิจารณาได้จากกรกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ไม่ครบถ้วน ตามมาตรา 161 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร

ไทย พ.ศ. 2560 กลายเป็นประเด็นทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในช่วงเวลานั้น แต่เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีมติให้ยุติการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ก็ทำให้สถานการณ์ดังกล่าวคลี่คลายไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับถึงข้อผิดพลาดดังกล่าวจากประชาชนที่สนับสนุนรัฐบาลได้ แต่กลับยังคงเป็นประเด็นที่ขัดต่อการยอมรับของประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาลมาจนถึงปัจจุบัน

ช่วงการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในระยะแรกนั้นประชาชนทุกฝ่ายต่างให้การสนับสนุนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยเฉพาะการปิดพื้นที่ หรือล็อกดาวน์ในเขตต่าง ๆ เพื่อหยุดการแพร่กระจายของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โดยมีหน่วยงานของรัฐบาลทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ต่างเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินนโยบายในระยะต่อมาเริ่มถูกตั้งข้อสังเกตถึงความไม่พร้อม ขาดศักยภาพในการแก้ไขปัญหาในระยะยาว เนื่องจากมีการแพร่ระบาดที่ไม่สามารถควบคุมได้ตามมาจากการลักลอบเข้ามาของแรงงานต่างชาติ และการบังคับใช้กฎหมายที่หย่อนยานหรือไม่เข้มงวดจริงจัง ในสถานบันเทิง ประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจที่ถดถอยจากการขาดรายได้เนื่องจากไม่สามารถประกอบกิจการทางธุรกิจพื้นฐานได้อย่างคล่องตัว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จึงส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มเกิดความไม่พอใจต่อการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นผ่านนโยบายต่าง ๆ เช่น คนละครึ่ง การแจกเงินให้กับผู้ประกอบการกับกองทุนประกันสังคม การลดอัตราเก็บเงินเข้ากองทุนรวมถึงนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแจกจ่ายเพิ่มรายได้แก่ประชาชนโดยตรงก็ตาม นโยบายเหล่านี้ต่างได้รับการตอบรับที่ดีจากประชาชน แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาในระยะยาวที่สามารถสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ประสบความสำเร็จในการจัดการกับการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 แก่ประชาชนทั้งหมดได้

ช่วงกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี ถือเป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ความเข้มแข็งของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ ถึงแม้ว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ต้องระงับการปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีลงเป็นเวลา 37 วัน ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม เมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งบัลลังก์เมื่อ 30 กันยายน พ.ศ. 2565 เพื่ออ่านคำวินิจฉัย โดยสรุปใจความสำคัญได้ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตามมาตรา 158 วรรคสี่ ต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 อันเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติเสียงข้างมากกว่าความเป็นรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ ยังไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 170 วรรคสอง และมาตรา 158 วรรคสี่ ก็เป็นผลให้ พล.อ.ประยุทธ์ สามารถดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไปได้ ไป

พร้อมๆ กับการมีสิทธิเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสมัยถัดไปอีก 3 ปี ซึ่งบ่งชี้ถึงเกียรติภาพทางการเมืองของ พล.อ.ประยุทธ์ อย่างชัดเจน

จากข้างต้นย่อมเห็นว่า ภายใต้บริบททางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2565 ต่างสะท้อนให้เห็นว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการปรับตัวตามสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยพยายามรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่สำคัญในฐานะนายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับถึงการเข้าสู่อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศทั้งผ่านการรัฐประหาร และการเลือกตั้ง ไปพร้อมๆ กับภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับถึงการบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้พื้นฐานการปฏิบัติที่ดีในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลของรัฐบาล และรวมถึงภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ ซึ่งก็คือการสร้างการยอมรับถึงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในภาวะการณ์ที่ยากต่อการควบคุมหรือเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ ของรัฐบาลนั่นเอง

4.2.2 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

4.2.2.1) การกล่อมเกลາทางการเมือง

การกล่อมเกลາทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง

(1) การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง พบว่า

“ผมคิดว่า รัฐบาลนี้มีความพยายามใช้สื่อที่หลากหลายในการโน้มน้าวให้ประชาชนคล้อยตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลมาตั้งแต่ช่วงรัฐประหารใหม่ๆ ที่น่าสนใจก็คือการใช้โซเชียลมีเดียทุกช่องทาง โดยเฉพาะพวกไอโอเน็ต ถือว่ารัฐบาลนี้ก็ร้ายไม่เบาทีเดียว โดยพยายามสร้างภาพว่าเป็นรัฐบาลที่เข้ามาแก้ปัญหาสารพัด” (นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ผมว่า รัฐบาลสร้างภาพมาโดยตลอดนะ โดยเฉพาะทำให้เห็นว่า ถ้าไม่มีผม คุณคงจะเดือดร้อน เพราะไม่มีใครแก้ปัญหา โดยเฉพาะเรื่องความแตกแยกทางการเมืองได้ ซึ่งมาถึงวันนี้เขาก็ทำได้สำเร็จนะ เพราะตอนนี้เหลืองแดง แดงปนเหลืองเต็มไปหมด หลายคนรับไม่ได้กับรัฐบาลนี้” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“ดิฉันว่ารัฐบาลพยายามสร้างภาพให้คนในสังคมยอมรับนะว่าเป็นรัฐบาลที่ดี มีความมุ่งมั่นจริงๆ ดูได้จากสื่อที่สนับสนุนทั้งโทรทัศน์ก็มีหลายช่อง ในโซเชียลก็มีหลายเฟส หลายกลุ่มมาก” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมยอมรับว่า ลุงเขาสร้างภาพเก่งนะ ชักชวนคนให้สนับสนุนได้มาก แต่ผมคงทำได้ยากอยู่นะ” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“ลุงเคยร่วมได้รัฐบาลเก่ามาก่อน มาวันนี้ ลุงก็ว่าดีนะ ภาพของท่านนายกก็ดูจริงในการทำงานดี แต่ถ้าคนไม่ชอบบก็คงบังคับให้ชอบยาก” (ประชาชนที่เคยเคลื่อนไหวสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2565)

“ปีนี้ไม่เอาเลยนะกับนายกที่พูดอะไรไม่เข้าหูคนแบบนี้ ดูทีวีแล้วรำคาญมาก พยายามออกข่าวทำนั่นนี่ แต่ปากก็ไม่ค่อยคล้อยตามเท่าไรหรอก” (ประชาชนที่เคยเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2565)

จากข้างต้นข้อมพบว่า รัฐบาลมีการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดี แต่ก็ยังไม่สามารถที่สร้างการยอมรับแก่ประชาชนให้เห็นพ้องในการสร้างการสนับสนุนรัฐบาลได้อย่างครบถ้วน

(2) การรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง พบว่า

“ผมว่า รัฐบาลพยายามรักษาภาพลักษณ์และสร้างภาพจน์ที่ดีให้คงอยู่ในความรู้สึกของชาวบ้านที่เป็นฐานเสียงสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2565)

“ผมว่า ยิ่งอยู่นาน ภาพลบจะเป็นภาพจำของรัฐบาลชุดนี้นะ การจะรักษาภาพดีๆ ที่มีอยู่น้อยมากนั้นมันไม่ใช่เรื่องง่าย” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2565)

“คิดว่าการรักษาภาพลักษณ์ดีๆ นี้น่าจะ ยิ่งอยู่นาน รอยโหว่ รอยร้าวจะเด่นชัดขึ้น คนรอบข้างลุงก็สร้างปัญหาไว้ตลอด ลุงเองก็รู้หลายเรื่อง” (ผู้แทนแกนนำองค์กรพัฒนาเอกชน, สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2565)

“ลุงคิดว่า รัฐบาลต้องคอยเอาใจทุกคน ต้องดูแลทุกข์สุขของชาวบ้านอย่างใกล้ชิด ไม่งั้นคงรักษาภาพดีๆ ไว้ได้ยาก” (ผู้แทนกลุ่มผลประโยชน์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2565)

“ที่ทำงานอยู่เนี่ยมานาน เห็นนายกๆ อยู่กับการทำงานของรัฐบาลมาหลายสมัย ภาพความดีจริงๆ เท่านั้นจึงเป็นเกราะคุ้มกันที่ดี และแข็งแกร่งที่สุด” (ข้าราชการประจำกรม, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2565)

“ที่อยู่ท้องถิ่น พังชาวบ้านทั้งชมทั้งตำรัฐบาล ภาพดี ๆ ก็คือเรื่องที่บ้านจะได้ประโยชน์ แต่การแจกเงินนี้ก็ต้องให้เป็นระยะ ๆ นะ ไม่งั้นภาพความดีก็จางลง” (บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สัมภาษณ์ 4 กันยายน 2565)

จากที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองนั้นต้องอิงอาศัยหลายปัจจัย ในการเกื้อหนุนให้ประชาชนมองเห็นว่า รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลที่ดี โดยเป็นเรื่องยากที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบให้เป็นทัศนคติเชิงบวกได้โดยง่าย ซึ่งการสร้างและรักษาภาพลักษณ์ที่ดีนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องเอาใจประชาชนผ่านการเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชน

4.2.2.2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด และการควบคุมสื่อต่าง ๆ

(1) การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง พบว่า

“โดยส่วนตัวแบบคนที่ไม่เรียนอะไรมากมายนัก ผมรู้สึกด้วยความมั่นใจเสมอว่า เผด็จการจะเป็นประชาธิปไตยนี้มันเป็นแค่ข้ออ้างเสมอ ความเป็นประชาธิปไตยต้องมีพื้นฐานมาจากจิตใจที่มุ่งเน้นเสรีภาพของประชาชน รัฐบาลนี้พยายามหาเหตุผลในการรวมหรือรวบอำนาจมาตั้งแต่ปี 57 จวบจนปัจจุบัน ก็ยังอาศัย พรก.ฉุกเฉินมารวมอำนาจไว้กับตนเอง แบบนี้คงยากที่จะเป็นประชาธิปไตยได้จริง” (นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ผมไม่เคยอ่านหรือเรียนเจอว่า นักประชาธิปไตยเป็นนักรัฐประหารมาก่อน เพราะเผด็จการทุกคนมักรวบอำนาจไว้ในมือตนเองจนชิน จนลืมนึกว่าเสรีภาพของผู้อื่น วันนี้ประเทศเรายังก้าวไม่พ้นเรื่องแบบนี้ รัฐบาลประชาธิปไตยครึ่งใบก็รวบอำนาจด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการอ้างกฎหมายที่ให้อำนาจไว้กับตนมากที่สุด” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“ดิฉันเชื่อว่า ถึงแม้รัฐบาลนี้จะไม่เป็นประชาธิปไตยแบบสากลในทุกเรื่อง แต่ก็มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมจากตัวแทนประชาชนในรัฐสภา เมื่อตั้งรัฐบาลแล้วก็ต้องมีอำนาจมากพอที่จะบริหารประเทศได้ ไม่เช่นนั้นรัฐบาลก็ไม่สามารถทำหน้าที่ฝ่ายบริหารได้เลย หลายเรื่องจำเป็นที่ต้องรวมอำนาจไว้กับรัฐบาลเหมือนเรื่องการแก้ไขปัญหาโควิดที่ผ่านมา” (นักการเมืองระดับชาติ ฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมน่าจะคิดเหมือนคนทั่วไปนะ จริงๆ ทุกรัฐบาลก็พยายามรวมอำนาจไว้กับตนเองให้มากที่สุด ไม่งั้นทำงานไม่ได้ เพียงแต่ว่า อำนาจนั้นมันอยู่ในมือของรัฐมากเกินไปหรือไม่ อย่างทุกวันนี้ผมว่ามันมากเกินไป” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า รัฐบาลทั้งที่มาจากพรรคการเมืองและรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองต่างก็มีแนวโน้มการรวมศูนย์อำนาจในการปกครองไว้กับการควบคุม กำกับ และสั่งการของรัฐบาล เนื่องจากการรวมอำนาจนั้นถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองให้กับรัฐบาล ซึ่งประชาชนโดยทั่วไปยอมรับได้ว่า การรวมศูนย์อำนาจนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ หากแต่ต้องไม่ลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจนเกินขอบเขต

(2) การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน พบว่า

“ผมยังคิดเหมือนเดิมและตอบเช่นเดิมว่า รัฐบาลที่เป็นเผด็จการยิ่งไงก็ไม่ใส่ใจเรื่องสิทธิหรือเสรีภาพใดๆ ของประชาชน เพราะเขามองไม่เห็นความสำคัญเท่ากับเหตุผลของคำว่า ความมั่นคงของชาติที่ลดทอนเป็นของรัฐบาล” (นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“จากทุกตำราที่ผมเคยอ่าน ต่างก็บอกแบบเดียวกันว่า ประชาธิปไตยนั้นให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่จะเป็นไปในทางตรงข้ามกับเผด็จการทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเข้มข้นหรือแบบอ่อนๆ ก็ตาม” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“เรื่องนี้นะ ผมว่ารัฐบาลก็ปล่อย และเปิดกว้างกว่ายุค คสช. มาก แต่ก็ยังเห็นว่า พรบ. คอมพิวเตอร์นี้ทำงานได้ผลมาก มีการใช้กันมาก เพราะมีฝ่ายตรงข้ามรัฐนั้นใช้โซเชียลในมือถือ โจมตีเยอะ การบังคับใช้กฎหมายก็มากขึ้นตามไปด้วย” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2565)

“ผมติดตามข่าวสารเรื่องการแสดงออกทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ มาโดยตลอด ดูเหมือนรัฐบาลจะปิดโฉบให้แคบ แล้วดึงเอาสิทธิของประชาชนไปใช้แทน ผมว่ามันไม่ถูกต้องนะ” (ผู้แทนแกนนำองค์กรพัฒนาเอกชน, สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2565)

“ที่ก็คอยดูตลอดว่า รัฐบาลนี้ให้โอกาสคนเข้าถึงเรื่องสิทธิทางการเมืองของคนมากแค่ไหน แต่เท่าที่เห็นก็อาศัยการจ่ายเงินผ่าน อบต. เทศบาล ซื้อเสียงชาวบ้านอยู่เป็นระยะๆ คนจะได้ไม่แสดงสิทธิความเป็นเจ้าของประเทศออกมา โววายบ่อยๆ” (บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สัมภาษณ์ 4 กันยายน 2565)

“ป่าสงวนเด็กๆ ที่โดนจับนะ สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกนี่สำคัญมาก รัฐบาลนี้เข้มงวดเรื่องนี้มาก” (ประชาชนที่เคยเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2565)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นเรื่องที่รัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสำคัญ เพราะถือเป็นรากฐานในการสร้างการสนับสนุนทางการเมืองของประชาชนอยู่ตลอดเวลา เมื่อรัฐมนตรีในประเด็นดังกล่าวก็ยอมทำให้ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลนั้นกลายเป็นเผด็จการไป ซึ่งความเข้มข้นก็ขึ้นอยู่กับระดับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

(3) การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด พบว่า

“ผมว่า รัฐบาลและกลไกของรัฐบาลก็ใช้อำนาจตามกฎหมายมาโดยตลอดนะ บางคนว่าเข้มงวดมากเกินไป แต่ผมว่ามันจำเป็นต้องดูด้วยว่า กฎหมายเขียนอย่างไร กำหนดบทลงโทษไว้อย่างไรด้วย” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมว่าเข้มงวดเกิน กรณีเล็กๆ ออกมาเคลื่อนไหวก็ทำกับเด็กจนถึงขั้นติดคุกตารางกันนี่ มันมากเกินไปไหม” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“ผมคิดว่ามันมากเกินไปที่จะเอาเด็กเข้าคุก เด็กๆ เวียนหน้ากันเดินเข้าเรือนจำนี้ ผมหดหู่มากเลยครับ” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2565)

“ดูเห็นด้วยนะกับการใช้อำนาจ แต่ต้องมีขอบเขตที่พอดีเหมาะสม เราอยู่ในสังคมไทย การให้โอกาสปรับตัวเป็นเรื่องสำคัญ คุณพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐนี้สำคัญมาก” (ผู้แทนกลุ่มผลประโยชน์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2565)

“ป้าว่า บางครั้งตำรวจที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทำเกินไปในหลายกรณีนะ ป้าว่ารับไม่ได้ มันเกินไป อะไรๆ ก็จับคนประท้วงรัฐบาลทุกเรื่อง” (ประชาชนที่เคยเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2565)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต้องอยู่ภายใต้ดุลยพินิจที่เหมาะสม การใช้เกินขอบเขตย่อมถือเป็นสิ่งนำไปสู่ภาพลักษณ์เผด็จการของรัฐบาล ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายยังเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการรักษาความสงบ แต่จำเป็นต้องมีการบังคับใช้ตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติตามกฎหมายนั้นๆ จึงจะถือเป็นเรื่องที่ประชาชนยอมรับได้

(4) การควบคุมสื่อต่างๆ

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการควบคุมสื่อต่างๆ พบว่า

“ในประเด็นนี้ ผมคิดว่ารัฐบาลนี้ฉลาดมากกว่ารัฐบาลทหารอื่นๆ เพราะมีการปรับตัว ตั้งองค์กรรัฐทำหน้าที่ด้านนี้โดยตรง ทั้งในการแก้ไขปัญหาจากฝ่าย Cons และช่วยกระตุ้นการสนับสนุนจากฝ่าย Pros การคุมสื่อฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะเกี่ยวกับนักข่าวทั้งไทยและต่างประเทศ

มักเป็นข่าวให้ได้ยินอยู่บ่อยครั้ง แม้กระทั่งมาจากการเลือกตั้งก็ยังมีเรื่องแบบนี้อยู่บ่อยๆ โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์” (นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ผมว่ามันเป็นคาบสองคมนะ จากการควบคุมสื่อต่าง ๆ ด้านหนึ่งเสริมความมั่นคงได้พอสมควร แต่อีกด้านก็คือภาพลักษณ์ความเป็นเผด็จการมันชัดขึ้นมาโดยตลอด รัฐบาลมีการปรับตัวใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น หลายรูปแบบแพลตฟอร์มทีเดียว รัฐบาลเก่งเรื่องนี้ไม่น้อย” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“โดยส่วนตัว คิดันเห็นว่า การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่จำเป็นที่รัฐบาลทุกสมัยต้องทำ เพราะถ้าไม่ทำข่าวปลอม ข่าวเท็จ Fake News จะเต็มบ้านเต็มเมือง การควบคุมข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะในอีกด้านหนึ่งก็คือการสร้างและรักษาภาพลักษณ์ที่ดีแก่รัฐบาลไปพร้อมกันด้วย” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมว่า รัฐบาลนี้ทำเรื่องนี้มากเกินไป พรบ.คอมพิวเตอร์ นี้ใช้อยู่ตลอดเวลา กับกฎหมายหมิ่นประมาทนี่ก็เอามาใช้นะ ผมว่านายกรัฐมนตรีนะ และที่รัฐบาลต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้นะ ถ้าวิจารณ์ไม่ได้ ก็ไม่ถือว่าเป็นบุคคลสาธารณะ ไม่เป็นประชาธิปไตยนะ” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“การควบคุมสื่อเป็นสิ่งที่ทำได้ แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเสรีภาพของสื่อยังต้องมี แต่สื่อก็ต้องมีขอบเขตตามหลักจรรยาบรรณสื่อด้วยเช่นกัน” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2565)

“ผมรับรู้ ได้ยินเรื่องรัฐคุมสื่อมาตลอด มันไม่ใช่เรื่องแปลกที่รัฐบาลทหารจะทำเช่นนี้ เพราะข้อมูลข่าวสารนั้นสำคัญกับความมั่นคง รัฐทุกสมัยก็คุมที่ระวังเรื่องนี้มาตลอด” (ผู้แทนแกนนำองค์กรพัฒนาเอกชน, สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2565)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นย่อมพบว่า การควบคุมข้อมูลข่าวสารให้เกิดความเที่ยงตรงถือเป็นบรรทัดฐานที่สัมพันธ์กับการสร้างความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายที่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนถือเป็นสิ่งที่นำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์ความเป็นเผด็จการ อย่างไรก็ตามการก่อให้เกิดเสรีภาพของสื่อภายใต้ขอบเขตกฎหมาย และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อที่อยู่ภายใต้หลักจรรยาบรรณก็มีส่วนช่วยให้ภาพลักษณ์รัฐบาลประชาธิปไตยเกิดขึ้นเช่นกัน ดังเช่นการเปิดกว้างให้ประชาชนวิพากษ์และวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลก็ถือเป็นบรรทัดฐานของการสร้างเสรีภาพของสื่อที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย

4.2.2.3) บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของประชาชน และการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล

(1) การเป็นตัวแทนของประชาชน

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการเป็นตัวแทนของประชาชน พบว่า

“พรรคการเมืองร่วมรัฐบาลทั้งหมด ผมมองว่าพยายามสร้างภาพความเป็นปึกแผ่นแน่นเหนียวกันดี แต่พอในช่วงมีการเลือกตั้งซ่อมเมื่อไหร่ ภาพเหล่านี้ก็จะเลื่อนรางลง ทุกพรรคต่างอ้างที่จะขอทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชนทั้งนั้น พุดง่าย ๆ ก็คือเก้าอี้ ส.ส. นั้นอ้างความเป็นตัวแทน คนรับเรื่องจากชาวบ้านเข้าสภาได้ดี ซึ่งผมก็ว่าดีกว่า สนช. เยอะเพราะเป็นใครก็ไม่ว่า ชาวบ้านไม่ได้เลือกมา” (นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ผมเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ ส.ส. ก็คือตัวแทนของประชาชนตามหลักการประชาธิปไตยทางอ้อม ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ที่ออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นั้นเป็นประชาธิปไตยทางตรง แต่โดยรวมทั้งหมดก็คือภาพส่วนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถ้ารัฐบาลไม่เปิดกว้างเรื่องผู้แทนหรือตัวแทนของประชาชน รัฐบาลนั้นก็เป็นเผด็จการอย่างเลี่ยงไม่ได้ เมื่อปรากฏการณ์ทางการเมืองมีให้เห็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ออกมาตั้งม็อบ มาชุมนุมประท้วงถือเป็นประชาธิปไตยทางตรงที่ส่งเสริมภาพลักษณ์รัฐบาลประชาธิปไตยได้ดึ้นะ” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“จะเห็นว่าดิฉันก็เป็นนักการเมือง มันไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะมีคนมาชุมนุมประท้วง มันเป็นเรื่องปกติ แต่การประท้วงต้องอยู่ในรูปแบบที่เหมาะสม อยู่ภายใต้กฎหมาย ทุกคนสามารถออกมาเรียกร้องประเด็นทางการเมืองด้วยตนเองได้ แต่ต้องมีขอบเขตตามกฎหมาย ส่วนนักการเมืองก็มีหน้าที่เอาประเด็นปัญหาเข้าสภา หรือส่งต่อให้รัฐบาลนำไปกำหนดนโยบาย เพื่อหาทางออกให้กับประชาชนอย่างเป็นทางการ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำได้จากทุกคน เพราะเป็นบทบาทของพลเมืองในประเทศที่มีเสรีภาพ ซึ่งดิฉันว่า ประเทศนี้ก็มิ้นะคะ” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมเห็นว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน หรือกลุ่มการเมืองต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องปกติ ประเทศเราถึงมีการแบ่งแยกสีเสื้อ แต่ผมก็คิดว่า นี่ละคือสีสันประชาธิปไตย กลุ่มการเมืองสามารถเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ เรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพราะทุกคนคือพลเมืองของรัฐ มันเป็นเรื่องปกติของประเทศประชาธิปไตย คุณคิดว่าประเทศเรามีไหม ถ้ามีสิ่งเหล่านี้ เราก็เป็นประชาธิปไตย ภาพรัฐบาลก็เป็นเช่นนั้นไปด้วย แต่ถ้าไม่มี หรือถูกควบคุมมาก เราก็คงไม่ใช่ประชาธิปไตย พรรคการเมืองก็ต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดด้วย พรรคจะทำได้ก็ก็ต้องอาศัย ส.ส.และสมาชิกพรรคมาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำอย่างเป็นทางการ เพราะนี่คือหน้าที่สถาบันทางการเมืองของพรรคต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่แค่การเป็นพรรคพวกทางการเมือง” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“ก่อนหน้านี้อะ ลุงเคยลงถนนนะ ลุงเป่านกหวีด แต่ลุงก็เคารพกฎหมายไม่ทำอะไรที่เกินเลย ขอบเขตกฎหมาย อะไรที่แกนนำชวนทำ แต่ลุงคิดว่ามันมากเกินไปลุงก็ไม่เอาด้วย เพราะลุงคิดว่าเวลาเราเรียกร้องอะไรก็ตาม เราต้องดูด้วยว่ามันถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมายด้วยไหม” (ประชาชนที่เคยเคลื่อนไหวสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2565)

“ป้าร่วมชุมนุมประจำนะ ป้ารักประชาธิปไตย รัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง เพราะรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งคือรัฐบาลที่ประชาชนเลือกมาเป็นตัวแทนประชาชน ถ้าไม่ใช่ป้าก็รับไม่ได้ ป้าคิดว่าเรื่องนี้เป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญ มันเป็นเรื่องใหญ่มาก ส่วนเรื่องออกมาประท้วงนั้นนี่ป้าว่างป้าก็ไป เพราะอะไรนะเหรอ มันเป็นเรื่องของประชาชนที่รักประเทศต้องออกมาสร้างการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ถ้ารัฐปิดกั้น มันก็คือเผด็จการดี ๆ นั่นละ” (ประชาชนที่เคยเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีบทบาททั้งที่เหมือนและต่างกัน ในบางมิติ กล่าวคือ บทบาทด้านที่เหมือนกันนั้น ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างแสดงออกถึงการผลักดันประเด็นปัญหาและความต้องการเข้าสู่ระบบการเมือง ขณะที่ความแตกต่างนั้นพรรคการเมืองมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างเป็นทางการและเป็นไปตามกฎหมาย ในขณะที่กลุ่มผลประโยชน์นั้นดำเนินการแบบไม่เป็นทางการ และเลือกใช้วิธีการที่อาจขัดต่อกฎหมาย นอกจากนี้ภาพลักษณ์ทางการเมืองก็ขึ้นอยู่กับระดับการแสดงออกทางการเมืองของบทบาทพรรคการเมืองและโดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความมากน้อยตามที่รัฐบาลนั้นเข้าควบคุมหรือจำกัดไว้

(2) การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล พบว่า

“ดิฉันมองว่า นักการเมืองฝ่ายรัฐบาล หรือพรรคร่วมรัฐบาลต่างก็ช่วยกันผลักดันนโยบายของพรรคการเมืองของตนไปเป็นนโยบายของรัฐบาล หลายพรรคเองก็มีนโยบายคล้ายๆ กัน แต่แตกต่างเรื่องรายละเอียดกันไปบ้าง ซึ่งก็คุยกันได้ในกรณีการต่าง ๆ ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร ในท้ายสุดก็จะถูกแปลงออกมาเป็นนโยบาย แต่ถ้าเป็นกลุ่มการเมืองจะทำเรื่องแบบนี้ไม่ง่าย เพราะมีความต้องการมาจากหลากหลายที่มาและแตกต่างกันตามตัวบุคคลและกลุ่มไปด้วย นักการเมืองฝ่ายรัฐบาลจะช่วยเหลือเกื้อกูล ร่วมกันสร้างภาพดี ๆ เสนอต่อสังคมมากกว่า” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมว่านะ ฝ่ายค้านเองก็พยายามนำเสนอความจริงอีกด้านที่ต่างจากรัฐบาล มันเป็นเรื่องปกติ เพราะการอภิปรายไม่ว่างใจก็จะเห็นภาพเหล่านี้ เพราะเป็นเรื่องปกติของการเมืองใน

ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ส.ส.ต้องทำหน้าที่เหล่านี้ พรรคฝ่ายรัฐบาลก็ต้องสนับสนุนฝ่ายตัวเอง มันเป็นเรื่องปกติ” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“ผมชอบคู่มือปราชัยไม่ไว้วางใจนะ เพราะเราได้เห็นข้อมูลหลายๆ ด้าน มันเป็นหน้าที่ของทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ขนาดตามช่วงประท้วงต่าง ๆ ยังต้องคู่มือทั้งฝ่ายเชียร์และฝ่ายแข่งกันเลย ไม่งั้นเราจะไม่รู้ความจริง” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2565)

“พวกผมเองก็จัดเป็นกลุ่มผลประโยชน์นะ ถ้าถามว่าสนับสนุนรัฐบาลใหม่ เราต้องดูก่อนว่ารัฐบาลทำอะไรเพื่อประโยชน์สาธารณะบ้าง ถ้ามีหรือเป็นประโยชน์พวกเราก็สนับสนุน แต่ถ้าไม่ใช่เราก็คงไม่สามารถนิ่งดูเฉยได้” (ผู้แทนแกนนำองค์กรพัฒนาเอกชน, สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2565)

จากที่กล่าวมาสามารถสะท้อนให้เห็นว่า พรรคการเมืองนั้นต่างแสดงบทบาทตามสถานภาพทางการเมือง กล่าวคือ พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลย่อมทำหน้าที่สนับสนุนในกระบวนการนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นถึงการสร้างและส่งเสริมภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดี ที่มีความสามารถเอื้อประโยชน์สุขต่อประชาชน อย่างไรก็ตาม พรรคการเมืองฝ่ายค้านย่อมพยายามนำเสนอภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลที่มองเห็นในมุมตรงข้ามกับฝ่ายรัฐบาล ขณะที่กลุ่มผลประโยชน์จะทำการสนับสนุนรัฐบาลตามประเด็นทางการเมืองที่เอื้อต่อกลุ่มผลประโยชน์นั้นๆ

4.2.2.4) การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

(1) การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย พบว่า

“รัฐบาลนี้สร้างผลงานไว้เยอะ ผมเห็นว่ามีทั้งสำเร็จและล้มเหลว บางเรื่องยังไม่ทันทำก็เลิกไปก็มี ผมเชื่อว่าประชาชนทั้งที่สนับสนุนและต่อต้านต่างมองเห็นเรื่องเดียวกันในมุมต่างกันตามคติในใจของแต่ละคน การมองผลสำเร็จของนโยบายจึงขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ซึ่งสื่อมีอิทธิพลในเรื่องนี้อย่างมาก” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“ดิฉันเชื่อมั่นว่า ประชาชนจำนวนไม่น้อยน่าจะพอใจกับผลงานของรัฐบาลชุดนี้นะ เพราะท่านนายกฯ ก็แก้ไขปัญหาหลายเรื่องได้ดี โดยเฉพาะในเรื่องโควิดนะ เรื่องเหล่านี้สื่อสะท้อนให้เห็นเต็มไปหมด” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“จะว่าไป นโยบายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านหลายเรื่องก็เป็นเรื่องเดียวกัน แต่จุดที่ต่างก็คือ พรรคไหน ฝ่ายไหนจะเป็นคนทำหรือนำทำ แต่สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ ประชาชนต้องได้รับประโยชน์สูงสุด ถ้าใครทำสำเร็จครั้งหน้าก็จะชนะการเลือกตั้งแบบแลนด์สไลด์ได้ เพราะฉะนั้นทุกคนก็พยายามผลักดันนโยบายของพรรคตัวเองให้เป็นผลสำเร็จในเชิงนโยบายทั้งนั้น แต่พรรคฝ่ายรัฐบาลจะ

“ได้เปรียบเหนือพรรคฝ่ายค้านเสมอ เราสามารถเห็นภาพเหล่านี้ผ่านสื่อมวลชนได้ตลอด”
(นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“พีคคิดว่าทุกรัฐบาลต่างก็พยายามผลักดันนโยบายให้ข้าราชการทุกคนทำตาม แต่ไม่ใช่แค่ทำ
นะ ต้องทำให้เสร็จ และสำเร็จเป็นรูปธรรมด้วย ถ้าสำเร็จด้วยดี รัฐบาลก็ถือว่าได้คะแนนสนับสนุน
จากประชาชนต่อไป และเป็นภาพที่ดีต่อรัฐบาล พี่ว่า น้องลองอ่านดูตามกระทู้ในโซเชียลก็ได้”
(ข้าราชการประจำกรม, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2565)

จากข้างต้น ย่อมสรุปได้ว่า การประเมินผลสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลนั้นถือเป็นการ
ประเมินถึงการยอมรับและการสนับสนุนต่อทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและภาพลักษณ์ของ
รัฐบาลตามไปด้วย ภาพสะท้อนความสำเร็จเชิงนโยบายนั้นสามารถมองผ่านความพึงพอใจของ
ประชาชนต่อนโยบายหนึ่ง ๆ ซึ่งสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทในการนำข้อมูลข่าวสารไปปลูกเร้าสร้าง
กระแสให้ประชาชนเห็นภาพความสำเร็จเชิงนโยบายได้โดยง่าย โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ที่มี
อิทธิพลอย่างมากในปัจจุบัน

(2) การสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการสร้างความเห็นพ้องของประชาชน พบว่า

“นับวันผมแทบไม่อ่านหนังสือพิมพ์เลย ผมนั่งอ่านข่าวในไลน์ อ่านกระแสสังคมในทวิต
เตอร์แค่นี้ก็แทบจะไม่มีเวลาทำอะไรแล้ว ผมมองเห็นกระแสสนับสนุนและต่อต้านรัฐบาลได้อย่าง
ชัดเจน สื่อมีอิทธิพลมากที่จะสร้างความเห็นพ้องต้องกันของคนในสังคมได้ดี” (นักวิชาการด้าน
สื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ช่วงหลังๆ หลายปีที่ผ่านมา ผมนั่งอ่านข่าวในสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าดูทีวี มากกว่าอ่าน
หนังสือพิมพ์เสียอีก ผมว่าสื่อมีอิทธิพลในการเรียกระดมความเห็นพ้องในประเด็นต่าง ๆ ทาง
การเมืองได้ตลอดเวลา 24 ชั่วโมง แค่เพียงหยิบโทรศัพท์มาเลื่อนดูข่าวในสื่อสังคมที่มีอยู่ในมือ”
(นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“ลุงชอบอ่านข่าวในมือถือนะ สะดวกดี เมื่อก่อนส่งแต่ดอกไม้ให้เพื่อนๆ ในไลน์ เดี่ยวนี้
อ่านข่าวแทนหนังสือพิมพ์ไปแล้ว ทุกข่าวมันเร็วกว่าดูทีวีเสียอีก ส่วนวิทยุนี้ใช้ฟังตอนขับรถไปรับ
หลาน ฟังๆ ดูๆ อ่านๆ หลายๆ จากหลายๆ ช่องทางมาด้วยกัน ไม่อยากโดนหลอก ถ้าเรื่องไหนดี ลุง
ก็สนับสนุน” (ผู้แทนกลุ่มผลประโยชน์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2565)

“ทุกวันนี้ป่าตามข่าวการเคลื่อนไหวทางการเมืองตลอดนะ มันเริ่มอยู่ในสายเลือดตั้งแต่เริ่ม
ลงถนนกับเพื่อนๆ อ่านข่าวในโซเชียล ดูยูทูปนี่เห็นภาพ ฟังเสียง เข้าถึงป่าและกลุ่มเพื่อนๆ ได้ดี ไม่
รู้ว่าคนอื่นคิดเหมือนป่าไหม มันสะดวกดี เข้าถึงง่าย พวกยูทูปนะ มีคนเห็นด้วยเยอะนะเวลานั่งดู
กระทู้ในนั้นนะ” (ประชาชนที่เคยเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นย่อมพบว่า สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลในกระบวนการกล่อมเกลารoad การเมืองที่สามารถสร้างความเห็นพ้องทางการเมืองที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลทั้งในด้านที่ดีหรือในทางตรงกันข้าม เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์สามารถเข้าถึงประชาชนในทุกกระดับได้ง่ายและอยู่ใกล้ตัวกับทุกคน

4.2.2.5) การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครอง การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

(1) ความชอบธรรมในการปกครอง

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นความชอบธรรมในการปกครอง พบว่า

“รัฐบาลสมัยนี้พยายามชี้ให้เห็นว่ามาจากการเลือกตั้ง แต่การเลือกตั้งผ่านสายตาสื่อก็ถูกตั้งคำถามมาตลอดว่าเป็นประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน” (นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ในฐานะที่เป็นนักรัฐศาสตร์ คำว่า ประชาธิปไตย เป็นคำใหญ่ที่มีหลายปัจจัยเกี่ยวข้องกัน คำว่าประชาธิปไตย ถึงแม้รัฐบาลสมัยนี้จะมาจากการเลือกตั้งก็ตาม แต่การเลือกตั้งต้องมีความเป็นสากล โดยเฉพาะที่มาของรัฐบาล เราจะเห็นว่า มี สว. มาช่วย ส.ส. ออกเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี มันก็เป็นคำถามนะว่า ประชาธิปไตยแค่ไหน แต่สำหรับผม ผมมองว่ามันไม่ดีเท่ากับนายกที่มาจากการเลือกตั้งเหมือนในอดีต แต่ก็ยังดีกว่าที่เราจะมีนายกรัฐมนตรีที่มาจากพรรคประชานิยม เพราะสิ่งเหล่านี้คือความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนของปวงชน ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจประชาธิปไตย” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“สำหรับดิฉันแล้ว ความชอบธรรมในการปกครอง เราต้องตั้งอยู่บนที่สถานทางการเมืองก็คือ รัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็มาจากการลงประชามติ นี่ก็คือคำตอบว่าชอบธรรมหรือไม่” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมมองว่า เราต้องเคารพกฎเกณฑ์กติกาทางการเมือง รัฐธรรมนูญระบุไว้แบบนี้ บอกที่มาของรัฐบาลสามารถเป็นแบบนี้ได้ ก็ต้องยอมรับ ถึงแม้ว่ามันจะดูขัดใจ แต่ก็ต้องยอมรับกติกาที่มีอยู่” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“ผมสนับสนุนทุกรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง แต่พวกผมก็ต้องทำตามนโยบายของรัฐบาลทุกฐานที่มา เพราะนี่คือหน้าที่ที่พวกผมต้องยอมรับครับ” (ข้าราชการส่วนภูมิภาค, สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการเข้าถึงฐานอำนาจทางการเมืองที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ที่สังคมยอมรับ กล่าวคือ รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะมีภาพลักษณ์

ความชอบธรรมทางการเมืองมากกว่ารัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร จึงเห็นว่าภาพลักษณ์ทางการเมืองที่มีความชอบธรรมในการปกครองสูงนั้นจำเป็นต้องเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งที่มีรูปแบบสากล โดยเฉพาะนายกรัฐมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(2) การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง พบว่า

“รัฐบาลพยายามแสดงให้เห็นว่า มุ่งมั่นเข้ามาคลี่คลายสถานการณ์ทางการเมืองและวิกฤติทางการเมืองที่สังคมมาตั้งแต่ปี 57 จนกระทั่งมาถึงวันนี้ เรื่องของค่านิยม 12 ประการของนายกรัฐมนตรีในวันนั้นก็มาหลายหลายไปในวันนี้ รัฐบาลพยายามทำภาพให้เห็นเป็นรัฐบาลที่ดี มีคุณธรรม และปมพะยะประชาชนพลเมืองให้อยู่บนค่านิยม 12 ประการนี้ แต่มันก็เป็นภาพที่หาความจริงได้ยากทั้งในกระแสสังคมและในสื่อมวลชน” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“ดิฉันมองว่าที่มาของรัฐบาลชุดนี้ต่างก็มาจากการเลือกตั้ง ทุกคนมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพื่อประเทศชาติ โดยเฉพาะท่านนายกรัฐมนตรี ท่านแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริง พยายามทำให้เห็นว่าท่านมีความสุจริตโปร่งใสในการทำงานมาโดยตลอด” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมไม่เชื่อว่ารัฐบาลนี้จะดีไปกว่ารัฐบาลอื่นๆ มากมาย ผมรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่คลุมเครือเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ ความไม่โปร่งใส ดูจากเรื่องนาฬิกาหรูก็น่าจะอธิบายเรื่องเหล่านี้ได้ดี” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“ผมมองเห็นความตั้งใจจริงของท่านนายกนะครับ ผมเชื่อมั่นท่านตั้งแต่สมัยที่ยังเป็น คสช. มาถึงวันนี้ ท่านก็เหมือนเดิม” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2565)

“ผมว่านะ รัฐบาลทุกสมัยก็ไม่ต่างกัน แต่ในความรู้สึก ผมเห็นว่ารัฐบาลทหารไม่เคยดีในสายตาผมเลย เพราะเขาลงทุนแค่เอารถถังหลวงมายึดอำนาจ แตกต่างจากนักการเมืองที่ต้องแข่งขันกันในตลาดเลือกตั้ง ผมทำงานท้องถิ่นผมรู้ดี” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2565)

จากข้างต้นย่อมเห็นได้ว่า ระบบการเมืองต้องอยู่บนรากฐานของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นหลักคุณธรรมนักปกครองที่สำคัญ โดยรัฐบาลจำเป็นต้องธำรงรักษาภาพลักษณ์ดังกล่าวไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล โดยภาพดังกล่าวสะท้อนผ่านการแสดงออกของผู้นำรัฐบาลและกระบวนการนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล

(3) การแก้ไขปัญหาวิกฤติ

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นการแก้ไขปัญหาวิกฤติ พบว่า

“ผมยอมรับนะว่า รัฐบาลนี้เข้ามาในช่วงภาวะวิกฤติอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ น้ำท่วม การเมือง แยกแยก การสูญเสียสถาบันพระมหากษัตริย์ และปัจจุบันก็เรื่องโควิด แคมด้วยปัญหาเศรษฐกิจที่มี มาโดยตลอด ภาพที่รัฐบาลพยายามนำเสนอเสมอมาหลายปีก็คือรัฐบาลเข้ามาแก้ไขปัญหา แต่ก็มี คำถามตามมานะ ว่าแก้วิกฤตเหล่านี้ได้จริงไหม หรือสำเร็จจริงรึเปล่า” (นักวิชาการด้าน สื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ผมเข้าใจการสร้างโอกาส และการให้โอกาสนะ เพราะสิ่งเหล่านี้มันเอื้อต่อการเข้าสู่อำนาจ ทางการเมืองของทหารมาโดยตลอด วิกฤติมักสร้างโอกาสให้กับผู้นำตามสถานการณ์ หรือวีรบุรุษที่ จะเข้ามาแก้ไขปัญหา สังคมก็ยอมรับคนเหล่านี้ได้ง่าย เพราะฉะนั้นถ้าใครเห็นว่าวีรบุรุษเหล่านี้ทำ สำเร็จ เขาก็ยอมชื่นชมและให้การสนับสนุน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นภาพลักษณ์ที่ดีในใจเขา แต่ถ้าไม่สำเร็จ หรือไม่ดีจนพอใจ ภาพลักษณ์ก็จะหายไปทางตรงกันข้ามเสมอ” (นักวิชาการด้านการเมืองการ ปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“รัฐบาลนี้เข้ามาแก้ไขปัญหามากมายอย่างนะ หลายอย่างก็ลุล่วงสำเร็จ แต่บางเรื่องรัฐบาลก็ ต้องถอย เพราะคงมีหลายปัจจัยที่ทำให้ต้องหยุด อย่างเรื่องการแก้ไขปัญหาน้ำมันราคาแพงนี้ไม่ใช่ เรื่องง่ายนะคะ มันซับซ้อน” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมคิดว่าหลายเรื่องรัฐบาลนั้นรัฐบาลล้มเหลวในการแก้วิกฤติตั้งแต่เริ่มต้น อย่างเรื่องการ สร้างความปรองดองนี่นะ ผมไม่เห็นว่าจะสำเร็จตรงไหน กลับกลายเป็นแตกแยกมากกว่าเดิมด้วยซ้ำ” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นว่า ภาวะที่เกิดวิกฤติต่าง ๆ นั้นถือเป็นการสร้างโอกาส ทางการเมือง เพราะภายใต้ภาวะการดังกล่าวสังคมย่อมต้องการการนำของผู้นำหรือชนชั้นนำที่จะ เข้ามาคลี่คลายสถานการณ์ ซึ่งปัจจัยนี้เอื้อต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของทหารมาโดยตลอด เนื่องจากวิกฤติมักสร้างโอกาสให้กับผู้นำตามสถานการณ์ หรือวีรบุรุษที่จะเข้ามาแก้ไขปัญห สังคม ก็ยอมรับชนชั้นนำเหล่านี้ได้ง่าย ดังเห็นได้ว่า หากใครเห็นว่าวีรบุรุษเหล่านี้ทำสำเร็จก็ยอมชื่นชม และให้การสนับสนุน ด้วยเหตุที่สิ่งเหล่านี้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีในใจเขา แต่ถ้าไม่สำเร็จ หรือไม่ดีจน พอใจ ภาพลักษณ์ก็จะหายไปทางตรงกันข้ามเสมอ

4.2.3 การพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 พบว่า

“ผมคิดว่า รัฐบาลพยายามสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองอยู่ตลอดเวลาผ่านสื่อ ถ้าให้แนะในฐานะนักวิชาการด้านนี้ ผมเห็นว่ารัฐบาลต้องพยายามปรับภาพลักษณ์นายกรัฐมนตรีให้มีภาพที่คูล นุ่มนวล ด้วยบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือผ่านสื่อตลอดเวลา รวมทั้งลดภาพความแข็งกร้าว เพิ่มภาพความสำเร็จเชิงนโยบายในหลายๆ ด้าน” (นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน, สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2565)

“ผมเสนอให้รัฐบาลสร้างภาพรัฐบาลที่มีคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาลให้เด่นชัดทั้งคณะรัฐมนตรี” (นักวิชาการด้านการเมืองการปกครอง, สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2565)

“ภาพโดยรวมของรัฐบาลนั้นคืออยู่กะ แต่สิ่งหนึ่งที่ยังน่ากังวลคือการสร้างการยอมรับจากประชาชนฝ่ายที่ต้านรัฐบาล อยากให้ท่านนายกระมัดระวังในการแสดงออกต่อสาธารณะให้มากขึ้น เพราะสื่อจะเอาไปทำข่าวในทางด้านลบได้ค่ะ” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2565)

“ผมว่า ภาพการเป็นนายกคนนอกนี้ไม่สามารถสร้างภาพนักประชาธิปไตยได้หมด สิ่งที่ดีคือการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวจริงจะสร้างการยอมรับได้ดีขึ้น” (นักการเมืองระดับชาติฝ่ายค้าน, สัมภาษณ์ 19 ตุลาคม 2565)

“นักการเมืองต้องอยู่กับประชาชนตลอดเวลา คณะรัฐมนตรีต้องรักษาภาพนี้ไว้ให้ดี” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2565)

“ภาพนักประชาธิปไตยเป็นภาพลักษณ์ที่ดีที่สุด การแสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญของการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง” (นักการเมืองท้องถิ่นฝ่ายต่อต้านรัฐบาล, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2565)

“ผู้นำรัฐบาลต้องเข้าใจความต้องการของประชาชนและสังคมตลอดเวลา การเข้าช่วยเหลือปัญหาและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมคือภาพลักษณ์ที่สำคัญ” (ผู้แทนแกนนำองค์กรพัฒนาเอกชน, สัมภาษณ์ 1 พฤศจิกายน 2565)

“จะเป็นรัฐบาลแต่งตั้ง เลือกตั้ง ลากตั้ง ไม่สำคัญ เท่ากับรัฐบาลนั้นพร้อมอยู่เคียงข้างประชาชน ช่วยเหลือประชาชนทุกกลุ่ม” (ผู้แทนกลุ่มผลประโยชน์, สัมภาษณ์ 3 พฤศจิกายน 2565)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ได้แก่

ประการแรก การปรับภาพลักษณ์นายกรัฐมนตรีให้มีความเป็นประชาธิปไตยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ประการที่สาม การสร้างภาพลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของนายกรัฐมนตรีให้มีความน่าเชื่อมั่น น่าเคารพ ศรัทธา และดูสุภาพผ่านสื่อมวลชน

ประการที่สี่ การรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และพร้อมให้การดูแล ช่วยเหลือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

4.2.4 สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ประกอบด้วย การกล่อมเกลາทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ การสื่อสารทางการเมือง และการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

(1) การกล่อมเกลาทางการเมือง

การกล่อมเกลาทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง ซึ่งพบว่า

การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง พบว่า รัฐบาลมีการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดี แต่ก็ยังไม่สามารถที่สร้างการยอมรับแก่ประชาชนให้เห็นพ้องในการสร้างการสนับสนุนรัฐบาลได้อย่างครบถ้วน

ทั้งนี้การรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง สรุปได้ว่า การรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองนั้น ต้องอิงอาศัยหลายปัจจัยในการเกื้อหนุนให้ประชาชนมองเห็นว่า รัฐบาลนั้นเป็นรัฐบาลที่ดี โดยเป็นเรื่องยากที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบให้เป็นทัศนคติเชิงบวกได้โดยง่าย ซึ่งการสร้างและรักษาภาพลักษณ์ที่ดีนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องเอาใจประชาชนผ่านการเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชน

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองนั้น รัฐบาลมีการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายในการเข้าถึงประชาชนที่มีอยู่หลากหลายกลุ่มเพื่อสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่รัฐบาล อีกทั้งยังมีการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดีเหล่านั้นด้วยการเอาใจประชาชนผ่านการเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างเสียงสนับสนุนทางการเมือง

(2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด และการควบคุมสื่อต่าง ๆ

การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง สรุปได้ว่า รัฐบาลทั้งที่มาจากพรรคการเมืองและรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองต่างก็มีแนวโน้มการรวมศูนย์อำนาจในการปกครองไว้กับการควบคุม กำกับ และสั่งการของรัฐบาล เนื่องจากการรวมอำนาจนั้นถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองให้กับรัฐบาล ซึ่งประชาชนโดยทั่วไปยอมรับได้ว่า การรวมศูนย์อำนาจนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ หากแต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจนเกินขอบเขต

โดยรวมถึงการละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นเรื่องที่รัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสำคัญ เพราะถือเป็นรากฐานในการสร้างการสนับสนุนทางการเมืองของประชาชนอยู่ตลอดเวลา เมื่อรัฐมีนโยบายประเด็นดังกล่าวก็ย่อมทำให้ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลนั้นกลายเป็นเผด็จการไป ซึ่งความเข้มข้นก็ขึ้นอยู่กับระดับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

นอกจากนี้ การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด สรุปได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต้องอยู่ภายใต้ดุลยพินิจที่เหมาะสม การใช้เกินขอบเขตย่อมถือเป็นสิ่งนำไปสู่ภาพลักษณ์เผด็จการของรัฐบาล ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายยังเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการรักษาความสงบ แต่จำเป็นต้องมีการบังคับใช้ตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติตามกฎหมายนั้นๆ จึงจะถือเป็นเรื่องที่ประชาชนยอมรับได้

ทั้งนี้ การควบคุมสื่อต่าง ๆ ยังพบว่า การควบคุมข้อมูลข่าวสารให้เกิดความเที่ยงตรงถือเป็นบรรทัดฐานที่สัมพันธ์กับการสร้างความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้การบังคับใช้กฎหมายที่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนถือเป็นสิ่งนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์ความเป็นเผด็จการ อย่างไรก็ตาม การก่อให้เกิดเสรีภาพของสื่อภายใต้ขอบเขตกฎหมาย และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อที่อยู่ภายใต้หลักจรรยาบรรณที่มีส่วนช่วยให้ภาพลักษณ์รัฐบาลประชาธิปไตยเกิดขึ้นเช่นกัน ดังเช่น การเปิดกว้างให้ประชาชนวิพากษ์และวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลก็ถือเป็นบรรทัดฐานของการสร้างเสรีภาพของสื่อที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ซึ่งประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองเพื่อมุ่งหวังการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งนำไปสู่การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งยังมีการบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการที่เข้มงวด เพื่อให้ประชาชนเชื่อฟังและยอมอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ รวมทั้งยังมีการควบคุมสื่อต่าง ๆ เพื่อ

ใช้เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกล่าประชาชนทั้งสร้างและรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์ของรัฐบาล อย่างไรก็ตามก็ดีย่อมเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมนั้นเอื้อต่อสังคมที่ตกอยู่ภายใต้รัฐบาลทหารหรือรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร หากแต่เมื่ออยู่ในบริบทสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยย่อมส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมนี้ก็ไม่อาจที่จะเอื้อต่อรัฐบาลเผด็จการได้ เนื่องจากประชาชนจะพยายามเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองบนพื้นฐานการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง การรวมศูนย์อำนาจจึงขัดกับการกระจายอำนาจ ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายต้องตั้งอยู่บนฐานของหลักนิติธรรม รวมทั้งการควบคุมสื่อย่อมถูกมองว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมจึงมีผลเฉพาะต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลเผด็จการมากกว่ารัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยที่มาจากทางเลือกตั้ง

(3) บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของประชาชน และการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล

ทั้งนี้การเป็นตัวแทนของประชาชน สรุปได้ว่า บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีบทบาททั้งที่เหมือนและต่างกันในบางมิติ กล่าวคือ บทบาทด้านที่เหมือนกันนั้น ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างแสดงออกถึงการผลักดันประเด็นปัญหาและความต้องการเข้าสู่ระบบการเมือง ขณะที่ความแตกต่างนั้นพรรคการเมืองมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างเป็นทางการและเป็นไปตามกฎหมาย ในขณะที่กลุ่มผลประโยชน์นั้นดำเนินการแบบไม่เป็นทางการ และเลือกใช้วิธีการที่อาจขัดต่อกฎหมาย นอกจากนี้ภาพลักษณ์ทางการเมืองก็ขึ้นอยู่กับระดับการแสดงออกทางการเมืองของบทบาทพรรคการเมืองและโดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความมากน้อยตามที่รัฐบาลนั้นเข้าควบคุมหรือจำกัดไว้

ขณะที่การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล สะท้อนให้เห็นว่า พรรคการเมืองนั้นต่างแสดงบทบาทตามสถานภาพทางการเมือง กล่าวคือ พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลย่อมทำหน้าที่สนับสนุนในกระบวนการนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นถึงการสร้างและส่งเสริมภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดี ที่มีความสามารถเอื้อประโยชน์สุขต่อประชาชน อย่างไรก็ตาม พรรคการเมืองฝ่ายค้านย่อมพยายามนำเสนอภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลที่มองเห็นในมุมตรงข้ามกับฝ่ายรัฐบาล ขณะที่กลุ่มผลประโยชน์จะทำการสนับสนุนรัฐบาลตามประเด็นทางการเมืองที่เอื้อต่อกลุ่มผลประโยชน์นั้นๆ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ต่างถือว่ามีลักษณะเหมือนการเป็นตัวแทนของประชาชนงแสดงออกถึงการผลักดันประเด็นปัญหาและความต้องการเข้าสู่ระบบการเมือง ส่วนในความแตกต่างนั้นพรรคการเมืองมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำ

หน้าที่ดังกล่าวอย่างเป็นทางการและเป็นไปตามกฎหมาย ในขณะที่กลุ่มผลประโยชน์นั้นดำเนินการแบบตรงข้าม นอกจากนี้ภาพลักษณ์ทางการเมืองก็ขึ้นอยู่กับระดับการแสดงออกทางการเมืองของบทบาทพรรคการเมืองและโดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความมากน้อยตามที่รัฐบาลนั้นเข้าควบคุมหรือจำกัดไว้ ขณะที่การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลนั้น บทบาทของทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับประโยชน์ในเชิงนโยบายจากรัฐบาลย่อมยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล ซึ่งต่างจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านและกลุ่มผลประโยชน์ที่เสียประโยชน์

(4) การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย ย่อมสรุปได้ว่า การประเมินผลสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลนั้นถือเป็นการประเมินถึงการยอมรับและการสนับสนุนต่อทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและภาพลักษณ์ของรัฐบาลตามไปด้วย ภาพสะท้อนความสำเร็จเชิงนโยบายนั้นสามารถมองผ่านความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายหนึ่ง ๆ ซึ่งสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทในการนำข้อมูลข่าวสาร ไปปลูกเร้าสร้างกระแสให้ประชาชนเห็นภาพความสำเร็จเชิงนโยบายได้โดยง่าย โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลอย่างมากในปัจจุบัน

การสร้างความเห็นพ้องของประชาชน ย่อมพบว่า สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลในกระบวนการกล่อมเกลารวมถึงการเมืองที่สามารถสร้างความเห็นพ้องทางการเมืองที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลทั้งในด้านที่ดีหรือในทางตรงกันข้าม เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์สามารถเข้าถึงประชาชนในทุกระดับได้ง่ายและอยู่ใกล้ชิดกับทุกคน

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนนั้น การประเมินผลสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลนั้นถือเป็นการประเมินถึงการยอมรับและการสนับสนุนต่อทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและภาพลักษณ์ของรัฐบาลตามไปด้วย ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลอย่างมากในปัจจุบันในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างการรับรู้ถึงความสำเร็จของนโยบายต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนที่ทำให้เกิดการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลทั้งในด้านที่ดีหรือในทางตรงกันข้าม ตามที่กระแสสื่อทางสังคมออนไลน์เข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร

(5) การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครอง การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

ความชอบธรรมในการปกครอง สะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการเข้าถึงฐานอำนาจทางการเมืองที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ที่สังคมยอมรับ กล่าวคือ รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะมีภาพลักษณ์ความชอบธรรมทางการเมืองมากกว่ารัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร จึงเห็นว่าภาพลักษณ์ทางการเมืองที่มีความชอบธรรมในการปกครองสูงนั้นจำเป็นต้องเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งที่มีรูปแบบสากล โดยเฉพาะนายกรัฐมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง ย่อมเห็นได้ว่า ระบบการเมืองต้องอยู่บนรากฐานของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นหลักคุณธรรมนักปกครองที่สำคัญ โดยรัฐบาลจำเป็นต้องธำรงรักษาภาพลักษณ์ดังกล่าวไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล โดยภาพดังกล่าวสะท้อนผ่านการแสดงออกของผู้นำรัฐบาลและกระบวนการนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล

การแก้ไขปัญหาวิกฤติ จะเห็นว่า ภาวะที่เกิดวิกฤติต่าง ๆ นั้นถือเป็นการสร้างโอกาสทางการเมือง เพราะภายใต้ภาวะการณ์ดังกล่าวสังคมย่อมต้องการการนำของผู้นำหรือชนชั้นนำที่จะเข้ามาคลี่คลายสถานการณ์ ซึ่งปัจจัยนี้เอื้อต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของทหารมาโดยตลอด เนื่องจากวิกฤติมักสร้าง โอกาสให้กับผู้นำตามสถานการณ์ หรือวีรบุรุษที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหา สังคมก็ยอมรับชนชั้นนำเหล่านี้ได้ง่าย ดังเห็นได้ว่า หากใครเห็นว่าวีรบุรุษเหล่านี้ทำสำเร็จก็ยอมรับชมและให้การสนับสนุน ด้วยเหตุที่สิ่งเหล่านี้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีในใจเขา แต่ถ้าไม่สำเร็จ หรือไม่ดีจนพอใจ ภาพลักษณ์ก็จะเข้าไปในทางตรงกันข้ามเสมอ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครอง การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤตินั้น จะเห็นว่าเป็นรูปแบบการเข้าถึงฐานอำนาจทางการเมืองที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ที่สังคมยอมรับ กล่าวคือ รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะมีภาพลักษณ์ความชอบธรรมทางการเมืองมากกว่ารัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร อีกทั้งรัฐบาลต้องอยู่บนรากฐานของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นหลักคุณธรรมนักปกครองที่สำคัญ โดยรัฐบาลจำเป็นต้องธำรงรักษาภาพลักษณ์ดังกล่าวไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล นอกจากนี้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเมื่อตกอยู่ในภาวะที่เกิดวิกฤติถือเป็นการสร้างโอกาสทางการเมืองที่สำคัญ เนื่องจากภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวสังคมย่อมต้องการการนำของผู้นำหรือชนชั้นนำที่จะเข้ามาคลี่คลายวิกฤติซึ่งปัจจัยนี้เอื้อต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของทหารมาโดยตลอด กล่าวคือ หากใครเห็นว่าวีรบุรุษเหล่านี้ทำสำเร็จก็ยอมรับชมและให้การสนับสนุน ด้วยเหตุที่สิ่งเหล่านี้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีในใจเขา แต่ถ้าไม่สำเร็จ หรือไม่ดีจนพอใจ ภาพลักษณ์ก็จะเข้าไปในทางตรงกันข้ามเสมอ

(6) การพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ได้แก่

ประการแรก การปรับภาพลักษณ์นายกรัฐมนตรีให้มีความเป็นประชาธิปไตยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ประการที่สาม การสร้างภาพลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของนายกรัฐมนตรีให้มีความน่าเชื่อมั่น น่าเคารพ ศรัทธา และดูสุภาพผ่านสื่อมวลชน

ประการที่สี่ การรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และพร้อมให้การดูแล ช่วยเหลือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565” เป็นการศึกษาด้วยวิธีการศึกษาแบบผสมวิธี (Mix Method) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นฐานในการพิสูจน์ทางทฤษฎี และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นฐานในการสร้างคำอธิบายผ่านปรากฏการณ์ทางการเมือง ประกอบการพิสูจน์ทฤษฎี ทั้งนี้การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 400 คน โดยคำนวณจากสูตรการคำนวณของ Yamane (1973) โดยได้เขตที่เป็นตัวอย่างของประชากร ได้แก่ เขตบางนา เขตลาดพร้าว เขตบางแค และเขตทวีวัฒนา และจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเขตละ 100 คน และเก็บข้อมูลโดยวิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Technics)

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565
- 3) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ซึ่งแบ่งผลสรุปการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพ และผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

(1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 มีปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

ด้านเพศ ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0

ด้านอายุ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 18-30 ปี จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม 31-45 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 กลุ่ม 46-60 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ กลุ่ม 61 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม โสด จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มสมรส จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 กลุ่มหม้าย/หย่าร้าง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มปริญญาตรี จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม ม.6-อนุปริญญา จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 กลุ่มปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และกลุ่มไม่เกิน ม.3 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 กลุ่มรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และกลุ่มอาชีพอื่นๆ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ด้านรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่เป็น กลุ่ม 15,001-30,000 บาท จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และกลุ่ม 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

ด้านความนิยมต่อผลงานของรัฐบาลในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มสนใจติดตามบ้าง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มสนใจติดตามประจำ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และกลุ่มไม่สนใจ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

ด้านความนิยมต่อผลงานของรัฐบาลในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มเฉยๆ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่ชอบ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และกลุ่มชอบ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0

(2) การกล่อมเกลாதางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นในด้านอิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.70) รองลงมาได้แก่ อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.67)

(3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.16, S.D.=0.36$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ ไว้ภายใต้การปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96, S.D.=0.45$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78, S.D.=0.59$) ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง โดยรวม ($\bar{X} = 3.15, S.D.=0.84$) อยู่ในระดับปานกลาง และ ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง โดยรวม ($\bar{X} = 3.15, S.D.=0.84$) อยู่ในระดับปานกลาง

(4) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

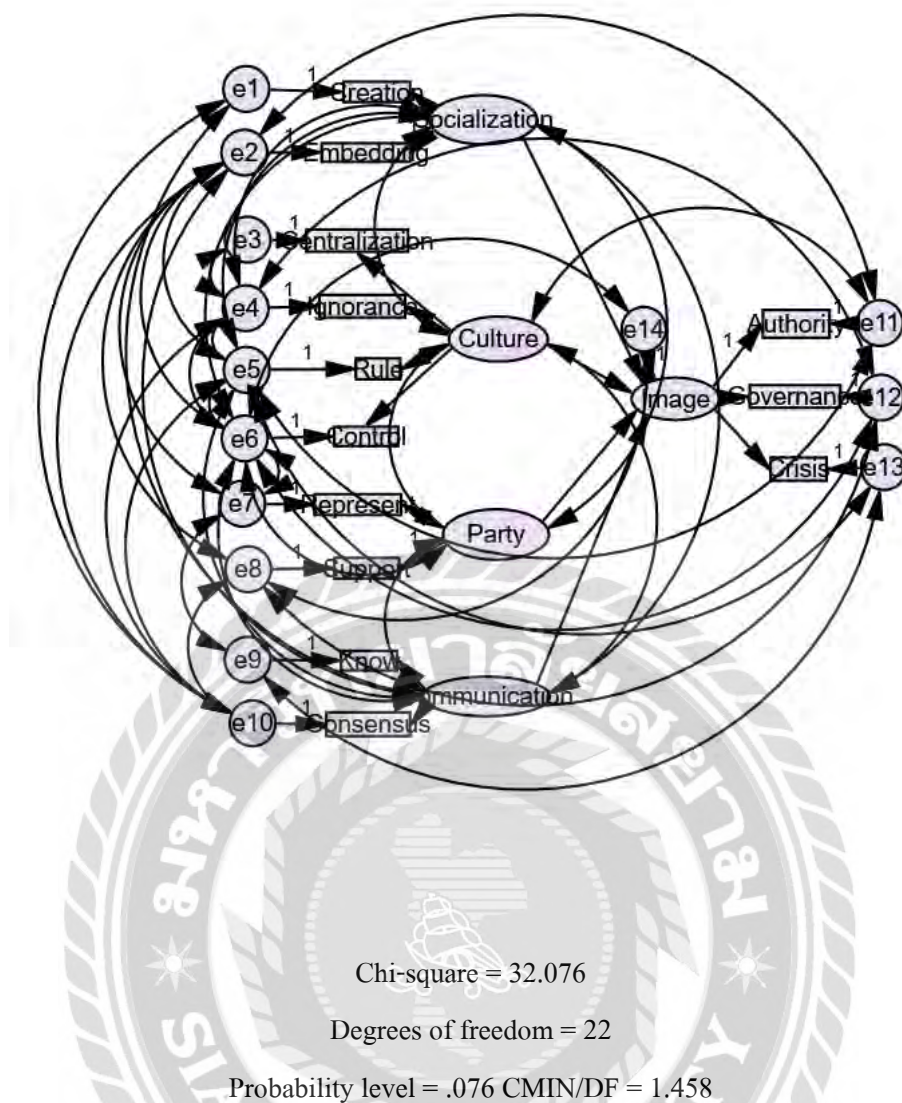
กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43, S.D.=0.34$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43, S.D.=0.35$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42, S.D.=0.49$)

(5) การสื่อสารทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61, S.D.=0.36$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55, S.D.=0.35$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67, S.D.=0.59$)

(6) การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72, S.D.=0.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้าน ภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66, S.D.=0.34$) รองลงมา ได้แก่ ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.30, S.D.=0.44$) และ ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20, S.D.=0.55$)

ภาพที่ 5.1 แสดงการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน แสดงตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

จากภาพที่ 5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง และความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมการ โครงสร้างตามสมมติฐานผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ที่จะสามารถยอมรับโมเดลสมการโครงสร้างได้

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแปรกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าความสอดคล้องระหว่างสมการ โครงสร้างตามสมมติฐาน กับสมการโครงสร้างภายหลังการปรับโมเดล ได้สมการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตามเกณฑ์ทุกค่า โดยค่า Chi-Square = .076 Degrees of Freedom = 22 Probability Level = 0.076 CMIN/DF = 1.458 GFI = 0.988 และ RMSEA = 0.034 จะเห็นได้ว่า ค่า Probability Level มีค่ามากกว่า .05 และ CMIN/DF มีค่าน้อยกว่า 3 GFI มีค่าเท่ากับ .988 ซึ่งเข้าใกล้ 1.0 RMSEA มีค่าเท่ากับ .034 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบมีความเหมาะสม สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรแฝงทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า

- 1) การกล่อมเกลาทางการเมือง (Socialization) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 3) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 4) การสื่อสารทางการเมือง (Communication) มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 (Management)
- 5) การกล่อมเกลาทางการเมือง (Socialization) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture)
- 6) การกล่อมเกลาทางการเมือง (Socialization) มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party)
- 7) การกล่อมเกลาทางการเมือง (Socialization) มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารทางการเมือง (Communication)
- 8) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture) มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party)
- 9) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Culture) มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารทางการเมือง (Communication)
- 10) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (Party) มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารทางการเมือง (Communication)

นอกจากนี้ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 พบว่า

1) การกล่อมเกลாதางการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ -.342

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ 1.658

3) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ 1.423

4) การสื่อสารทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ .138

(7) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เมื่อพิจารณาถึงข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามโดยระบุถึงข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ไว้ 5 ประเด็นตามตัวแปร ดังนี้

1) การกล่อมเกลาทางการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลพยายามสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองว่าเป็นรัฐบาลที่มีความพร้อมในการดำเนินการเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในภาวะปกติและวิกฤติ และคงพยายามการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า สังคมไทยในปัจจุบันไม่สามารถยอมรับโครงสร้างทางการเมืองที่เป็นเผด็จการได้ โดยเฉพาะรูปแบบการปกครองที่เป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จ ซึ่งรวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐบาลหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น การควบคุมสื่อมวลชนและการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนถือเป็นเรื่องร้ายแรงของผู้ตอบแบบสอบถามเพราะเป็นการละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

3) บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า ระบบการเมืองหลังมีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 นั้น พรรคการเมืองต่าง ๆ มีความพร้อมในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยเฉพาะการสนับสนุนการทำงานในภาพรวมของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จ

4) การสื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลพยายามแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยใช้สื่อของทางราชการและเอกชนในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เพื่อสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

5) การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า นักการเมืองทั้งที่มาจากพรรคการเมืองและการเลือกตั้งต่างพยายามแสดงให้เห็นว่า ตนเป็นนักการเมืองที่ดี มีความพร้อมในการบริหารประเทศ ไม่คอร์รัปชัน และสามารถคลี่คลายปัญหาวิกฤติของประเทศ โดยมุ่งทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับปรากฏข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างจากภาพลักษณ์ข้างต้นที่นำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ

5.1.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

(1) สรุปผลการศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

เมื่อพิจารณาปรากฏการณ์ทางการเมืองตลอดระยะเวลา 8 ปี ในการจัดตั้งรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง โดยนับจากการรัฐประหาร ได้แก่

ช่วงแรก เป็นสมัยที่มาจากพรรคการเมือง เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จนถึง วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ซึ่งเริ่มนับวาระในวันได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรก เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ช่วงที่สอง เป็นสมัยที่มาจากพรรคการเมือง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2565) ซึ่งเริ่มนับวาระในวันได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2562 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

โดยบริบทการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้นแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเวลา กล่าวคือ การสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี ซึ่งแต่ละบริบทนั้น พบว่า

ช่วงการสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 นั้นภาพลักษณ์ของรัฐบาลได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มการเมืองที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยเห็นว่า กองทัพจำเป็นต้องเข้ามาบีบบทบาทคลี่คลายสถานการณ์ทางการเมือง อย่างไรก็ตามกลุ่มการเมืองที่สนับสนุนรัฐบาลที่มาจากพรรคเลือกตั้งกลับพยายามแสดงออกในการต่อต้านการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2565

โดยอิงอาศัยสื่อมวลชนต่างประเทศให้เข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองผ่านกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ทั้งนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลเดิม อาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และประชาชน ทั้งนี้รัฐบาลได้ใช้มาตรการตามกฎหมายผ่านการประกาศกฎอัยการศึกในระยะแรก และ มาตรา 44 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ในการให้อำนาจนายกรัฐมนตรีออกกฎหมายบังคับใช้ควบคุมให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการบริหารราชการแผ่นดิน ขณะเดียวกันก็มีการใช้สื่อที่หลากหลายสร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนเห็นพ้องกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาล แต่ประชาชนก็แสดงออกด้วยการปฏิเสธผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จนเป็นผลให้มีการควบคุมสื่อมากขึ้นตามไปด้วย

ช่วงการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 โดยภายหลังที่มีการจัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการสนับสนุนของพรรคพลังประชารัฐและพรรคการเมืองอื่นๆ รวมทั้งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งสมัชการรัฐประหาร รัฐบาลมีท่าทีที่ผ่อนคลายการบริหารประเทศมากขึ้น กลุ่มการเมืองที่ต่อต้านรัฐบาลตั้งแต่สมัยรัฐประหารได้ดำเนินกิจกรรมการแสดงออกทางการเมืองเป็นระยะๆ ขณะเดียวกันกลุ่มสนับสนุนรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็แสดงออกถึงการสนับสนุนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ตอบโต้กับฝ่ายต่อต้านเป็นระยะๆ ดังพิจารณาได้จากกรกล่าวคำตัดยัญญูต่อพระมหากษัตริย์ไม่ครบถ้วน ตามมาตรา 161 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กลายเป็นประเด็นทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในช่วงเวลานั้น แต่เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีมติให้ยุติการส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ก็ทำให้สถานการณ์ดังกล่าวคลี่คลายไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับถึงข้อผิดพลาดดังกล่าวจากประชาชนที่สนับสนุนรัฐบาลได้ แต่กลับยังคงเป็นประเด็นที่ขัดต่อการยอมรับของประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาลมาจนถึงปัจจุบัน

ช่วงการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในระยะแรกนั้นประชาชนทุกฝ่ายต่างให้การสนับสนุนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยเฉพาะการปิดพื้นที่ หรือล็อกดาวน์ในเขตต่าง ๆ เพื่อหยุดการแพร่กระจายของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โดยมีหน่วยงานของรัฐบาลทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ต่างเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล อย่างไรก็ตามผลการดำเนินนโยบายในระยะต่อมาเริ่มถูกตั้งข้อสังเกตถึงความไม่พร้อม ขาดศักยภาพในการแก้ไขปัญหาในระยะยาว เนื่องจากมีการแพร่ระบาดที่ไม่สามารถควบคุมได้ตามมาจากการลักลอบเข้ามาของแรงงานต่างชาติ และการบังคับใช้กฎหมายที่หย่อนยานหรือไม่เข้มงวดจริงจังในสถานบันเทิง ประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจที่ถดถอยจากการขาดรายได้เนื่องจากไม่สามารถประกอบกิจการทางธุรกิจพื้นฐานได้อย่างคล่องตัว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จึงส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มเกิดความไม่พอใจต่อการแก้ไขปัญหา

ทางเศรษฐกิจ แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นผ่านนโยบายต่าง ๆ เช่น คนละครึ่ง การแจกเงินให้กับผู้ประกอบการกับกองทุนประกันสังคม การลดอัตราเก็บเงินเข้ากองทุน รวมถึงนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแจกจ่ายเพิ่มรายได้แก่ประชาชนโดยตรงก็ตาม นโยบายเหล่านี้ต่างได้รับการตอบรับที่ดีจากประชาชน แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาระยะยาวที่สามารถสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ประสบความสำเร็จในการจัดการกับการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 แก่ประชาชนทั้งหมดได้

ช่วงกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี ถือเป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ความเข้มแข็งของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ ถึงแม้ว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ต้องระงับการปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีลงเป็นเวลา 37 วัน ตามคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม เมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งบัลลังก์เมื่อ 30 กันยายน พ.ศ. 2565 เพื่ออ่านคำวินิจฉัย โดยสรุปใจความสำคัญได้ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ตามมาตรา 158 วรรคสี่ ต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 อันเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยศาลรัฐธรรมนูญมีมติเสียงข้างมากว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ ยังไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 170 วรรคสอง และมาตรา 158 วรรคสี่ ก็เป็นผลให้ พล.อ.ประยุทธ์ สามารถดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไปได้ไปพร้อมๆ กับการมีสิทธิเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสมัยถัดไปอีก 3 ปี ซึ่งบ่งชี้ถึงเกียรติภาพทางการเมืองของ พล.อ.ประยุทธ์ อย่างชัดเจน

จากข้างต้นย่อมเห็นว่า ภายใต้บริบททางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2565 ต่างสะท้อนให้เห็นว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการปรับตัวตามสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยพยายามรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่สำคัญในฐานะนายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับถึงการเข้าสู่อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศทั้งผ่านการรัฐประหาร และการเลือกตั้ง ไปพร้อมๆ กับภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนัปกปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับถึงการบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้พื้นฐานการปฏิบัติที่ดีในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลของรัฐบาล และรวมถึงภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ ซึ่งก็คือการสร้างการยอมรับถึงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในภาวะการณ์ที่ยากต่อการควบคุมหรือเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ ของรัฐบาลนั่นเอง

(2) สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ประกอบด้วย การกล่อมเกลாதทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ การสื่อสารทางการเมือง และการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

1) การกล่อมเกลาททางการเมือง

การกล่อมเกลาททางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองนั้น รัฐบาลมีการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายในการเข้าถึงประชาชนที่มีอยู่หลากหลายกลุ่มเพื่อสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่รัฐบาล อีกทั้งยังมีการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดีเหล่านั้นด้วยการเอาใจประชาชนผ่านการเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมือง

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ซึ่งประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองเพื่อบังคับการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งนำไปสู่การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งยังมีการบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการที่เข้มงวดเพื่อให้ประชาชนเชื่อฟังและยอมอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ รวมทั้งยังมีการควบคุมสื่อต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาทประชาชนทั้งสร้างและรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์ของรัฐบาล อย่างไรก็ตามก็ดีย่อมเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิมนั้นเอื้อต่อสังคมที่ตกอยู่ภายใต้รัฐบาลทหารหรือรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมือง หากแต่เมื่ออยู่ในบริบทสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยย่อมส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิมนี่ก็ไม่อาจที่จะเอื้อต่อรัฐบาลเผด็จการได้ เนื่องจากประชาชนจะพยายามเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองบนพื้นฐานการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง การรวมศูนย์อำนาจจึงขัดกับการกระจายอำนาจ ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายต้องตั้งอยู่บนฐานของหลักนิติธรรม รวมทั้งการควบคุมสื่อย่อมถูกมองว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมจึงมีผลเฉพาะต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลเผด็จการมากกว่ารัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยที่มาจากพรรคการเมือง

(3) บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ต่างถือว่ามีความเหมือนการเป็นตัวแทนของประชาชนจนแสดงออกถึงการผลักดันประเด็นปัญหาและความต้องการเข้าสู่ระบบการเมือง ส่วนในความแตกต่างกัน พรรคการเมืองมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างเป็นทางการและเป็นไปตามกฎหมาย ในขณะที่กลุ่มผลประโยชน์นั้นดำเนินการแบบตรงข้าม นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ทางการเมืองก็ขึ้นอยู่กับระดับการแสดงออกทางการเมืองของบทบาทพรรคการเมือง และโดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความมากน้อยตามที่รัฐบาลนั้นเข้าควบคุมหรือจำกัดไว้ ขณะที่การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลนั้น บทบาทของทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับประโยชน์ในเชิงนโยบายจากรัฐบาลย่อมยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล ซึ่งต่างจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านและกลุ่มผลประโยชน์ที่เสียประโยชน์

4) การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนนั้น การประเมินผลสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลนั้นถือเป็นการประเมินถึงการยอมรับและการสนับสนุนต่อทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและภาพลักษณ์ของรัฐบาลตามไปด้วย ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลอย่างมากในปัจจุบันในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างการรับรู้ถึงความสำเร็จของนโยบายต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนที่ทำให้เกิดการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลทั้งในด้านที่ดีหรือในทางตรงกันข้าม ตามที่กระแสสื่อทางสังคมออนไลน์เข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร

5) การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครอง การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤตินั้น จะเห็นว่ารูปแบบการเข้าถึงฐานอำนาจทางการเมืองที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ที่สังคมยอมรับ กล่าวคือ รัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้งจะมีภาพลักษณ์ความชอบธรรมทางการเมืองมากกว่ารัฐบาลที่มาจากพรรคการเมือง อีกทั้งรัฐบาลต้องอยู่บนรากฐานของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นหลักคุณธรรมนักปกครองที่สำคัญ โดยรัฐบาลจำเป็นต้องธำรงรักษาภาพลักษณ์ดังกล่าวไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล นอกจากนี้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเมื่อตกอยู่ในภาวะที่เกิดวิกฤติถือเป็นการสร้างโอกาสทางการเมืองที่สำคัญ เนื่องจากภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวสังคมย่อมต้องการการนำของผู้นำหรือชนชั้นนำที่จะเข้ามาคลี่คลายวิกฤติซึ่งปัจจัยนี้เอื้อต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของทหารมาโดยตลอด กล่าวคือ หากใครเห็นว่าวิบุรุษเหล่านี้ทำสำเร็จก็ย่อมชื่นชมและ

ให้การสนับสนุน ด้วยเหตุที่สิ่งเหล่านี้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีในใจเขา แต่ถ้าไม่สำเร็จ หรือไม่ดีจนพอใจ ภาพลักษณ์ก็จะเข้าไปในทางตรงกันข้ามเสมอ

6) การพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการสัมภาษณ์ในประเด็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ได้แก่

ประการแรก การปรับภาพลักษณ์นายกรัฐมนตรีให้มีความเป็นประชาธิปไตยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ประการที่สาม การสร้างภาพลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของนายกรัฐมนตรีให้มีความน่าเชื่อมั่น น่าเคารพ ศรัทธา และดูสุภาพผ่านสื่อมวลชน

ประการที่สี่ การรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และพร้อมให้การดูแล ช่วยเหลือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

5.1.3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์

(1) วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาปรากฏการณ์ทางการเมืองตลอดระยะเวลา 8 ปี ในการจัดตั้งรัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง โดยนับจากการรัฐประหาร ได้แก่ ช่วงแรก เป็นสมัยที่มาจาก การรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 จนถึง วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2562 และ ช่วงที่สอง เป็นสมัยที่มาจาก การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2565) ซึ่งเริ่มนับวาระในวันได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง

โดยบริบทการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้นแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเวลา กล่าวคือ การสร้างการยอมรับจากประชาชนและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 และกรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถึงความเป็นนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ครบ 8 ปี ซึ่งแต่ละบริบทนั้น

จากข้างต้นย่อมเห็นว่า ภายใต้บริบททางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2565 ต่างสะท้อนให้เห็นว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการปรับตัวตามสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยพยายามรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่สำคัญในฐานะ นายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับ ถึงการเข้าสู่อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศทั้งผ่านการรัฐประหาร และการเลือกตั้ง ไปพร้อมๆ กับภาพลักษณ์การปกครองตามหลักคุณธรรมนักปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับถึงการบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนภายใต้พื้นฐาน การปฏิบัติที่ดีในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลของรัฐบาล และรวมถึง ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ ซึ่งก็คือการสร้างการยอมรับถึงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในภาวะการณ์ที่ยากต่อการควบคุม หรือเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ ของรัฐบาลนั่นเอง

(2) วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการศึกษาพบว่า ค่าอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า

- 1) การกล่อมเกลாதงการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ -.342
- 2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ 1.658
- 3) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ 1.423
- 4) การสื่อสารทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ .138

โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังเห็นว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 ประกอบด้วย การกล่อมเกลาทงการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ การสื่อสารทางการเมือง และการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง นั้นมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครอง การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ โดยจะเห็นว่ารูปแบบการเข้าถึงฐานอำนาจทางการเมืองที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ที่สังคมยอมรับ กล่าวคือ รัฐบาล

ที่มาจาก การเลือกตั้ง จะมีภาพลักษณ์ความชอบธรรมทางการเมืองมากกว่ารัฐบาลที่มาจาก การรัฐประหาร อีกทั้งรัฐบาลต้องอยู่บนรากฐานของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นหลักคุณธรรมนักปกครองที่สำคัญ โดยรัฐบาลจำเป็นต้องธำรงรักษาภาพลักษณ์ดังกล่าวไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล นอกจากนี้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเมื่อตกอยู่ในภาวะที่เกิดวิกฤติถือเป็นการสร้างโอกาสทางการเมืองที่สำคัญ เนื่องจากภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวสังคมย่อมต้องการการนำของผู้บริหารหรือชนชั้นนำที่จะเข้ามาคลี่คลายวิกฤติซึ่งปัจจัยนี้เอื้อต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของทหารมาโดยตลอด กล่าวคือ หากใครเห็นว่าวิบุรุษเหล่านี้ทำสำเร็จก็ย่อมชื่นชมและให้การสนับสนุน ด้วยเหตุที่สิ่งเหล่านี้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีในใจเขา แต่ถ้าไม่สำเร็จ หรือไม่ดีจนพอใจ ภาพลักษณ์ก็จะเป็นไปได้ในทางตรงกันข้ามเสมอ

(3) **วัตถุประสงค์ข้อที่ 3** เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผลการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีความสอดคล้องกันในประเด็นต่างๆ ได้แก่

ประการแรก การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องให้ผู้นำรัฐบาลมาจากกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีสถานภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนได้รับการสนับสนุนเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องให้ผู้นำรัฐบาลมีบุคลิกภาพที่ดี อาทิ มีความน่าเชื่อถือ น่าเคารพ ศรัทธา และดูสุภาพ ผ่านการนำเสนอของสื่อมวลชน

ประการที่สาม การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องมีพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลที่มีความเป็นปึกแผ่น โดยมีการกำหนดและดำเนินนโยบายสาธารณะที่ได้รับการสนับสนุนร่วมกันจากพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล

ประการที่สี่ การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีต้องมีภาพความสำเร็จในเชิงนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายนั้นๆ โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องจะเป็นฐานการสนับสนุนการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง

ประการที่ห้า การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีนั้น รัฐบาลต้องมีการบริหารราชการแผ่นดินที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ประการที่หก การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องใช้อำนาจในการปกครองบนหลักนิติธรรมที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

ประการที่เจ็ด การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีนั้น รัฐบาลต้องเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อ การประชาสัมพันธ์ในเชิงการตลาดสร้างเสียงสนับสนุนจากประชาชน

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาถึงผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสังเคราะห์ ประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

5.2.1 วัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาบริบททางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาเชิงปริมาณจากปัจจัยส่วนบุคคล ด้านความนิยมต่อผลงานของ รัฐบาลในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่เป็น กลุ่มเฉยๆ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มไม่ชอบ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และกลุ่มชอบ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อย ละ 26.0 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเห็นว่า ภายใต้บริบททางการเมืองที่ เปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่ พ.ศ. 2557 – 2565 ต่างสะท้อนให้เห็นว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการ ปรับตัวตามสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยพยายามรักษาภาพลักษณ์ ทางการเมืองที่สำคัญในฐานะนายกรัฐมนตรี โดยเฉพาะภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับถึงการเข้าสู่อำนาจในฐานะรัฐบาลที่เข้ามาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศทั้งผ่านการรัฐประหารและการเลือกตั้ง ไปพร้อมๆ กับภาพลักษณ์การปกครองตาม หลักคุณธรรมนักปกครอง ซึ่งเป็นการสร้างการยอมรับถึงการบริหารประเทศเพื่อตอบสนองความ ต้องการของประชาชนภายใต้พื้นฐานการปฏิบัติที่ดีในแนวทางการบริหารบ้านเมืองที่ดีหรือหลัก ธรรมาภิบาลของรัฐบาล และรวมถึงภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาวิกฤติ ซึ่งก็คือการ สร้างการยอมรับถึงการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่มีศักยภาพ ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ ในภาวะการณ์ที่ยากต่อการควบคุม หรือเหตุการณ์จากภัยพิบัติต่าง ๆ ของรัฐบาลนั่นเอง

5.2.2 วัตถุประสงค์ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของ รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

1) การกล่อมเกลாதทางการเมือง

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า การกล่อมเกลาททางการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการ ภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์ โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ -.342

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อบริษัทการกล่อมเกลาททางการเมืองโดยรวมอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้าน อิทธิพลของการกล่อมเกลาททางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.70) รองลงมาได้แก่ อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.67)

ขณะที่ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองนั้น รัฐบาลมีการเลือกใช้สื่อที่หลากหลายในการเข้าถึงประชาชนที่มีอยู่หลากหลายกลุ่มเพื่อสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่รัฐบาล อีกทั้งยังมีการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดีเหล่านั้นด้วยการเอาใจประชาชนผ่านการเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างเสียงสนับสนุนทางการเมือง

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เนื่องจากการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองในด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงการสร้างและรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ตามความมุ่งหมายของรัฐบาลที่ต้องการให้ประชาชนมองเห็น เข้าใจ และรับรู้ว่า รัฐบาลมีความพร้อมที่จะเข้ามาบริหารประเทศ ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจผ่านสื่อต่างๆ ด้วยการเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างเสียงสนับสนุนทางการเมือง

โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ Langton, Easton and Dennis (1969, pp.102) ได้สรุปให้เห็นว่าการกล่อมเกลาทางการเมืองเป็นกระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมและอุปนิสัยทางการเมือง โดยผ่านทางสื่อการต่าง ๆ ของสังคม อาทิ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน สมาคม และสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นขั้นตอนหนึ่งของระบบการเมืองในการส่งผ่านความรู้พื้นฐานการเมืองต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบพฤติกรรมโดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้มีการถ่ายทอด ความรู้ ทักษะคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมทางการเมืองของคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง ถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้แล้วจะทำให้สมาชิกใหม่แสวงหาฐานคติทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะมีผลต่อเสถียรภาพ หรือการคงอยู่ของเมืองนั้น ๆ ดังนั้นการกล่อมเกลาทางการเมืองจึงเป็นการช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบปรับตัวดำรงอยู่ต่อไปได้

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุ บุญนิยม (2556) เรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร” ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2556) เรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองในสังคมการเมืองไทย” และ วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์ (ม.ป.ป.) เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ของเยาวชนไทย” เป็นต้น

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ 1.658

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.16$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ ไว้ภายใต้การปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=0.45) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=0.59) ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง โดยรวม ($\bar{X} = 3.15$, S.D.=0.84) อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง โดยรวม ($\bar{X} = 3.15$, S.D.=0.84) อยู่ในระดับปานกลาง

ขณะที่ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมซึ่งประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองเพื่อมุ่งหวังการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งนำไปสู่การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งยังมีการบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการที่เข้มงวดเพื่อให้ประชาชนเชื่อฟังและยอมอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ รวมทั้งยังมีการควบคุมสื่อต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกล้าประชาชนทั้งสร้างและรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองที่พึงประสงค์ของรัฐบาล อย่างไรก็ตามก็ดีย่อมเห็นว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิมนั้นเอื้อต่อสังคมที่ตกอยู่ภายใต้รัฐบาลทหารหรือรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมือง หากแต่เมื่ออยู่ในบริบทสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยย่อมส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิมนี้ก็ไม่อาจที่จะเอื้อต่อรัฐบาลเผด็จการได้ เนื่องจากประชาชนจะพยายามเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองบนพื้นฐานการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง การรวมศูนย์อำนาจจึงขัดกับการกระจายอำนาจ ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายต้องตั้งอยู่บนฐานของหลักนิติธรรม รวมทั้งการควบคุมสื่อย่อมถูกมองว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมจึงมีผลเฉพาะต่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลเผด็จการมากกว่ารัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยที่มาจากทางเลือกตั้ง

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เนื่องจากการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองตลอดระยะเวลา 8 ปี ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ นั้นได้ปรับเปลี่ยนจาก

ภาพลักษณ์ของรัฐบาลทหารที่เป็นเผด็จการผ่านการรัฐประหารนั้นเป็นวิถีทางทางการเมืองที่ประชาชนหลายกลุ่มมองเห็นว่า ไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งแตกต่างจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์ที่คล้ายกันนี้ แม้มีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 กระทั่ง พล.อ.ประยุทธ์สามารถกลับเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง แต่การสร้างการยอมรับจากกลุ่มต่อต้านหรือผู้ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารครั้งที่ผ่านมา ต่างก็ยังคงฝังตรึงอยู่กับระบอบการปกครองแบบเผด็จการที่ยึดโยงไว้บนฐานการปกครองที่เน้นการรวมศูนย์อำนาจ การละเลยต่อสิทธิและเสรีภาพ การใช้กฎระเบียบและมาตรการที่เข้มงวด และการควบคุมสื่อ ซึ่งมีความเป็นอำนาจนิยมอยู่ ผลการวิจัยเชิงปริมาณจึงสะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลไม่อาจปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ประชาชนในสังคมประชาธิปไตยยอมรับถึงการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อการปกครองแบบเผด็จการบนพื้นฐานวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้ หรือกล่าวได้ว่าปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมมีอิทธิพลต่อเฉพาะระบอบการเมืองแบบเผด็จการเท่านั้น

โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ (Kurian, 2011, pp. 103) ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับภาพลักษณ์ทางการเมืองแล้วว่า วัฒนธรรมทางการเมืองส่งผลต่อภาพลักษณ์ทางการเมือง เนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นคือความโน้มเอียงทางการเมืองของประชาชนอันเป็นผลจากการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งหล่อหลอมให้ประชาชนเกิดความคิด ความเชื่อ มุมมอง ทัศนคติ ต่อระบบการเมืองที่มีลักษณะร่วมกันและทิศทางเดียวกันของประชาชน ทั้งนี้หากพิจารณาถึงความโน้มเอียงทางการเมืองแบบอำนาจนิยม (Authoritarian Political Culture) ย่อมเห็นว่า ระบอบอำนาจนิยม เป็นระบอบการเมืองที่มีฐานอยู่บนอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเผด็จการชนิดที่ผู้ปกครองสามารถใช้อำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเหนือรัฐ หรือกลุ่มคนใด ๆ ในการดำรงไว้ซึ่งเป้าหมายสูงสุด คือ การรักษาอำนาจของตน

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา สมบัติรัตนานันท์ (2557) เรื่อง “วัฒนธรรมการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรี : กรณีศึกษากลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น” ศราวุธ นกใหญ่ (2558) เรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก” และพิรุฑธ ोरพันธ์ (2560) เรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายมลายูในประเทศมาเลเซีย” เป็นต้น

3) พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.34) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D.=0.35) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.49)

ขณะที่ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ต่างถือว่ามีความเหมือนการเป็นตัวแทนของประชาชนงแสดงออกถึงการผลักดันประเด็นปัญหาและความต้องการเข้าสู่ระบบการเมือง ส่วนในความแตกต่างนั้นพรรคการเมืองมีความเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ดังกล่าวอย่างเป็นทางการและเป็นไปตามกฎหมาย ในขณะที่กลุ่มผลประโยชน์นั้นดำเนินการแบบตรงข้าม นอกจากนี้ภาพลักษณ์ทางการเมืองก็ขึ้นอยู่กับระดับการแสดงออกทางการเมืองของบทบาทพรรคการเมืองและ โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความมากน้อยตามที่รัฐบาลนั้นเข้าควบคุมหรือจำกัดไว้ ขณะที่การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลนั้น บทบาทของทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับประโยชน์ในเชิงนโยบายจากรัฐบาลย่อมยอมรับและสนับสนุนรัฐบาล ซึ่งต่างจากพรรคการเมืองฝ่ายค้านและกลุ่มผลประโยชน์ที่เสียประโยชน์

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เนื่องจากพรรคการเมือง ซึ่งรวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ต่างก็ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการเรียกร้องหรือกำหนด และผลักดันนโยบายทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งภายใต้กระบวนการนโยบายหนึ่ง ๆ นั้น การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลจะมากหรือน้อย ย่อมเห็นว่า บทบาทของทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับประโยชน์ในเชิงนโยบายจากรัฐบาล ก็ย่อมยอมรับและสนับสนุนรัฐบาลเพราะมีความพึงพอใจมากกว่าพรรคการเมืองฝ่ายค้านและกลุ่มผลประโยชน์ที่เสียประโยชน์จากนโยบายต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองต่อฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลมากกว่าฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาล

โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร (2560, หน้า 21-45) ที่อธิบายว่า ทั้งพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ต่างมีบทบาทที่คล้ายคลึงกันในสองมิติ กล่าวคือ บทบาทการรวบรวมประเด็นความต้องการเพื่อการผลักดันประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้นเป็นนโยบายทางการเมืองและบทบาทการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้จะเห็นว่าบทบาทและหน้าที่

ดังกล่าวนี้ ถือเป็นกรณีปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่เป็นหน้าที่หลักอย่างเป็นทางการของพรรคการเมือง ขณะที่เป็นการบ่งชี้ถึงลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ส่วนแสดงออกในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เนื่องจากการรวมกลุ่มทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากความเป็นสถาบันเมื่อเปรียบกับกลไกการทำงานของพรรคการเมืองที่ขับเคลื่อนด้วยอุดมการณ์ทางการเมือง

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ เชาวลิต (2560) เรื่อง “บทบาทของพรรคการเมืองไทยกับการเลือกตั้ง ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560” ธนพันธ์ ไล่ประกอบทรัพย์ (2557) เรื่อง “กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน และกระบวนการนโยบายสาธารณะ” และสาหนนท์ ดำนันทกิจ และคณะ (2561) เรื่อง “พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในประเทศไทย” เป็นต้น

4) การสื่อสารทางการเมือง

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า การสื่อสารทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เท่ากับ .138

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D.=0.35) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนต่อประเด็นทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$, S.D.=0.59)

ขณะที่ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การสื่อสารทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนนั้น การประเมินผลสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลนั้นถือเป็นการประเมินถึงการยอมรับและการสนับสนุนต่อทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและภาพลักษณ์ของรัฐบาลตามไปด้วย ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่มีอิทธิพลอย่างมากในปัจจุบันในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสร้างการรับรู้ถึงความสำเร็จของนโยบายต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนที่ทำให้เกิดการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลทั้งในด้านที่ดีหรือในทางตรงกันข้าม ตามที่กระแสสื่อทางสังคมออนไลน์เข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 เนื่องจากการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบายของรัฐบาลจำเป็นต้องพึ่งพิงกระบวนการสื่อสารทางการเมือง โดยรัฐบาลต้องอาศัยสื่อหลากหลายรูปแบบเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่อประชาชน ซึ่งการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนให้สนับสนุนต่อรัฐบาลนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเลือกใช้

ประเภทของสื่อที่เหมาะสมกับประชาชนในแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสถานภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นสื่อกลางที่มีอิทธิพลเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้มากที่สุด

โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ Pool (1973) ที่อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมืองทั้งในความหมายเชิงกว้างและเชิงแคบว่า ความหมายกว้างๆ ของการสื่อสารทางการเมือง ก็คือ กิจกรรมการสื่อสารที่มนุษย์กระทำขึ้นหรือเกิดขึ้นนอกบ้านของตน อาทิ การยื่นข้อเรียกร้องระหว่างประเทศ หรือการกล่าวคำปราศรัยของนักการเมืองย่อม ทั้งนี้ส่วนในความหมายเชิงแคบ พบว่า เป็นกิจกรรมใด ๆ ของสถาบันทางการเมืองเฉพาะ ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ความคิด และทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองการปกครอง อาทิ การศึกษาเรื่องการณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง อาจเน้นในเรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการกล่าวคำปราศรัยของนักการเมือง เป็นต้น รวมทั้งทั้งนี้ Pye (1972) ที่ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการสื่อสารยังทำหน้าที่ในการสร้างความรู้สึกร่วมของปัจเจกชนให้กลายเป็นความรู้สึกร่วมของสังคมได้ ซึ่งการขยายตัวของความรู้สึกร่วมดังกล่าวจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับกระบวนการของการสื่อสาร โดยกระบวนการทางการเมืองและกระบวนการสื่อสารต่างมีความใกล้ชิดกันหรือเกี่ยวพันกันและกัน เนื่องจากมนุษย์ต้องอาศัยระบบการสื่อสารเพื่อเตรียมตัวให้เข้าใจถึงข้อความหรือประเด็นทางการเมืองตามที่ต้องการ ซึ่งสาระสำคัญทางการเมืองโดยมากจะเกิดขึ้นผ่านทางองค์กรหรือสถาบันทางการเมือง นอกจากนี้กระบวนการสื่อสารยังมีหน้าที่ในการเตรียมพื้นฐาน อันจะเป็นในการใช้เหตุผลของการเมืองแบบมหาชน (Mass Communication) ประชาชนจะสามารถถกเถียงกันในกิจการส่วนรวม (Collective Action) ได้ก็ต่อเมื่อประชาชนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลข่าวสารกัน

อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลอภพ โสรรัตน์ (2556) เรื่อง “บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย” ศิริฐนันท์ ไทยานันท์ (2556) เรื่อง “กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเมืองพัทยา: ศึกษา ในห้วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2554” และ ชัยนัท สุขไชยะ (2557) เรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟสบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา 31 ตุลาคม 2556 ถึง 22 พฤษภาคม 2557” เป็นต้น

5.2.3 วัตถุประสงค์ 3 เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของ รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ จากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะนั้น พบว่า

1) รัฐบาลพยายามสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองว่าเป็นรัฐบาลที่มีความพร้อมในการ
ดำเนินการเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในภาวะปกติและวิกฤติ และคงพยายามการรักษา
ภาพลักษณ์ทางการเมืองดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา

2) สังคมไทยในปัจจุบัน ไม่สามารถยอมรับ โครงสร้างทางการเมืองที่เป็นเผด็จการได้
โดยเฉพาะรูปแบบการปกครองที่เป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จ ซึ่งรวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐบาลหรือกลุ่ม
บุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น การควบคุมสื่อมวลชนและการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนถือเป็น
เรื่องร้ายแรงของผู้ตอบแบบสอบถามเพราะเป็นการละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

3) ระบบการเมืองหลังมีการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 นั้น พรรคการเมืองต่าง ๆ มีความ
พร้อมในการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยเฉพาะการสนับสนุนการทำงานใน
ภาพรวมของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จ

4) รัฐบาลพยายามแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการต่าง ๆ
อยู่ตลอดเวลา โดยใช้สื่อของทางราชการและเอกชนในการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เพื่อสร้าง
ความเห็นพ้องของประชาชน

5) นักการเมืองทั้งที่มาจากการรัฐประหารและการเลือกตั้งต่างพยายามแสดงให้เห็นถึง
ยอมรับว่า ตนเป็นเป็นนักการเมืองที่ดี มีความพร้อมในการบริหารประเทศ ไม่คอร์รัปชัน และ
สามารถคลี่คลายปัญหาวิกฤติของประเทศ โดยมุ่งทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับปรากฏข้อมูล
ข่าวสารผ่านสื่อที่แตกต่างจากภาพลักษณ์ข้างต้นที่นำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ

จากข้างต้นย่อมพบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากผลการสัมภาษณ์ในประเด็น
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา
พ.ศ. 2557-2565 ได้แก่

ประการแรก การปรับภาพลักษณ์นายกรัฐมนตรีให้มีความเป็นประชาธิปไตยผ่าน
กระบวนการเลือกตั้ง

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหาร
จัดการบ้านเมืองที่ดี

ประการที่สาม การสร้างภาพลักษณ์ด้านบุคลิกภาพของนายกรัฐมนตรีให้มีความน่าเชื่อมั่น
น่าเคารพ ศรัทธา และดูสุภาพผ่านสื่อมวลชน

ประการที่สี่ การรักษาภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และพร้อมให้การดูแล ช่วยเหลือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

จากข้างต้นย่อสรุปได้ว่า

ประการแรก การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องให้ผู้นำรัฐบาลมาจากกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีสถานภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนได้รับการสนับสนุนเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องให้ผู้นำรัฐบาลมีบุคลิกภาพที่ดี อาทิ มีความน่าเชื่อถือ น่าเคารพ ศรัทธา และดูสุภาพ ผ่านการนำเสนอของสื่อมวลชน

ประการที่สาม การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องมีพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลที่มีความเป็นปึกแผ่น โดยมีการกำหนดและดำเนินนโยบายสาธารณะที่ได้รับการสนับสนุนร่วมกันจากพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล

ประการที่สี่ การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีต้องมีภาพความสำเร็จในเชิงนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายนั้นๆ โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องจะเป็นฐานการสนับสนุนการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง

ประการที่ห้า การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีนั้น รัฐบาลต้องมีการบริหารราชการแผ่นดินที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ประการที่หก การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องใช้อำนาจในการปกครองบนหลักนิติธรรมที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

ประการที่เจ็ด การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีนั้น รัฐบาลต้องเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมเพื่อการประชาสัมพันธ์ในเชิงการตลาดสร้างเสียงสนับสนุนจากประชาชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ประการแรก การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องให้ผู้นำรัฐบาลมาจากกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีสถานภาพเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนได้รับการสนับสนุนเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเป็นภาพลักษณ์ที่มีความเป็นประชาธิปไตยที่สร้างการยอมรับจากประชาชนได้ง่ายกว่าการรัฐประหาร

ประการที่สอง การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องให้ผู้นำรัฐบาลมีบุคลิกภาพที่ดี อาทิ มีความน่าเชื่อถือ น่าเคารพ ศรัทธา และดูสุภาพ ผ่านการนำเสนอของสื่อมวลชน สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของผู้นำแบบประชาธิปไตย

ประการที่สาม การสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีจำเป็นต้องมีพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลที่มีความเป็นปึกแผ่น โดยมีการกำหนดและดำเนินนโยบายสาธารณะที่ได้รับการสนับสนุนร่วมกันจากพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชนถึงความเป็นเอกภาพของรัฐบาลที่พร้อมกำหนดและดำเนินนโยบายเพื่อประชาชน

ประการที่สี่ การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีต้องมีภาพความสำเร็จในเชิงนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบายนั้นๆ โดยเฉพาะกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องจะเป็นฐานการสนับสนุนการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง รวมถึงการสร้างฐานสนับสนุนจากประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาลโดยการปรับเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบให้เป็นภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่พร้อมช่วยเหลือและดูแลประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

ประการที่ห้า การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีนั้น รัฐบาลต้องมีการบริหารราชการแผ่นดินที่อยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อการดำเนินนโยบายต่างๆ ของประชาชน

ประการที่หก การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องใช้อำนาจในการปกครองบนหลักนิติธรรมที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของรัฐบาลที่ดี โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในทางตรงและทางอ้อมในระบบการเมือง

ประการที่เจ็ด การจัดการภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีนั้น รัฐบาลต้องเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมเพื่อการประชาสัมพันธ์ในเชิงการตลาดสร้างเสียงสนับสนุนจากประชาชน โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้ตลอดเวลา

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ประการแรก รัฐบาลจำเป็นต้องเปิดกว้างในการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเพื่อให้เกิดบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตยในระบบการเมือง รวมทั้งช่วยระดมเสียงสนับสนุนทางการเมืองให้กับรัฐบาลอันนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดีตามมา

ประการที่สอง รัฐบาลจำเป็นต้องอิงอาศัยนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนจึงจะสามารถสร้างภาพลักษณ์รัฐบาลที่ดีและได้รับการยอมรับจากประชาชนได้โดยง่ายภายใต้กรอบแนวทางการตลาดทางการเมือง

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ประการแรก การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะภาพลักษณ์ทางการเมือง การกล่อมเกลາทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ และการสื่อสารทางการเมือง ควรศึกษาเพิ่มเติมในมิติของกลยุทธ์ทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง เช่น การตลาดทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง

ประการที่สอง ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลสมัยต่าง ๆ เพื่อให้มองเห็นพัฒนาการและจุดแข็งจุดอ่อนของการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งการศึกษาการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลในประเทศต่างๆ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กฤติยา รุจิโชค. (2564). การสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 6(1), 25-34.
- กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์. (2562). พรรคการเมืองกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในการเลือกตั้ง 2562. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(3), 1076-1094.
- เกรียงไกร ทองจิตติ. (2560). การกล่อมเกลாதองการการเมืองผ่านบทเพลงเพื่อชีวิตช่วงปี พ.ศ. 2516 - 2519. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 3(2), 11-22.
- เกษียร เตชะพีระ. (2547). วัฒนธรรมการเมืองอำนาจนิยมแบบเป็นปฏิปักษ์กับการปฏิรูปภายใต้ระบอบทักษิณ. ใน สมชาย หอมลออ (บรรณาธิการ), *อุ้มทนายสมชาย นีละไพจิตร บทสะท้อนวัฒนธรรมอำนาจนิยมในสังคมไทย* (หน้า 3-19). กรุงเทพฯ: คณะทำงานปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน.
- คณะผู้ประเมินจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2563). *ประเมินผลงาน 5 ปี รัฐบาลประยุทธ์ (1) ติดตามความคืบหน้าแก้ปัญหาประเทศ*. เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2019/07/report-5years-prayut-cabinet/>.
- คณะผู้ประเมินจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2564). *ประเมินผลงานกลางทอมรัฐบาลประยุทธ์ 2 การควบคุมการระบาดของโควิด-19 และการบริหารจัดการวัคซีน*. เข้าถึงข้อมูลได้จาก <https://tdri.or.th/2021/07/report-2years-prayut-cabinet2/>.
- คมชัดลึกออนไลน์. (2562). *รวม 10 บทเพลง 'บ๊ิกคู่' แต่ง หลังปล่อยชิงเก้าอี้ล่าสุด 14 พฤษภาคม 2562*. เข้าถึงได้จาก <https://www.komchadluek.net/clip-vdo/371587>.
- จิตรา สมบัติรัตนานันท์. (2557). *วัฒนธรรมการเมืองของชนชั้นกลางในจังหวัดชลบุรี: กรณีศึกษา กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น*. (วิทยานิพนธ์สาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุมพล หนิมพานิช. (2548). *การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่: หลักการแนวคิด และกรณีตัวอย่างของไทย* (หน้า 71-84). นนทบุรี: สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉัตรชัย เล็กบุญแถม และ อติพร เกิดเรือง. (2562). วิธีการแข่งขันของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในระดับเทศบาลตำบล อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 9(3), 167-180.

- ฉัตรสุรางค์ กองภา, วิเชียร ก่อกิจกุล และ เนตรชนก บัวนาค. (2562). ภาพลักษณ์พรรคการเมือง อันพึงประสงค์และภาพลักษณ์พรรคชาติพัฒนาตามการรับรู้ของประชาชนจังหวัด นครราชสีมา. *วารสารชุมชนวิจัย*, 13(3), 237-246.
- ชโลบล ชัยนิคม. (2558). การกล่อมเกลாதางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ ครั้งที่ 2* (หน้า 484-489). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ชัยนัท สุขไชยะ. (2557). การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊ก เพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา 31 ตุลาคม 2556 ถึง 22 พฤษภาคม 2557. *วารสาร มจร วิชาการด้านนา*, 8(1), 32-39.
- ชัยยศ จินารัตน์, ธรรมนิตย์ วราภรณ์ และวิระศักดิ์ จินารัตน์. (2563). การสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อ ความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบดิจิทัล. *วารสารการบริหารการ ปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 4(1), 237-248.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2539). *ไตรลักษณ์รัฐกับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2560). *พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และการเลือกตั้ง*. ปทุมธานี: ไทย วิจัยพัฒนาการจัดการ.
- ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2564). *การสื่อสารทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย สยาม.
- ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2565). *หลักรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชัชณะ เตชคณา. (2562). ผลกระทบของเนื้อหาและลีลาการให้สัมภาษณ์ของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์ โอชา ที่มีต่อภาพลักษณ์แบรนด์บุคคลของนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย. *วารสารมหา จุฬานาครทรรศน์*, 6 (10), 4817-4831.
- ชูเกียรติ ผลาผล, ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ และ พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2562). การกล่อมเกลาทาง การเมืองที่นำไปสู่แบบแผนวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 19(4), 47 -58.
- เชือก โขติช่วย. (2559). *เปรียบเทียบกลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และ รัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา*. (ปริญญารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการเมืองและ การจัดการปกครอง คณะรัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ญาณวุฒิ เรืองศรี และคณะ. (2564). บทบาทของพรรคการเมืองตามความคาดหวังของประชาชนใน เขตอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(3), 71-84.

- ฐิติกร สังข์แก้ว. กปปส. สถาบันพระปกเกล้า. วันที่สืบค้น 3 พฤศจิกายน 2565, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=กปปส>.
- ณรงค์ ประจวบสุข และ ธรรมนิศย์ วราภรณ์. (2562). วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 501-510.
- ณัฐนรี เนียมเมือง และ อัครเดช พรหมกัลป์. (2562). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.(ม.ป.ท.)
- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. (2552). *การเมืองระบบพ็อบอุปลัมภ์แบบเผด็จการ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- หัตพล ถุภย์นันท์ จักรवाल สุขไมตรี และ สัตถ์ณัฐ จักรภัทรวงษ์. (2564). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการตำรวจกองแผนงานความมั่นคงสำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(2), 285-301.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2517). “ประชาธิปไตย : ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ.” ใน *วารสารธรรมศาสตร์*, 3(2), 16-18.
- ไทยพีบีเอส. (2562). 5 ปี รายการ “พล.อ.ประยุทธ์” ปรับบ่อย แต่ไม่ปัง. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/277760>.
- ไทยโพสต์. (2562). ติดกบตู่ถวายเป็นสัจจ สาล รชน. ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบขององค์กรใด. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/45563>.
- ชนพันธ์ ไถ่ประกอบทรัพย์. (2557). กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน และกระบวนการนโยบายสาธารณะ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 8(1), 61-76.
- ชวัลกร บุญศรี. (2556). *สื่อที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง: กรณีศึกษา การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองเวทีราชดำเนินในปี 2556*. (การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รัชชนันท์ อิศรเดช. (2565). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 7(1), 482-499.
- ธัญวรัตน์ แจ่มใส และ สุธาดา บุตรอินทร์. (2564). กลไกขับเคลื่อนการจัดการภาวะวิกฤติของการบริหารราชการไทย “กรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19”. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(3), 45-60.

- นรนิติ เศรษฐบุตร. (ม.ป.ป.). *การเมืองไทยระบบหรือคน: การพัฒนาวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. เข้าถึงได้จาก www.kpi.ac.th.
- นิรันดร์ ทากุดเรือ. (2555). *การกล่อมเกลและการเรียนรู้ทางการเมืองของทหารเรือไทย*. (คุณฉวี นิพนธ์สื่อสารการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- บีบีซีไทย. (2560). *สามปีรัฐประหาร: สื่อต่างชาติมองไทยอย่างไรบ้าง?*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/international-39996072>.
- บีบีซีไทย. (2562). *ถวายเป็นสังฆทาน: มติผู้ตรวจฯ ส่งศาลรัฐธรรมนูญตีความปมถวายเป็นสังฆทาน กระทบสิทธิประชาชน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com /thai/thailand-49471273>.
- บีบีซีไทย. (2565). *8 ปี ประยุทธ์: ที่มาคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ 30 ก.ย. หลังนายกรัฐมนตรี ได้ไปต่อ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-63071260>.
- ประชาไทย. (2562). *รวมฮิต 5 ปี 10 เพลง 'ประยุทธ์' จาก 'คืนความสุขฯ' ถึง 'มาร์ชไทยคือไทย'*. เข้าถึงได้จาก <https://prachatai.com/journal /2019/06/82870>.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). *รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปวีณูช หาญชนะ. (2555). *การสื่อสารทางการเมืองของ ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงปี พ.ศ. 2549-2552*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์เมธิ ไชยศรีหา. (2561). *ปัจจัยการกล่อมเกลทางการเมืองที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น*. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 8(3), 32-41.
- พรทิพย์ พิมลสินธุ์. (2540). *ภาพพจน์ผู้นำสำคัญยิ่ง: การประชาสัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ประกายพริ้ง.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2526). *ข่าวสารการเมืองของคนไทย*. (หน้า 19-20). กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2556). *สังคมวิทยาการเมือง*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปญโญ. (2564). *การสร้างภาพลักษณ์ทางจริยธรรมของนักการเมืองไทยยุคใหม่: ประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 “วิถีพุทธ วิถีชุมชนรากฐานชีวิตสันติสุขสังคมล้ำหน้าในสังคมวิถีใหม่”* (หน้า 717-727). ลำพูน: วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวาทิธรรมวิภัช. (2563). *ระบบอุปถัมภ์กับอำนาจการต่อรองของพรรคการเมือง*. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค*, 7(5), 62-75.

- พระทรงวุฒิ รัตนะ. (2564). การกล่อมเกลາทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 4(1), 44-53.
- พระนิทัศน์ ชีรปัญญา. (2562). วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 16(75), 26-35.
- พระเมธาวิญญโรส (สุเทพ ปลิวโก), จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ และ สุรพล สุขะพรหม. (2564). บูรณาการองค์ประกอบของอิทธิพลของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครด้วยหลักพุทธธรรม. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 4(4), 1-10.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560. (2560, 30 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนที่ 105 ก, หน้า 2-3.
- พระวิชาญ จนทสาโร, วัชรินทร์ ชาญศิลป์ และ สุรพล สุขะพรหม. (2564). อิทธิพลของสื่อที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(2), 57-65.
- พระศิวาสักดิ์ สุเมโธ (บุญทอง). (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการกล่อมเกลາทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง. *วารสารปัญญาปริทัศน์*, 4(1), 33-49.
- พระสิริรัตนเมธี และ พระปลัดวสันต์ วสุนตเวท. (2564). วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในจังหวัดเลย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 8(12), 260-277.
- พระอธิการแสงอรุณ ชยาภินนุโท (อ้อยผดุง), พระครูโสภณ ปริยัติสุธี2 และ สหัทธา วิเศษ. (2565). การสื่อสารทางการเมืองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของประชาชนเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(3), 1-14.
- พฤทธิสวาม ชุมพล. (2546). *ความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา บุญธรรม และคณะ. (2562). การศึกษาวาทกรรมสร้างความปรองดองตามหลักวาจาสุภายิตของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(ฉบับพิเศษ), 278-291.
- พิชิต กันยารธรรม. (2560). การกล่อมเกลາทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(2), 177-189.

- พิเชฐ สมบัติศิริ. (2563). *กลยุทธ์การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของผู้บริหารระดับสูง: กรณีศึกษา พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พินสุดา วงศ์อนันต์. (2563). พรรคการเมืองกับการเมืองท้องถิ่น: ข้อค้นพบเบื้องต้นเฉพาะกรณี กรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 11(ฉบับเพิ่มเติม), 121-158.
- พิชญ บัญนิขม. (2556). การกล่อมเกลากองการเมืองของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. *วารสารพิบูล*, 11(1), 21-35.
- พีพีทีวีออนไลน์. (2565). *เปิดประวัติ "พล.อ.ประยุทธ์" นายกรัฐมนตรี คนที่ 29 ของประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/181659>.
- พิรยุทธ โอพันธ์. (2560). วัฒนธรรมทางการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายมลายูในประเทศมาเลเซีย. *วารสารศาสตร์*, 10(2), 173-215.
- แพรวพรรณ ปานนุช. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อสังคม (Social Media) และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 6(1), 157-176.
- ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2556). การกล่อมเกลากองการเมืองในสังคมการเมืองไทย: ข้อสังเกตบางประการจากการศึกษาวิจัยที่มีอยู่. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 6(1), 97-110.
- ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2558). หน่วยตัวแทนและวิธีการของการกล่อมเกลากองการเมืองของประชาชนไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาอีสเทอร์น*, 8(2), 7-18.
- ไพวรรณ ปุริมาต. (2563). การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(12), 57-68.
- ฟาติมา ไทยเศรษฐ. (2560). สถาบันในกระบวนการกล่อมเกลากองการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 37(2), 249-268.
- ภัทริกา จุฑาทน. (2565). อิทธิพลของสื่อที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา. *Journal of Politics and Governance*, 12(1), 243-261.

- ภาคิน โชติเวชศิลป์. (2562). กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีที่มาจาก การยึดอำนาจภายใต้วิกฤติความขัดแย้งทางการเมือง. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 8(1), 15-25.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2561. *วารสารอาชญากรรมและความปลอดภัย*, 1(2), 25-36.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2530). *หน่วยที่ 5 ปัญหาการถ่ายทอดอำนาจทางการเมือง*. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มะลิ ทิพย์ประจง, พระสมุห์อาคม อาคมธีโร และ กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์. (2563). พรรคการเมืองกับระบอบประชาธิปไตย. *วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์*, 3(1), 1-13.
- มะลิ ทิพย์ประจง และนิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต. (2562). อำนาจผลประโยชน์ทางการเมือง. *วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์*, 2(2), 16-32.
- มานิต รัตนสุวรรณ. (2527). *โฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์ในโลกของการประชาสัมพันธ์* (หน้า 20). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมธินี เทพมณี. (2563). การสื่อสารทางการเมืองและบทบาทของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของไทย ในช่วง พ. ศ. 2551-2558. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 6(1), 1-16.
- บุษพร อิศรชัย. (2561). *แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง: การวิเคราะห์การเมือง*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุพดี วิภัติภูมิประเทศ. (2558). *การสื่อสารทางการเมืองของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองศึกษาในช่วงเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2553*. (คุษณินิพนธ์ปรัชญาคุษณินิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 606
- ลิจิต ธีรเวคิน. (2552). *วัฒนธรรมการเมืองแบบบอณา-ประชาธิปไตย*. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9520000111536>.
- เลอภพ ไสรัตน์. (2556). บทบาทสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย. *วารสารการวิจัย กาสะลองคำ*, 7(1), 95-107.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (ม.ป.ป.). *นักการเมืองไทยกับการมีจริยธรรมของนักการเมือง*. ปทุมธานี: สถาบันวิชาการไทยวิจัยพัฒนาการจัดการ TRDM.

- วรัญญา ประเสริฐ. (2559). *การสื่อสารทางการเมืองในรายการคืนความสุขให้คนในชาติศึกษา ระหว่างปี พ.ศ.2557-2559*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรานนท์ ทองเทพ. (2561). "ประยุทธ์" เพื่อเจาะฐานคนรุ่นใหม่ ปูทางศึกเลือกตั้ง. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-43875496>.
- วัชรพงษ์ วชิรปัญญา. (2564). การสร้างภาพลักษณ์ทางจริยธรรมของนักการเมืองไทยยุคใหม่. *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 "วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิต สันติเชิงสังคมล้ำนาในสังคมวิถีใหม่"* (หน้า 721-724). ลำพูน: วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชรินทร์ ชาญศิลป์. (ม.ป.ป.). ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมกล่อมเกลาทองการเมืองของเยาวชนไทย. เข้าถึงได้จาก <file:///C:/Users/ACER/Downloads/wanlop,+Journal+editor.pdf>.
- วัลลภ ตังคณานุกฤษ. (ม.ป.ป.). *จริยธรรมของนักการเมือง*. หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตยรุ่นที่ 1 วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- วัลลภ รัฐนัตรานนท์, สุเชาว์ ชยมชัย และ ปิยะนันต์ จันทรแจกหล้า. (2561). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการกล่อมเกลาทองการเมือง และความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 5(1), 165-186.
- วิกิพีเดีย. (ม.ป.ป.). ประยุทธ์ จันทรโอชา. วันที่สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2565, จาก https://th.wikipedia.org/wiki/ประยุทธ์_จันทรโอชา.
- วิชัย ต้นศิริ. (2539). *โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต.แนวคิดและบทวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา นภาศิริกุลกิจ และ สุรพล ราชภัณฑารักษ์. (2561). *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิศรุต สิ้นพงศพร. (2565). อธิบายคำวินิจฉัยศาลแบบเข้าใจง่าย "ประยุทธ์" ไร้ตำแหน่ง เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ 10 ปี. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com/explainer-prayut-8yeas/>.
- วีระพงศ์ ชาวาลิต. (2561). บทบาทของพรรคการเมืองไทยกับการเลือกตั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(ฉบับพิเศษ), 431-443.

- วิระพล วงษ์ประเสริฐ, ธัญวรัตน์ เกียรติประดิษฐ์ และ สุพัตรา โคบุตร. (2563). ทวิตเตอร์ (Twitter) กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนไทยที่สยามสแควร์. *วารสารรัชตภาคย์*, 14(32), 141-154.
- ศราวุธ นกใหญ่. (2558). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก*. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศราวดี สุริทรานนท์ และธรรมนิตย์ วราภรณ์. (2562). วัฒนธรรมการเมืองและเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16 (1), 511-519.
- ศิริฐนันท์ ไทยานันท์. (2556). *กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายกเมืองพัทยา: ศึกษาในห้วงเวลาดั้งแต่ ปี พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2554*. (คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ศุภกร เพียรทอง. (2564). การคล่อมเกลตาทางการเมืองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของประชาชน ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาครจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* (มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ฉบับพิเศษ ครอบรอบ 15 ปี) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 359-371.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2542). *การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา*(หน้า314). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 183-197.
- สมิตานัน หงสตา์ และแพรวรดา บุญชู. (2562). *เลือกตั้ง 2562: ภาพลักษณ์นักการเมืองช่วงโค้งสุดท้ายของการหาเสียง*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-47550042>.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2532). *สังคมวิทยาการเมือง*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- सानนท์ คำนภักดี และคณะ. (2561). พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 7(2), 377-392.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2559). *พรรคการเมือง*. เข้าถึงได้จาก https://www.ect.go.th/ect_en/news_page.php?nid=863&filename=
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *ระเบียบวิธีการวิจัยสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: เพ็ญฟู
ปรินติ้ง.
- สุดาวรรณ ประชุมแดง, ปิยลักษณ์ โปธิวรรณ และ วินัย ผลเจริญ. (2563). การขัดกันของ
ผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจการเมืองไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*,
5(6), 102-117.
- สุกมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณา และรัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์
สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*.
กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคองการพิมพ์.
- สุมาลี บุญเรือง และ เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. (2565). การเสริมสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยม
วัฒนธรรมทางการเมืองภาคพลเมือง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(1), 240-254.
- เสถียร เขยประทับ. (2551). *การสื่อสาร การเมืองและประชาธิปไตยในสังคมพัฒนาแล้ว*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2541). *การประชาสัมพันธ์: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัทธีรฟิล์ม และ
ไซเท็กซ์จำกัด.
- หยุด แสงอุทัย. (2517). *พรรคการเมือง*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- อนุชา พลทะกุล และคณะ. (2561). แนวทางการพัฒนาการเมืองการปกครองในสังคมชนบท
สมัยใหม่. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 12(26), 270-297.
- อเนก สุขดี. (2556). การก่อตั้งและบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคการเมืองไทยภายใต้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. *วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์*, 2(1), 72-89.
- อภิญา ดิสสะมาน และชัชฎา ประเทืองรัตนาน. (2564). สันติวัฒนธรรมในพรรคการเมืองเพื่อ
เสริมสร้าง กระบวนการปรองดอง: กรณีศึกษาพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย.
วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 9(7), 3040-3051.
- อมร พิกุลงาม โชติ และณัฐมน หมวกนิม. (2564). การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาประชาชนในเขตบางกะปิ.
วารสารรัชต์ภาคย์, 15(39), 124-136.
- อมร รักษาสัตย์. (2544). *การเมืองการปกครองไทย ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์ วี.เจ.พรินติ้ง.
- อริน เจียจันทร์พงษ์. (2561). บทบาทของสื่อไทยในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง. *วารสารสาขา
มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(3), 2632-2647.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2564). วัฒนธรรมทางการเมืองไทยกับหลักการเสียงข้างมาก. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(2), 45-56.

ภาษาต่างประเทศ

Agree, W.K., Ault P. H., & Emery, E. (1976). *Introduction to mass communication* (p.4). New York, NY: Harper & Row.

Almond, G.A. and Verba S. (1965). *The civic culture*, Boston: Little Brown and Company.

Almond, G. A., & Coleman, J. S. (1960). *The politics of the developing area*. Princeton: Princeton University Press.

Almond, Gabriel A. (1956). Comparative political system. *Journal of political*, 18(3), 391-409.

Almond, Gabriel A. and G. Bringham Powell. (1966). *Comparative politics: A developmental approach*. Boston: Little Brown.

Anderson and Rubin. (1986). *Marketing communications*. N J: Prentice Hall.

Balaban and Mustatea, (2019). *News sharing on social media platforms. Theoretical approaches. Communication strategic perspectives*(p.66-80). Cluj-Napoca, Romania: Accent publishing house.

Belsley, D. (1991). *Conditional diagnostics : Collinearity and weak data in regression. Wiley series in probability*. New York: John Wiley.

Bertrand de Jourenel. (1693). *On the nature of political science: The pure theory of politics*. New Haven: Yale University Press.

Cojocaru and Bragaru. (2012). The role of language in constructing social realities. The appreciative inquiry and the reconstruction of organizational ideology. *Revista de cercetare si interventie sociala*, 2012(36), 31-43.

Dahl, Robert A. (1966). *Who Govern .Democracy and Power in American City*. New Haven and London: Yale University Press.

David K. Berio. (1960). *The process of communication*. New York, NY: Holt, Rihehart and Winston.

Denton, R. E. Jr. & Woodward, G. C.(1990). *Political communication in America*. New York: Praeger.

Dowse, R.E. & Hughes, J.A. (1972). *Political Sociology*, London: John Wiley and Sons.

- Duverger, Maurice. (1972). *Party politics and pressure group*. (Translated by Robert Wagoner), Sheffield: Nelson's University Paperback.
- Easton, D. and Dennis, J. (1969). *Children in the political System*, New York: McGraw – Hill Book co.
- Everett, M. Rogers. (1973). *Communication strategies for family planning*. New York , NY: Free Press.
- Greenstein, F. (1968). *Political socialization*. International encyclopedia of the Social Science. New York: Macmillan and Free Press.
- Grigorescu, A. (2005). Public and private marketing–link between business environment and public administration. Local program and organizational committee in *The WOSC 13th international congress of cybernetics and systems* Vo.2(p.45-54). Maribor, Slovenia: University of Maribor, Faculty of Economic and Business, Maribor.
- Grigorescu, Adriana & Bob, Constantin. (2011). Discriminant analysis of the abilities of public marketing specialists. *Journal for Economic Forecasting*, Institute for Economic Forecasting, 2011(4), 68-78.
- Hair, Jr. J.L, Anderson, R.E, Tatham, R.L, Black, W.C. (1998). *Multivariate data analysis with readings*. (5th ed) London: Prentice Hall International.
- Ithiel de Sola Pool. (1967). *Contemporary political science: Toward Empirical Theory*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Jenkins, Frank. (1982). *Public relations mode simple*. London: Heinemann.
- Jittapanyo (Poonok). (2022). Social factors in political socialization in Thailand. *Journal of graduate MCU Khonkaen Campus*, 9(1), 11–23.
- Kavanagh Denis. (1996). *British politics: Continuities and change*. New York: Oxford University Press Inc.
- Kesboonchoo - Mead, Kullada.(2012).“*The cold war and Thai democratization*”. In *southeast and the cold war*. New York: Routledge.
- Kurian, George Thomas. (2011). *The encyclopedia of political science*. Washington: CQ Press.
- Langton, Kenneth P. (1969). *Political socialization*. Oxford: Oxford University Press.

- Lasswell, D. (1948). *The structure and functional of communication in society*. The communication of ideals, Lyman Brysoned. New York, NY: Harper and Row Publishers.
- Likert, Rensis. (1967). "The method of constructing and attitude scale", Reading in attitude theory and measurement.(P.90-95). Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- Manheim, J. B. (1975). *The politics: A primer in political attitudes and behavior*. New York: Prentice-Hall.
- McNair, B. (2003). *An introduction to political communication* (2nd ed.). New York, NY: Routledge.
- Merton, R. K. (1949). *Social theory and social structure*. New York: Free Press.
- Nita, Mircea Aurel. (2014). The importance of image management for a good society. *Revista De Cercetare Si Interventie Sociala*, 2014(44), 308-320.
- Phuket News. (2014). *Special report: A nation at the crossroads*. Phuket News. 5 January 2014. Retrieved 29 September 2022, from <https://thethaiger.com/news/phuket/Special-Report-nation-the-crossroads>.
- Pool, Ithiel de Sola. (1968). *Communication political*. In D. Shills (Ed.), *International encyclopedia of social science* (p.5). New York: The Macmillan Company and The Free Press.
- Pye, Lucian W. (1972). *Introduction in communication and political development*. New Jersey, NJ: Princeton University Press.
- Robertson. (2002). *Overview of decentralization worldwide: A stepping stone to improve governance and human development, 2nd international conference on decentralization federalism*. Manila: The future of degenitalizing states.
- Rush, M., & Althoff, P. (1971). *An introduction to political Sociology*. London: Thomas Nelson and Sons.
- Shaffee. (1975). *The diffusion of political information, political communication*. London: Sage.
- Siebert, F. S., Peterson, T., & W. Schramm. (1956). *Four theories of the press*. Urbana and Chicago, IL: University of Illinois Press.
- Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An introductory analysis*.3rd ed. New York: Harper and Row Publications.

The Asian Network for Free Elections (ANFREL). (2019). *The 2019 Thai General Election: A missed opportunity for democracy*. ISBN 978-616-8264-00-3. Retrieved 15 November 2022, from <https://anfrel.org/wp-content/uploads/2019/06/Thai-Report-2nd-edition.pdf>.

The Washington Post. (2014). *Thailand's anti-democracy protests should provoke a harsh rebuke from the U.S.* *The Washington Post*. 15 January 2014. Retrieved 29 September 2022, from https://www.washingtonpost.com/opinions/thailands-anti-democracy-protests-merit-a-rebuke-from-the-us/2014/01/15/ca2205a8-7e1b-11e3-95c6-0a7aa80874bc_story.html.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

คำแนะนำ

- โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน
- หากไม่สะดวกต่อการแสดงความคิดเห็นก็สามารถละทิ้งการตอบคำถามนั้นๆ ได้ทุกข้อ โดยข้อมูลทั้งหมดถือเป็นความลับโดยสงวนนามผู้ให้ข้อมูล
- แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 7 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การกล่อมเกลางานทางการเมือง

ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

ตอนที่ 4 พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

ตอนที่ 5 การสื่อสารทางการเมือง

ตอนที่ 6 การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.

2557-2565

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- เพศ ชาย หญิง
- อายุ 18-30 ปี 31-45 ปี 46-60 ปี 61 ปีขึ้นไป
- สถานภาพ โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง
- การศึกษา ไม่เกิน ม.3 ม.6 – อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโทขึ้นไป
- อาชีพ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ พนักงานบริษัทเอกชน อาชีพอื่นๆ
- รายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 15,000 บาท 15,001-30,000 บาท 30,000 บาทขึ้นไป

7. การติดตามข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายรัฐ

ไม่สนใจ สนใจติดตามบ้าง สนใจติดตามประจำ

8. ความนิยมต่อผลงานของรัฐบาลในปัจจุบัน

ไม่ชอบ เฉยๆ ชอบ

ตอนที่ 2 การกล่อมเกลາทางการเมือง

ข้อ	คำถาม การกล่อมเกลาทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
	อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อ การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง						
1	เมื่อได้พูดคุยกับคนในครอบครัวถึงรัฐบาลใน ด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย						
2	เมื่อได้ฟังนักวิชาการพูดถึงรัฐบาลในด้านดี บ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย						
3	เมื่อได้อ่านข่าวถึงผลงานรัฐบาลจากสื่อสังคม ออนไลน์ก็เริ่มมีความรู้สึกดี						
	อิทธิพลของการกล่อมเกลาทางการเมืองต่อ การรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง						
4	การอ่านข่าวที่ชื่นชมการทำงานของรัฐบาล บ่อยครั้งช่วยลดความรู้สึกในด้านลบต่อ รัฐบาลได้						
5	ทัศนคติที่ดีของสมาชิกในครอบครัวมีส่วน ช่วยลดก้าการยอมรับถึงการทำงานของ รัฐบาลได้ดี						
6	การเห็นผลงานของรัฐบาลผ่านสื่อเสนอช่วย สร้างความมั่นใจในการทำงานของรัฐบาลได้ ดี						

ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

ข้อ	คำถาม วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
	ผู้ปกครองยึดหลักการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง						
7	รัฐบาลต้องมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการตัดสินใจทางการเมือง						
8	นายกรัฐมนตรีต้องมีความเข้มแข็งในการกระชับอำนาจการตัดสินใจ						
9	ระบบราชการต้องทำตามการบังคับบัญชาของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด						
	ผู้ปกครองละเลย หรือเมินเฉยต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน						
10	รัฐบาลไม่จำเป็นต้องใส่ใจความต้องการของประชาชน						
11	ประชาชนมีหน้าที่ทำตามความต้องการของรัฐบาล						
12	ประชาชนไม่ควรเรียกร้องอะไรจากรัฐบาลมากเกินไปจนจำเป็น						
	ผู้ปกครองใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด เพื่อจำกัดกิจกรรมการแสดงออกของประชาชน						
13	การบังคับใช้กฎหมายปกครองอย่างเข้มงวดเป็นสิ่งที่ถูกต้อง						
14	การบังคับใช้กฎหมายช่วยรักษาความมั่นคงของรัฐได้ดี						

ข้อ	คำถาม วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
15	การแสดงออกของประชาชนควรอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเพื่อความมั่นคงของรัฐ						
	ผู้ปกครองควบคุมสื่อต่าง ๆ (Media Control) ไว้ภายใต้การปกครอง						
16	รัฐบาลมุ่งให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่ารับฟังประชาชน						
17	การเป็นผู้ติดตามข่าวสารราชการก็เพียงพอ						
18	รัฐบาลใช้สื่อหลากหลายอธิบายเหตุผลการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ เสมอ						

ตอนที่ 4 บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

ข้อ	คำถาม บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่ม ผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
	การเป็นตัวแทนของประชาชนในการสร้างข้อเรียกร้องที่เป็นผลประโยชน์ส่วนรวม						
19	การรวมกลุ่มทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีในการเรียกร้องผลประโยชน์ทางการเมือง						
20	การเรียกร้องทางการเมืองผ่านการรวมกลุ่มเป็นครั้งคราวสร้างความสนใจจากรัฐบาลได้						
21	การชุมนุมทางการเมืองส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของรัฐบาล						

ข้อ	คำถาม บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่ม ผลประโยชน์	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
22	การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ช่วยเรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้						
23	พรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญในการ รับเรื่องร้องทุกข์ไปแก้ไขปัญหาใน รัฐสภา						
24	พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการผลักดัน นโยบายของรัฐบาล						
	การเป็นกลไกในการสร้างการสนับสนุน การทำงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จ สำเร็จในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน						
25	การสนับสนุนของกลุ่มการเมืองต่างๆ มี อิทธิพลต่อความเข้มแข็งของรัฐบาล						
26	การชุมนุมต่อต้านนโยบายรัฐมีผล กระทบต่อการรักษาเสถียรภาพของ รัฐบาล						
27	เมื่อรัฐบาลใส่ใจข้อเรียกร้องของ ประชาชนทำให้ประชาชนยอมรับ รัฐบาลมากขึ้น						
28	พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการ ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล						
29	ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองร่วม รัฐบาลมีผลต่อความสำเร็จในการ ดำเนินนโยบายของรัฐ						
30	ความเป็นเอกภาพของพรรคร่วมรัฐบาล มีผลต่อการสร้างความมั่นใจในการ บริหารราชการของรัฐบาล						

ตอนที่ 5 การสื่อสารทางการเมือง

ข้อ	คำถาม การสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
	การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของ นโยบาย						
31	สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของ รัฐบาล						
32	การฟังการสนทนาจากบุคคลรอบข้าง เกี่ยวกับความสำเร็จเชิงนโยบายของ รัฐบาลทำให้เกิดความมั่นใจในการ บริหารประเทศมากขึ้น						
33	รัฐบาลเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับ ประชาชนแต่ละช่วงวัยให้เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารของรัฐบาลได้เสมอ						
	การสร้างความเห็นพ้องของประชาชน ต่อประเด็นทางการเมือง						
34	ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของ รัฐบาลผ่านสื่อต่างๆ ทำให้ยอมรับ รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองได้						
35	หากรัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ทำ นโยบายประสบความสำเร็จจนเป็น ประโยชน์ต่อประชาชนก็ไม่ใช่ว่าเรื่อง เลวร้ายนัก						
36	แม้รัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ก็ยัง เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกบ้าง ก็ถือเป็นเรื่องที่ดี						

ตอนที่ 6 การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา

พ.ศ. 2557-2565

ข้อ	คำถาม การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
	ภาพลักษณ์ความชอบธรรมในการ ปกครอง						
37	รัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารนั้นเป็น เรื่องปกติในสังคมไทย						
38	รัฐบาลทหารและรัฐบาลที่เป็น ประชาธิปไตยครึ่งๆ กลางๆ เป็นสิ่งที่ คนไทยคุ้นเคย						
39	สามารถยอมรับรัฐบาลจากการ รัฐประหารได้พอๆ กับการเลือกตั้งที่ ทุจริต						
	ภาพลักษณ์การปกครองตามหลัก คุณธรรมนักปกครอง						
40	รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม และการเมือง						
41	รัฐบาลต้องมีความโปร่งใสในการ ทำงาน						
42	การดำเนินการของรัฐบาลต้อง ภาคการณืได้ถึงความสำเร็จในการ ดำเนินการ						
43	รัฐบาลต้องมีความน่าเชื่อถือในการเป็น ผู้บริหารราชการแผ่นดินต่อทั้งในและ นอกประเทศ						
44	รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า มีส่วนร่วมทางการเมือง						

ข้อ	คำถาม การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น					ลง รหัส
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
45	การดำเนินนโยบายใดๆ ของรัฐบาลต้อง มีความคุ้มค่า						
	ภาพลักษณ์ของรัฐบาลในการแก้ไข ปัญหาวิกฤติ						
46	รัฐบาลมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา ต่างๆ เสมอ						
47	รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไข ปัญหาการป้องกันในช่วงการแพร่ ระบาดของไวรัสโควิด 19						
48	รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหาทาง เศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของ ไวรัสโควิด 19 ได้อย่างเหมาะสม						
49	รัฐบาลมีแนวทางในการคลี่คลายปัญหา น้ำท่วมในปี 2565 ได้ดี						
50	รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหายา เสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ						

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาช่วยกรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

คำแนะนำ

1. โปรดเขียนหรือให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน
2. หากไม่สะดวกต่อการแสดงความคิดเห็นก็สามารถละทิ้งการตอบคำถามนั้นๆ ได้ทุกข้อ โดยข้อมูลทั้งหมดถือเป็นความลับโดยสงวนนามผู้ให้ข้อมูล
3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 7 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การกล่อมเกลางานทางการเมือง

ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

ตอนที่ 4 พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

ตอนที่ 5 การสื่อสารทางการเมือง

ตอนที่ 6 การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.

2557-2565

ตอนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 18-30 ปี 31-45 ปี 46-60 ปี 61 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ
 โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง
4. การศึกษา
 ไม่เกิน ม.3 ม.6 – อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโทขึ้นไป
5. อาชีพ
 ราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัวหรืออาชีพอิสระ
 พนักงานบริษัทเอกชน อาชีพอื่นๆ

ตอนที่ 2 การกลมกลืนทางการเมือง

การกลมกลืนทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง

(1) การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองอย่างไร

.....

.....

(2) การรักษาภาพลักษณ์ทางการเมือง: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ประกอบด้วย การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด และการควบคุมสื่อต่าง ๆ

(1) การรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองอย่างไร

.....

.....

(2) การละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการละเลยสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างไร

.....

.....

(3) การใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวด: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการใช้กฎระเบียบ มาตรการที่เข้มงวดอย่างไร

.....

.....

(4) การควบคุมสื่อต่าง ๆ: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการควบคุมสื่อต่าง ๆ อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 4 บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

บทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ประกอบด้วย การเป็นตัวแทนของประชาชน และการสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล

(1) การเป็นตัวแทนของประชาชน: การเป็นตัวแทนของประชาชนของบทบาทของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีผลต่อรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา อย่างไร

.....

.....

(2) การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาล: การสนับสนุนการทำงานของรัฐบาลของพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์มีผลต่อรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 5 การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง ประกอบด้วย การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย และการสร้างความเห็นพ้องของประชาชน

(1) การสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบาย: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการสร้างการรับรู้ความสำเร็จของนโยบายอย่างไร

.....

.....

(2) การสร้างความเห็นพ้องของประชาชน: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการสร้างความเห็นพ้องของประชาชนอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 6 การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง

การจัดการภาพลักษณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครอง การยึดหลักคุณธรรมนำปกครอง และการแก้ไขปัญหาวิกฤติ

(1) ความชอบธรรมในการปกครอง: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการแสดงให้ เห็นถึงความชอบธรรมในการปกครองอย่างไร

.....

(2) การยึดหลักคุณธรรมนักปกครอง: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการแสดงให้ เห็นถึงการยึดหลักคุณธรรมนักปกครองอย่างไร

.....

(3) การแก้ไขปัญหาวิกฤติ: รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการแสดงให้ เห็นถึงการยึด หลักคุณธรรมนักปกครองอย่างไร

.....

ตอนที่ 7 การพัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการภาพลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2557-2565 อย่างไร

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาช่วยกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์

ค่าการทดสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha)

ข้อ	คำถาม	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	เมื่อได้พูดคุยกับคนในครอบครัวถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย	3216.113	.651	.993
2	เมื่อได้ฟังนักวิชาการพูดถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย	3199.794	.948	.992
3	เมื่อได้อ่านข่าวถึงผลงานรัฐบาลจากสื่อสังคมออนไลน์ก็เริ่มมีความรู้สึกดี	3212.349	.837	.993
4	การอ่านข่าวที่ชื่นชมการทำงานของรัฐบาลบ่อยครั้งช่วยลดความรู้สึกในด้านลบต่อรัฐบาลได้	3196.182	.928	.992
5	ทัศนคติที่ดีของสมาชิกในครอบครัวมีส่วนช่วยต่อยุ่การยอมรับถึงการทำงานของรัฐบาลได้ดี	3193.969	.921	.992
6	การเห็นผลงานของรัฐบาลผ่านสื่อเสนอช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานของรัฐบาลได้ดี	3207.020	.841	.993
7	รัฐบาลต้องมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการตัดสินใจทางการเมือง	3220.459	.626	.993
8	นายกรัฐมนตรีต้องมีความเข้มแข็งในการกระชับอำนาจการตัดสินใจ	3225.228	.886	.993
9	ระบบราชการต้องทำตามการบังคับบัญชาของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด	3217.013	.853	.993
10	รัฐบาลไม่จำเป็นต้องใส่ใจความต้องการของประชาชน	3237.208	.552	.993
11	ประชาชนมีหน้าที่ทำตามความต้องการของรัฐบาล	3246.025	.491	.993
12	ประชาชนไม่ควรเรียกร้องอะไรจากรัฐบาลมากเกินไปจนจำเป็น	3246.025	.491	.993
13	การบังคับใช้กฎหมายปกครองอย่างเข้มงวดเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง	3215.241	.876	.993

ข้อ	คำถาม	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
14	การบังคับใช้กฎหมายช่วยรักษาความมั่นคงของรัฐได้ดี	3214.020	.883	.993
15	การแสดงออกของประชาชนควรอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเพื่อความมั่นคงของรัฐ	3207.128	.985	.992
16	รัฐบาลมุ่งให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่ารับฟังประชาชน	3197.820	.942	.992
17	การเป็นผู้ติดตามข่าวสารราชการก็เพียงพอ	3212.472	.928	.992
18	รัฐบาลใช้สื่อหลากหลายอธิบายเหตุการณ์ตัดสินใจดำเนินการต่างๆ เสมอ	3201.323	.906	.992
19	การรวมกลุ่มทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีในการเรียกร้องผลประโยชน์ทางการเมือง	3194.523	.879	.993
20	การเรียกร้องทางการเมืองผ่านการรวมกลุ่มเป็นครั้งคราวสร้างความสนใจจากรัฐบาลได้	3194.523	.879	.993
21	การชุมนุมทางการเมืองส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของรัฐบาล	3198.010	.889	.993
22	การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองช่วยเรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้	3198.500	.906	.992
23	พรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญในการรับเรื่องร้องทุกข์ไปแก้ไขปัญหาในรัฐสภา	3192.025	.922	.992
24	พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการผลักดันนโยบายของรัฐบาล	3191.692	.907	.992
25	การสนับสนุนของกลุ่มการเมืองต่างๆ มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของรัฐบาล	3197.358	.847	.993
26	การชุมนุมต่อต้านนโยบายรัฐมีผลกระทบต่อการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล	3192.692	.894	.992
27	เมื่อรัฐบาลใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชนทำให้ประชาชนยอมรับรัฐบาลมากขึ้น	3192.305	.926	.992

ข้อ	คำถาม	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
28	พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล	3188.708	.920	.992
29	ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐ	3195.148	.914	.992
30	ความเป็นเอกภาพของพรรคร่วมรัฐบาลมีผลต่อการสร้างความมั่นใจในการบริหารราชการของรัฐบาล	3192.254	.926	.992
31	สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล	3191.922	.923	.992
32	การฟังการสนทนาจากบุคคลรอบข้างเกี่ยวกับความสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลทำให้เกิดความมั่นใจในการบริหารประเทศมากขึ้น	3196.215	.892	.992
33	รัฐบาลเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับประชาชนแต่ละช่วงวัยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลได้เสมอ	3196.933	.915	.992
34	ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลผ่านสื่อต่างๆ ทำให้ยอมรับรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองได้	3229.087	.811	.993
35	หากรัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ทำนโยบายประสบความสำเร็จจนเป็นประโยชน์ต่อประชาชนก็ไม่ใช่เรื่องเลวร้ายนัก	3236.964	.722	.993
36	แม้รัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ก็ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกบ้างก็ถือเป็นเรื่องที่ดี	3221.917	.912	.993
37	รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองนั้นเป็นเรื่องปกติในสังคมไทย	3220.305	.878	.993
38	รัฐบาลทหารและรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยครึ่งๆ กลางๆ เป็นสิ่งที่คนไทยคุ้นเคย	3210.840	.906	.992

ข้อ	คำถาม	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
39	สามารถยอมรับรัฐบาลมาจากการรัฐประหารได้พอๆ กับการเลือกตั้งที่ทุจริต	3215.321	.912	.992
40	รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและการเมือง	3195.310	.934	.992
41	รัฐบาลต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน	3193.404	.925	.992
42	การดำเนินการของรัฐบาลต้องคาดการณ์ได้ถึงความสำเร็จในการดำเนินการ	3208.667	.954	.992
43	รัฐบาลต้องมีความน่าเชื่อถือในการเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินต่อทั้งในและนอกประเทศ	3193.177	.920	.992
44	รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	3198.046	.923	.992
45	การดำเนินนโยบายใดๆ ของรัฐบาลต้องมีความคุ้มค่า	3207.840	.925	.992
46	รัฐบาลมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เสมอ	3196.266	.883	.993
47	รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการป้องกันในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19	3205.587	.901	.992
48	รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ได้อย่างเหมาะสม	3224.964	.757	.993
49	รัฐบาลมีแนวทางในการคลี่คลายปัญหาน้ำท่วมในปี 2565 ได้ดี	3225.177	.887	.993
50	รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3216.102	.921	.992
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.993	50		

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – Objective Congruence: IOC)

ข้อ	คำถาม	ผู้ทรงท่านที่					สรุป
		1	2	3	4	5	
1	เมื่อได้พูดคุยกับคนในครอบครัวถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย	1	1	1	1	1	1
2	เมื่อได้ฟังนักวิชาการพูดถึงรัฐบาลในด้านดีบ่อยครั้งก็เริ่มมีความรู้สึกเห็นด้วย	1	1	1	0.5	1	0.9
3	เมื่อได้อ่านข่าวถึงผลงานรัฐบาลจากสื่อสังคมออนไลน์ก็เริ่มมีความรู้สึกดี	1	1	0	0.5	1	
4	การอ่านข่าวที่ชื่นชมการทำงานของรัฐบาลบ่อยครั้งช่วยลดความรู้สึกในด้านลบต่อรัฐบาลได้	1	0.5	0.5	1	1	0.8
5	ทัศนคติที่ดีของสมาชิกในครอบครัวมีส่วนช่วยตอกย้ำการยอมรับถึงการทำงานของรัฐบาลได้ดี	1	1	1	1	1	1
6	การเห็นผลงานของรัฐบาลผ่านสื่อเสมอช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานของรัฐบาลได้ดี	1	1	1	1	1	1
7	รัฐบาลต้องมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการตัดสินใจทางการเมือง	1	1	1	1	1	1
8	นายกรัฐมนตรีต้องมีความเข้มแข็งในการกระชับอำนาจการตัดสินใจ	1	1	1	1	1	1
9	ระบบราชการต้องทำตามการบังคับบัญชาของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด	1	1	1	0.5	0.5	0.8
10	รัฐบาลไม่จำเป็นต้องใส่ใจความต้องการของประชาชน	1	0	0.5	1	1	0.7
11	ประชาชนมีหน้าที่ทำตามความต้องการของรัฐบาล	1	1	1	1	1	1

ข้อ	คำถาม	ผู้ทรงท่านที่					สรุป
		1	2	3	4	5	
12	ประชาชนไม่ควรเรียกร้องอะไรจากรัฐบาลมากเกินไปจนความจำเป็น	1	1	1	1	1	1
13	การบังคับใช้กฎหมายปกครองอย่างเข้มงวดเป็นสิ่งที่ถูกต้อง	1	1	0.5	1	0.5	0.8
14	การบังคับใช้กฎหมายช่วยรักษาความมั่นคงของรัฐได้ดี	1	0	0.5	1	1	0.7
15	การแสดงออกของประชาชนควรอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเพื่อความมั่นคงของรัฐ	1	1	1	0.5	0.5	0.8
16	รัฐบาลมุ่งให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่ารับฟังประชาชน	1	1	0	0.5	1	0.7
17	การเป็นผู้ติดตามข่าวสารราชการก็เพียงพอ	1	1	1	0.5	0	0.7
18	รัฐบาลใช้สื่อหลากหลายอธิบายเหตุการณ์ตัดสินใจดำเนินการต่างๆ เสมอ	1	0.5	0.5	1	1	0.8
19	การรวมกลุ่มทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดีในการเรียกร้องผลประโยชน์ทางการเมือง	1	1	1	0.5	0.5	1.8
20	การเรียกร้องทางการเมืองผ่านการรวมกลุ่มเป็นครั้งคราวสร้างความสนใจจากรัฐบาล	1	1	1	1	1	1
21	การชุมนุมทางการเมืองส่งผลกระทบโดยตรงต่อความเชื่อมั่นของรัฐบาล	1	1	1	1	1	1
22	การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองช่วยเรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้	1	1	1	1	0.5	0.9
23	พรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญในการรับเรื่องร้องทุกข์ไปแก้ไขปัญหาในรัฐสภา	1	0.5	1	0.5	0.5	0.7
24	พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการผลักดันนโยบายของรัฐบาล	1	0.5	1	0.5	0.5	0.7
25	การสนับสนุนของกลุ่มการเมืองต่างๆ มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของรัฐบาล	1	1	1	0.5	0.5	0.8
26	การชุมนุมต่อต้านนโยบายรัฐมีผลกระทบ	1	1	1	1	1	1

ข้อ	คำถาม	ผู้ทรงท่านที่					สรุป
		1	2	3	4	5	
ต่อการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล							
27	เมื่อรัฐบาลใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชน ทำให้ประชาชนยอมรับรัฐบาลมากขึ้น	1	1	1	1	1	1
28	พรรคการเมืองมีอิทธิพลต่อการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล	1	1	1	0.5	0.5	0.8
29	ความเข้มแข็งของพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐ	1	0.5	0.5	1	1	0.8
30	ความเป็นเอกภาพของพรรคร่วมรัฐบาลมีผลต่อการสร้างความมั่นใจในการบริหารราชการของรัฐบาล	0.5	1	1	1	1	0.9
31	สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล	1	1	1	1	0.5	0.9
32	การฟังการสนทนาจากบุคคลรอบข้างเกี่ยวกับความสำเร็จเชิงนโยบายของรัฐบาลทำให้เกิดความมั่นใจในการบริหารประเทศมากขึ้น	1	1	1	1	0.5	0.9
33	รัฐบาลเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับประชาชนแต่ละช่วงวัยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลได้เสมอ	1	0.5	1	1	0.5	0.8
34	ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลผ่านสื่อต่างๆ ทำให้ยอมรับรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองได้	1	1	1	0.5	0.5	0.8
35	หากรัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ทำนโยบายประสบความสำเร็จจนเป็นประโยชน์ต่อประชาชนก็ไม่ใช่เรื่องเลวร้าย	1	0.5	1	0.5	1	0.8

ข้อ	คำถาม	ผู้ทรงท่านที่					สรุป
		1	2	3	4	5	
36	แม้รัฐบาลมาจากการรัฐประหารแต่ก็ยิ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงออกบ้างก็ถือเป็นเรื่องที่ดี	1	1	1	1	1	1
37	รัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารนั้นเป็นเรื่องปกติในสังคมไทย	1	1	1	1	1	1
38	รัฐบาลทหารและรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยครึ่งๆ กลางๆ เป็นสิ่งที่คนไทยคุ้นเคย	1	0.5	1	1	1	0.9
39	สามารถยอมรับรัฐบาลมาจากการรัฐประหารได้พอๆ กับการเลือกตั้งที่ทุจริต	1	1	1	1	1	1
40	รัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและการเมือง	1	1	1	1	0.5	0.9
41	รัฐบาลต้องมีความโปร่งใสในการทำงาน	1	1	1	0.5	0	0.7
42	การดำเนินการของรัฐบาลต้องคาดการณ์ได้ถึงความสำเร็จในการดำเนินการ	1	1	1	1	1	1
43	รัฐบาลต้องมีความน่าเชื่อถือในการเป็นผู้บริหารราชการแผ่นดินต่อทั้งในและนอกประเทศ	1	1	1	1	1	1
44	รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง	1	1	1	1	1	1
45	การดำเนินนโยบายใดๆ ของรัฐบาลต้องมีความคุ้มค่า	1	1	1	1	1	1
46	รัฐบาลมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เสมอ	1	0.5	1	1	1	0.9
47	รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการป้องกันในช่วงการแพร่ระบาดของของไวรัสโควิด 19	1	1	1	0.5	0.5	0.8
48	รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหาทาง	1	1	1	1	1	1

ข้อ	คำถาม	ผู้ทรงท่านที่					สรุป
		1	2	3	4	5	
	เศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัส โควิด 19 ได้อย่างเหมาะสม						
49	รัฐบาลมีแนวทางในการคลี่คลายปัญหาน้ำ ท่วมในปี 2565 ได้ดี	1	1	1	1	1	1
50	รัฐบาลมีนโยบายการแก้ไขปัญหาหาเสพติด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	0.5	1	1	1	0.9

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวสุณีษญาณ์ ฉัตรบูรานนทชัย
วัน เดือน ปีเกิด	25 มีนาคม 2503
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
- ปริญญาตรี	พ.ศ. 2542 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- ปริญญาโท	พ.ศ. 2554 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข
- ปริญญาโท	พ.ศ. 2563 หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยี สยาม
- ปริญญาเอก	พ.ศ. 2563 หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยรังสิต
ตำแหน่งและการทำงาน	ปัจจุบัน ผู้บริหาร บริษัท อุตสาหกรรมพันท้ายนรสิงห์สินค้าพื้นเมือง จำกัด , บริษัทฟู๊ดเด็ทซ์ จำกัด และ บริษัท เอส.พี.วาย จำกัด

